د پښتنو قبیلوي شجرې

مؤلف م، ج "سیال" مومند

Ketabton.com

یونیورسټي بک ایجنسي
خیبر بازار پېښور

Greater Afghan Library
@Greater_Afghan_Library93
@Greater_Afghan_Library_Group

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ځينو پښتنو قبايلو

روايتي نسبي شجرې

اود

مغومپني اولنډ تاريخ

مؤلف ؛

م ، ج « سيال » مومند

۱۹۸۶ع / ۱۳۶۵ هـ ش

خورونکی ،

پوهنتون بک ايجنسي پېښور

Greater Afghan Library
@Greater_Afghan_Library93
@Greater_Afghan_Library_Group

(c) ketabton.com: The Digital Library

دکتاب پېژندنه

دکتاب نوم : د پښتنو قبیلو شجري

مؤلف : م،ج «سیال» مومند

د چاپ کال : ۱۹۸۸ع - ۱۳۶۷هـ.ش

د چاپ شمیر : ۱۰۰۰ زر توکه

بیه : ۹۰/- کلداري

خطاط : خان بهادر «سرچوال»

(c) ketabton.com: The Digital Library

«انتساب»

د خپل شهید تره خان جانخان کاکا ۱۹۱۴ع کال
او د بل تره شهید عمرخان کاکا ۱۹۳۳ع کال او د
خپل شهید پلار حاجي میا جان خان ، د ځناورچینې
د سر فاتح ۱۹۳۵ع کال ، او د خپل کړان شهیدزوی
محمدطاهرخان ۱۳۵۸ه.ش جوزا په د رنوا وننګیالو
نومونو.

«اهدا»

د خپل مجاهد او غازي وروړ محمد جعفرخان حضور
ته چې د ځناورچینې په جنګ کښې يې د کانډ پلټنې ته
ماتې ورکړې وه ، ۱۹۳۵ع کال ، چې د دغه انګریز
فوځ مشرجنرال عملتن ؤ.

م ، ج "سیال" مومند

(c) ketabton.com: The Digital Library

فهرست

عنوان	مخ	عنوان	مخ
تقریظ	۱	اُرمړ	۳۴
سریزه	۳	د خرشبون شجره	۳۵
د کتاب ماخذونه	۵	د مند شجره	۳۷
قیس عبدالرشید	۶	داکو بن یوسف شجره	۳۹
قیس عبدالرشید شجره	۹	سړبني قبایل	۴۲
د سړبن او شرخبون شجره	۱۰	کشران زی شجره	۴۳
شهرانی بن شرخبون شجره	۱۲	مشران زي شجره	۴۴
بارکزي شجره	۱۷	اتمان شجره	۴۵
محمد زمانخان رئیس هرات شجره	۱۹	ډرې زي	۵۰
د بارکزو دویمه حکمرانه کورنۍ	۲۲	خدو خېل	۵۱
میانی بن شرخبون شجره	۲۳	رحمړ	۵۲
اُرمړ بن شرخبون شجره	۲۴	خاتون خېل	۵۳
تړین	۲۵	اکو خېل	۵۴
ابدالیان	۲۵	هاموزي	۵۶
بربخ	۳۳	سړبلی قبایل، غوری شجره	۵۷

(c) ketabton.com: The Digital Library

عنوان	مخ	عنوان	مخ
کوکوبن مومند شجره	۵۹	کاکړ (شجره ،	۱۱۱
کسی بن شرخبون بن سرین شجره	۶۵	پینړی	۱۱۵
د خانې خېلو او غوریاخېلو تعلقات	۸۱	د کدون منسب نامه	۱۱۶
یوسفزي	۸۵	بېټنې قبایل - بېټ بنیکه شجره	۱۲۰
دیر	۹۰	متوزي قبایل	۱۲۴
مندړ او د هغوی خانکي	۹۵	د بی بی متو او شاه حسن اولاده	۱۲۵
رځړ	۹۶	حاجي میرخان (میرویس نیکه)	۱۲۸
ترکانې	۹۷	غلجی قبایل : برهان اولاده	۱۳۱
باجوړ	۹۷	علي خېل شجره	۱۳۳
کیګیانې	۹۹	مندوزي "	۱۳۵
غوریاخېل	۹۹	اندړ "	۱۳۶
داؤدزی - خلیل	۱۰۱	ترکی "	۱۳۹
څوکنی	۱۰۲	لودي قبایل : ابراهیم لودی	۱۴۲
زېړانی	۱۰۲	میان خېل - دولت خېل شجره	۱۴۹
د څمند اولاد	۱۰۴	مروت شجره	۱۵۱
کسی	۱۰۶	موسیٰ خېل شجره	۱۵۴
غوربغشتی قبایل	۱۰۸	سور	۱۵۵
د غوربغشت منسب نامه	۱۰۹	شېرشاه سوری (فرید خان ،	۱۵۶

(c) ketabton.com: The Digital Library

عنوان	مخ
نیازي	۱۵۸
سروانی	۱۶۰
غلجی اولودی پښتانه قبایل	۱۶۴
ترکی	۱۶۶
خدوزي	۱۶۷
ناصر	۱۶۸
خروټی	۱۷۰
زیرمانی - خدوزي	۱۷۴
لودي قبایل	۱۷۶
د و تانی	۱۷۷
پرنکی قبیله	۱۷۷
لوانی - د ولت خېل	۱۷۸
د میاخېلو څانګه	۱۸۰
ننتور - نیازیان	۱۸۱
د و تانی	۱۸۲
خټکی - ببلیچ یا یلچ	۱۸۲
مروت	۱۸۳
ملاخېل	۱۸۶

عنوان	مخ
ممریزخېل - ملک زي	۱۸۶
منکوخېل - خان خېل	۱۸۷
د مروتوپه علاقه کې نور قامونه:	۱۸۷
د شیخ شاه روحاني اولاد	۱۸۷
میچن خېل، عیسی خېل - مشوانی	۱۸۸
سروانی	۱۹۰
کرلاني قبایل: کرلانی شجره	۱۹۲
اپریدی ، شجره ،	۱۹۶
خدران ،،	۱۹۹
خټک ،،	۲۰۱
د چنجو ،،	۲۰۴
خټک - بولاق ،،	۲۰۵
اتمانخېل ،،	۲۰۸
خوکیانی	۲۱۲
(وزیر) ، مسعود	۲۱۳
(وزیر) ، احمدزي	۲۲۵
مسعود	۲۲۸
شیتک: (د وړ) شجره	۲۳۵

(c) ketabton.com: The Digital Library

عنوان	ع	عنوان	ع
بنگش ، بنگښ ،	۲۴۷	وزیر	۲۷۵
دله زاک	۲۴۹	گربز	۲۸۱
اورکزی	۲۵۱	لالی وزیر - شیتک	۲۸۱
منګل	۲۵۱	تښتی	۲۸۳
هنی	۲۵۲	بنوڅی	۲۸۳
وردک	۲۵۲	کنداپور	۲۸۵
اپریدی	۲۵۴	بنګښ	۲۸۶
کوکیخېل - ملک دین خېل	۲۵۷	بابړ	۲۸۷
اکاخېل	۲۵۷	د پښتونخوانه دباندې پښتانه	۲۸۹
خټک	۲۵۸	په پرپسی کښې پښتانه	۲۹۴
د خټکو ریاست	۲۶۰	په بهاراو بنګال کښې "	۲۹۷
د قطبي خټکو خانان	۲۶۸	په راجپوتانه کښې "	۲۹۷
خُدران	۲۷۰	منځنې هند کښې "	۲۹۷
اُتمان خېل	۲۷۰	د حیدرآباد ریاست	۲۹۸
خوګیانی	۲۷۱	په بمبئ اوبړوده کې پښتانه	۲۹۸
پرپ	۲۷۲	په مدراس کښې "	۲۹۹
درهان - خاځی	۲۷۳	د جیسور په ریاست کښې "	۲۹۹
تورپیان	۲۷۴	د کشمیر په ریاست کښې "	۲۹۹
		په برما کښې	۳۰۰

(c) ketabton.com: The Digital Library

تقریظ :

بسم الله الرحمن الرحیم

ما د بناغلي سیال صاحب لیکلی کتاب « د پښتنو قبایلو د نسب شجري » وکوت ، ربښتیاچې فاضل لیکوال د دې کتاب په لیکلو او تدوین کښې پوره زیار ویستلی دی او د پرې مطالعې به یې کړې وي ، اولکه ده چې په کوته کړي دي د موثقه مأخذ ونو نه یې استفاده کړې ده او په دې موضوع د قبائلی علاقې د پښتنو نه څکښې چا څه کار نه دی کړی ، نو په دې مهم کار کښې زه دې یواځینی اولومړنی لیکوال پېژنم او د ده د قومي خدمت کولو ستاینه کوم او د زړه د اخلاصه منه یې کوم او د لوی خدای ج ، نه د بناغلي پوه لیکوال سیال صاحب د پاره ، توفیق غواړم چې د پښتنو د تاریخ په خوا وشاکښې نور هم زیار وکالي او عالمانه او محققانه لیکنې وکړي چې

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

پښتنو ته د خپل قومي تاريخ نور تياره کوټونه هم رڼا شي
او د پښتون قوم را تلونکي نسل ته نور پوره تاريخي سرمايه
او مواد په لاس ورشي ، انشاء الله تعالـــى ، ـــــ

و ما توفيق الا بالله على العظيم .

مسعود الرحمٰن مسعود

پي- اى مومند ايجنسي .

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحیم ط

سریزه:

ما دځه لیکلواو ځینو معلوماتو او تاریخي یاداشتونود راټولولو او لیکلود ډیر پخوانه شوق او مینه وه او دغه مینه لاشته دی او چې کله فرصت په لاس راځي نوځه کتابونه چې د مودو مودونه د عمر سرمایه ده «اوځه ډیره برخه یې په انقلابونو کښې د مخه تللې هم ده چې زما په ټولو شتوکښې یواځې هم هغه قیمتي کتابونه تل زما په زړه وي» نوکتابونه لولم او ځینې مهم یادداشتونه (په زړه کوټنې) د ځان سره بېل لیکم، او په دې لړۍ (سلسله) کښې هې څه ناڅه کارهم کړی دی اوځینې کتابونه هې لیکلي اوچاپ شوي هم دي، او زه به پخپل زړه کښې د خپل قام دا هم یو خدمت کښم. په همدې سلسله کښې دا د پښتنو د ځینو قبائلو د نسب شجرې او د اوسېدانې مبنې هې لیکلي دي، خو زه په دې خبره پوهیږم چې دا د ټولو پښتنو قبائلو د نسب شجرې نه دي

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

او دا روایاتي شجرې یواځې د قیس عبدالرشید بابا رح، نه را روانې دي او ځینې کرلانې قبائل هم پکښې راغلي دي خو د پښتنود هغه لویو پاچاهانو- امیرانو- سوریانو او بهمنیانو - شښسبیانو، تبمنوا و نورو پښتنو د نسب سلسلې نوښه شوې؟ او په هغې کارنه دی شوی چې لوی- لوی سلطنتونه پې تشکیل کړي وو او د هند نه تر ایرانه پورې او د عرب د بحیرې نه واخله تر خوارزم، خپوا او بخارا پورې پې حکمرانی کړې وې، هغه نوښوک وو، او ښه شول؟ پرته د خو نامتو اشخاصولکه علاؤالدین جهانسوز او محمد سام غوري مجاهد نه پرته لوی پاچا، او نور خو ډوښوک پیژنې هم نه. په هرحال موږ به کوښښ او سعي او هاند به کوو چې خپلې قومي نیمګړتیاوې ورو- ورو پوره کړي شو او دا د زده کړو او تعلیمیافته ځوانانو کار دی، چې خپل قومي تاریخ او پانوعنعنو او کلتور- قصواوافسانوا و د خپل نسب شجروته په پام شي او دا کار عملاً وکړي.

موږ خو پخپله وسه پرې یو، دا دی څه ناڅه خوکوو او دا لږ کار هم پې زحمته او بې پلټنې نه دی شوی او خپله ستړیا موکاللې ده، زموږ روح به هله خوښ وي چې زموږ ده دا لږ خدمت کوښتی پښتانه ومني او په کار پې راشي او پوره یې کړي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په اخر کښې د خپل قام حضور ته دلته ـ د لته سلامونه او احترامونه وړاندې کوم او د دې بری او برم له خدایه غواړم.

م.ج «سیال» مومند

د کتاب ماخذونه

۱: پښتانه د تاریخ په رڼا کښې د سید بهادر شاه ظفر کاخپل تالیف.

۲: تاریخ مرصع، د افضل خان خټک تالیف، د وست محمد کامل محنتی.

۳: تاریخ خان جهان لودی، یا مخزن افغانی، د خواجه نعمت الله هروی تالیف.

۴: پټان، د سر الف کیرو تالیف د محبوب علی شاه ترجمه.

۵: یوسفزی افغان، د یوسفی تالیف.

۶: تذکره د دوی کلي د روشن خان تالیف.

۷: مومند بابا، د سیال مومند تالیف.

۸: د کابل سلطنت بیان، د مونټ ستوارټ الفنسټن تالیف او د پوهنوال حسن کاکړ ترجمه.

۹: پښتون قبائل، د لیفټننټ کرنل احسان الله خان تالیف.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

« قیس عبدالرشید »

څینې وایي چې قیس عبدالرشید د کسي په غړه کښې اوسیده، خو د خالد بن ولید په ترغیب او تشویق د محمد رسول الله د- شرف حاصلولو د پاره په سنه / ۸/ هجري کښې مدینې منورې او مکې معظمې ته ورغلی ؤ او د رسول الله (ص) په حضور مشرف شوی ؤ ، اوخپل دوم یې قیس ؤ خو د خدای (ج) پیغمبر په قیس باندې عبدالرشید هم ور ډېرکه ، او د هغې نه پس په قیس عبدالرشید مشهور شو او دا هم ویلی شي چې د مکې د فتحې پر وخت کښې دی د غازیانو ملګری او په مجاهدینو کښې شامل او بنه توره یې هم کړې وه ، نوځکه ورته حضرت محمد رسول الله (ص) د (پټهان) خطاب هم ورکړی ؤ[1]

او دا هم په څینو کتابونو کښې لیکلي شته دی چې قیس عبدالرشید

---

(۱): پټهان د کشتې لاندې نه ښکتې ته ویلی شي، اکثراً د کلک لرګي نه جوړیږي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

بابا په ۵۴۱ھ/۱۱۶۳ع کښې په کسي غره کښې وفات شوی دی او هم هلته ښخ دی.

د قیس بابا د پلار نیکه سلسله د تاریخ خورشید جهان په قول او د تاریخ مرصع (افضل خان ختک) په قول په اسرائیلی او آدم علیه السلام پورې رسیږي، خو اوسني پښتانه او وروستنی کوُل دا قصې نه مني نو مایې حُکه دلته د لیکلو نه څنګ کړی دی، وایي چې قیس بن عیص بن سلول ... ... بن افغنه ارمیا، بن ساول ملقب به ملک طالوت او...

خو زه ترې تېر شوی یم، او د خورشید جهان مؤلف هم دا سمه خبره نه مني، چې په دې سلسله کښې عبدالرشید تر افغانه پورې په (۳۵) پښته کښې رسیږي او حال دا دی چې دغه موده یو زړو، شپږ سوه کاله کیږي او په سلو کلونو کښې د ډې پښته منځ ته راځي، نو دا سمه خبره نه ګڼي.

پښتنو د کسي غره نه مخکښې خدای (ج) خبر څومره موده په نورو ځایونو او غورا تو تېره کړې ده، او چا به دا یاد داشتونه لیکلي وي او که لیکلي هم وي سم به نه وي. په هرحال مونږه له دې نه تیریږو او خپل مطلب ته راځو.

د پښتنو د او سنۍ او پاتې شجرې او قصې هم اکثراً د هند

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

پښتنو مشرانو په فرمايښه د پښتونخوا نه لري خوا وشاليکلي شوي خو معلوميږي چې د دغو معلوماتو په راټولولو پسې پښتنو مشرانو لګښتونه کړي دي او ليکوال يې هرځوک چې وو(۱) خو دا معلومات يې راټول کړي دي او دا دی ټن زمونږ په لاس کښې د هغوی د کوښښ اوستړيا په نتيجه کښې څه خوشته دی، کنه مونږه بايد د هغوی احسان ومنو او مننه يې وکړو او د هغوی کړاو اوستړيا ته په درنه سترګه وګورو.

م. ج «سيال» مومند

عقرب - ۱۳۶۴ هـ. ش

نومبر - ۱۹۸۵ع کال

---

(۱) د هغه وخت مشهور ليکوال نعمت الله هروی دی.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

قیس عبدالرشید

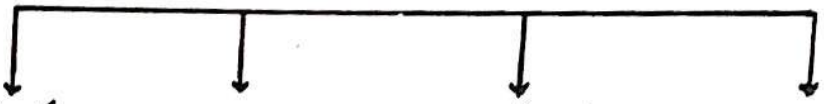

د قیس بابا د مشر زوی سرپښ دوه زامن وو[2]، خلک وایي چې مخکښې یې اولاد نه ؤ، نوځپل ورور بیت وورته خپل زوی اسمٰعیل ورکړو، چې د یو نوم یې شرخبون یا شرکبون یا شرف الدین و، او د دویم نوم یې خرشبون یا کرشبون یا خیرالدین ؤ.

---

(۱): د الفنستن کتاب، د پوهاند محمد حسن کاکړ ترجمه، په ۸۲ مخ کښې «کورله» د قیس څلورم زوی بولي او دا صحیح خبره ده. «سیال».

(۲): نور لیکوال د قیس عبدالرشید درې زامن ګڼي چې سرپښ، غورغښت او بیت نیکه دی. خوانګریزي مؤرخ الفنستن (کورله) هم د قیس بابا زوی بولي. او مخزن افغاني هم په ۸۸۰ پاڼه کښې دغه خبره کوي.

دکیږو کتاب د پټان په ۳۳ مخ کښې یې ذکر شته.. مخزن افغاني په ۸۸۰ پاڼه کښې دامنې او سرالف کیږو پخپل کتاب کښې کرلانی د غورغشتی څلورم زوی بولي او وایي نور وایي چې نه دی د عبدالله ارهړ تبنی زوی او میندلی هلک دی. خوماته په ټولو کښې د الفنستن خبره درنه او سمه بښکاري.

خوشحال خټک وایي:

پښتون په اصل کښې سرپښی دی — یا غورغشتی یا بیټنی دی
غلجی- لودی له بیټني له لوړه — په سرپښ پورې بیاکرلانی دی

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

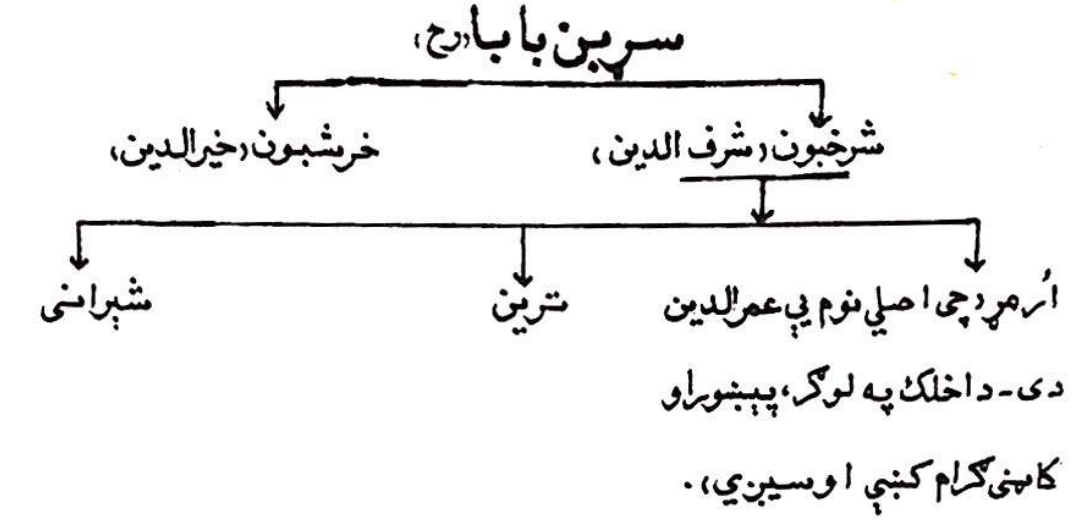

خو نور شجره ليکونکی ليکي چې د شرخبون يا شرف الدين زامن دا وو:

شرخبون

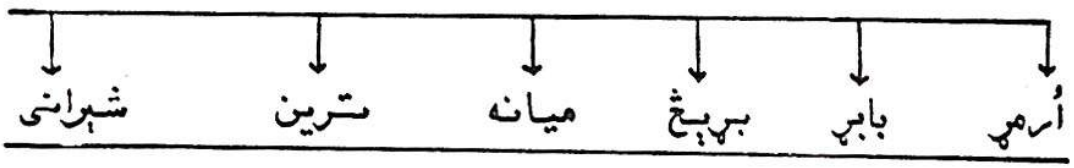

نوټ: شېخ خرشبون بنه سړی او شاعر هم ؤ، څه وخت چې دی د کسی غږ نه غوږ يې مرغی ته تللو نو دا شعرونه يې ويلی وو:

ببلتانه ناره مې وشوه په کور باندې - نه پوهېږم چې به څه دی پېښ په ورځ باندې
د خپلوانو نه ببلېږم په سرو ستړکو - د واړه ستړکې مې په وينو دي ژړا ندې
اسمعيله ستانا رو مې زړه سوری کئ - په چرود ويرې مې پرې سي د زړه مرا ندې
څمه - څمه اوبه د ديون می د ډوډمخ ته - د يانه څوړې به اچوم و ترخ ته
ستا ياد به مې وي بس د زړه سخ ته - که دا څمکه اسمان ټول سي لاندې باندې
اسمعيل د ده وساره و.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د شیخ خرشبون په باب:

د پښتو خزانې په استناد محمد هوتک لیکلی دي. سرپښ او بیټ نیکه سکني ورونه هم دي. دا خبره اکثراً شجره نویس مني او دا خبره هم منلې شوې ده چې خرشبون او شرخبون د سرپښ نومن ووا او ویلی شي چې خرشبون په کال ۳۰۵ هـ کښې زېږېدلی دی او د شرخبون د زېږېدنې نېټه نه ده معلومه، خو ځینې وایي چې ممکنه ده چې دی به هم د څلورمې هجري پېړۍ په اغاز کښې زېږېدلی وي او دا هم ویلی شي چې د خرشبون د شروند په زمانه کښې د هغه پلار او مشر (سرپښ او بیټ نیکه) لاشروندي وو. په دې خبره د تذکرې لیکوڼکوځه شکونه شته، خو د روایاتو برابر دا خبره هم غښې پرلپسې راغلې ده، او مرکزي حیثیت یې مینډلی دی او د پښتنو قبایلو له همدې مرکزه چورلې اګرچې دا ورځستنې خبره او د پښتنو د سیاسي شهرت اغاز د دې نه پخوا شوی دی او د اتمې عیسوي پېړۍ په نیمایۍ کښې لا پښتانه د سپین غره شاوخوا لغمان او ننګرهار ته راغلي وو او د سبکتګین په پوځونو کښې پښتانه د برګ شوي وو.

د پښتنو تشکیلات اکثر په دې څلورو اصولو بنا دی: (۱): د وینې نسب، (۲) خپلوي، د خور-لور ورکړه راکړه، (۳) ګوندي، (۴) الحاق او یوډبل سره ترون دی.

اوس به د شرخبون د نرۍ شپرانۍ شجره ولیکو:

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

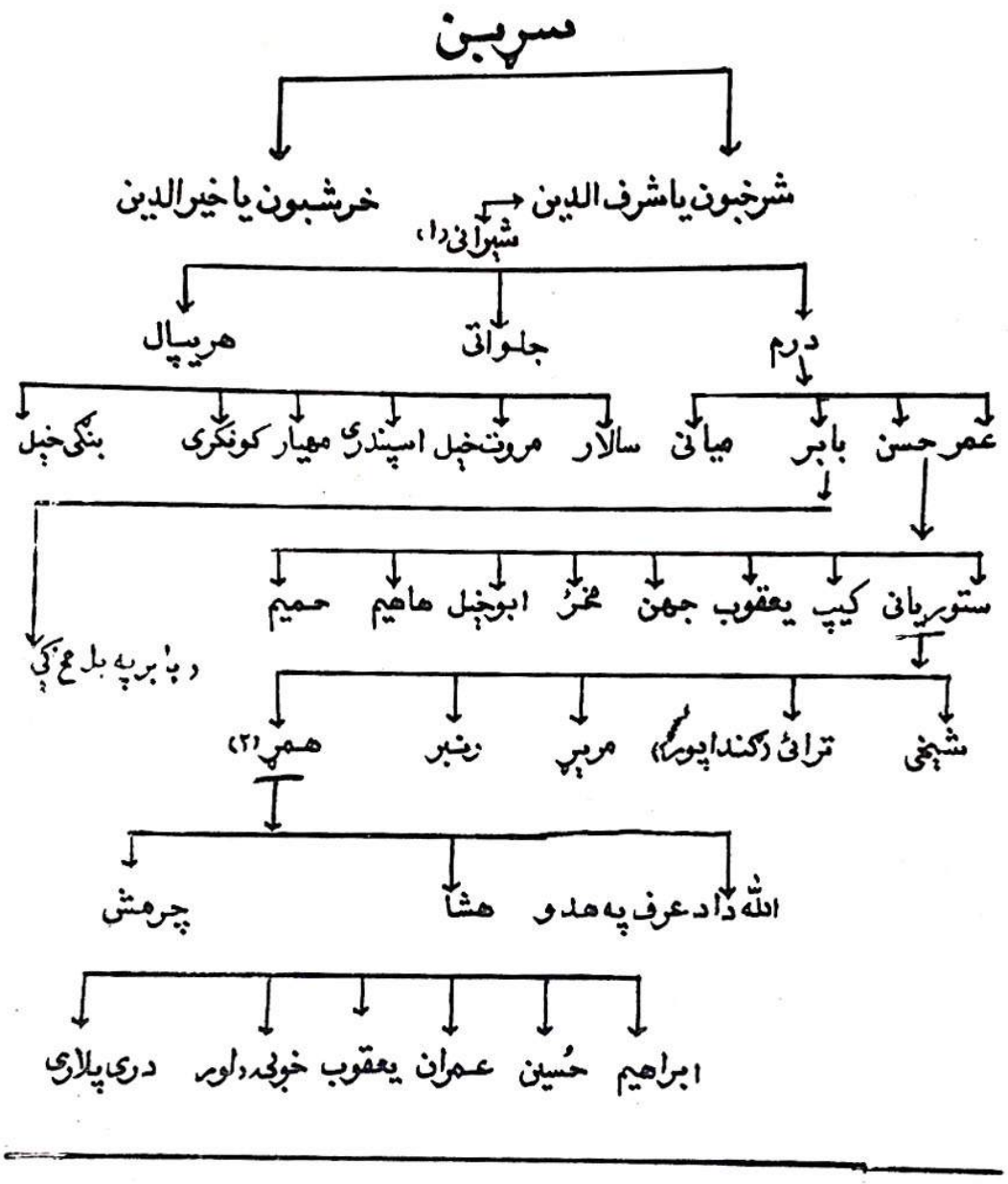

نوټ: شهرانی د شرخبون مشر زوی او د کاکړ خوږي وو نو د شهرانو او کاکړو تل یو والی له دې امله دی.

(۱): د پښتنو ټولې ډپلې ۴۰۵ دی. دغسې (۱): سرېبنی ۱۰۵ - غورغشتی قبایل ۹۵ بیبنې قبایل ۲۵، مستوزی، غلبې، لودي ۵۲ - کرلانې ۱۲۸ دی او ټولې څانګې ۴۰۵ دی.

(۲): ستوریانی خو عمر په زوی ولې نیولی ؤ.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

اود ابراهیم ستورانی نه:

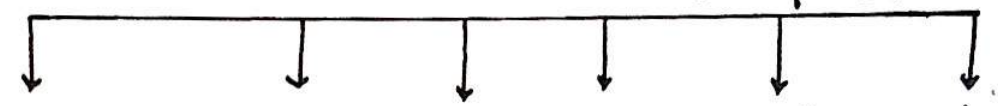

دبابر بن درم نه:

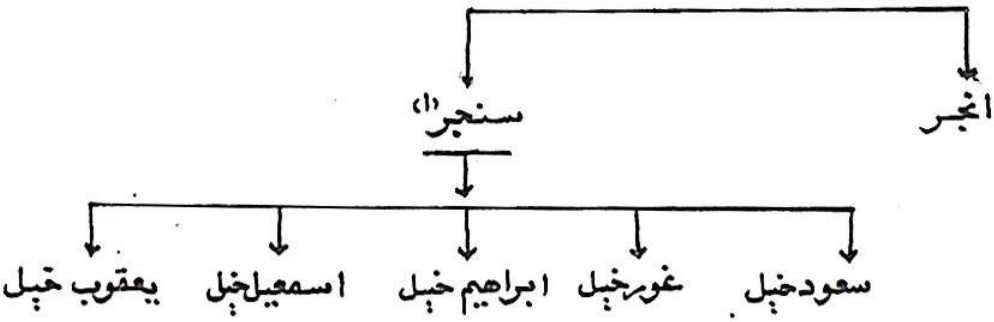

اود هریپال بن شهرانی بن شرخبون بن سر بن نه:

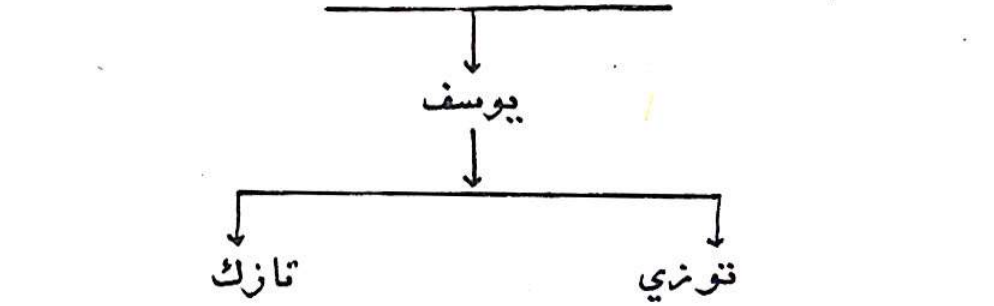

ترین بن شرخبون بن سر بن نه:(۲)

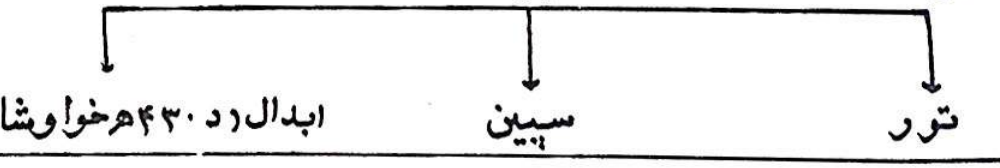

(۱): سنجر د پښتو واړو زړو امنوا ولا ده په سعود خیل او غور یا خیل یاد یږي.

(۲): ترین نه تور او سپین لیکلی شوی، خو سیال کاکړ خیل کتاب (د سویلي پښتونخوا کښې نږدې، نقوي هم یاد کړي دي او بور ترین هم وایي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

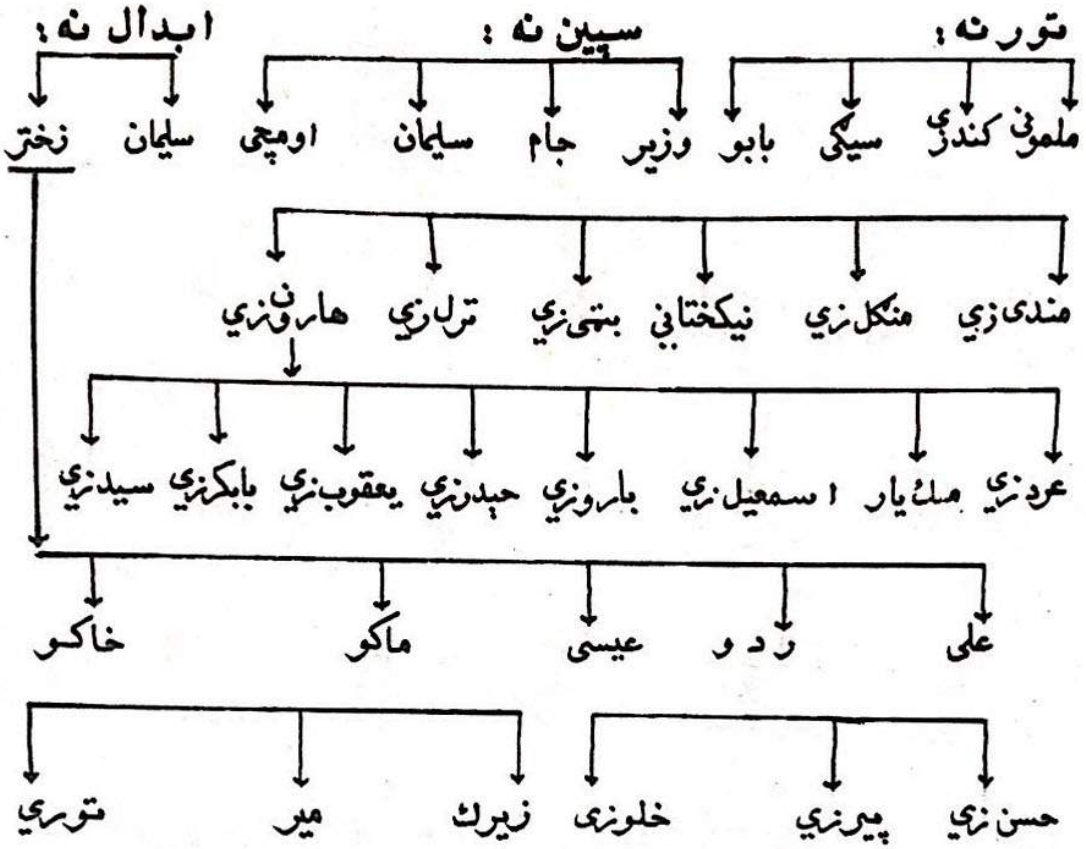

او دمیرنه اسحاق چې اولاده یې اسحق زی بللی شي او تفصیل به یې ورروسته راشي.

او دماکونه :

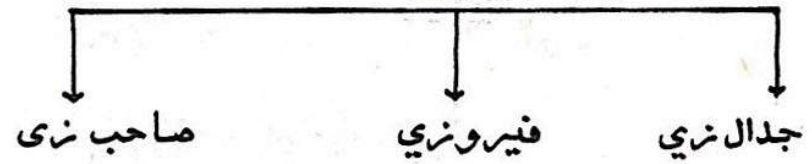

او دزیرک[1] بن عیسیٰ بن زختر نه :

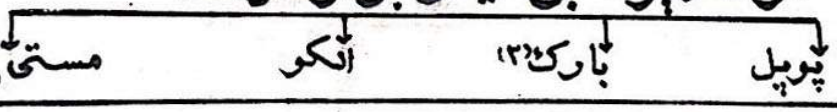

نوټ: (۱): کیرودخپل کتاب پټان په ۳۴ مخ کښې وایي د ابدال زامن پنجپا او زیرک دی او دزیرک زامن اشکزی، بارکزی، پوپل زی اوعلی کوزی دي.

(۲): بارک په ۷۶۰ هـ خواوشا کې وو.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

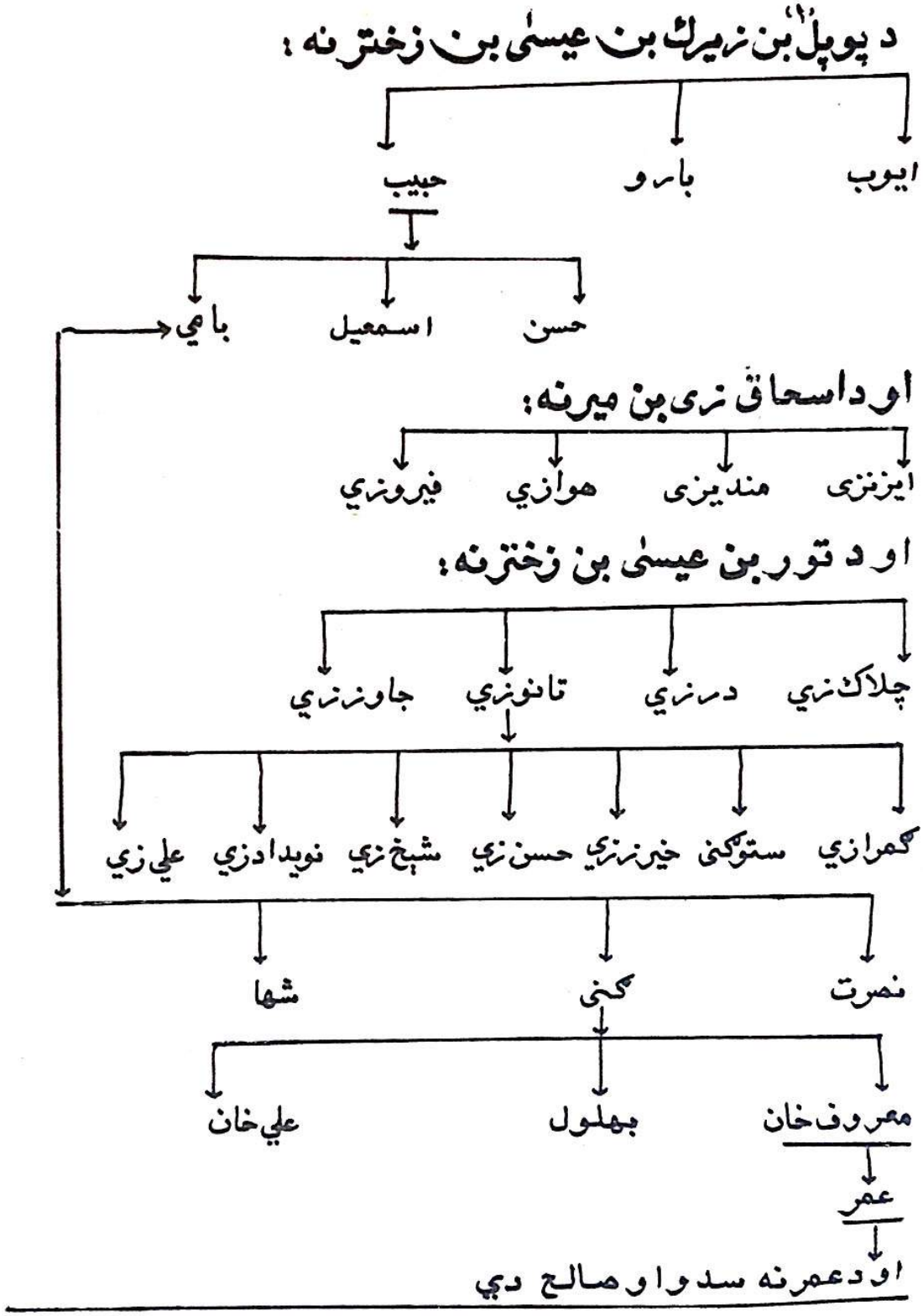

[۱]: پوپل د ۷۸۰ هـ خواو شاکې څوندی ؤ.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د عمرنه ملك سدو د سدوزو مورث اعلیٰ د قندهار مرزبان متولد په ۹۶۵ هـ کښې متوفي ۱۰۲۱ هـ او بل زوی يې ملک صالح د ۹۵۰ هـ د شېرشاه معاصر او د احمدشاه دراني وزيراعظم شاه ولي خان د ده د ده په اولاده کښې ؤ.

او د ملك سدو نه :(۱) خواجه خضرخان مرزبان قندهار متوفي ۱۰۳۶ هـ وو.

(۲): مرد ودخان وفات ۱۰۵۲ هـ او د مرودخان نه حسين خان وفات ۱۰۶۹ هـ. د ملتان د ناظمانو مورث اعلیٰ ؤ.

(۳): زعفران خان، کامران خان وفات ۱۰۵۰ هـ کښې.

(۴): بهادرخان او د بهادرخان نه اسمعيل خان او د هغه نه کمال خان، محبت خان او علي خان.

د کامران خان نه :(۱) عيسیٰ خان (۲): موسیٰ خان او د موسیٰ خان نه هارون ؤ، د هارون نه فتح الله د هغه نه رحمت الله خان د شاه زمان سدوزي وزير ملقب په وفادارخان وو.

او د محبت خان د اسمعيل خان بن بهادرخان د زوی نه جعفرخان، غازي خان، عظمت خان، حليم خان او د غازي خان نه بارخان او مومن خان.

بارخان

نواب محمدخان خدايارخان صالح محمدخان

مومن خان

حاجي عبدالرحمن (په بلخ کې)

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حاجی عبدالرحمن بن مومن خان نه:

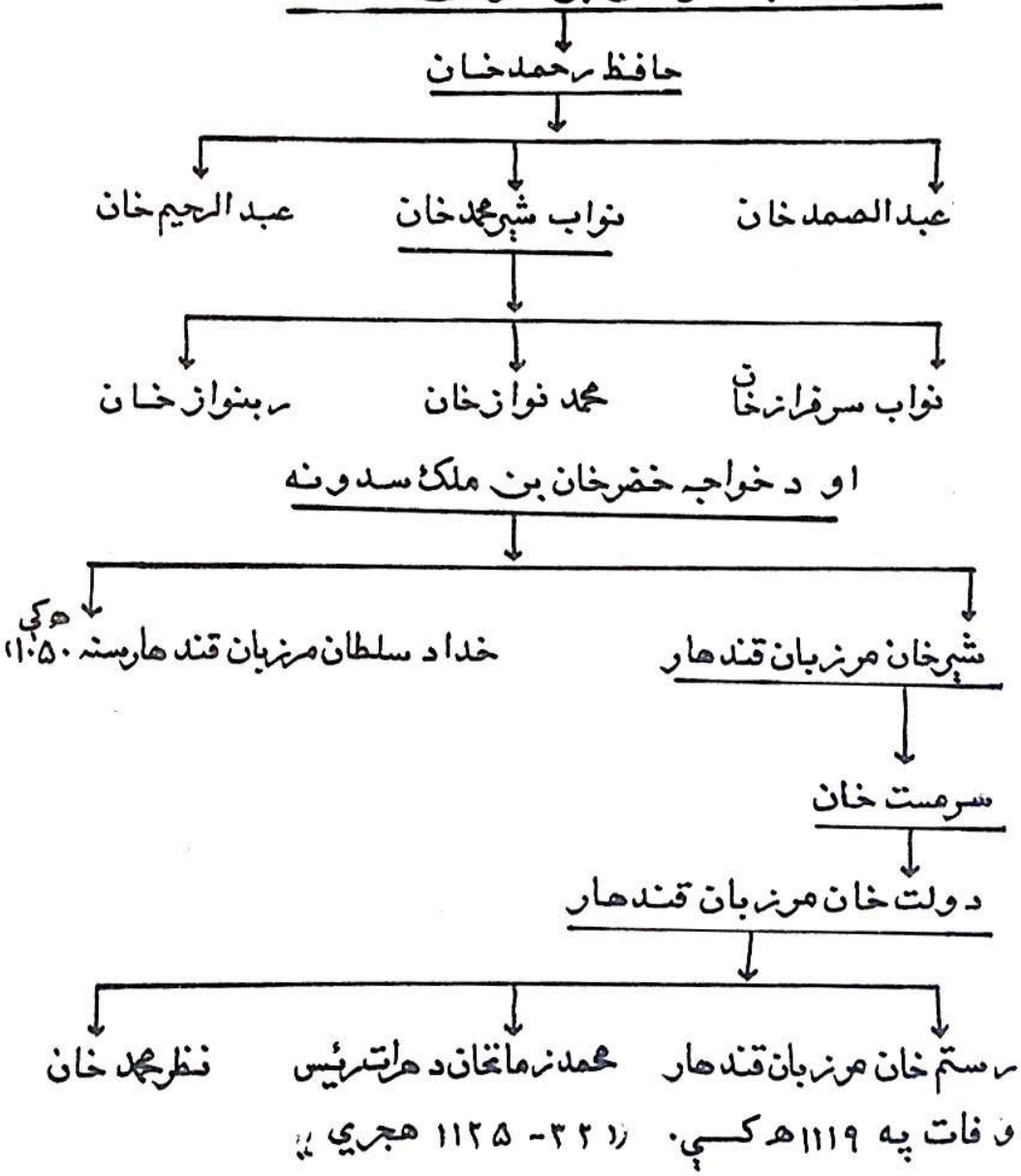

د بارکزی بن عیسیٰ بن زختر بن اودل بن قرین شجره نسب:

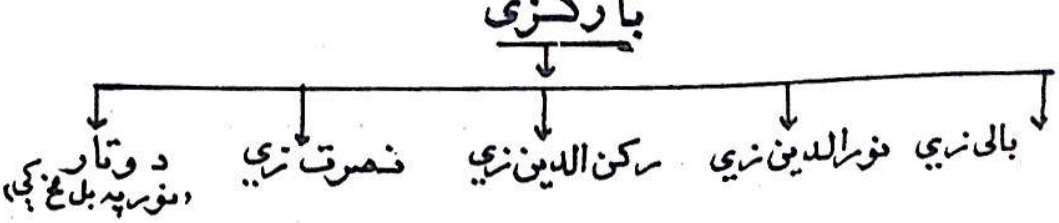

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د رکن الدین زي بن بارکزی نه:

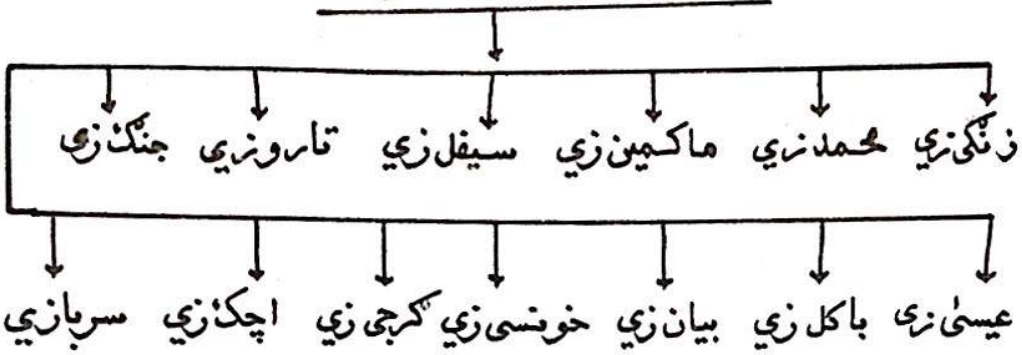

د نصرت زي بن بارکزي نه

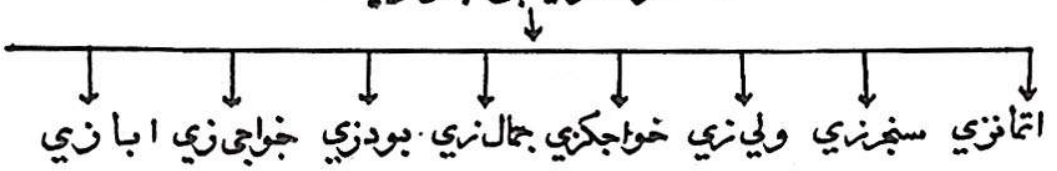

د محمد زي بن رکن الدین زي نه:

بارون زی او د هغه نه حاجي یوسف او د هغه نه جمال خان او دجمال خان نامن دا دي:

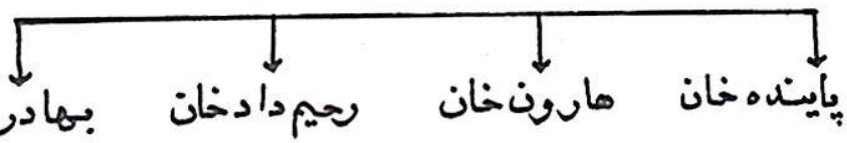

د پاینده خان لومړۍ سنځي نه نامن و و: وزیر فتح خان عظیم خان او تیمور خان دي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د محمد زمان خان رئیس هرات (۴۲-۱۱۲۵ھ) نه :

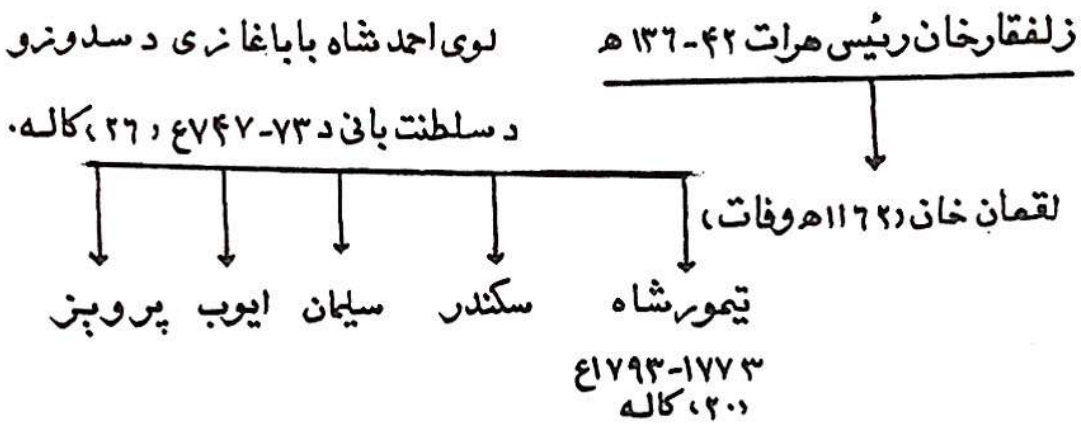

د تیمور شاه (۲۶) زامن وو، مشهور یې دالاندې دي :

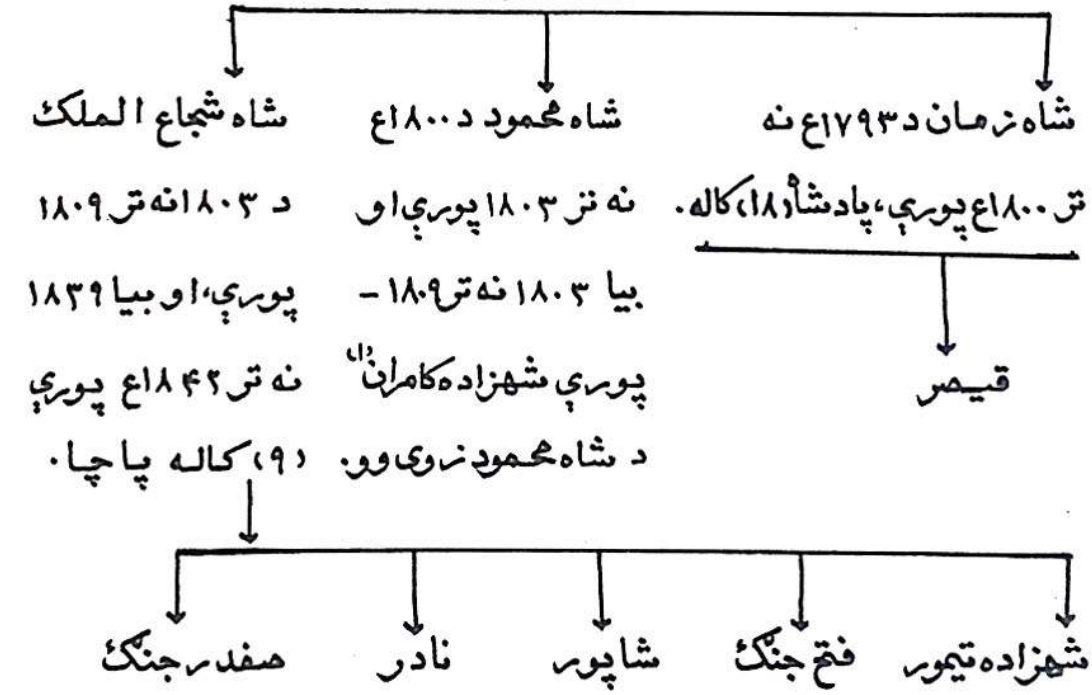

---

(۱): وزیر فتح خان هم دې شهزاده کامران په هرات کښې په اعتبار نیولی اوږه وند کړی یې ؤ او بیا یې په غزنی کښې مړ کړ. او شاه محمود خان هم حاضر وو دهغه په امر فتح خان ووژلی شو.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

او د عظیم خان نه سلطان احمد خان ، حبیب الله او سکندر خان دی .

او د پاینده خان د دوبیمې بنځې نه : پور دل خان ، شېردل خان ، کوندل خان ، رحمدل خان او میرولي خان (د قندهار سرداران وو) .

او د پاینده خان د بلې (۳) بنځې نه : امیر دوست محمد خان ، امیر محمد خان او جمال خان وو .

او د څلورمې بنځې نه یې : یار محمد خان ، سلطان محمد خان ، پیر محمد خان ، سید محمد خان د پېښور سرداران وو .

د بارکزو حکمران تېر اوله کورنۍ امیر دوست محمد خان د ۱۸۲۶ع نه ۱۸۶۲ع پورې پاد شاه .

د دوست محمّد خان زامن

(۱) : محمد اسلم خان .

(۲) : محمد اعظم خان (امیر ۱۸۶۷ع نه تر ۱۸۶۹ء پورې) ، (۲) کاله .

(۳) : محمد افضل خان (امیر ۱۸۶۵ء نه تر ۱۸۶۷ء پورې ، ۲ ، کاله .

(دا دواړه یوې بنګشې مور نه وو .)

(۴) : محمد امین خان .

(۵) : امیر شېرعلي خان (امیر ۱۸۶۵ء نه تر ۱۸۶۷ء او بیا د ۱۸۶۹ نه تر ۱۸۷۸ء پورې) ، (۱۰) کاله .

(۶) : غلام حیدر خان . (۷) : محمد اکبر خان (معروف وزیر اکبر خان) .

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

۸؛ محمد محسن خان
۹؛ محمد حسین خان
۱۰؛ محمد قاسم خان
۱۱؛ محمد صالح خان
۱۲؛ محمد هاشم خان
۱۳؛ محمد عظیم خان
۱۴؛ محمد رحیم خان
۱۵؛ محمد صادق خان
۱۶؛ محمد ولي خان

د امیر شیر علی خان زامن

- امیر محمد یعقوب خان — د ۱۸۷۸ء نه تر ۱۸۷۹ء پورې پاچا
- ابراهیم خان
- محمد ایوب خان — فاتح میوند ۱۸۸۰ء جولائی میاشت
- عبد الله جان

محمد افضل خان بن دوست محمد خان نه:

عبد الرحمن خان
۱۸۸۱ء نه تر ۱۹۰۱ء (۲۰) کاله بادشاه

او د امیر عبد الرحمن خان نه:

- عبد الله خان
- امیر حبیب الله خان
- نصر الله خان
- شمس الدین خان
- حفیظ الله خان
- امین الله خان
- غلام علی خان
- محمد عمر خان

۱؛ امیر حبیب الله خان او نصر الله خان د واړه سکني وروونه د یوې مور نه وو چې د بدخشان د میرلوړو وه۔

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د امیر حبیب الله خان نه

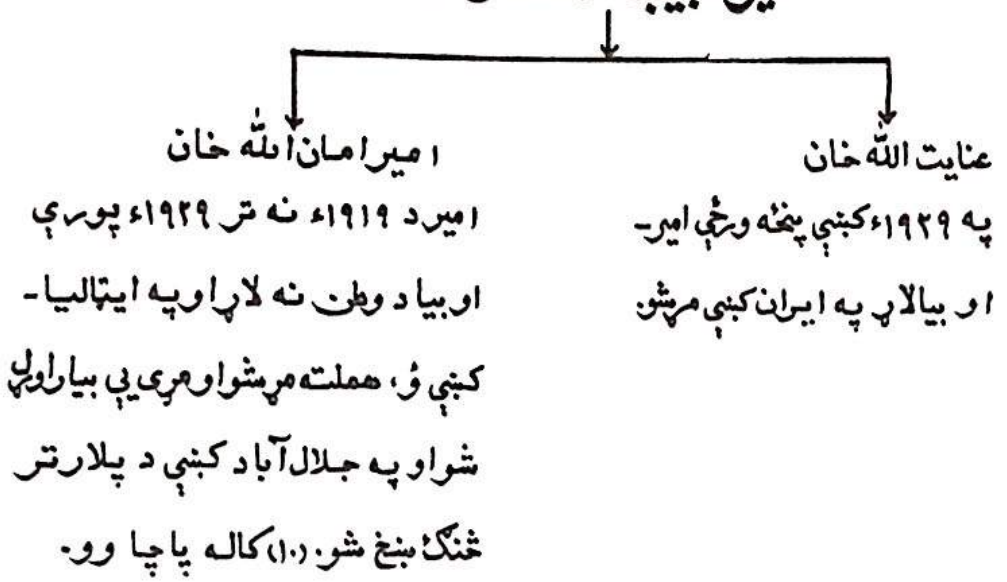

نوټ: د بارکزو د لومړۍ کورنۍ (۹۹) کاله د ورځې ؤه.

د بارکزو دویمه حکمرانه کورنۍ

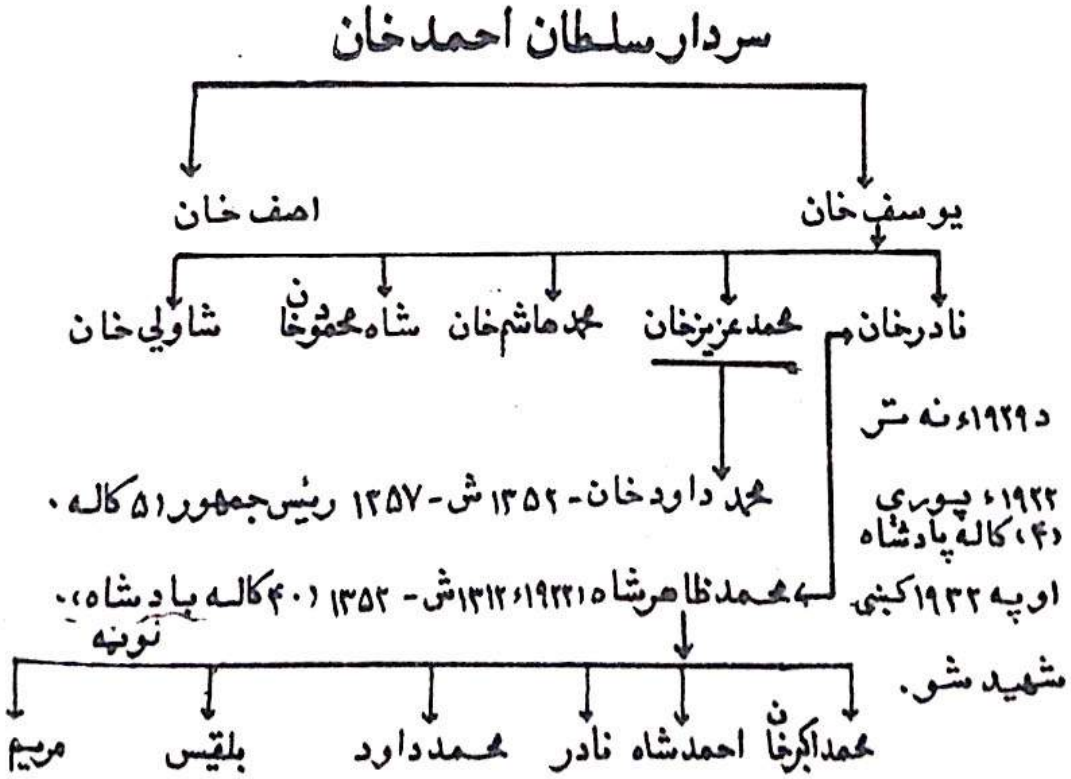

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دمیانی بن شرخبون بن سرپن د نسب شجره:

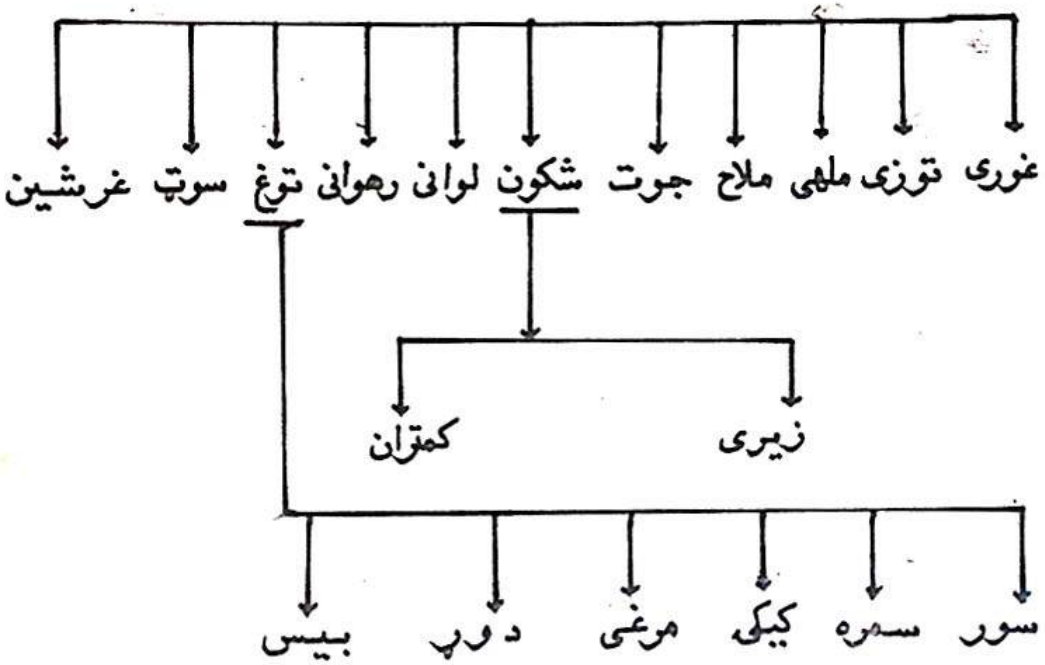

د برېخ بن شرخبون بن د نسب شجره:

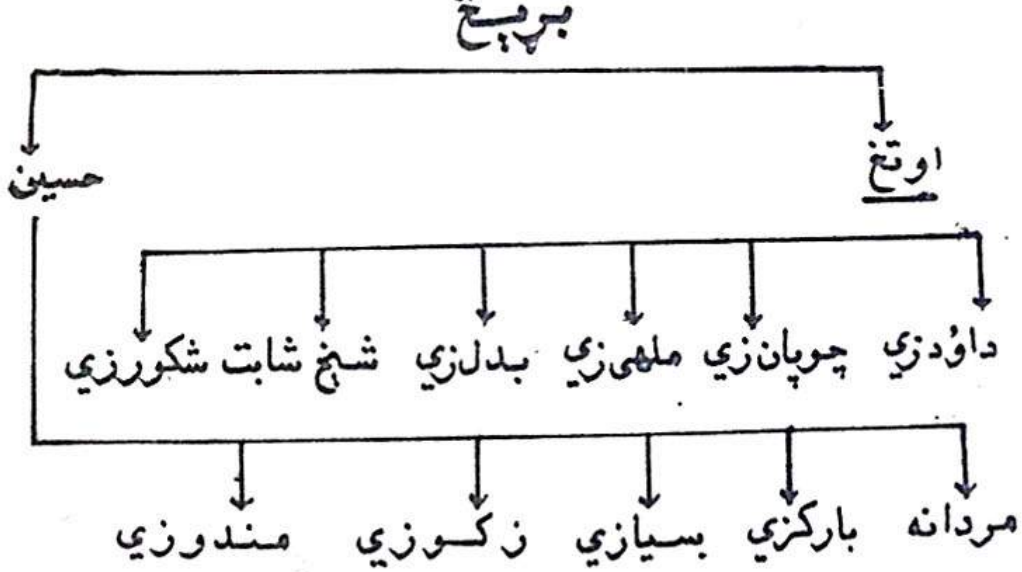

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د اورمړ بن شرخبون بن سړ بن د نسب شجره

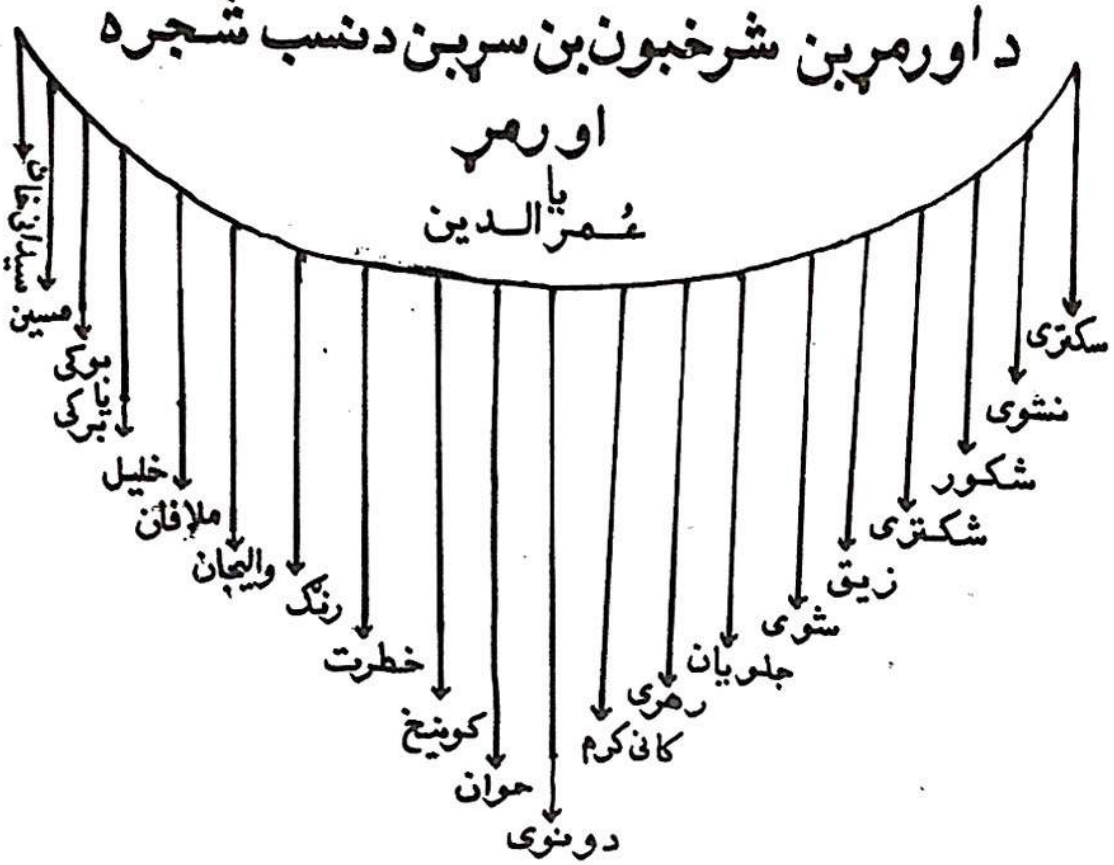

لکه مخکښې چې لیکل شوي د شرخبون مشر زوی شېرانی ؤ، خو پلار د مشرۍ پګړۍ ترین ته ترلې وه نو، شېرانی په دی خفه شو او د پلار نه مرور شو، خپل ماما کاکړ ته لاړ او د هغې نه شېرانی د کاکړو سره ګډ شو او ښه بدیې د غرغشتو قبیلې سره یوه شوه.

د شېرانو علاقه د ګومل د رې سویل ته واقع ده او کوه سلیمان د کسی غر هم د دوی په علاقه کښې دی، د دې علاقې په قطبی برخه کښې حسن خېل، منځ کښې ابوخېل او جلواتی او سویل ته یې کیپ او هرپال تپې اوستو کښې دی او د کسی غره په قبله د کوسی په غرونو کښې کاکړ میشته دي. د وزیرو د علاقې په شان دا علاقه هم پلنه

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

او غریزه ده ، خو د کروندې ځمکه پکښې لږه ده.

ترین :

د ترین درې زامن تور او سپین[1] او اودل وو چې په «اودالی» مشهور دی او پر ۱۶۳۹ء کښې وفات شوی دی ، خود ترین په نوم سپین او تور شهرت لري اودالي ځانله پښه یادیږي. تور ترین په پشین اډوکی کښې او سپین ترین په هرنائ ډوکی کښې او د- چوتیر په علاقه کښې پراته دي.

د ترینو او ابدالیانو په خویونو خصلتونو کښې او رواجونو کښې څه توپیر نشته. په ترینو کښې د خانۍ کورۍ په کورۍ ترینو کښې د بټۍ زی په څانګه کښې دی او دا متل مشهور دی چې وایۍ «خانۍ ده په دوه کورۍ . په ترین کښې به بټۍ ده- په نوحانۍ[2] په کټۍ ده»

ابدالیان :

په ابدالیانو کښې د زیرک د اولادې نه پرته نورې نږیلې په

---

(۱) خوسیال کاکړ پخپل کتاب «د سویلی پښتونخوا پښتانه» کښې زیړ ترین هم یاد کړي دي ، اولابور ترین هم وایي چې څلور څانګې کیږي

(۲) نوحانی یا لوانۍ.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنجپائی یادیږی. دابدالیانو علاقه اندازاً څلور سوه (۴۰۰) میله اوږده ده او اوه شلۍ (۲۰) میله په پلنه وي. د دې ډ علاقې حد قطب پلوډ هندوکش، کوه بابا او کوه سیاه هغه برخې سره لګیدلې دي چې چرته هزاره او ایماق پراته دي او د دوی قبلین حد دایران سره او قبله په سویل پې د سیستان سره چې ان تر بلوچستان پورې پې حدود رسېدلی دی، د دوی د علاقې په سویل د شورا وک او خواجه عمران غرونه پراته دي چې پکښې د ابدالیانو یوه پښه اخکزي استوکن دي او د همدغو غرونو په نمرختیزه برخه کښې کاکړهم آباد دي. د "مرغه" کلی چې په "غوړه مرغه" هم یادیږي او په دغه کلي کښې په ۱۷۷۳ع کښې لوی احمد شاه بابا غازي هم وفات شوی دی. د غه کلی د خواجه عمران د غرونو قطب په نمرخاته پروت دی. د ابدالیانو په نمرخاته د غلجو علاقه ده. د ابدالیانو د علاقې مشهور سیندونه: هلمند، ارغنداو، خاشرود او فراه رود دي.

ویلی شي چې د ترین په زامنو کښې ابدال یا اودل کشړ ځو د پلارنه پس هغه د قام مشرشو[1] او د خپلې مشرۍ په وخت کښې پې خپل اولس د هرخوشحاله وساته.

---

(۱): اودل په ۱۶۲۶ع کښې وژل شوی دی.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

داودل دوه زامن وو: (۱): سلیمان (۲)، زختر د پلار نه پس-
زختر د قام مشر شو. او ویلی شي چې د زختر شپږ شلي کاله عمر ؤ او تر
د ري پښته يې خپل اولاد لیدلی ؤ. په هغه پسې د پلار د وصیت برابر
عیسیٰ د قام مشر شو. د عیسیٰ د ري زامن وو: (۱) زیرک، (۲) مېر
(۳)، نور. په پلار پسې زیرک د قام مشر شوا و د زیرک څلور
زامن وو: (۱) بارک، (۲) الکو، (۳) مستی، (۴) پوپل. زیرک پخپل ژوند
خپله مشري بارک ته ورکړه، خو خو موده وروسته پوپل په
چل او ول خانی خپله کړه او مشری د پوپل کورنۍ ته راغله. د
پوپل د ري زامن وو: (۱) حبیب، (۲) بارو، (۳) ایوب. حبیب د
خپل اولس خان شوا و (۵۲) کاله ژوندی ؤ. د حبیب شپږ زامن وو،
د یوه نوم یکښې سردار خان یا بامی ؤ، د مشرۍ د پاره د وروڼو
په منځ کښې جنګونه او جګړې وښښتې، خو وروسته د قومي
جرګې په صلاح بامي د قام مشر وټاکل شو.

بامي اویا (۷۰) کاله د قام مشر ؤ، د مرګه پس تړې د ري زامن
(نصرت، کښی، شها) پاتې شول خو په د وی کښې یو هم د قامي
مشرۍ لایق نه ؤ.

په بامي پسې بهلول د کښی زوی د قام مشر شو، د بهلول نه
د وه زامن پاتې شو: (۱) معروف (۲) علي خان په بهلول پسې معروف
د قام مشر شوا و په هغه پسې د قام مشري عمرته ورسېده.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د عمر نه درې زامن وصالح، اسدالله او آدم، پاتې شو، د قام مشر اسدالله شو، دغه سړی په خلکو کښې په «سدو» تولد ۹۶۵ھ وفات ۱۰۲۱ھ، مشهور دی او هم دده په نامه قبیله په «سدوزی» مشهوره شوله. او همدا اسدالله د غازي احمد شاه بابا مشر نیکه کیږي.

اسدالله پوه او قابل سړی ؤ، هغه د ابدالیو ټولې اوغلجو ځینې ځانکې پخپله پره راوړولې او ښه قوي مشر جوړ شو او په دې هر عزت او دبدبه پې خپل ژوند تېرکړو او د ایران پادشاه عباس اعظم له پلوه د ابدالیانو رئیس هم منلی شوی ؤ، د پنځه اویا (۷۵) کالو په عمر وفات شو او پنځه زامن ترې پاتې شول:

(۱) خواجه خضرخان (وفات په ۱۰۳۶ھ کښې)، (۲) مودود خان (وفات ۱۰۵۲ھ)، (۳) زعفران، (۴) کامران، (۵) بهادرخان ؤ.

د خپل اولس په خوښه خواجه خضرخان د قام مشر وتاکلی شو او شل (۲۰) کاله د قام خان ؤ د هغه نه د وه زامن وو: (۱) خداداد سلطان، (۲) شهرخان ؤ. په دغه وخت کښې د ایران بادشاه، شاه عباس ثاني ؤ د پلار په ځای خداداد سلطان د قام مشر مشر، دا د هر قابل او مدبر سړی ؤ، د خپل اولس جګړې بیې ټولې په جرګو او مرکو اوارولې، دغه وخت ابدالي قبیله د قندهار په نمر خاته د ارغستان په علاقه پرته وه او د غلجو مشر سلطان ملنی قوخي،

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ؤ، خداد سلطان په ۱۰۴۱هـ- ۱۶۴۰ع د غلجوا و ابدالیو په منځ کښې حد ود د وروروالۍ او عزیزولۍ په توګه سره وویشل. خو دې سرې په آخره کښې په کاکړو تېرې وکړوا و د هرکاکړ یې ووژل او کورونه او مېنې یې ورتالاکړې، خو د هرزرې پښتانه شوا و د اولس مشري یې خپل وروروشېرخان ته وسپارله د نایې ژوند یې پرېښود او د خدای ج په ذکر مشغول شو.

شېرخان د خپلې مشرۍ په وخت کښې د قندهار ایرانۍ-بېګلربېګۍ سره مخالف شو، ایرانۍ سلطنت په ابدالیانوکښې کورنۍ نفاق ولچولو، د خداد سلطان د تره زوی سلطان حسین ته یې د میرزا خطاب ورکړو او دا ابدالیانو مشر یې کړو. شېرخان د دې په بدل کښې د ترنک رود په غاړه په یوکلک ځای کښې د هرې شوا و د مغل بادشاه، شاه جهان، له خوا ورته د شهزاده خطاب ورکړی شو. دغه وخت د مغلو او ایرانیانو ترمنځ قابت ؤ، آخر سلطان حسین پوه شوا و شېرخان ته ورغی او غاړه یې ورته کېښوده او ایران هم د دغه مخالفت نه لاس واخېست او شېرخان د قام مستقل مشر شوا و د هرش، ۳۰، کاله مشرؤ او د ۶۵، کالو په عمر د آس نه ولوېد و او په بنکارکاه کښې مړ شو.

د شېرخان د مرګ نه پس یې زوی سرمست خان د قام مشر شوا و د ۲۰، کاله مشرؤ، د هغه نه پس د ولت خان د قام مشر و

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

تاکل شو، خو دی ورکوی ؤ نو تره یې حیات سلطان به د مشرۍ کارکولو. په دغه وخت کښې د قندهار ایرانی حاکم "کرکین خان" - کرجی ؤ، دغه ایرانی حاکم په آخر کښې د ولت خان او د هغه زوی نظر محمد خان بندیان او بیا یې مړه کړل.

د ولت خان نه د وه زامن رستم خان او زمانخان پاتې شول. رستم خان د قام مشر شو، خو هغه هم کرکین خان و واژه او ابدالیان بې مشره شول.

ابدالیان د ایرانیانو د ظلمونو له کبله د شوراوک غروڼوته ورونه کډې وتښتېدلې او څه مخ په قبله د فراه او هرات غروڼوته پسې لاړل او څه موده پس د ملتان نه هم څه ابدالي مشران راغلل او ابدالیو په هرات قبضه وکړه، دغه وخت د غلجي میرویس خان زوی میرمحمود په قندهار کښې با د شاه ؤ، هغه د ابدالیو سره په فراه کښې جنګ وکړو او اسدالله ابدالي مشریې و واژه، د هغې نه پس زمانخان د رستم خان د ابدالیو مشر شو، دی د ۱۱۲۵ هـ نه تر ۱۱۳۲ هـ پورې د هرات رئیس او د قام مشر شو.

د محمد زمانخان زامن وو ۱، ذالفقارخان ۲، احمدخان، چې ورروسته غازي احمد شاه مشوچې د ۱۷۴۷ع نه تر ۱۷۷۳ع - پورې ۲۶ کاله د افغانستان با د شاه ؤ او د پښتنو په طبیعي

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

حدود وې حکومت وکړ. اولوی شاهنشایت یې تشکیل کړو، چې اخر په ۱۷۷۳ع کښې وفات شو او زوی یې تیمور شاه په ۱۷۷۳ء کښې بادشاه شو چې آن تر ۱۷۹۳ء پورې پادشاه ؤ.

دا کورنۍ په پوپلزو کښې د سدوزو په کورنۍ کښې چې د ۱۷۴۷ع نه تر ۱۸۱۸ع پورې په افغانستان کښې آن تر پنجاب به- حکومت کړی دی[1] او په ۱۸۱۸ء کښې د افغانستان حکومت د سد- وزو نه بارکزو کورنۍ ته منتقل شو او بارکزی لومړی بادشاه امیر دوست محمد خان ؤ چې په ۱۸۲۶ع کښې یې کابل ونیو او بادشاه شو.

د پوپلزو یعنې سدوزو او بارکزو د پخوانه سره رقابت ؤ، پخوا مشری د بارك وه او هغه د پلار په ژوند (۱۵) کاله دقام مشر ؤ، خو پوپل تړې په چل ول مشری ونیوله. د احمد شاه د بادشاه انتخابېدو په وخت هم حاجی جمال خان محمدزی بارکزی د بادشاهۍ په طمعه ؤ خو ورو سته په دې فیصله وشوه چې وزارت به د بارکزو په کورنۍ کښې د محمدزو وي. خو په ۱۸۱۸ع کښې څه وخت چې د شاه محمود سدوزي او د هغه د- زوی کامران د بې عقلۍ له کبله وزیر فتح خان پرونداو ووژل

---

(۱) د سدوزو د حکومت د وره (۷) کاله وه.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

شو، خو د سدوزو او بارکزو په میخ کښې جګړې روانې شوې او آخر حکومت په ۱۸۲۶ع کښې د دوست محمد خان بارکزي محمدزي شو.

د محمدزو بارکزو حکومت په دوو دورو وېشل کیږي لومړۍ دوره د دوست محمد خان نه چې د سردار پاینده خان زوی ؤد ۱۸۲۶ع نه پیل کیږي چې د ۱۹۲۹ع د امان الله خان د خلع کېدو تر وخته پورې د بارکزو د لومړنۍ کورنۍ د حکومت دوره (۱۰۳) کاله وه.

دوهم دوریې د محمد نادرخان د سردار محمد یوسف خان د زوی نه چې د سقاؤ د زوی نه چې د امان الله خان نه یې حکومت منیولی وه، بادشاهي ونیوه او په ۱۹۲۹ع کښې پاد شاه شو، لږې

---

(۱) محمد نادرخان د یوسف خان زوی او هغه د یحیی خان زوی، هغه د سلطان محمد خان زوی، هغه د سردار پاینده خان زوی، د امیر دوست محمد خان ورور ؤ.

سردار سلطان محمد خان په پېښور کښې او سېده او په پېښور کې سردار نوی یاد ېدل. د سلطان محمد خان مشر ورور یار محمد خان چې د سید احمد بریلوي سره په جګړه کښې ووژل شو او د وه ورونه یې نور هم ووچې سید محمد او پیر محمد نومېدل.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

وخته نیولی تر سردار محمد داؤد خان د وخته ۱۳۵۷ه.ش/۱۹۷۷ع پورې د حکومت د وره وه چې په دغه وخت کښې حکومت نور محمد تره کی ونیوه. د دې کورنۍ د حکمرانۍ د وره ۴۹ کاله وه.

د بارکزو اکثره خلک مالدار دي او ځینې یې کښې زمینداري هم کوي. اخکزي هم د بارکزو یوه څانګه ده، چې په سیاسي غرض احمد شاه بابا دا څانګه د بارکزو نه بېله کړه او ځانله بېله ټپه شوې ده.

په ابدالیو کښې نورزي هم د بارکزو همره دي خو د وی د ملک په قبلیز وغرونو او د سیستان په ریګستان کښې خواره واره پراته دي، نو ځکه په طاقت کښې د بارکزو نه لږ دي.

علی زي په زمینداورکښې آباد دي او د کرکیلې کار کوي، د وی په خواوشا کښې الکوزي هم پراته دي او د زمینداور په سویل کښې اسحاق زی هم اوسیږي، د وی په مالدارۍ خپله ګذاره کوي.

د ابدالیانو په علاقه کښې هرات، کندهار، ګرشک، فراه ـ لوی بنارونه دي.

برېښ:

برېښ اکثره د شوراوک په علاقه کښې پراته دي، قطب ته یې د ورانې او په سویل بلوچ آباد دي، نمرخاته یې د خواجه عمران

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

غروڼه دي او په قبله يې ممرا ده.

د شوراوك په علاقه کښې دلورے سيند بهيږي له دې کبله داعلاقه ودانه ده. د اعلاقه چې برېښ پکښې پراته دي، لږ و ډېر شپېته ميله مربع به وي."[1]

اُرمړ:

د اُرمړ اصلي خپل نوم عمرالدين دی، خو په اُرمړ مشهور شوی دی. د اُرمړ وځيني خلك په افغانستان کښې په لوګر کښې يې او څه د وزيرستان په کامنی ګرام او وځيني د پېښور په د رېږو کلو ورا اُرمړ، کوزا اُرمړ او ميانه اُرمړ کلو کښې استوګن دي.

اُرمړ يا عمرالدين د شرخبون زوی، د سړبن لمسی او د قيس بن عبدالرشيد کړوسی کيږي. اُرمړ خپله ډېر خاصه ژبه هم لري چې په کامنی ګرام کښې پرې او س هم خبرې کيږي، خو دا نور اُرمړ هغه ژبه نه وايي او په پښتو خبرې کوي.

---

[1]: د هندوستان مشهور نواب رحمت خان او د ۱۸۵۷ع کال د جنګ آزادی مېړه جرنيل بخت خان هم د واړه د برېښ د قبيلې نه وو.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خرشبون بن سرېن بن قیس عبدالرشید اولاده

خرشبون یا خیرالدین

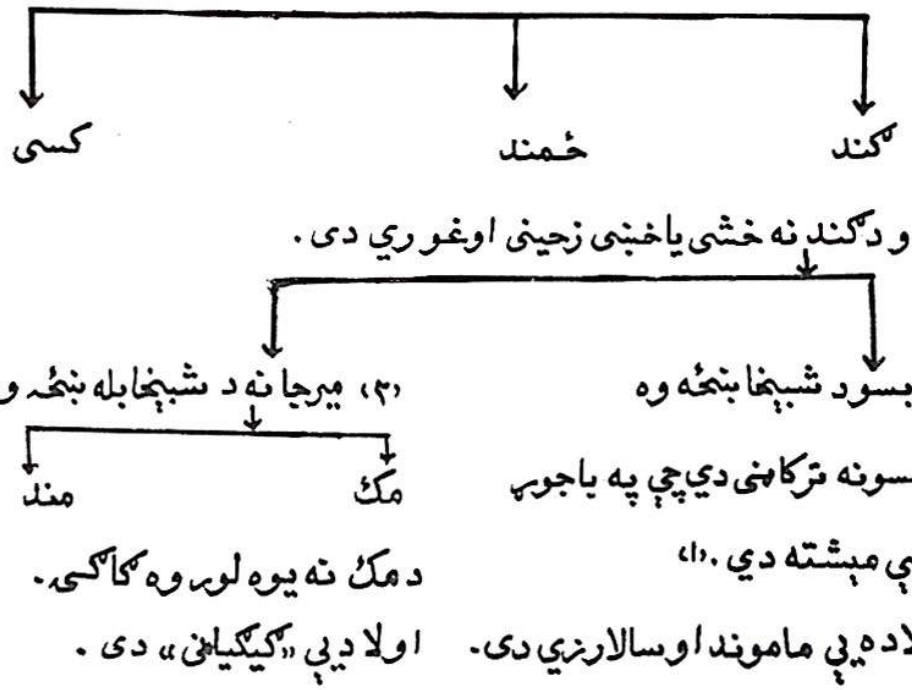

---

(۱) نوټ: وېلی شي چې د بسونه ترکانې دی د ترکانی نه ماموند او سالارزي دی. د ماموند نه برېوزی، برم کازي او کاکازي. او د سالارزي نه برسدین او لرسدین او د چارمنګو قومونه دي او د چارمنګی نه شمه خېل، تورخېل، هلال خېل، خانزده ګان دي.

ترکانی د باجوړ په جندول کښې مېشته دي او خښې یې څلور قامه ګڼي: عیسۍ زي، سالارزي، ماموند او ... زی، د جندول عمراخان مست خېل عیسۍ زی و. (نور په بل مخ کښې)

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ویلی شي چې د ترکانې دوه زامن وو:

۱، موسی ۲، شعیب.

د موسئ اولاده ۱، محمود یعني لوی ماموند ۲، اسمعیل زی، د اسمعیل زي اولاده داده: ۱- وړوکی ماموند ۲ کاکتور ۳- حسن ۴- عیسئ یا اسیوزي ۵- مدی چې اولاده یې خورجی، معروف او الیاس دی ۶- هارون ۷- موردی ویلی شي چې د کاکتور اولاده ده بدخشان او هرات ته تللي ده او دکی زی اولاده پنجاب ته تللي ده او ایسوزي په جندول کښې اړولی دی چې مست خیل قبیله هدغه ایسوزی دي. عمراخان د جندول د امان خان زوی د فیض طلب خان نمسی هم مست خیل ایسوزی ؤ.

ترکانې تر ۱۵۰۸ع پورې په لغمان کښې وو او تاریخی معلومات یې شته چې په ۱۵۱۹ع چې بابرمغلی بادشاه باجوړ نیولو هم ترکانې دلته په باجوړ کښې نه وو او وړوسته راغلی، خو د یوسفزو او دله زاکو په جنګ کښې ترکانې د ملک کجو یوسفزی په مرسته راغلے وو او د ملک هیبو دله زاك او د هغه وړور شاه جهان د پاینده او برهان کاکی زی د لاسه وژل شوی دی.

داوسنی ترکانې داسې دي مست خیل عیسوزي په جندول او ماموندزي او بنیې داسې دي:

کاکازي، وړیازي، خلوزي دي. او سالارزي داخیلونه دي:

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

شمه خېل، تورخېل، هلال خېل او خانزادګان دي. د ترکا ښودخانۍ کور براهيم خېل هم سالازي دي او په هلال خېل ګڼيږي.

مند

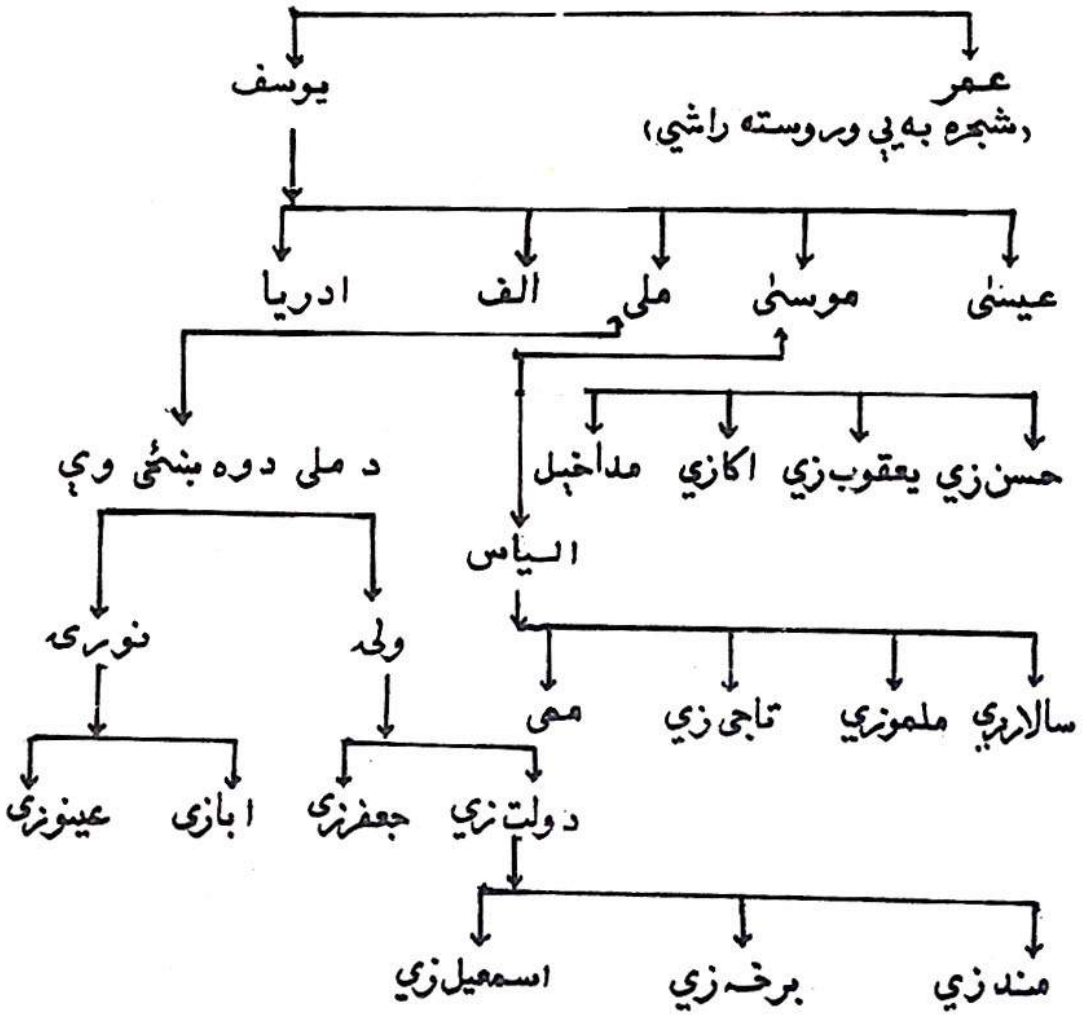

د سالارزي بن الياس بن موسىٰ بن يوسف نه :

ايپخېل اوعلي خېل دي ، چې د ايپخېل نه مرجان خېل ، علي شېرخېل اوکمبوخېل دي او د علي خېل نه جلال خېل او هوتي خېل دي -

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د جلال خېل نه حسن خېل ، مصري خېل ، ولدخېل دي او دهوتی خېل نه ؛ فريدخېل ، فتح خېل ، طاؤس خېل ، همېل خېل دی . د مامونزي بن الياس بن موسىٰ بن يوسف بن پنجپا او مخوزي دی .

او د تاجی بن الياس بن موسىٰ بن يوسف نه کدري زي دي . او دکدري زي نه حسن خېل ، بهرام خېل ، علی شېر خېل او سين خېل دي[1].

د مـمی بن الياس بن عيسىٰ بن يوسف نه عايشه زي[2] او د عايـشه زي نه باخېل ، خدين خېل ، موسا خېل او خاکـي زي- دي .

---

(۱) دعيسىٰ بن يوسف اولاده په اګره دره او دا باسيند په شرقـي او غربـي غاړه ودان دي ، او د موسىٰ اولاده په بنير پرته ده .

د ملی زي اولاده په دير او پنجکور پرته ده .

داکود اولادې شجره ښودل شوې ده اوس يا زي د مور دازارله کبله نه دي پوهـر شوي اوځـه لږ وډ هرچې دي د چغرزو سره اوسيږي .

(۲) اولاده يې د بنځې په نوم عايشه زي يا ديږي .

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

داکو بن یوسف شجره

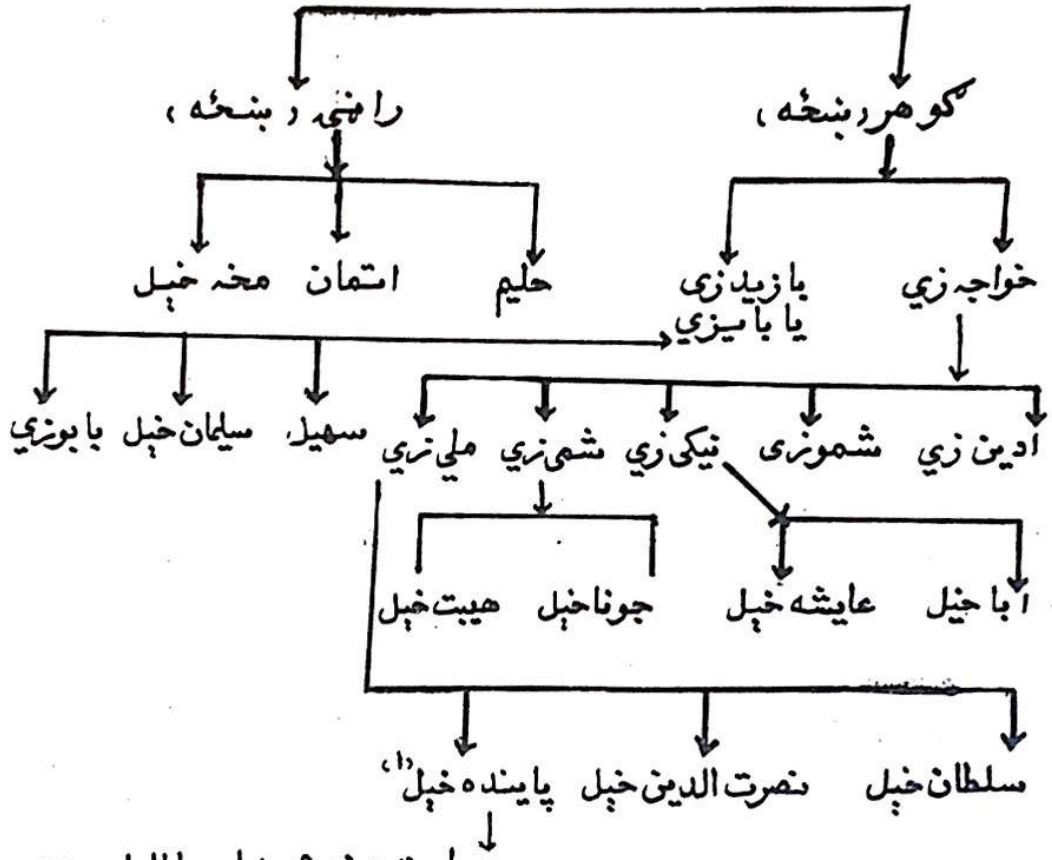

---

(۱) د دیر نوابی د پاینده خیلو په څانګه ملیز وکښې راغلی ده او د دې کورنۍ مشر الیاس اخون صاحب وو، خو کیر ولیکې چې لومړی خان اسمعیل خان ؤ۔ وایي چې غلام خان د دیر د خانۍ مؤسس ؤ.

الیاس باباد ابراهیم هغه د باحمد هغه د پاتیره بابا نړوی ؤ. د الیاس بابانه : اسمعیل، خضرخان او غلام جان دی. د خضرخان نه قاسم او د هغه نه غزن خان د هغه نه رحمت الله خان د هغه نه او رنګ زیب خان د هغه نه شاه جهان وړ ووستی نواب ؤ چې ۱۹۶۰ء کښې د پاکستان حکومت لرې کړو.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سهیل بن بایزی بن گوهر بن اکو، بن شریف نه؛

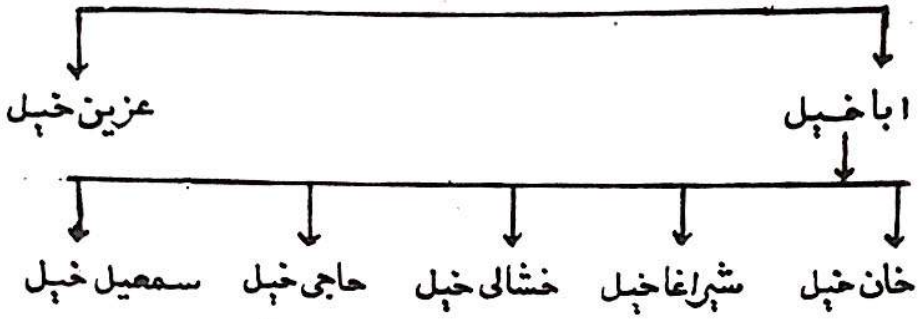

او د سلیمان بن بایزی بن گوهر نه؛

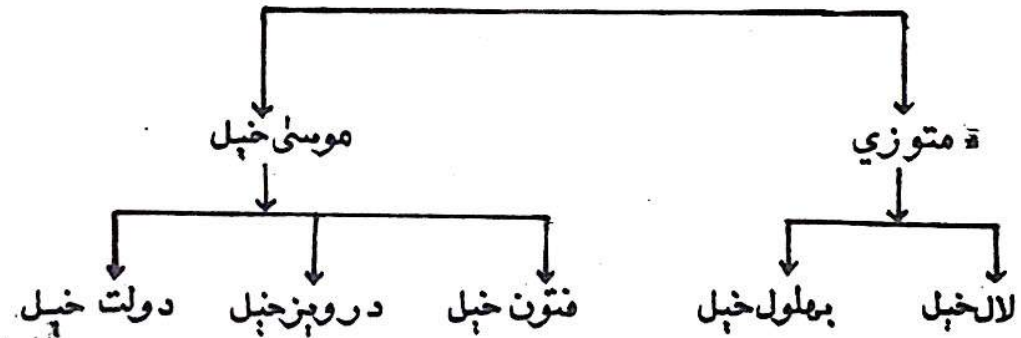

او د بابوزي بن بایزي بن گوهر بن اکو نه؛

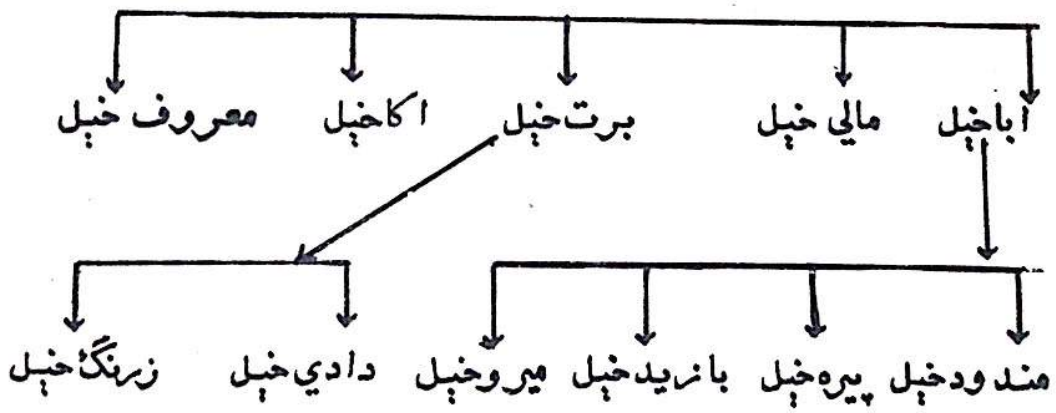

او د اکو د بلي بښځې را منځه نه د ریې زامن ووچې څنګښې لیکلي شوي هم دی : (نور په بل ځ کښې)

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

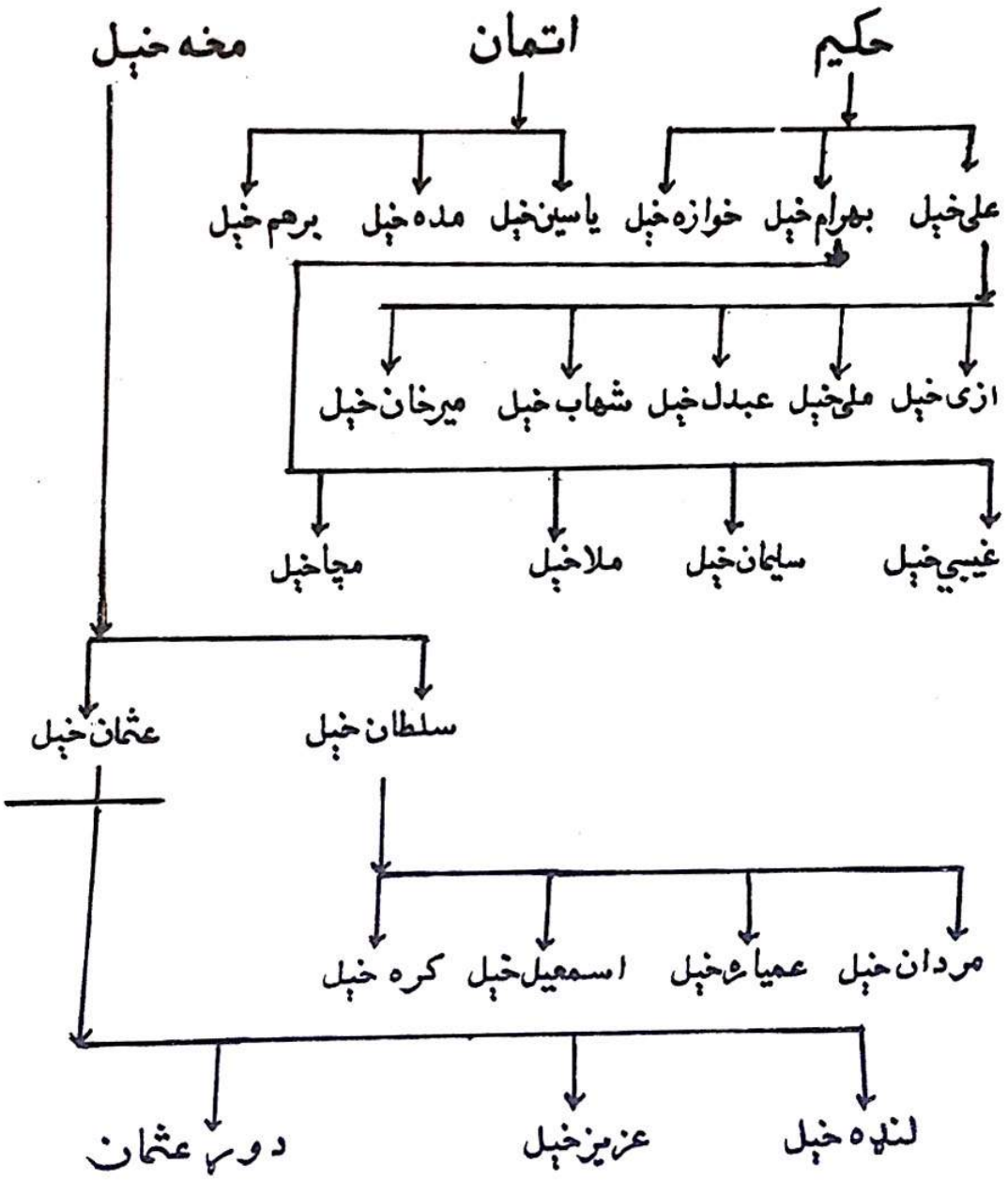

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سرېنی قبایل

منډړ

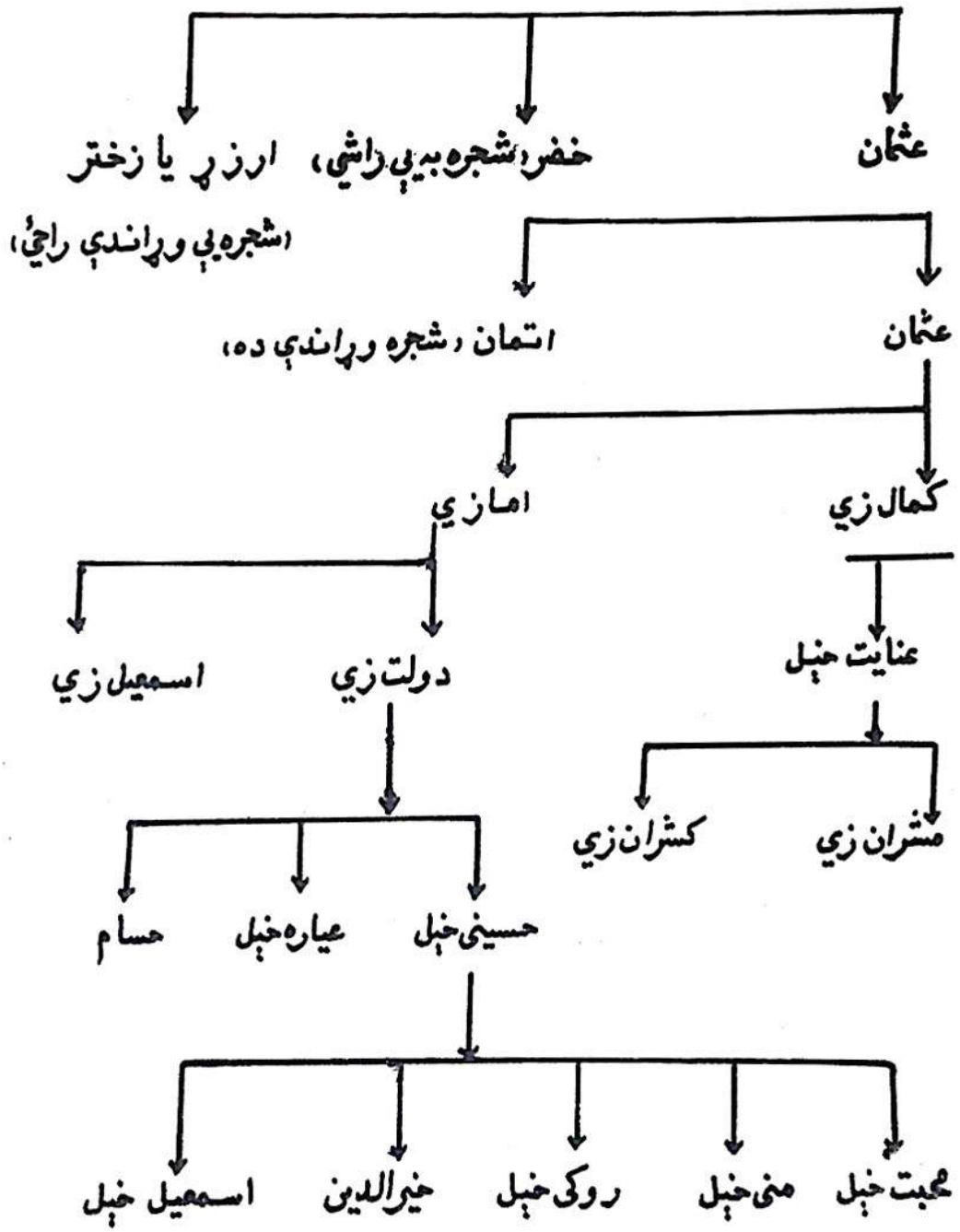

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

داسمعیل خیل نه غازي خاني او دلاورخان کور، او دلاور نه کیوردی.

کشران زي

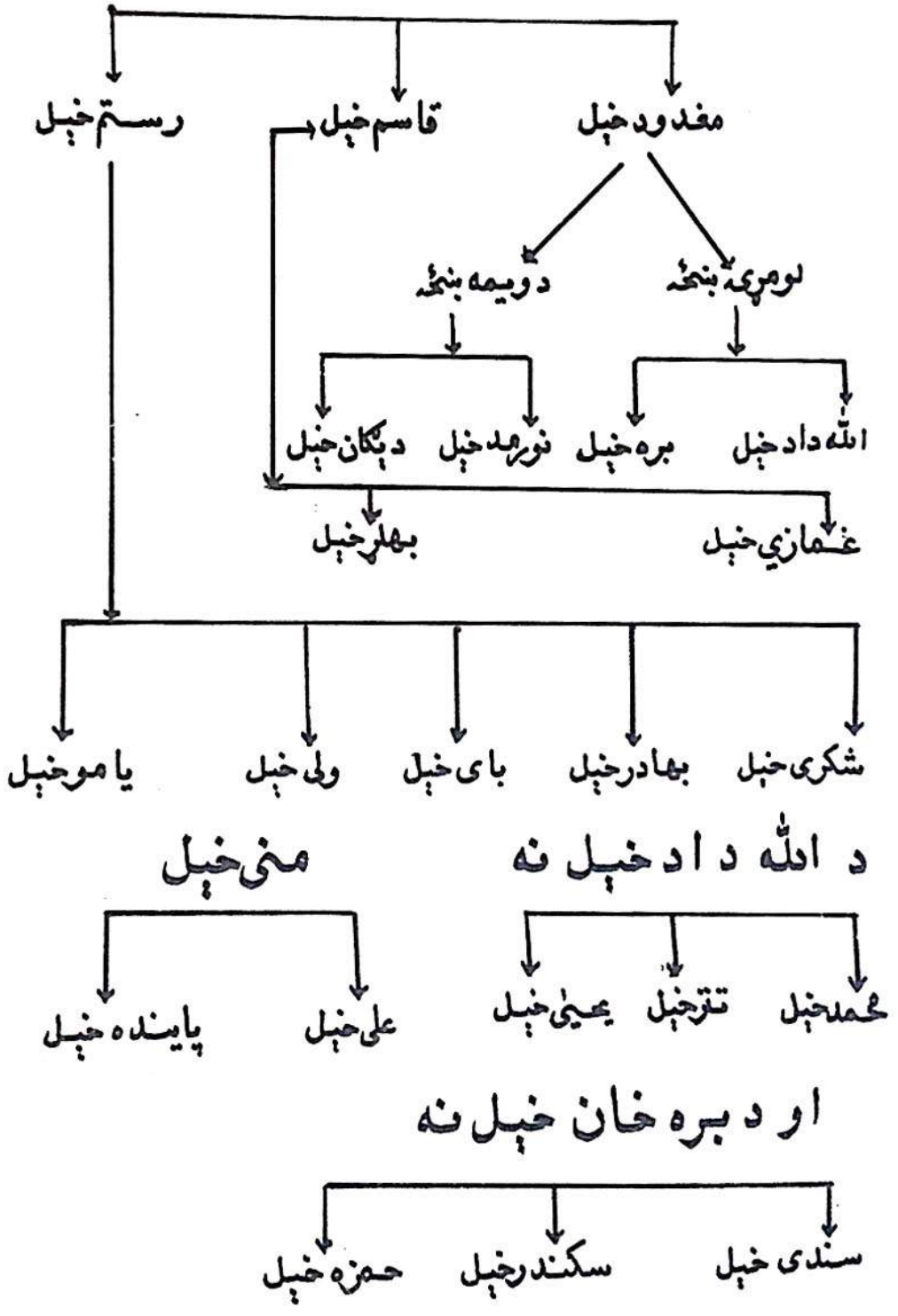

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مشران زي بن عنايت بن کال زي بن عثمان بن عثمان بن مندر نه

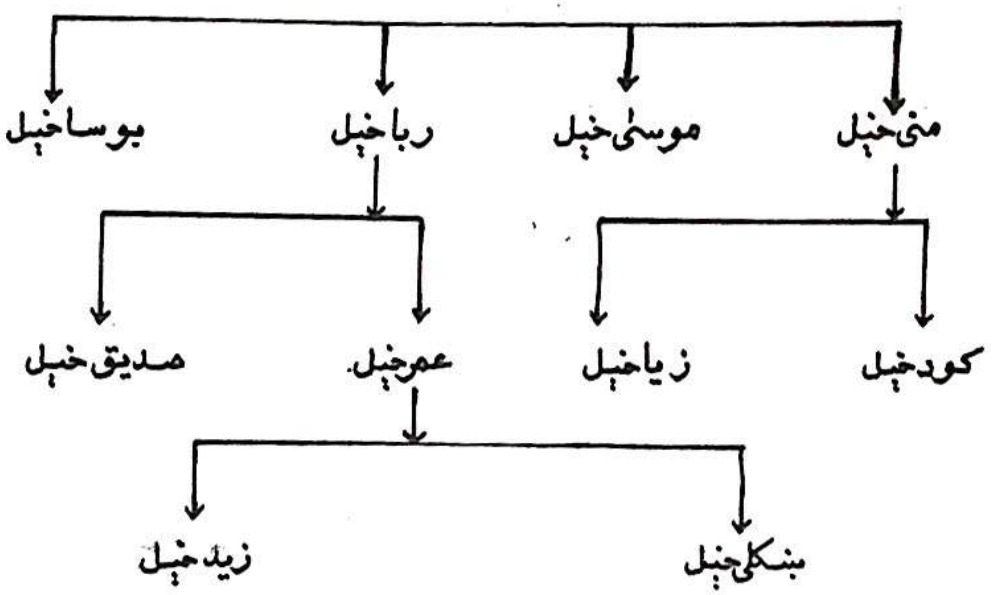

د عیاره خېل بن دولت زي یا بارک نه معروف خېل ، ملي خېل ، قابل خېل دی . او د ملی خېل نه خان خېل ، خواجه خضر خېل، سلطان محمد کور دی .

او د قابل خېل نه بهرام خېل ، متا خېل ، زمان خېل ، سنگو خېل او د سنگو خېل نه سعید کور دی .

او د اسمعیل زي بن دولت زي نه بوته خېل ، بقال خېل - جونا خېل ، سکندر خېل ، یعقوب خېل ، د یعقوب خېل نه اوریازی او اسحاق زي دی .

د سکندر خېل نه طاؤس خېل ، دوړ خېل ، بام خېل دی . او د

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

حسام بن دولت زي نه بازيدخيل دی او د هغه نه سيدخيل او سليمان خيل دی .

د سيدخيل نه جمال ، جلال او نيکنام دی ، او د سليمان نه - ملامير داد ، الله داد د ملامير نه پيروخيل ، نقره دين خيل ، عيسیٰ خيل يا نوخيل دي .

شجره اتمان بن عثمان بن مندر

اتمان

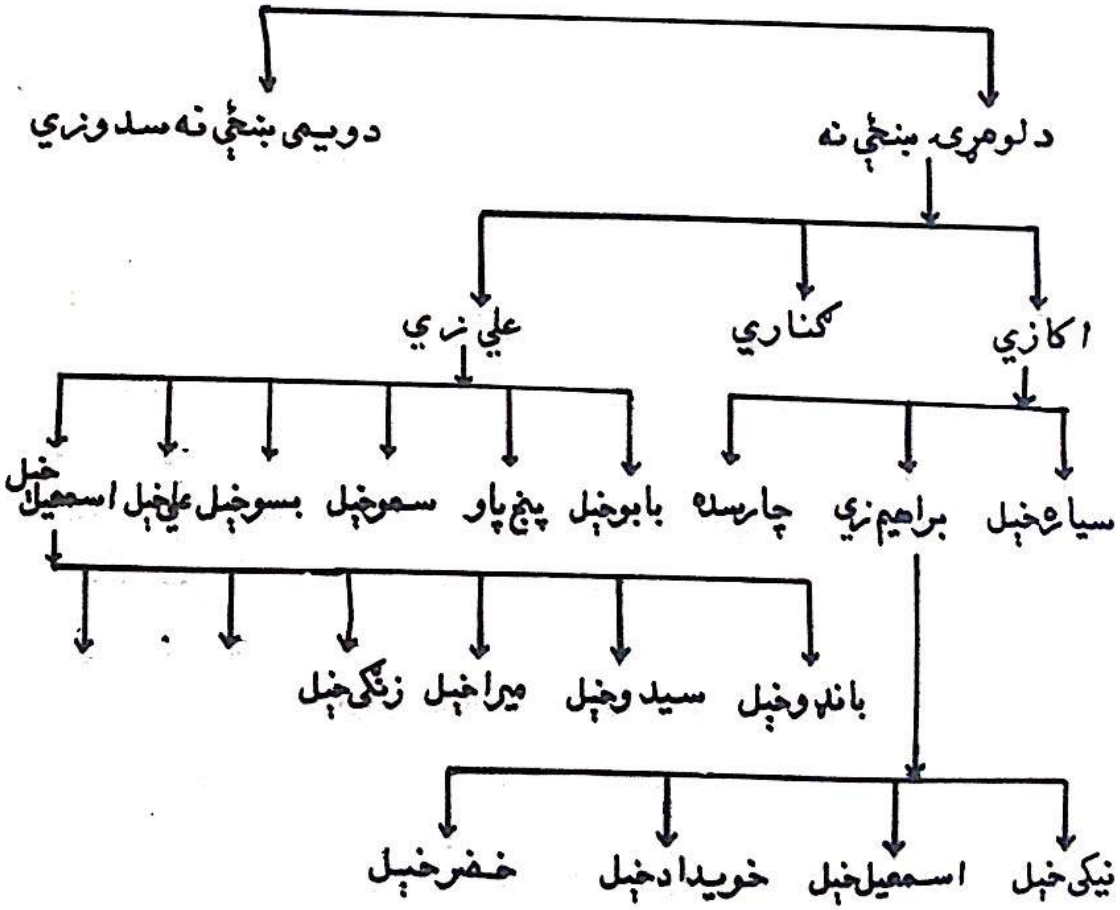

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کنازی

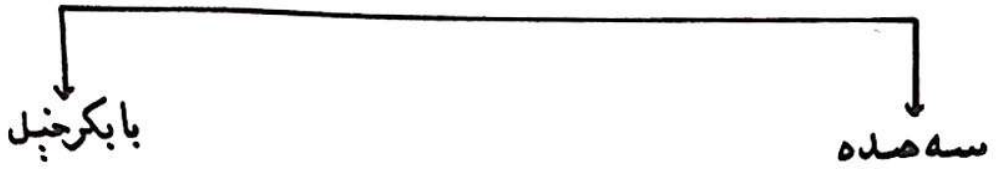

چارهده

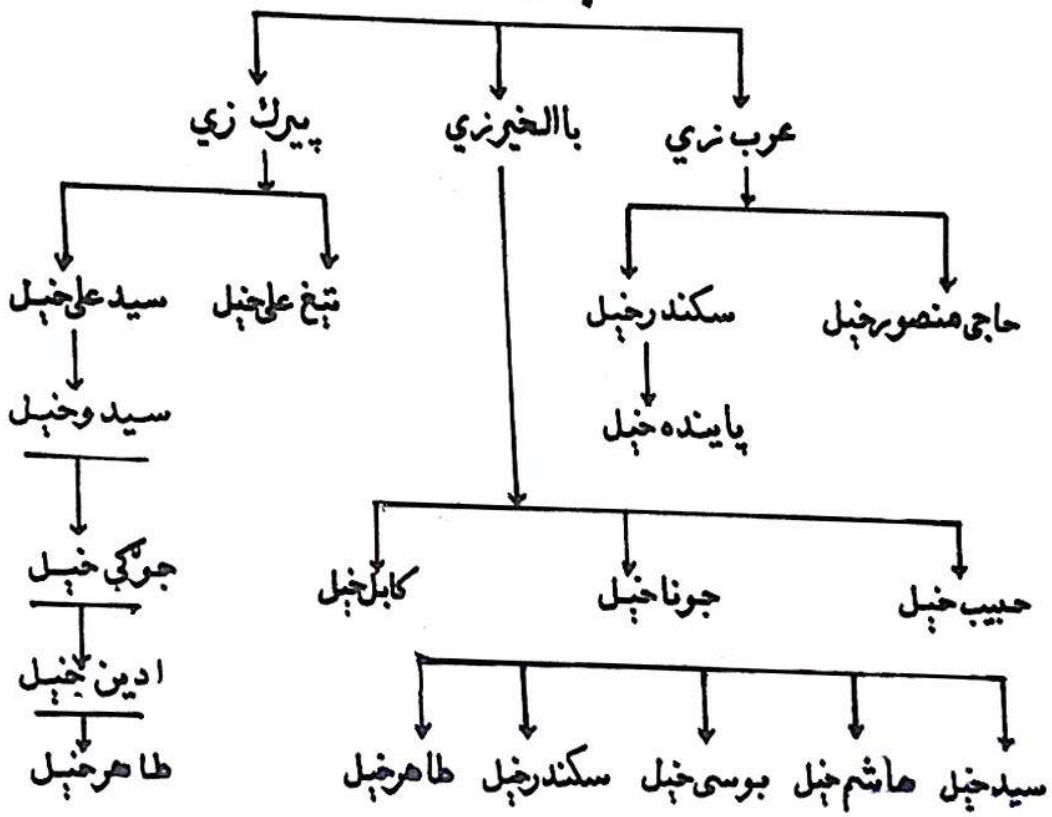

بابوخیل

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

«پنج پاو»

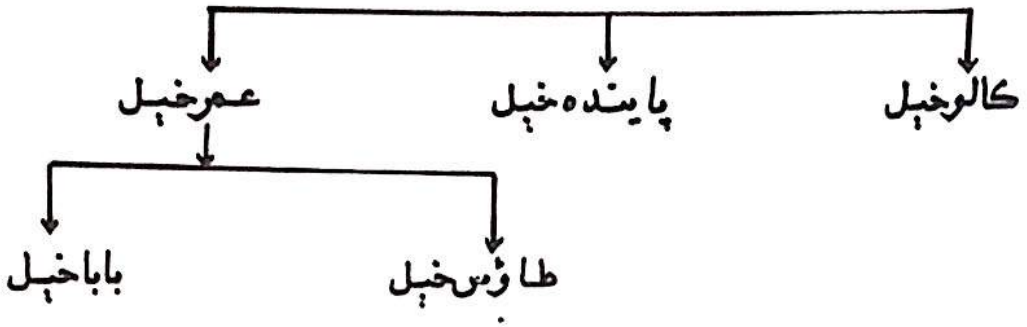

«سمبوخیل»

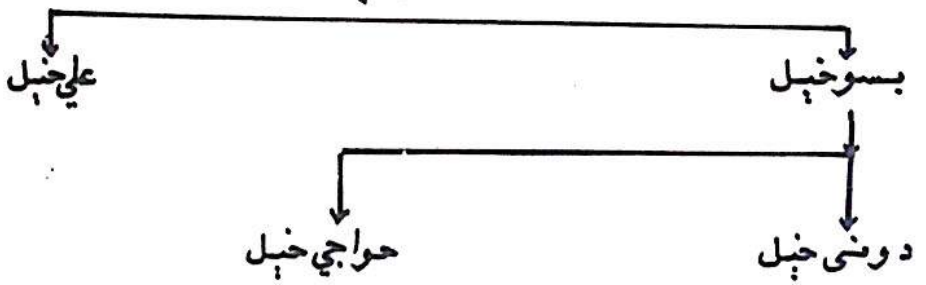

«خضرخیل»

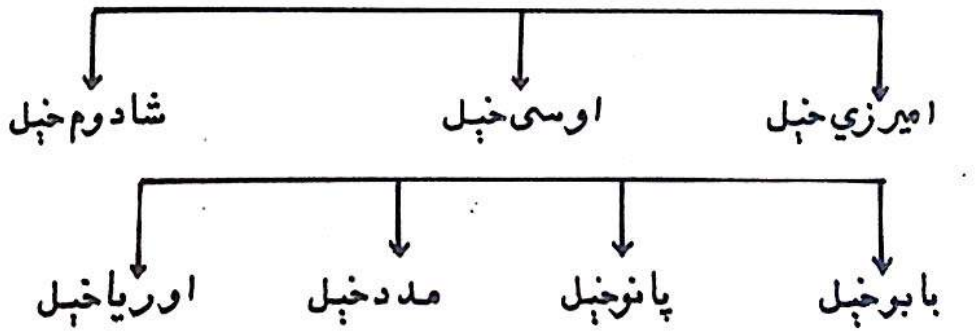

د شیخ علی خیل بن پیرک زی نه:

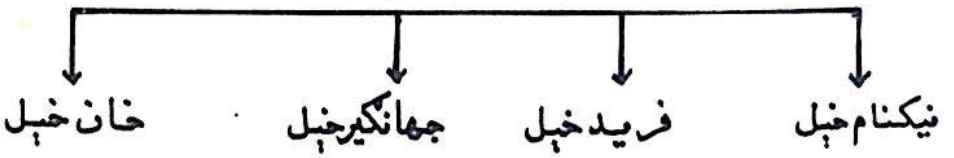

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سه صده بن کنازی نه:

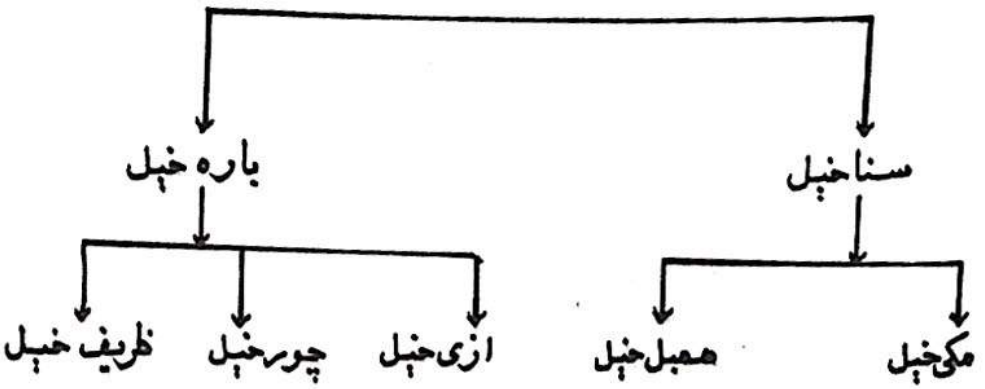

دباکو بن کنازی نه:

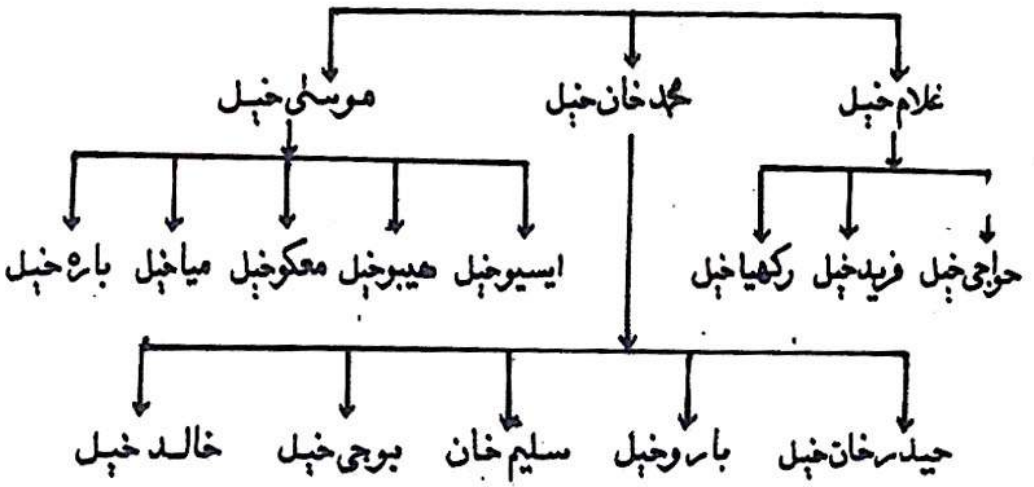

د سدو بن اتمان د (۲) شپې نه:

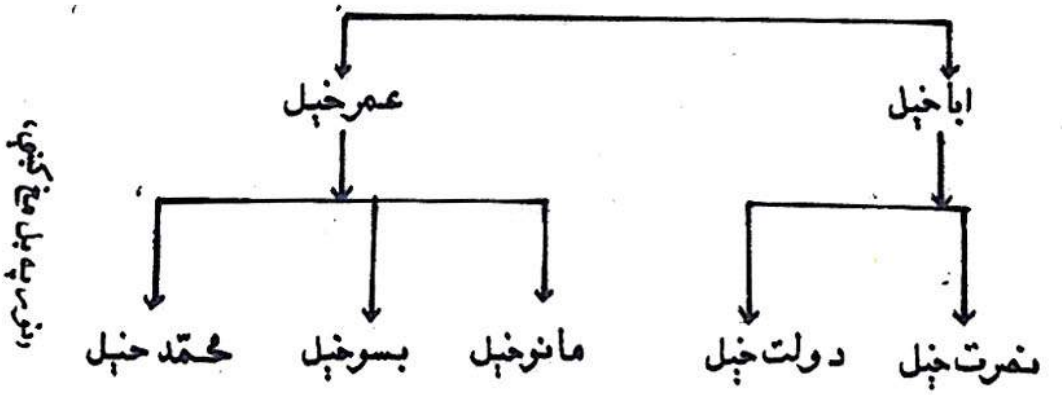

(c) ketabton.com: The Digital Library

نصرت خېل بن اُتمان بن سدو نه

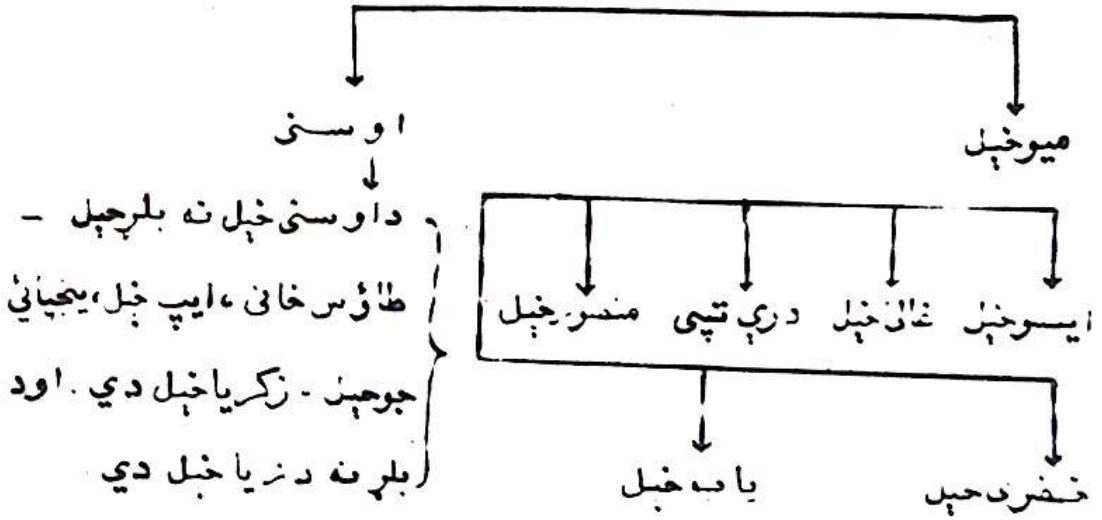

او د درې تپي نه : حکاخېل ، مکاخېل . حسن خېل دي .

د دولت خېل بن اباخېل بن حلُوزي بن اُتمان نه :

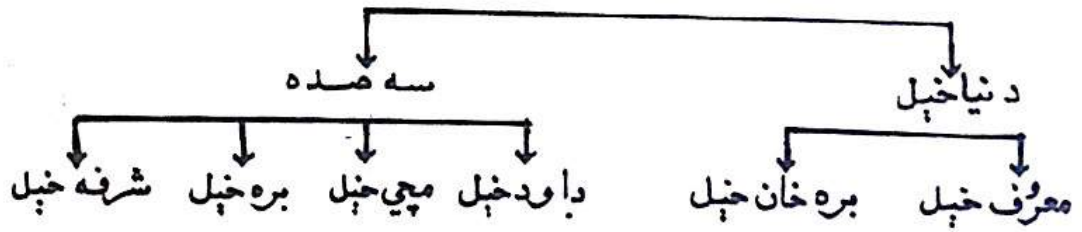

او دمانی خېل بن عمرخېل بن حلُوزی بن اُتمان نه :

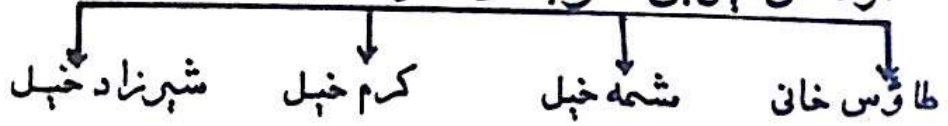

او دیسوخېل بن عمرخېل نه : زیدخېل ، مستی خېل ، سلطان محمدخېل ، جوخېل او قمي خېل دي .

او دمحمد خېل بن عمرخېل نه : میری خېل ، سامل خېل ، ایوب خېل او نیکنام خېل دیه

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د درې زي بن سدو بن اتمان د نسب شجره؛

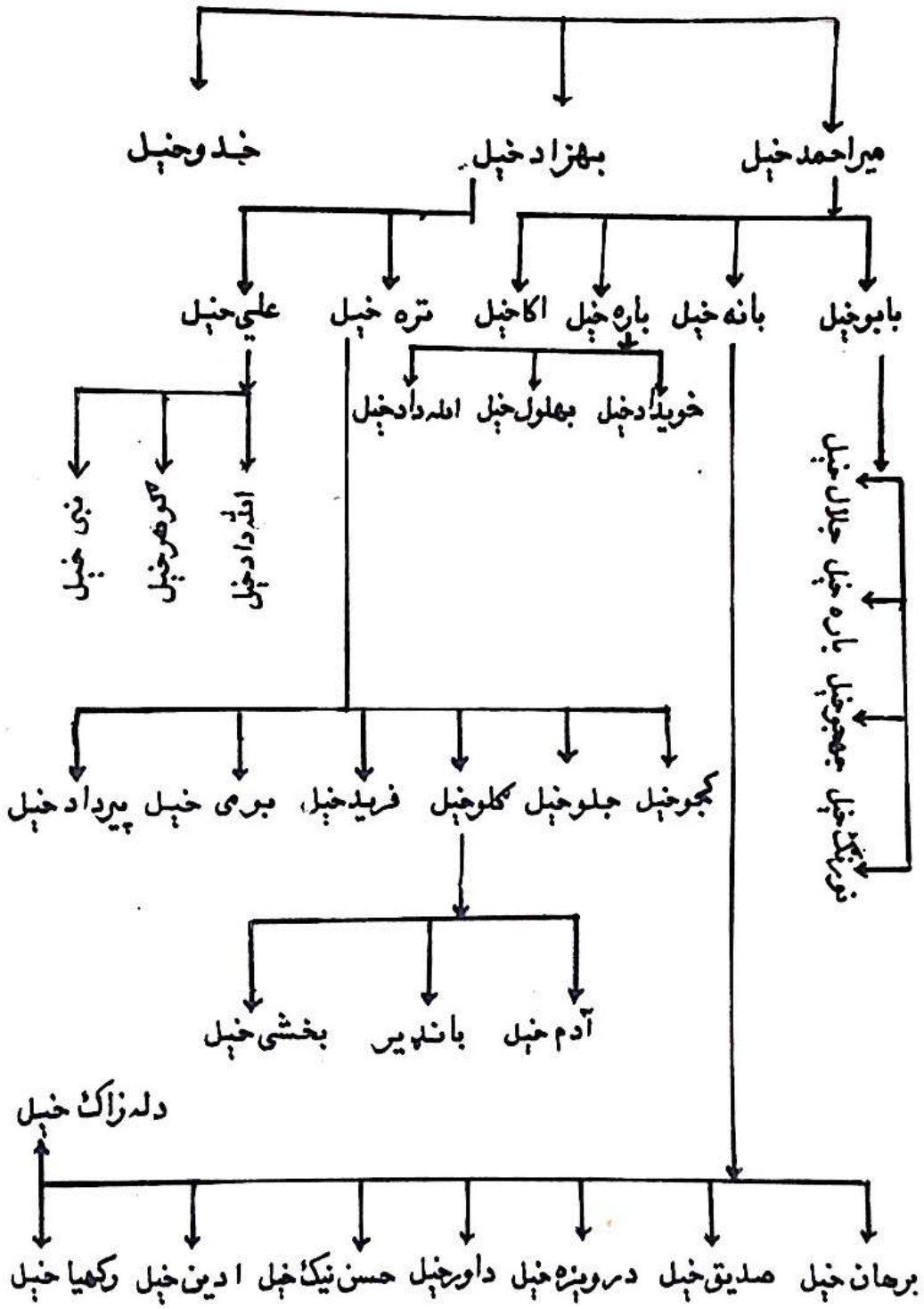

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

"خدوخیل"

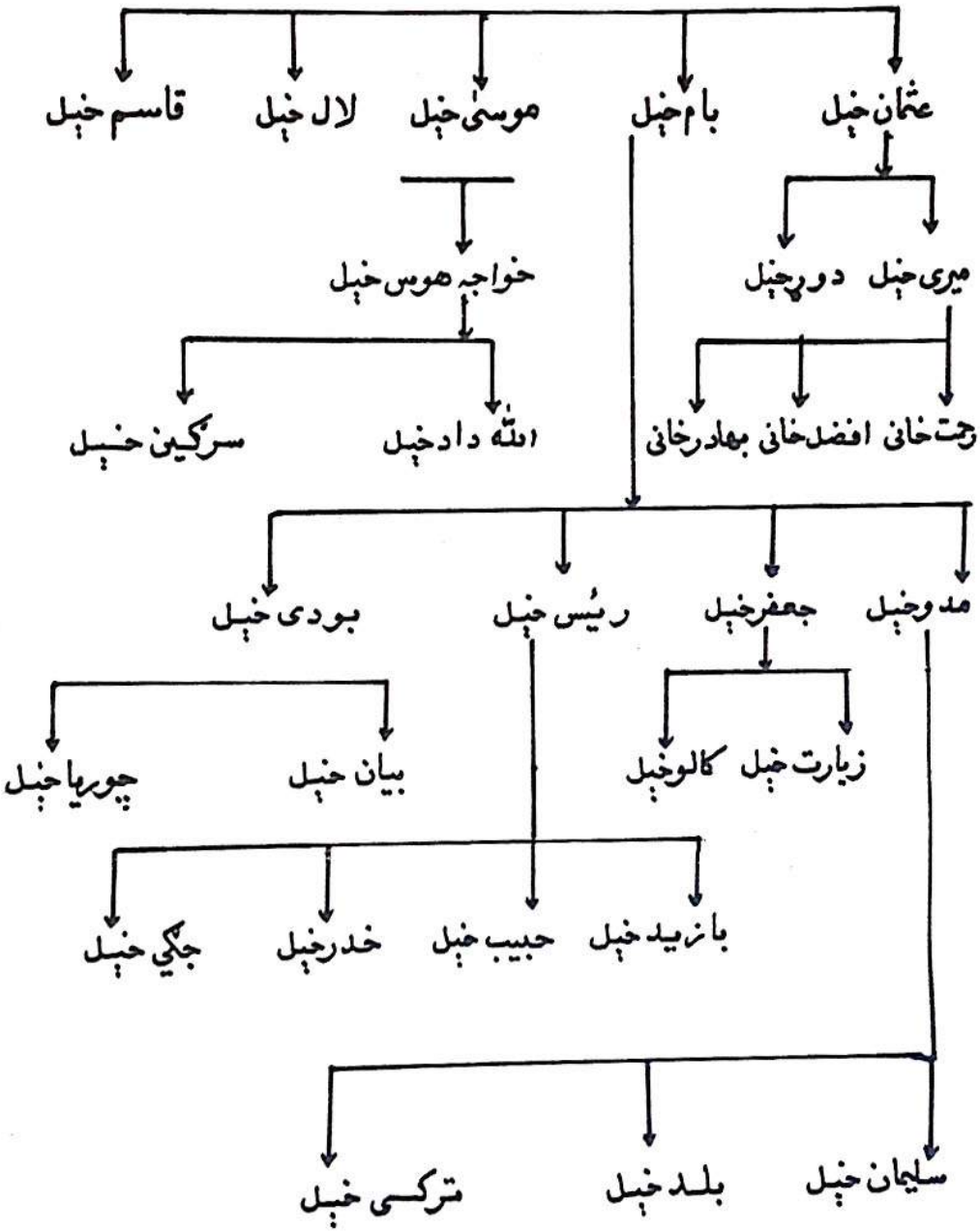

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د رزړ یا زختر بن مندړ بن شیخا بن کند شجره د نسب داسې

ده:

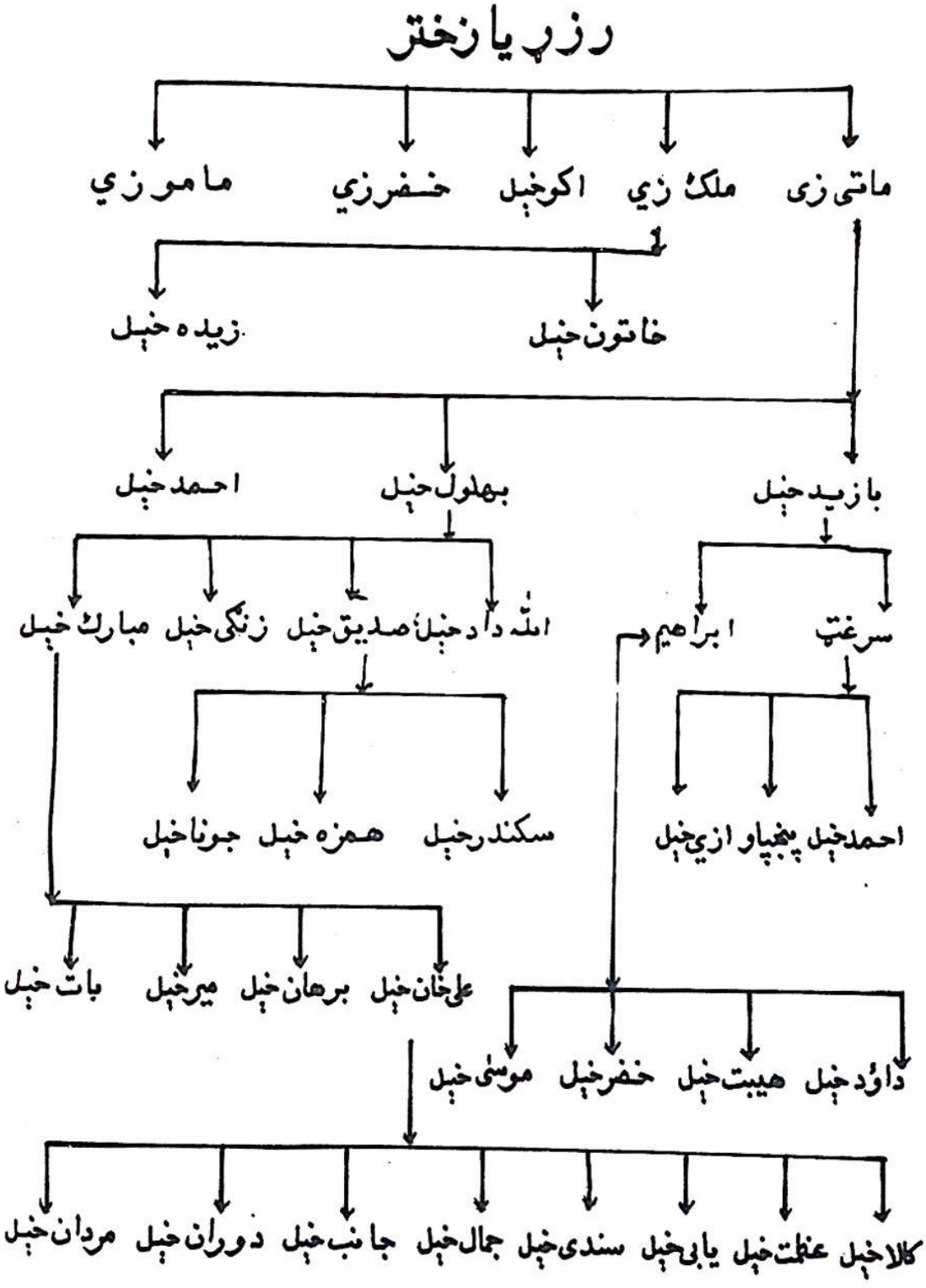

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خاتون خیل بن ملک زی بن رزړ نه :

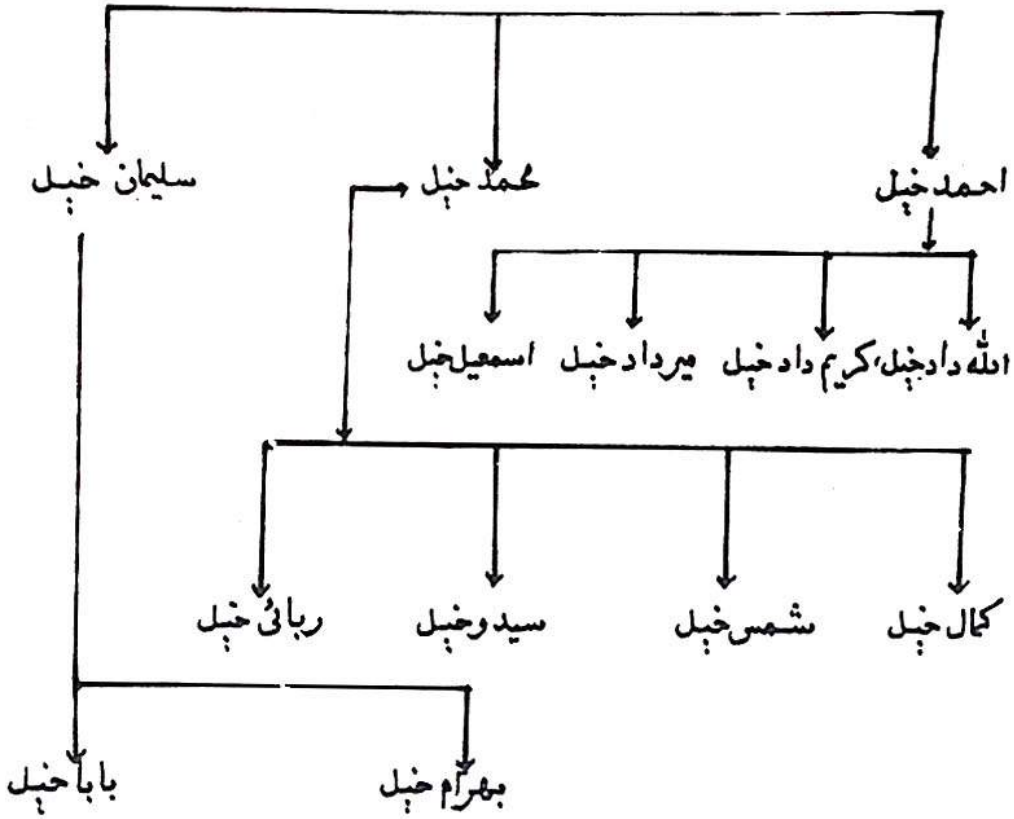

اود زید و خیل بن ملک زی نه :

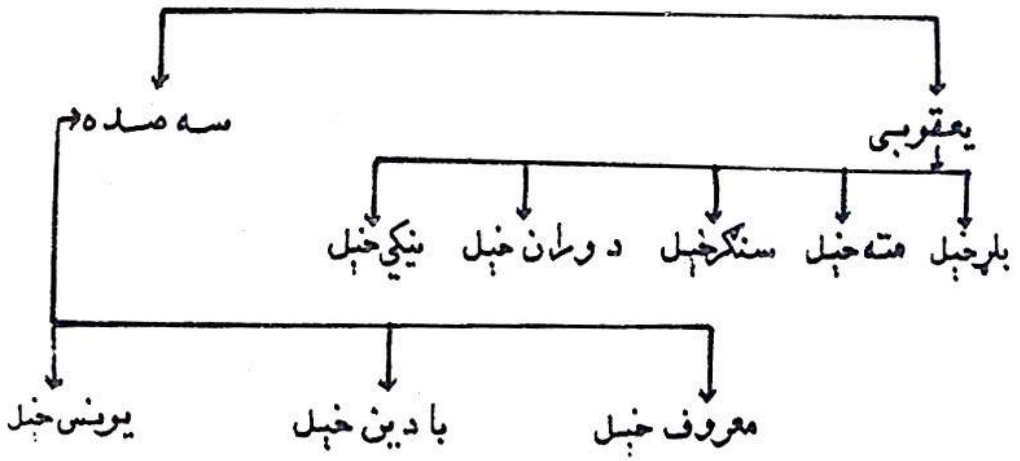

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

اود اکوړ خپل بن ورزنه :

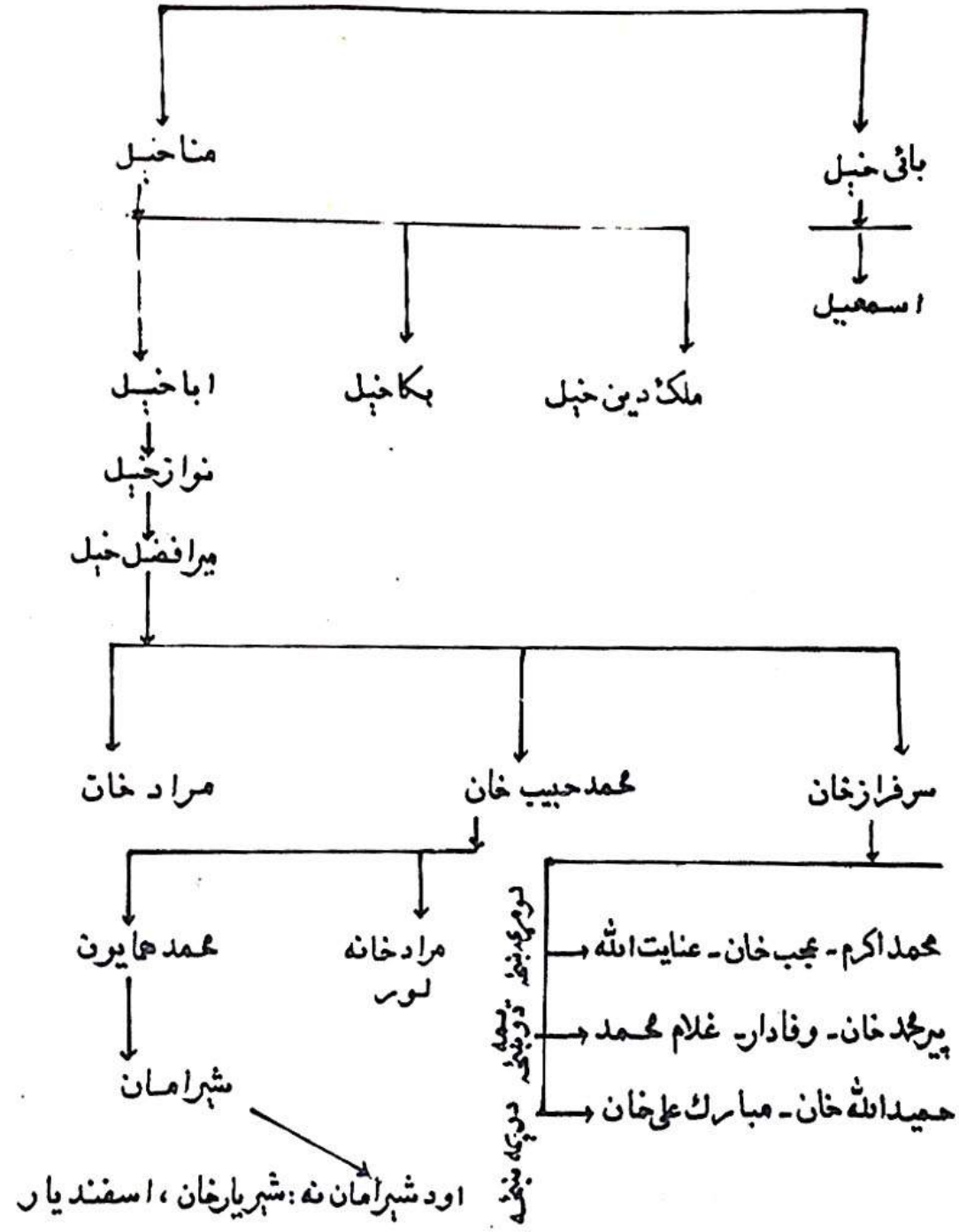

اود شهرامان نه : شهریارخان ، اسفندیار

اوخوریې تبسم ده . اوالله یارخان ، شاروم خان

او ابن امان د بلې مور دی .

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

اودخـضرزي بن رزړنه:

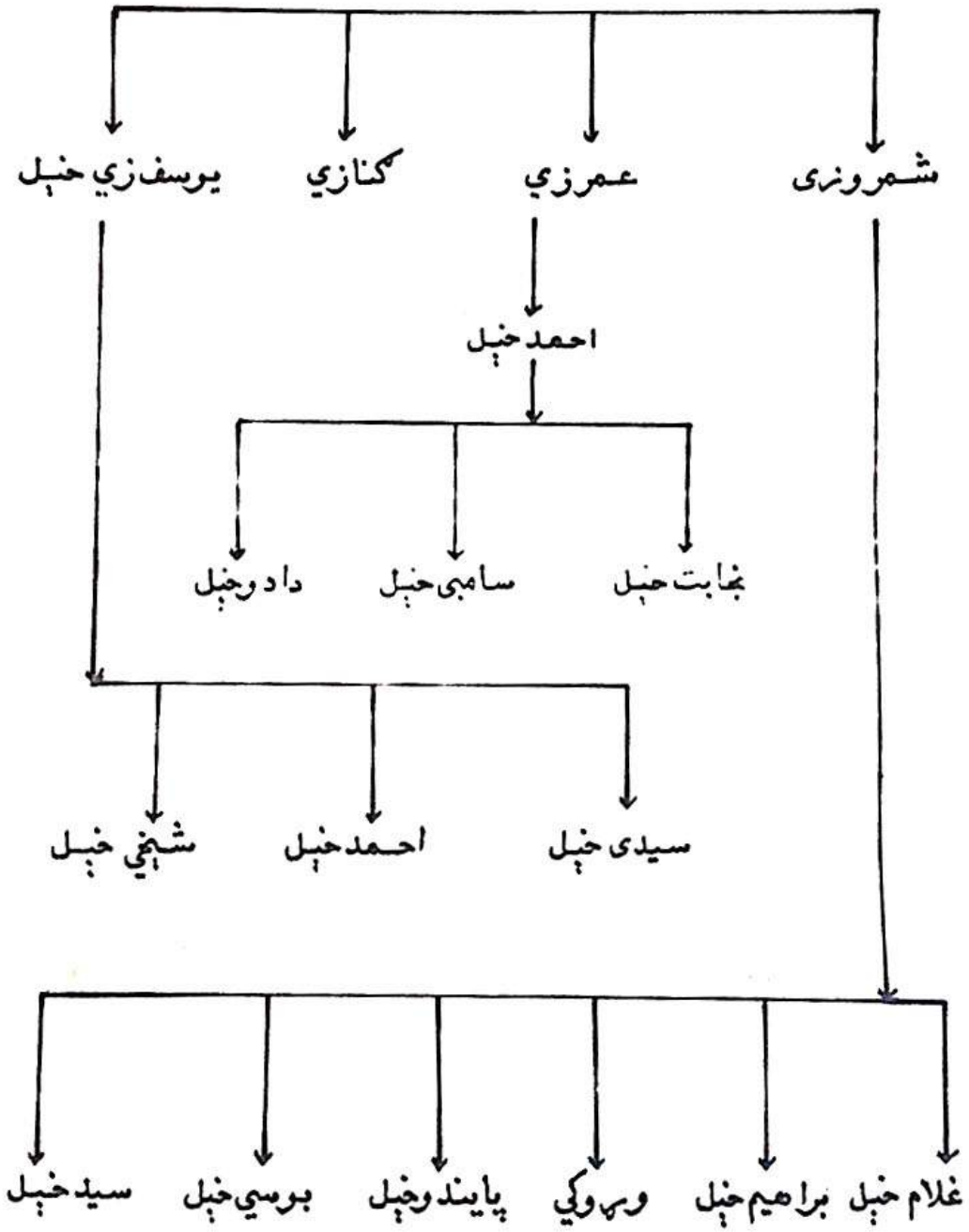

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

اودماموزی بن رزړ نه؛

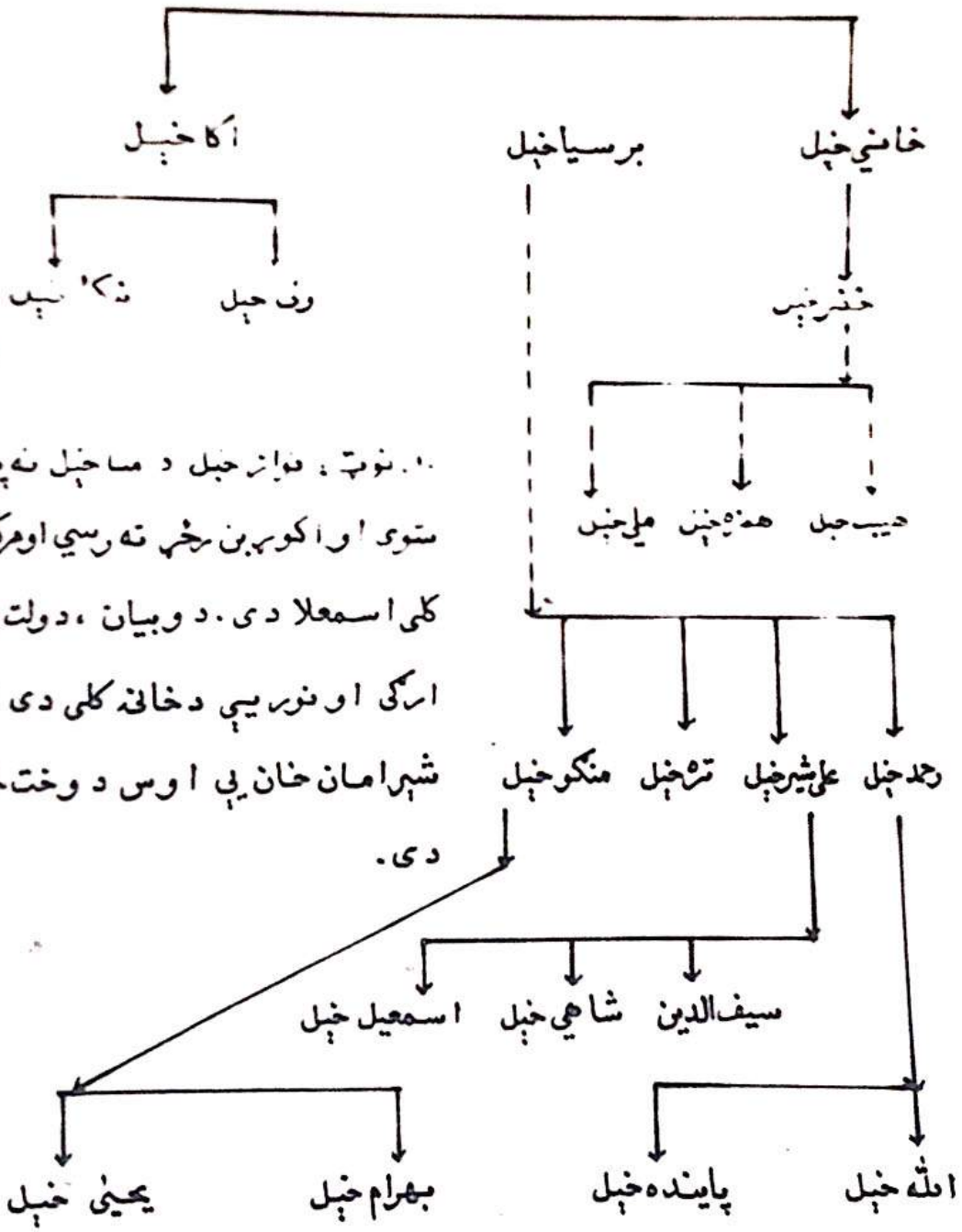

۱. نوټ: دواړه خېل د مساخېل نه پیل ستوی او اکوبن رخې ته رسي او مرکزي کلی اسمعلا دی. د وبیان، دولت باز ارکی او نورې یې دخانه کلی دی او شهرامان خان یې اوس د وخت خان دی.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سرپن قبائل

غوریاخیل، مومند، داؤدزی

غوری بن کُند بن خرشبون بن سرپن بن قیس عبدالرشید

غوری یا "شیخ ابراهیم" (د مخزن افغاني ۸۰۲ پاڼې نه)

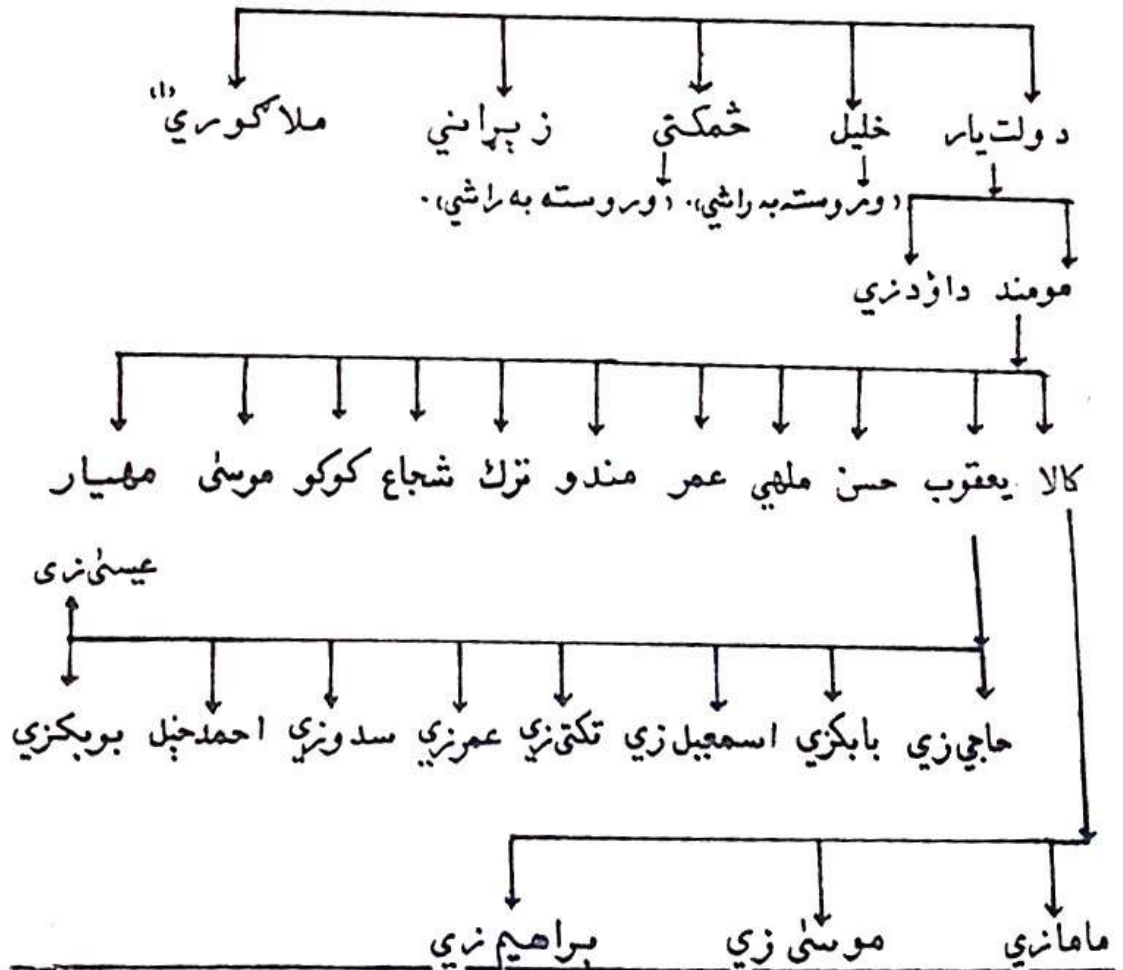

(۱) ملا ګوری دالفسیق په قول د غوري پنځم څوی دی.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

"حسن"

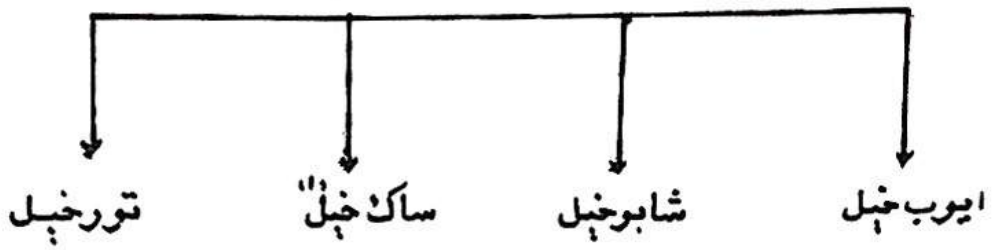

ملهی

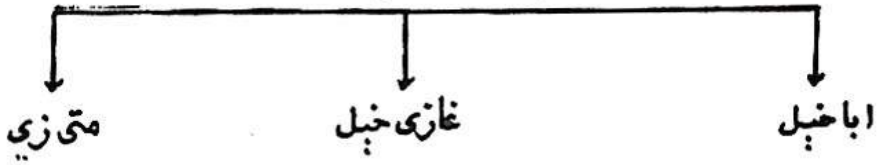

مندو

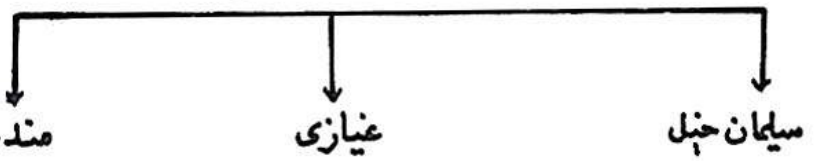

(۱) په څېړنو کې دا خېل شوی هم دی.

د کوکو بن موسندنه

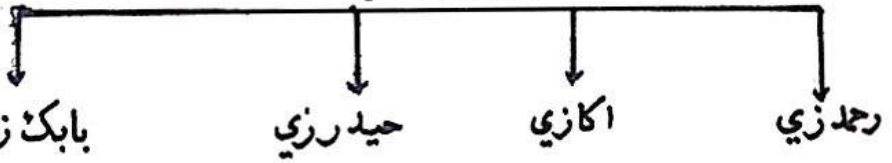

موسیٰ بن موسندنه

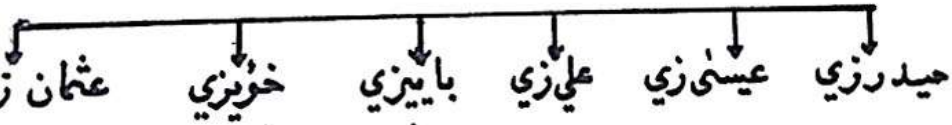

مهیار

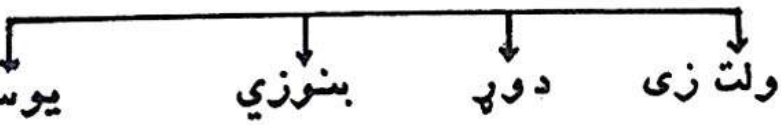

نوټ: خو عام روایات وائی چې د مسي زي نه بایزی، خوږیزي، حلیم زي، ترک زی، اتمان زي او د وږیزي دی.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

«کوکو بن مومند»

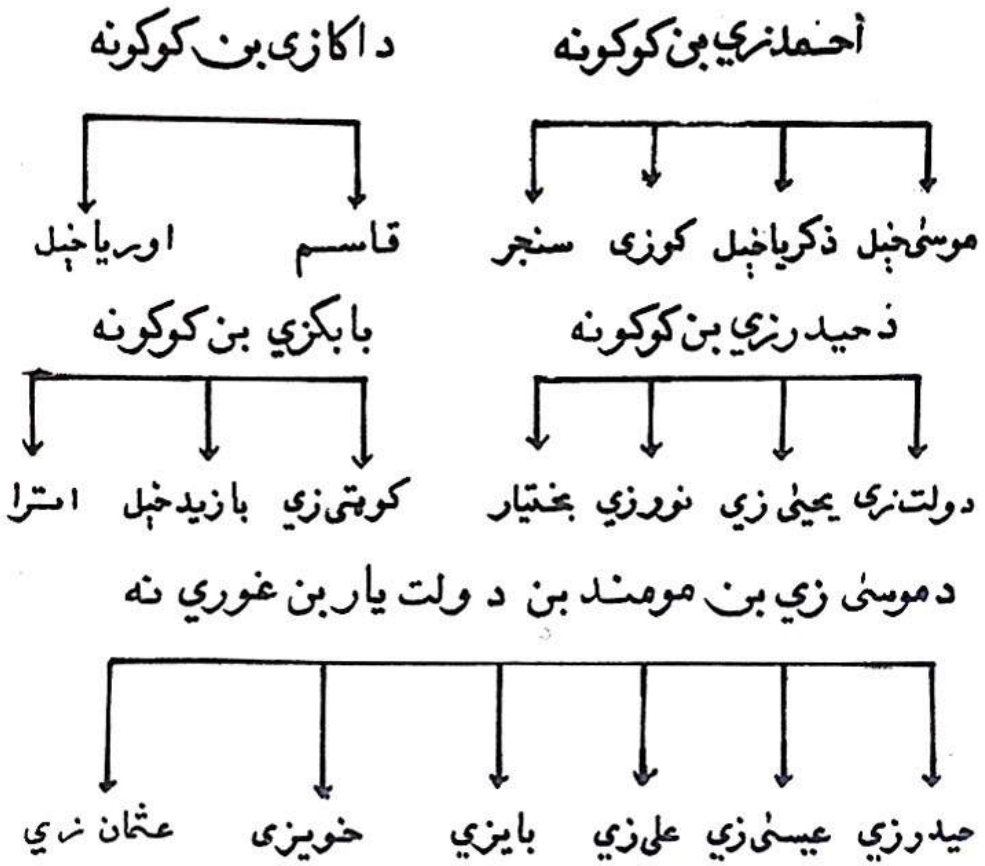

الف: د حیدرزی نه: تاجوزي ، عمرزي ، بائی زي، حاجی خېل دي .

ب: دعیسی زي بن موسیٰ نه: حلیم زي او ترک زي دي چې د حلیم نه کند او کمالی دی (عام روایات دي چې حلیم نه بوښا اوهمزادی).

او د ترک زي نه: برهان خېل ، عیسیٰ خېل ، شاه منصور خېل او مورچه خېل دي .

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

اودعلي زي بن موسىٰ نه: اسمعيل زي او نتازي دي.

اود بايزي بن موسىٰ زي نه: بابا او عثمان دي.

د بابا نه: موسىٰ خېل، بارهخېل، ميروخېل دي، چې په سه پايۍ م يادپري او ماما زي او نظرخېل يې هم ورونه دي، چې ماما زي د بابا او نظرخېل په عثمان او خصوص په اتمور ترلي دي.

دعثمان بن بايزي بن موسىٰ زي بن مومند نه:

۱: کريم ۲: اتمور

دکريم نه: عيسىٰ خېل، خوکاخېل، اوخېل او ميتاخېل دي.

اود اتمور نه:

۱: ابرخېل ۲: خوازه خېل

دابرخېل نه: بنادي، مرادي، شاول، بنکر، تترو اتم کلي او نظرخېل هم په دوی ترلي شوی دي.

دخوازه خېل نه: کُډا، دوړ، ميرزا، يعقوب، اکرا وجمال دي.

دکُډا نه: ازاد، وليداد، مياخان او علي خان دي.

دخويزي بن موسى نه: اتمان زي، اکارزي، حبيب زي، دويزي دي.

دعثمان زي بن موسىٰ زي نه: سدوزي، ابوزي، کوردين او بهدين دي.

نوټ: د پاس مومند معروف زي په اوس زمانه کښې داسې دي. دغه پاس زي شته دي، چې دا دوه بايزي او خويزي په برمومند

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

او دا نور څلور زي په کوز مومند یاد یږي.

د داؤدزی مومند د ورور د ولت یاردزوی نه؛

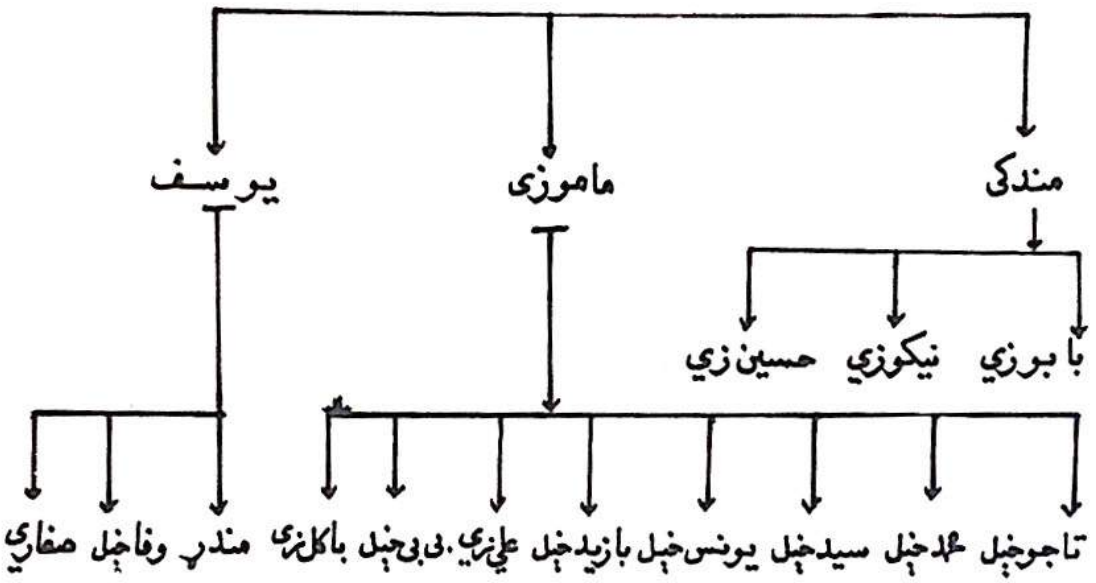

د خلیل بن غوري نه

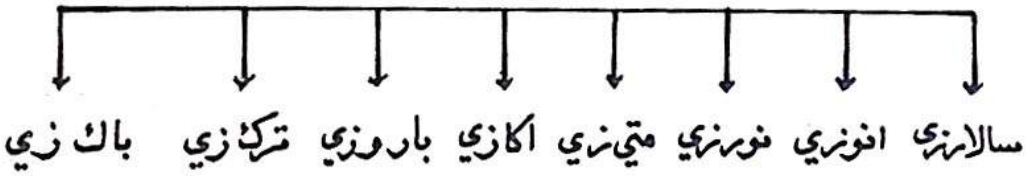

څوکني بن غوری نه

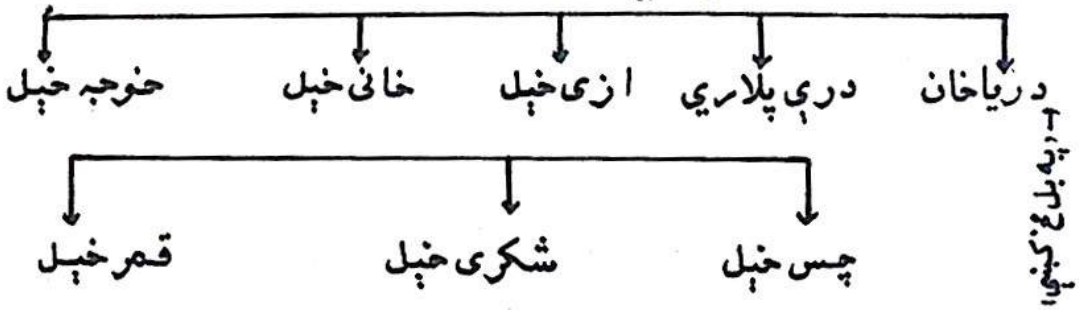

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ریاخان بن څوکني بن غوري نه

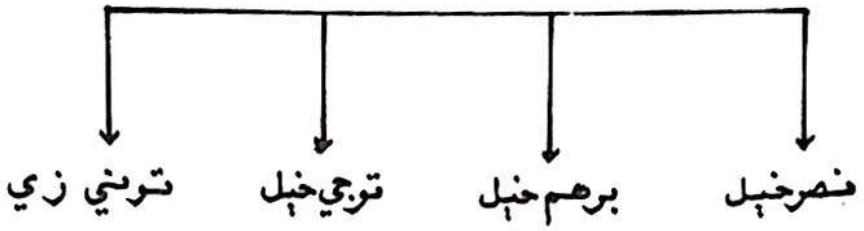

دخاني خېل بن څوکني نه

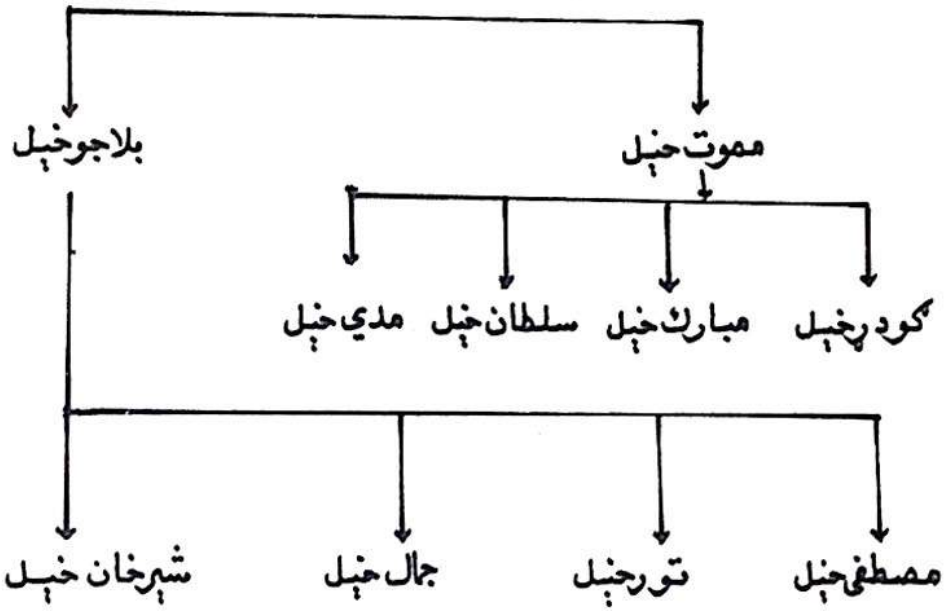

خواجه خېل بن څوکني نه؛

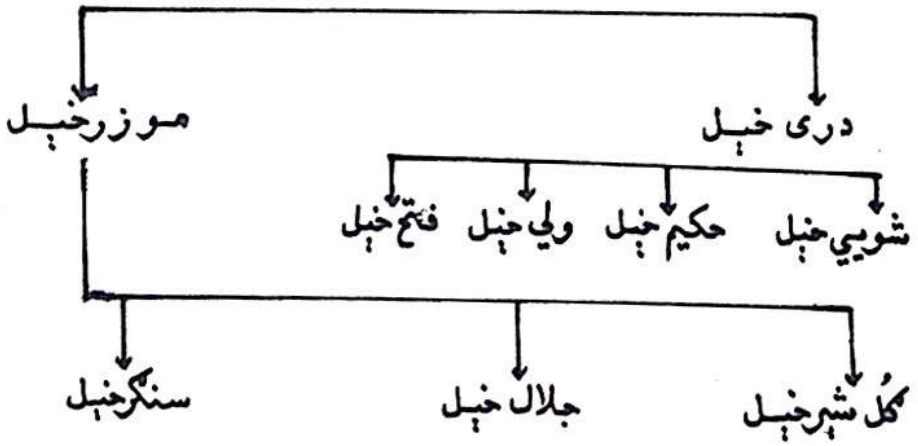

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سربني قبائيل؛

خمند بن خرشبون بن سرپن بن عبدالرشيد نه:
خوښکی او محمدزي يا مامن زي دی،
خود خمند نه دا خپلونه دي؛

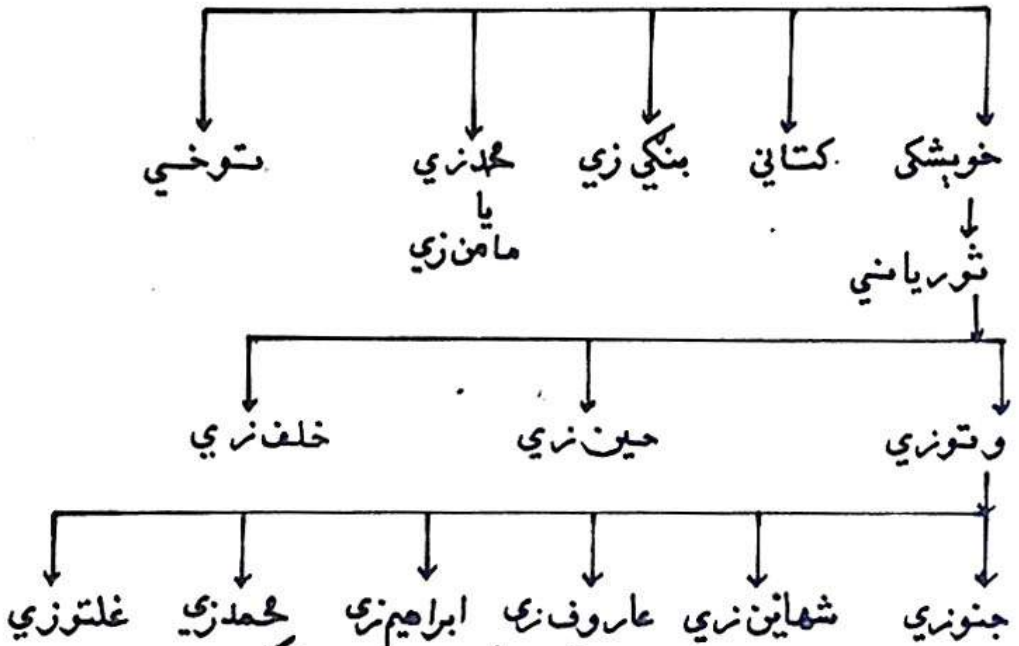

دحين زی بن ثوريانی بن خوښکی نه

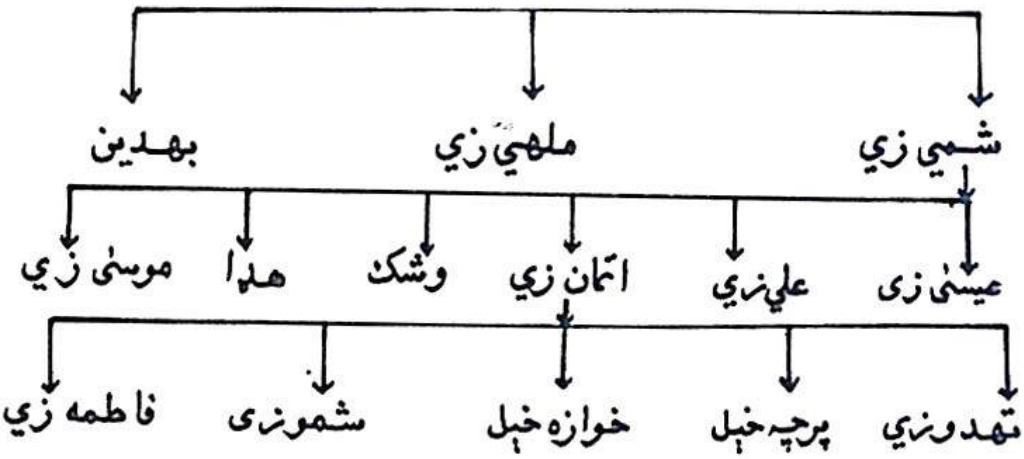

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

او د شموزی نه عیسیٰ زي ، علی زي ، اتمان ، وشک ، هډا او موسیٰ زي . (دا د خورشید جهان لیکنه ده) .

د کټای بن ځمندنه

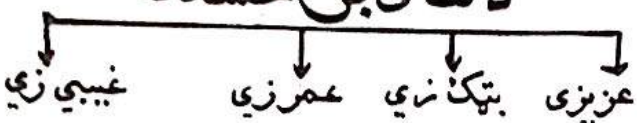

د عزیزي نه زبرزي دي او د زبرزي نه کزلاني د کزلاني نه مچوزي د مچوزي نه سلمان دي ، د سلمان نه اسمعیل او نور الدین دي .

د عمرزي بن کټای بن ځمندنه : ۱. ملازی ۲. علازي .

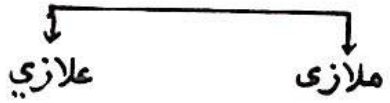

او د غیبي زي بن کټای نه :

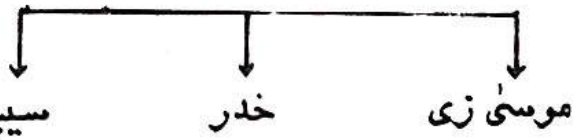

او د محمدزی یا مامن زي بن ځمندنه :

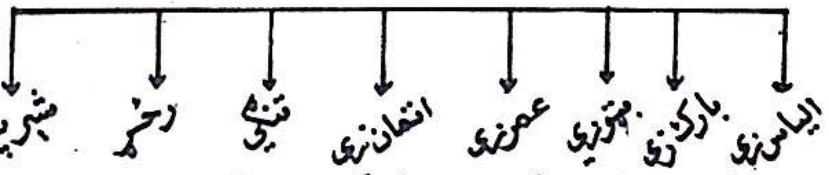

خوخور شید جهان په ۱۱ پانه کښی وتمان زي پسې تورم زی هم لیکي .

او د توخي بن ځمندنه :

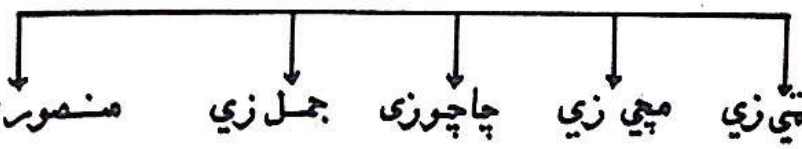

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کسی بن خرشبون بن سر بن نه؛

"کسی"[1]

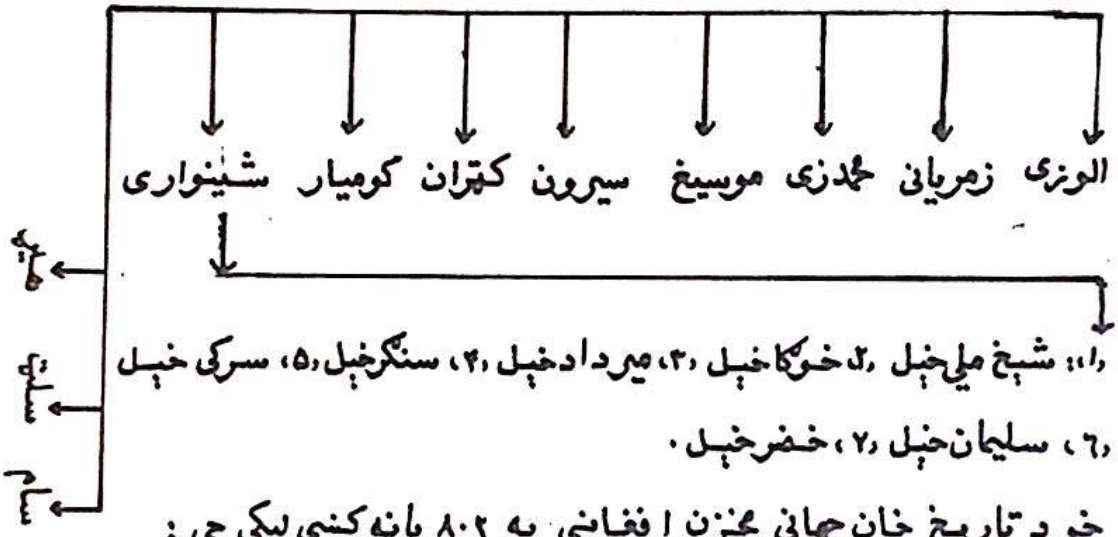

(۱)، شیخ ملي خپل، (۲) خوکا خپل، (۳)، میرداد خپل، (۴)، سنګر خپل، (۵)، سرکی خپل، (۶)، سلیمان خپل، (۷)، خضر خپل.

خرد تاریخ خان جهاني مخزن افغاني په ۸۰۲ پاڼه کښې لیکي چې:

د شینواري زامن (۱)، عثمان (۲)، سلیمان دی. د عثمان نه بارك او هدیا دي د بارك نه عبدالله او بدلال دي. د عبدالله نه حاجی (۲)، بو سعید- (۳)، مندي زي (۴)، کوبی زي (۵)، یحیی زي (۶)، الوزي دي. د حاجي نه- عبدالرحیم خپل (۲)، شبلی دی چې د عبدالرحیم نه سنګو خپل، عدل خپل او علي شیر خپل دي او د مندي زي نه همزه خپل، حسن خپل او الیاس خپل- (بر شینواری) دي.

---

(۱)، خو سرالف پخپل کتاب پټان په ۳۵ پاڼه کښې لیکي چې د کسی زامن: (۱)، کټران (۲)، شینواري (۳)، کاسی دی، چې اولاده یې د کویټې شاوخوا استوګن دي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خرشبرن بن سرپن د دري واړه زامنو کند ، خمند او کسي شجري ولیکلی شوي ، لکه په شجروکښې چې یې یاد شوي دي د کند د وه زامن وو، شیخا یا شیخی یاخیشی خپل یا خښي او بل زوی یې غوري یا شیخ ابراهیم وُچې اولاد ه یې په غوریاخپل باندې یادیږي.

د پښتې خزانې په قول چې شرخبون دخپل پلار سرپن او تره بیټ نیکه په څرونډ او اجازه د هغوی نه راغلی ؤ او دارغستان په علاقه کښې د غُنډان او سورغړه په شاوخوا کښې اړولي وو. او دا هغه حُمکه ده چې په غوړه مرغۍ یادیږي.

اخون درویزه لیکلي دي چې کله د قندهارحُمکې د هغه خای د- پښتنو په منځ کښې وېش شوې ، نو د ترینو حُمکه د خرشبون اولاد ې کنداوحُمند یعنې د خانبي خپلو او غوریاخپلو په منځ کښې ورسېدله او دا دواړه ورونه یې یوله بله سره ببل کړل ، څه موده پس د خانبي خپلوا و ترینو په منځ کښې په ویالې څه بدرنګی اومرګ څرو بله وشوه او خانبي خپل کډې کولو ته مجبورشو او راغله د خپلو ورونو غوریاخپلو سره یې وارول او هغوی ورته یوځه حُمکه ورکړه ، خو یوځه موده پس بارا نونه نږدې شو اوغوریاخپل په خپله ورشوکښې تنګ شول او خانبي خپلونه یې خپله حُمکه بېرته وغوښتله ، خانبي خپلو په دغه حُمکه تینګار وکړو ، په منځ کښې جنګ جګړه وشوه اوخانبي خپل بیا کډې کولو ته مجبورشول

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

او د کابل په لور وکوچېدل ، په دغه وخت کښې د کوملې له خوا-
اتمان خېل هم راکوچیدلي وو او د خانبي خېلو سره یوځای شول
او د هغې ورځې نه ه خانبي خېلو او اتمان خېلو پره جنبه سره -
یوه جوړه شوه[1] خو موده پس ما من زي چې د ځمند یوه څانګه
ده د خپلو وړو ونو نه مرور شو، هغوی هم راغلل او د
خانبي خېلو سره یوځای او ملګري شو- او د اخلګ نور هم-
زور ور شول او د کابل په ور شوکا نو د پره او بنه اسوده
شول او مال اولادې هم بنه د پر شو او په دې ټولو کښې د
یوسف او منډړ مال اولاد د پر شو او د دوی قوت څرګند
شو، په دغه وخت کښې د تیمور په کورنۍ کښې میرزا ابو سعید-
حکمران ؤ ، هغه د خپل پلوه د کابل په علاقه کښې خپل ز وی
الغ بیګ حکمران کړی ؤ، الغ بیګ میرزا په اول کښې د دې خلکو
سره بنه سلوك کولو او دی خلکو ې هم مرسته کوله . میرزا
الغ بیګ په کال ۱۴۶۹ کښې د کابل حکمران شوی ؤ او په ۱۵۰۱ ع
کښې مړ دی . میرزا چې ور وسته قوی نشو، نو د دغو پښتنو
د ومره قوت او زور یې نشو زغملی . په دغه خلکو ې داطاعت

---

(۱) خانبي خېل د سړبن اولاده ده او وتمان خېل کرلاني دي ،
خو په دله ټپله کښې سره یو شوي دي .

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پاره زور راوړو په نتیجه کښې د میرزا لښکرته د غه خلکو ماته ورکړه او خانبي خپل بریالي شول .

د پښتنو دا بدبختي دپخوا نه لاملګرې ده چې پخپل منځ کښې سره په لبزه خبره وران شي او د قام د تباهۍ سبب شي ، همدغسې خانبي خپل او ګګیانې قبیلې په منځ کښې په یوښتې باندې بدې اوجنګ جګړې پیښې شوې میرزا الغ بیګ[1] هم دې اوږ ته لمن ووهله او نورلا هم پسې د پرکړو او د خانبي خپلو سره یې هم دوستي جوړه کړه . او څه موده پس د خانبي خپلو پټولو مشرانو ته یې بلنه ورکړه او میلمانه یې کړه .

د خانبي خپلو پټول مشران چې (۹۰۰) تنه کېده بېې وسلې د غه میلمستیا ته ورغلل ، یواځې دَ یوه تن محمود د محمد چغزۍ د نړۍ سره یوه چاره پټه په بله وه .

د ګګیانو یو مشر چې چنګا نومیده میرزا ته لمسه وکړه چې د ومره پښتانه مشران بیا تاله په لاس نه راځي ، هذا تن د دوی کار خلاص کړه . میرزا هم ورته زړه بنه کړو او دا پټول مشران یې د جرګې په ځای کښې راګیر او قید کړل . محمود په د غه حال

---

(۱) : میرزا الغ بیګ د بابر تره په کابل کښې په ۱۴۶۹ء کښې حکمران شو او په ۱۵۰۲ء کښې مړ دی او ورروسته د مرګ یې بابر کابل په ۱۵۱۰ء کې نیولی دی (سیال)

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کښې هم خپلو مشرانو ته وویل چې له ما سره یوه چاره شته دی
او په دې به نړه د میرزا الغ بیګ کار خلاص کړم ، خو هغوی د
دې کار نه منع کړو. په دغه وخت کښې ملک سلیمان د ملک
احمد مړه میرزا ته دوه سوالونه وکړل ، یو دا چې مونږ د وژلې
نونږ مونږه واړه زامنه او زنانه پریښده چې چرته ځي هلته لاړ
شي او دوی مه قیده وه او بل نړما دا وړاړه ملک احمد مه
وژنه او دی پریښده چې لاړ شي او خپلې کډې خوندي کړي.

میرزا د ملک سلیمان دا دواړه سوالونه ومنل او نور دوی
ټول بیې مړه کړل او د کابل قطب طرف په سیاه سنګ کښې یې بنخ
کړل چې دغه مقبره د شهیدانو په مقبره شهرت لري او ویلی شي چې
دا پېښه به ممکن ۹۰-۱۴۸۰ع کلونو ترمنځ شوې وي. د دې-
خبرې واقعې نه څه وخت پس د خانبني خپلو قبیلې د ملک احمد په
مشرۍ کښې د کابل نه مخ په ننګرهار را وکوچېدلې ، ترکاني په
لغمان کښې پاتې شوا او یوسف زي او مامن زي راغلل په ننګرهار
کښې میشته شول. څه موده پس د یوسفزو او مامن زو په څه
خبره سره ونښته وشوه او مامن زي یې مات کړه او دېرتاوانې
شو، بیا یې ترمنځه سره وغه جوړه وشوه او یوسفزو ننګرهار
مامن زو ته پریښوده او دوی تړې ښکته پېښور ته راغلل.
په دې وخت کښې میرزا الغ بیګ خپل ملګری ګګیانی هم د

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کابل نه وتلو ته مجبور کړل او هغوی هم تنګرهار ته راغلل او
د پردو د مرستې نتیجه یې ولیدله .

ویلی شي چې په دغه وخت کښې په پېښور ، باچا اوښورو
شاوخوا خلکو دله زاړه (چې د کرلانړو یوه څانګه ده) پراته وو ،
(خوځیدې مورخین وایي چې د نورو پښتنو قبایلو هم د هرخلك د -
پېښور شاوخوا خلکو ته راغلي وو) .

یوسفزي د خیبر په لاره پېښور ته راغلل او د دله زاکو سره
یې د سپېره سنګ په مقام جرګه وکړله او د استوګنې د پاره یې تر
څه ځمکه وغوښتله ، ډله زاکو د " دواوې " ځمکه ورته ورکړه ، چې
ښه ودانه علاقه وه . ملك احمد شکریه تر یې وکړه ، خو ورته
یې وویل چې نورو نورو عزیزان هم راپسې را روان دي ، دا
ځمکه به مونږ ته بس نشي . دله زاکو ورته وویل چې اشنغرچې
هغه وخت د سوات د سلطان رعیت وو او تاجك پرې پراته
وو او د شاوخوا نورې ځمکې لکه دانشکول او د امبار کښې آن
د باچوړه پورې تاسې نیولی شئ . او یوسفزي او منډړ راغله
په دواوه پرېوتل ، خو ورپسې نور قام یې هم راغی ، دچلرسدې
په نمرخاته د مردان علاقې ته هم پسې ورو ورو خپدل ، اشنغر
یې هم ونیوه او خپلې خلك یې تر باچوړه پورې ورغلل او د
لاشورې په درې یې قبضه وکړه او آن د پنجکورې تر سیندې

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورغلل. په دغه وخت کښې د تیمور د کورنۍ نږدې وال راغلی ؤ، او د پښتنو د ترینو د کورنۍ اقتدار وو، د دې د اقتدار له کبله غوریاخیل هم مهاجرت ته مجبور شول او بنګښ ته وکوچیدل او مخ په قطب په خاښې خیلو پسې را وخوځیدل.

لکه مخکښې چې لیکلی شوي چې په ننګرهار کښې ککیانې او مهمنډ او په لغمان ترکانې پراته وو، غوریاخیل هم ننګرهار ته راغلل او له دغه قبایلو سره یې مالې ګډوډې پیښې شوې. د غوریاخیلو په راتللو ککیانې او ترکانې د ځان د پاره د بلې علاقې په لټه کښې شو.

ترکانې د د هرې موډې نه د باجوړ په طمعه وو، نو باجوړ ته یې یوه ډله مسهې ولیږل[1]. ککیانې هم چې خبر شول، دد وی په سیالۍ کښې خپل سړي دوی هم باجوړ ته ولیږل، خو د ترکانو نه یې مات وخوړه او بېرته په ستنه راغلل. دکیکیانو طمع چې د باجوړ نه لنډه شوه نو د مومند و په صلاح یې خپل مشران او سپین ږیري یوسفزو ته په ننوائی ولیږل او د ملک احمد نه یې د استوګنې د پاره ځمکه وغوښتله، ملک

---

(۱) ترکانې د (۱۵۱۹ع) پورې چې باجوړ بابر مغلی نیولو باجوړ ته نه وو راغلی او دا هم یقینی ده چې په (۱۵۰۸ع) کښې ترکانې په لغمان کښې وو

(c) ketabton.com: The Digital Library

احمد یو پوه او مدبر سړی ؤ، نو د دله ز اکو د طاقت په مقابل کښې یې د اغوښتل چې د خانبنې خپلو ترمنځه یو کلک اتحاد او یووالی جوړ کړي، نو هغه د خپلو مشرانو په صلاح د کیګیانو- نتوامتي وهنله او هغوی ته یې د دواړو ځمکه د استوګنې د پاره ورکړه او مهمنزو سره یې د اشنغر وعده وکړه.

کیګیانو ته چې د استوګنې د پاره «د واوه» په لاس ورغله نو هغوی د غې علاقې ته ورغلل او هلته آباد شول.

لکه چې مخکښې لیکلې شوي دي چې یوسفزو د د هقانانو یا د یګانانو، نه اشنغر نیولی ؤ، نو د هقانان د د ره مورې پلار د خپل مشر میرهنده په مشرۍ سوات ته لاړل او د تاهنې خواوشا یې واړول. سوات یا نو د یوسفزو د مخکښې راتلو د مخنیوی د پاره د ملکنډ دره هم ونیوله او د شاه کوټ په درې یې هم قبضه کړې وه. او د یوسفزو د مخکښې تګ د الامړې یې نیولې وې. د وعدې سره سم یوسفزو د هشتنغر علاقه مهمنزو ته ورکړه او مهمنزي په هشتنغر آباد شول او کیګیانې په- د واوه میشته شول، نو د دله زاکو سره یې بد سلوک را- واخیستلو، چې په دې خبره د ملکۍ احمد هم خفه شو د کیګیانو او دله زاکو پرله پسې کشمکش په نتیجه کښې جګړې جوړې شوې او د کُل ببلې په مقام چې د داؤدزو په علاقه یو کلی

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دی ، دله زاکو کیکیانو ته ماتې ورکړه ، ملك احمد په دې ماتې
بیا د خپل اولس او قام او قبیلې اتحاد ته چمتو شو او د دله زاکو
سره یې د یوفیصله کن جنګ پریکړه وکړه ، څکه چې د دله زاکو
نه یوسفزی په تنګ شوي وو ، نو ملك احمد ټول یوسفزی
ملاتړ ، کیکیانی ، مهمندي ، وتمانخیل او کډانه سره یوکړل او
یو لوی لښکر یې جوړ کړ . دله زاك هم خبر شول او د جنګ -
تیاری یې وکړه ، او جنګ جوړ شو . د خانې خپلوا و دله زاکو
د اجنګ د کاتلنګ او شهباز کړهی ترمنځه وشوا ونږوږ
جنګ د کډر په خوږ وشوا و اتمانخیلو پکښې ډیره هیرانه و -
سنودله او د دې وجه یو ډول دخړمنې د الوتنه ووچې د هغې
ترشا به تیر انداز راروان ؤ . دله زاك د لنګرکوټ له خوا
جنګ ته راووتل . اخون درویزه وایي چې د ټولونه لومړی
د علي اسمعیل زوی چې شیرین نوم یې ؤ د خوږ نه راودنګل
او د زنګي دله زاك زوی یې وواژه او لاس په لاس جنګ -
و ننښتلو ، خو د دله زاکو پښه وښویده او په ټیښته شو . د
یوسفزو لښکر ورپسې ؤ او د سویل په لوري د دله زاکو
لار بنده کړی وه ، نو دله زاك د لنډی سیند په سویل خپلو
عزیزانو ته لاړ نه شول او په اباسین پورې وتل :
د دې جنګ صحیح تاریخ خو معلوم نه دی ، خو قیاس دا دې

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دی چې په ۱۵۱۹ع نه پس او د ۱۵۲۵ع نه مخکښې څه وخت به شوي وي .

لکه مخکښې چې ویلي شوي دي سواتیانو د یوسفزو دحملې له وېرې د سوات په لوړ تللې ټولې دي ، لکه : موړه دره ، مالکنډ ، شاکوټ او چرات او نور مینولې وې ، په دې وخت کښې په سوات باندې سلطان ویس حکران ؤ ، دا معلومه نه ده چې دا د کومې کورنۍ او څوک دی ؟) دغه سلطان د یوسفزو د غلبې نه د ساتنې په غرض د ملک احمد سره خپلوي کړې وه او د - هغه خوږې واده کړې وه . د سلطان ویس صدر مقام مینګوړه وه ، څه موده پس چې د ملک احمد خور مړه شوه او د سلطان ویس سره بیا د یوسفزو نه وېره پیدا شوه او د هغې لوی عامل داؤ چې یوسفزو په دله زاکو هم بری موندلی وه او د دغه جنجال نه خلاص وو او د سوات د مینولو په تکل کښې وو ، سواتیانو خپل د وېرنو ور په مور دره اچولی ؤ او څه لښکر د سلطان ویس په ماتحتی کښې په مالکنډ د بړۍ ؤ خو غافل ؤ څکه چې د جنګ ټول زور په مور دره ؤ ، یوسفزو چل وکړو خپل لښکر یې شپه په شپه مالکنډ ته ور سولو او د هغه ځای سواتی لښکر یې مات کړو او مالکنډ یې ونیو ، میرهنډه هم د موړې نه د سوات تامې ته ورغی چې د سلطان ویس

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کمک وکړي او د یوسفزي لښکر تم کړي ، خو وار تېر ؤ. یوسفزو سوات قبضه کړو او وړو- وړو ویې ټول سوات آن د پوړنۍ او چکیسره او کانړا او غوربند هم وښیول او د تالاش علاقه یې هم قبضه کړه او د کانکلي په مقام یې د باجوړ لښکرهم مات کړو، دارنګ برنګ علاقه یې ان ترناوګۍ وښوله ، نو د ملك احمد په مشوره او صلاح " شیخ ملي " چې د منډو په اولس کښې د پیرګ په ډله کښې یو هوښیار سړی ؤ او د ملك احمد په هره ښه بده کښې مشوره او ملګری ؤ د ښولی شو وعلا قود وېش بند وبست پیل کړ .

دا علاقه د د واوې او هشتنغر نه ښولې د لنډي سیند په قطب د اباسین ترغاړې پورې د سیمې سوات ، بُنېر او - باجوړ په څه برخه او دیر او نورځایونه کېدی شي داوېش د دې پر تدبر او فکر ، غور او محنت کار ؤ او دا یو داسې چاکولی شو ، چې هغه د فکر او تدبر خاوند ، په قبایلي مزاج واقف او د دغه ارېتي څمکې د جغرافیه نه ښه خبروي او- " شیخ ملي " د دې لوی کار د کولو قابلیت لرلو .

د شیخ ملي د دې وېش څه پوره تاریخ خو معلوم نه دی ، خو قیاس دا کېدی شي چې دا به د ملك احمد په ژوندانه د کال (۱۵۳۰ع) شاوخوا شوی وي .

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

داکار په داسې قابلیت او هوښیارتیا شوی دی چې سړی
وړته اوس هم تعجب کوي. مثلاً چې چېرته د یو د وو قبیلو
جګړه پرې کېدونکې وه او احتمال ؤ د هغو په منځ کښې پرته
ځمکه یې کوې ستانداړې کورنۍ ته د څېړې یا "سپړه" په
نامه ورکړې چې اینده د دوی پرې پېښه نه شي.

د دې وېش په اثر د واوه دګیګیانو، هشتغردمهمنزو
او ارنګ برنګ د و تمانځېلو ورسېدلو او د سوات او سمې
په منځ کښې قطب ته یوه ټوټه ځمکه نوره هم و تمانځېلو ته
ورکړې شوه او ګډا نه ته د قطب په لورغریزه علاقه ور-
کړې شوه او د سوات زرخېزه ځمکه او سمه یوسفزو او
مندړو ته ورکړې شوه.

د شیخ ملي او ملك احمد قبرونه په سوات کښې دي لکه
د ملك احمد قبر په الله ډنډ کښې او ویلی شي چې د شیخ ملي
قبر په غورېندکښې دی.

(د خوما د نوي کلي د روشن خان چې د تاریخ یومینه وړې
هم دی او پخپله مؤرخ هم، او ویدلي چې د شیخ ملي قبر په
سوات کښې دی او ماته معلوم دی.)

دا د واړه اشخاص د مندړو د قبیلې نه وو.، ځو په دې
وېش کښې بیاځه بدلون راغلی چې د سوات پنجکوړې-

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

بونږ ټوله غريزه علاقه د يوسفزو او مندړ ټول سمې ته
راغلي دي ، داخبره د خان کجو د قبرنه هم معلوميږي. دا
قبر د هوابی د مانيرۍ په منځ د بدرۍ نالې په غاړه د کجو
غونډۍ ته مخامخ پروت دی، هغه مال د مندړ و علاقه
وړانه او د سوات د يوسفزو علاقه ښه و دانه وه ،خو
نن د مندړ و علاقه د نهرونو له برکته ډېره و دانه شوې ده
د د يوسفزو په علاقه کښې په سمه او سوات ، ديرا ونږ
ځايونو کښې شپږ لويې نوابی هم وې ، چې د پاکستان د
جوړ يدو سره ختمې شوې ، . د ملك احمد قبيله ځکښې م
د د اشکول او امبار د نيولو په تکل کښې وه د باجوړ د
دله زاکو مشر هلته ملك هيبو ؤ او ښه د اقتدار خاوند
ؤ ، يوسفزيې هلته نه پرېښودل ، نو يوسفزي مجبوره شول
او د خليلو نه چې د غوړيا خېلو يوه څانګه وه ، دمرستې
غوښتنه وکړه . خليل په دغو وړځو کښې د خپلو و رونو
عزيزانو سره په جنګ جګړو اخته وو، خليل د يوسفزو
سره راپاڅېدل او بلې خوا نه ملك هيبو پخپل قوت او
قدرت د پرغاوره ؤ او پخپله خبره تينګ ولاړ ؤ او يوسفزي
يې باجوړ ته نه پرېښودل . په دې وخت کښې مومند ، چې
د غوړيا خېلو يوه مهمه څانګه وه او ترکاني چې د خانبني خېلو

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذیله وه ، د ملك هیبوا او یوسفزو د جوړې د پاره د-
جرګې په ډول باجوړ نه ورغلل ، خو دا مرګې بریالی نه شوې
او روغه ونشوه او ملك هیبو د یوسفزو سره جګړې ته
تیار شوا وجګړه ونښته ، مومند او ترکانې هم بې طرفه -
پاتې نشول او د یوسفزو په مرسته و د ربدل . په جنګ کښې
د یو ترکانې برهان دلاسه هیبو ملك ووژلی شو او د ملك
هیبو زغرې یو مندړ میرجمال نومې وپوهه او په شپږ ره
کښې د هغه سره تر ډیرې مودې وه .

یوسفزی په دې جنګ کښې بریالي شول او دله زاکو
ناپې وکړه او خلیلو او یوسفزو باجوړ قبضه کړو ، څه
موده پس د خلیلو او یوسفزو په منځ کښې هم جګړې پیښې
شوې او خلیل په دغه جګړه کښې بریالي شول او یوسفزي
مات شول او د ملك احمد نه پې مرسته وغوښتله ، -
ملك احمد پخپلو عزیزانو خفه شو او مرستې ته یې ملا
وتړله او د طاقت د استعمال سره یې د سیاست نه هم کار
واخیست او ملك میرجمال یې د ملك هیبو کورنۍ ته په ښوانې
ور ولیږه ، هغوی د میرجمال ښوانې ومنله او د یوسفزو
مرستې ته هم و د ربدل ، یوځو میرجمال او د هیبو کورنۍ
سره یو شوه او لښکریې باجوړ ته راتول کړا و دبلې خوا

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملك احمد هم د پښو يالې او دا نشکول په لاره تر ناوکۍ را ورسېد او د خليلو او يوسفزو جګړه جوړه شوه او خليل مات شول او بنځې او واړه زاړه يې د ملک احمد د لښکر په لاس ورغلل. ملک احمد او ميرجال جګړه وکړله او په سوله يې د خليلو بنديان، په دې شرط چې د وی به باجوړ درې ته ورپريدي، پرېښودل. د باجوړ دا جنګ د راورتې د وينا مطابق به د ۱۵۱۷ع په خوا وشاکې شوی وي. په باجوړ کښې د غوريا خېلو دا جنګ د پېښور په وادۍ اوخواوشا علاقو د قبايلو د مهاجرت اغاز وُ[1]

د غوريا خېلو د پاره چې د باجوړ څخه بنده شوه، نو دوی هم د خانبي خېلو په پله روان شول او د خيبر په لاره پېښور ته راغلل. دا علاقه لا تر دغه وخته پورې د خيبر نه تر خيرآباد پورې د دله زاکو په ولقه کښې وه. خليلو او مومندو هم د دله زاکو نه دا ستوکنې د پاره څه څمکه وغوښتله، خو

---

(۱) مومند چې د غوريا خېلو يوه مهمه څانګه ده د بابر مغل بادشاه چې په کال ۹۱۳ هـ کښې د غلجيو پښتنو دا رام کولو د پاره صفه خواتللې ؤ د مومندو يادهم کوي. په دغه وخت کښې مومندو مقر خواوشا او دغزني په نانی او سرده کښې آباد وو، د بابر د وينانه د مومندو د مهاجرت تصديق کيږي چې د نهم هجري قرن په آغاز کښې شويدی.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دله زاکوچې څه ښیګړه د یوسفزو سره کړې وه او نتیجه یې بدې لېدلې وه ، هغه لاورته یاده وه ، نو د وی ته یې انکار وکړو نو خلیلو ، مومندو د میرزا کامران نه چې د بابر زوی ؤ او په کابل حکمران ؤ ، د کومک او مرستې غوښتنه وکړه ، میرزا - کامران د خپل ورور همایون نه ، چې د بابر بل زوی ؤ ، او د هغه په ځای بادشاه ؤ ، د حملو د وړې نه د یوې قبیلې - احسان منده کول د ځان د پاره ګټه ګڼله ، نو د هغوی کومک او مرسته یې وکړه او خلیل مومند د دله زاکو په مقابل کښې - بریالي شول .

نو دلته داویلی شو او یقین کیږي چې پېښور ته د خلیلو مومندو ورتګ چې د میرزا کامران په وخت کښې شوي دی ، نو دا به د ۱۵۳۰ع او ۱۵۴۵ع په منځ میانه زمانه کښې شوې وي .

خلیل د خیبر په خوله کښې پرې وتل او د دوی مشران به دارباب په نوم یاد ېدل او د اپریدو سره یې هم ښه تعلق ؤ نو مُغلو ، سیکانو او انګریزانو به د اپریدیو سره جګې مرکې هم د دوی پواسطه کولې او د دوی د اپریدو په خوی ښوي - ښه بلد وو .

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خانبنی خپلواوغوریاخپلو

تعلقات

د پښتنو په ودانه علاقه مومند پر پوتل او دا زر خپزه - علاقه یې په لاس کښې شوه او ورسره دکندار او مېچنۍ لاړې هم راغلې او د وچې لاړې او سیند محصول به یې اخیستلو، نو خلیل مومند په لږ څه وخت کښې ښه شتمن شول، نود دولت او طاقت په زور یې د دواوې او هشتنغرد نیولو هوس هم ورسره پیدا شو او د یوسفزو په علاقه به هم کله ناکله - بلوسېدل.

په دې وخت کښې د یوسفزو او مندړو مشر ملک خان لجوړ، هغه په سړه سینه د دې حالاتو څارنه کوله او جنګ جګړه یې په دې نه خوښوله چې د هغه د اکومان ډېر د هشتنغر - مهمنزي به د ده ملګرتیا و نه کړي، نو یوه مناسبه موقع یې کټله. په دې کښې دګیګیانو یو محترم د سروند ملک د څه کار د پاره پښتنو ته روان ډاو د خلیلو د یوکلي په جومات کښې د - نمانځه د ادا کولو د پاره هلته تم شو، نود خلیلو څوا نا نود

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

نمانځه په وخت دغه ملك ووژلو او په دې خبره خانبې خپلو
ته ښه موقع په لاس ور غله او د خانبې خپلو د ټولو ټپونه-
يې يوځ وروړ لښکر تیار کړو، په دې لښکر کښې يو سفزي،
مندړ، کیکیانې، مهمنزي او وتمانخیل او ترکانې هم شامل وو.
خان کجو په غوړ یاخپلو د حملې په نیت وړ روان شو، غوړیا
خپل هم جنګ ته ولاړ وو. د دوی جنګ د لنډې سیند دیو
سویلی خاښ (شاه عالم) په غاړه جوړ شو او دا جنګ د شیخ
منټوری په نوم مشهور دی.

شیخ منټور په دوا وه کښې د یوکلي نوم دی. ویلی شي-
چې د دې جنګ په نتیجه کښې غوړیاخپل و وهلی شول.

راورهتې یو انګریز مؤرخ دا جنګ د ۱۵۵۰ع کال په شا-
وخوا کښې وایئ، او افضل خان خټک دا ټولې قیصې کډې ودې
او بې ترتیبه او بې تاریخه لیکلې دي. او د خرشبون او
شرخبون د اولادې په مخ کښې د څرېې، لباس او تمدن فرق
مؤرخین شکیان کړي دي چې دا څنګه د یو بابا اولاد دی؟
خیر په هرحال ړ وایات همدغسې راغلي دي، چې شرخبون
یا شرف الدین او خرشبون یا خیرالدین وړونه او د سړبن-
بن قیس عبدالرشید نړامن دي، او د شرخبون یا شرف الدین
په اولاده کښې ترین او ابدالیان مهمې خانګې دي او شېرانې

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

برېښ او میانه اورمړ هم پکښې راځي او د خرشبون یا خیرالدین په اولاده۔ کښې خانبی خېل او غوریاخېل او ناوخېل مهمې څانګې او نور راځي او دا دکند اولاده ده او د ځمند اولاده لکه خوپشکی، مهمنزي او کیکیانې دي او ترکانې هم د کند د اولادې د څانګې نه دي۔

د پښې خزانې د سر وایانو مطابق د خرشبون یا خیرالدین بن سر بن د شروند زمانه ۳۰۵ هـ نه تر ۴۱۱ هـ پورې ده۔ نو د بل ورور د شروند زمانه هم د دې کلونو شاوخوا ټاکل کیږي که څه هم د اخیره پوره معلومه نه ده۔

د خرشبون د وفات پر وخت (۴۱۱ هـ) کښې په غزنې باندې د آل ناصر حکمراني وه، د البیروني وینا خو داده چې د دغو تاریخونو نه څکښې هم پښتانه په پښور پراته وو، او د تاریخ فرشتې په قول چې پښتانه د دوېمې هجري صدۍ په اوایلو کښې لا پښور ته راغلي وو۔ دا یواځې دله زاك نه وو، نور پښتانه به هم وو۔[۱]

د بابر او پښتنو رابطه د ۱۵۰۴ع کال نه را نښتې ده او میرزا الغ بېګ[۲] د ۱۴۶۹ع نه ۱۵۰۲ع کال پورې د کابل او غزني حکمران وُ، نو د میرزا الغ بېګ د لاسه به (۹۰۰) نهه سوه خانبي خېل ممکن په

---

(۱) پښتانه د تاریخ په سر پاکښې ۱۳۰۹ مخ کښې د تفصیل وګورئ۔

(۲) میرزا الغ بېګ د بابر ترره وُ۔ (د سیال)

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

۸۲ - ۸۰ ۱۴ع کښې قتل شوی وي او د ملك احمد په مشرۍ کښې د خانبي قبائيلو مهاجرت پېښورته به د ۱۴۸۲ع کال نه وروسته شوی وي د دغه وخت او د بابر د دې علاقو د نيولو په مينځ کښې به شل دوه ويشت کاله وخت تير ؤ. لکه هغه چې د يوسفزو، مهمنزو، گيگيانو، بنگښو او اپريدو، وزيرو، بنوځو او نورو کرلانو نوښپلو خپلو علاقو يادګړي دي او داسې معلوميږي چې دا پښتانه د بابر نه مخکښې راغلي دي، او په د غو علاقو باندې مېشته وو، ځکه چې کله باجوړ ته بابر راغی او د ملك شاه منصور، د ملك سليمان د زوی لور «بی بی مبارکه» يې په نکاح کړه، نودا واقعه په کال ۱۵۱۱ع- کښې شوې ده او داخلك د بابر نه مخکښې د غو خپلو خپلو علاقو ته راغلي وو. په هرحال پوره تاريخ يې معلوم نه دی، نو اټکل- دغه پاس شوی دی او موږ به همدغو روايا تو ته اهميت ور کوو.

اوس راځو د خانبي خپلو يادته، د خانبي خپلو نه مطلب يوسفزي، مندړ، ترکانې، گيگيانې، مهمنزي او نور دي، خو مهمه قبيله پکښې يوسفزي دي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوسفزی

دا قبیله په خپل منځ کښې په دوو برخو وېشلې شوې ده چې - یوه د یوسف او بله د منډې ده .

اخوند درویزه لیکلي چې د دوی مشرنیکه منډو ؤ او د هغه دوه زامن وو، دیوه نوم یوسف ؤ چې اولاده یې یوسفزي یا دیږي او د بل نوم عمر ؤ، د عمر زوی منډې ؤ، چې اولاده یې په منډې یا دیږي .

ویلی شي چې د یوسف پنځه زامن وو، چې په عیسیٰ ، موسیٰ مالی ، اکو او اوریا نومونو مشهور ؤ ، د عیسیٰ (۱۱) زامن وو، خو د مغلو د لښکر سره په یوه جنګ کښې پخپله عیسیٰ او (۹) زامن یې ووژل شوا وصرف دوه زامن یې حسن او یعقوب پاتې شول ، د حسن اولاده په حسن زي او د یعقوب اولاده په - یعقوب زي یا دیږي او یو بل درېیم زوئ پس مړکي شوی ؤ چې اکا یې نوم ؤ او اولاده یې په اکازي یا دیږي.

دغه درې واړه کورنۍ د کوه سیاه نه واخله تر مابین غرونو

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

پورې علاقه کښې آباد دي . حسن زي او اکازي دا باسيند په۔
مشرقي غاړه اومداخيل په مغربي غاړه آباد دي اود يوسف د
د وه زامنو موسیٰ او مالي اولاده د بُنير په علاقه پرته ده ، د
بُنير په قطب د سوات غرونه دی ، قبلي ته يې سمې راښې زي ،
نمرخاته ته يې آباسيند او سويل ته يې د چملي علاقه وه ، د بُنير نه
چار چاپېره غرونه دي او په دې کښې ايلم او دوه سري اوچت۔
غرونه دي چې د سمندر نه لس زره اوسل فټه اوچتوالی لري
د دې غرونو په منځ کښې ځای په ځای کڅې دي ، چې خلک ۔
پکښې کروندې کوي ۔

د بُونير آب هوا سړه ده او په غرونو کښې يې واورې کيږي
۔ د يوسفزو خلک په بونير کښې دا ډول آباد دي : په نمرخاته
يې چغرزی ، قطب ته يې گدای زی ، قبلي ته يې سالار زي
سويل ته يې نورزي ۔ په منځ کښې يې عايشه زي او دولت۔
زي پراته دي ۔

د بونير په پاچا نومي کلي کښې د پير بابا مشهور ولی الله ۔
مزار دی ۔ د پير بابا نوم سيد علي ترمذي دی او د وی اصلاً
د ترمذ نه د بابر د کورنۍ سره راغلي وو ، او سيدان دي اوپلار
يې بياځه وخت چې همايون ، شېرشاه سوري د هند نه وشړلو
د ده پلار بېرته د افغانستان قندوز ته لاړ او پير بابا بونير ته

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

راغی اوهم دلته وفات او بنخ شو.

د یوسف یونړوی اوریا ؤ، چې په بادي مشهورؤ اخون - درویزه ویلی چې دی خپلې مورته سپکې سپورې ویلې وې، نوهغې ورته ازاروکړو، اولاده یې ډېره نشوه، څه لږ وډېرچې دي هغه د چغرزو سره اوسیږي او په هغوکې دي. او د یوسف دبل څلورم زوی اکو اولاده په کوز او برسوات، دیرا و پنجکوړه استوګن دي. د اکونړو د وه څانګې دي، یوه یې خواجه زي او بله یې رانې زي دي. د سمې رانې زي د بنوړلې علاقې نه د مالکنډ تر غرونو پراته دي او بر رانې زي د مالکنډ ه پورته پراته دي، د خواجه زو څینې څانګې په برسوات کښې استوګن دي. د دې بناخ یوه - څانګه ملي زي په دیر کښې او سیږي.

سوات یو بنکلی ځای ؤ، خود یوسفزیو د کورنیو جنګونو له کبله لکه خوشحال خان چې وایئ یو وران رباط تړې جوړشوی ؤ، خو میاګل سوات عبدالودود صاحب چې د شلمې هدی په - اوایلو کښې دلته حکمران شو، هغه سوات بیا بنه ودان کړو.

د میاګل صاحب د کورنۍ حال داسې دی چې وایئ: په برسوات شامیزي قبیله کښې عبدالواحد نومی سړی او سیده چې په قام سایی قندهاری د مومند و د علاقې سره کمرنه راغلی وو. د ده کره غالباً په ۱۷۸۴ع کښې یو هلک پیدا شو، چې نوم یې عبدالغفور

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کښودی شو. دغه هلك یو نامتو شخصیت، عابد، زاهد جوړ شواو د سوات په باباجي مشهور شو، څوك ورته د سوات اخون صاحب او څوك ورته د سپدو غوث هم وایي. سوات صاحب ابتدائی تعلیم د خپل پلار سره کړی ؤ او د نورې لوړې زده کړې د پاره د مردان علاقې ته ورغی او څه موده یې په کڅهرو کړه کښې د عالمانو سره تېره کړه او علم دین یې حاصل کړو، بیا څوکنو ته ورغی او هلته یې د دینی پوهې زده کړه وکړه، بیا د روحانی تعلیم او فیض د پاره د شیخ رحمکار کاکا صاحب په زیارت کښې یې چله وکړه او ورروسته د پېښور د حضرت جي بابا په خدمت کښې حاضر شواو د هغه نه یې فیض حاصل کړو، د هغې نه ورروسته د صوابی تور ډېرې ته ورغی د مولانا محمد شعیب صاحب رح نه یې لاس نیوی وکړو او بیا خلوېښت کاله پس خپل کلي سوات ته راغی او په سیپل باندې نوي کلي سوات کښې د ېره شواو بیا یې د نیکي خپلو په قام کښې وا ده هم وکړوا او ورروسته بیا په مستقل ډول په سپدو کښې استوګن شو.

اخون صاحب د خپلې زمانې یو پرهېزګار، متقی او ستر مجاهد شخص ؤ او د سیکانو سره یې غزاګانې کړي دي او د سید احمد شهید بریلوي او د سید اسمٰعیل شهید ټینګ.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملکری ؤ او بیا یې د پیرنګیانو د زور ګیر حکومت هم ډیره سخته د بنسمني وکړه او ډیرې غزاګانې ورسره کړې دي ، او هغه یو روحاني پیر او بزرګ ؤ نو ډیر ما ذونان او مریدان یې لکه ، لوی مجاهد ملا نجم الدین اخونزاده د هډې صاحب ، د - مومندو دلښکر مشر ، او ملا پیوند صاحب سید ، دوزیرستان ستر مجاهد او ملا همزالله صاحب سید ، د تګاو ملا صاحب ، دغزني ملا مشك عالم صاحب ، د موسیئ اخونزاده صاحب او نورستر شخصیتونه د سوات صاحب مریدان ، اخلاصمندان اوماذونان وو.

سوات صاحب به غالباً په ۱۸۷۷ع کال کښې وفات شوی وي د هغه د وفات نه پس سید عبدالجبار شاه د سنّته[1] ئ د سوات حکمران شو ، خو ورروسته د سوات صاحب نمسي شېرخان او میاګل عبدالودود په اتفاق شول او عبدالجبار شاه یې په مقابل کښې ماتې وخوړه او میاګل عبدالودود په کبل کښې په ۱۹۱۷ع کال کښې د سوات بادشاه انتخاب شو ، انګریزی حکومت میاګل صاحب په ۱۹۲۶ع کښې د سوات والي ومنلو.

میاګل عبدالودود صاحب یوغیر معمولی سړی نه ؤ بنه - منظم شخص ؤ او د مملکت د اداره کې قابلیت یې لرلو.

آخر په ۱۹۴۹ع کال کښې یې د سوات د حکمرانۍ اختیارات

[1] سنّته.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپل زوی شهزاده عبدالحق جهانزیب ته پخپله رضا وسپارلو او هغه هم ښه لایق ، قابل او تعلیم یافته شخص ؤ، ده په سیدو شریف کښې یو ډګري کالج په نوم جوړ کړی دی او په سوات کښې یې ابتدائی تعلیم وړیا رایج کړو. وروسته د پاکستان دجوړېدو نه څه موده پس چې ریاستونه له منځه لاړل، دسوات دیر ریاستونه هم د صدر محمد ایوب خان په وخت کښې لرې کړی شول او دغه علاقې په سرحدي صوبه کښې شاملې کړی شوې او اوس د سوات شهزاده جهانزیب ته اعزازی دمیجرجنرال خطاب ورکړی شوی دی. او په سوات کښې اوسیږي .

دیر:

لکه چې ویل شوی دی دیر کښې یوسفزی قبیلې د اکوړو څانګې د خواجه ځي ملیزي اوسیږي .

د دیر علاقه اکثره غریزه ده ، په ځمرخاته کښې یې د سوات ریاست ، قطب په ځمرخاته کښې یې کلکټ او کشمیر واقع دی روغ په قطب یې چترال او قطب قبلې ته یې د افغانستان سرحد لګېدلی دی ، او د قبلې پلوې یې باجوړ او سویل ته یې مالکنډ دی. رقبه یې ویلی شي چې د رې زره (۳۰۰۰) مربع میله ده ، د دې

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

علاقې مشهور سيند پنجکوړه دی ، چې په پخوانۍ تاريخ کښې د کوړې شهرت لري .

د دې علاقې اولس به غالباً لږ و ډير د شپږمې او اوولسمې لکړۍ تنو په منځ کښې وي . دا منطقه د خپل طبيعي محل وقوع په لحاظ د ډير سياسي اهميت حامله ده . د دې رياست د حکمران تبر باني ملا الياس صاحب نومې سړی ؤ چې د خپل زهد او تقوىٰ په وجه د اخون بابا په نامه مشهور ؤ او په ملېز وکښې د - پاينده خپلو په ذيله کښې ؤ ، د ۹ په لسمه هجري صدۍ کښې خپله کدۍ نشيني په حکومت بدله کړه او په دې کښې يې د ديور رياستي حکومت بُنياد کېښود ، او غلام خان[1] د دير خان شو . د هغه نه پس اقتدار قاسم خان ته ورسيد ، (خوکېږو ليکلي چې د غلام خان نه پس غزن خان حکمران ؤ) دا سړی د خپل وخت د ډير مقتدر حکمران

---

(۱) : خوکېږو د خپل کتاب پټان په ۵۳۶ ځ کښې د الفستن په قول وايي چې لومړی حکمران د دير اسمٰعيل خان ؤ چې د خوشحال خان خټک معاصر ؤ ، او له هغه سره يې ملاقات هم شوی ؤ . او بل وايي چې د غلام خان نه پس غزن خان حکمران ؤ ، خو د جندول خان اثاب الدين خان ويلي چې الياس بابا د ابراهيم بابا او هغه د بابا محمد او هغه د پاينده باباځوی و او د الياس بابا نه سهيل ضفر خان او غلام خان وو چې د دير حکمرانه کورنۍ د ضفر خان اولاده ده ، د محمد شريف خان نه پس اورنګزېب خان او ورپسې شاه جهان خان نواب شو ، او د هغه نه پس خسرو نواب شوو .

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

This page was missing from Original Book, We were unable to find a copy of the book.
Pardon.
Team: Kitaboona

(c) ketabton.com: The Digital Library

مشهور ؤ د دیر نواب شو.

انګریزي حکومت هند، ده ته هم په ۱۹۰۸ع کال کښې د نوابۍ خطاب ورکړو او په ۱۹۱۸ع کښې انګریزي حکومت د ده وظیفه سالانه پنځوس زره روپۍ کړه او د دیر نواب شو او دا خطاب د د وی په کورنۍ کښې موروثي ومنلی شو او د ده زوی شاه جهان خان یې ولیعهد ومنلو.

بادشاه خان نواب په ۱۹۲۵ع کښې وفات شو او په ځای یې - شاه جهان نواب شو، خو د نوابۍ په معامله ورسره خپل ورور عالم زیب خان مخالفت پیل کړو. د عالم زیب خان مرسته به د باجوړ بنار خان مرحوم محمد جانخان او د سوات والي میاګل صاحب کولو. دا مخالفت وروسته وروده برشو او جنګ تري جوړ شو، او عالم زیب خان ماتې وخوړه او د باجوړ د شموزو علاقې ته لاړلو، آخر انګریزانو مداخله وکړه او د دوی په مینځ کښې یې فیصله داسې وکړه چې عالم زیب خان ته یې پنځه سوه روپۍ (غالباً چې پنځه سوه وي) د میاشتې وظیفه مقرره کړه او د ریاست دیر د حدودو نه یې بهر کړو او د مردان په علاقه کښې به اوسیدلو[۱].

نواب شاه جهان دیو مخصوص مذاق او طبیعت خاوند ؤ او په

---

[۱] خو ماته شهاب الدین د جندول خان ویلي چې دا پنځه زره نه بلکې پنځه سوه روپۍ وې.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دې شلمه صدی کښې د ریاست د خلکو په ژوند کښې هیڅ ډول بدلون ته تیار نه ؤ. هلته د منظم تعلیم هیڅ انتظام نه ؤ.

د پاکستان حکومت د خپلې پالیسۍ په اساس دی په اکتوبر ۱۹۶۱ع کښې د ریاست نه لرې کړو او لاهور ته ولیږلی شوا و په ځای یې - ولیعهد خان خسرو نواب مقرر کړی شو.[۱]

اوس د دیر ریاست په سرحدي صوبه کښې ګډ کړی شوی دی او یو کمشنري اداره کوي.

د یوسفزو بله مُهمه قبیله مندړ ده.

«مندړ»

د مندړو قبیله د مردان په علاقه ان د چملې پورې پرته ده او د چملې نمرخاته اباسیند، قبلې ته یې یوسفزي قطب ته یې - بونیر او په سویل مهابن دی.

دا علاقه یوه دره ده، میداني علاقه یې لږه ده او ځمکه یې هواواره نه ده غریزه ده. دا علاقه ورو ورو ته د سوات سره

---

[۱] د نواب شاه جهان سره یې د هغه زوی شهاب الدین خان د جندول خان هم د جندول نه لاهور ته فرار کړو، نواب صاحب شپږ د پرښ (۳۶) کاله نواب ؤ.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

وتړلی شوه . دامبلې مشهور جنګ په ۱۸۶۳ع کښې په دې علاقه کښې شوی دی او دا علاقه د مندړ قبیلې مرکز دی . دچملې نه سویل ته د صوابی علاقه ده او په دغه ټوله علاقه د مندړ قبیله پرته ده .

د مندړو ځانګې

د مندړ درې زامن وو، چې منور، خضر او رڅړ بلومونه یې وو.

د منور هم دوه زامن وو، (۱) عثمان (۲) اتمان ؤ، د عثمان هم دوه زامن وو، (۱) کمال (۲) امان ؤ. د کمال اولاد ته کمال زي ویلی شي او پخپلو کښې هم په دوو ځانګو وېش دي، چې یوه ځانګه یې مشران زي او بله کشران زي بلل کیږي . د طور و خانان په مشران زوکښې دي.) او د دهومتي مردان خانان په کشران زوکښې دي.) په کشران زي کښې اکوزي هوګډ دي چې د عنایت ځان د درېمې ښځې اولاده ده او په معیار وکښې استوګن دي . د وتمان اولاد هم دوه ښاخه ده . یوه یې اکازي، کنازي او علي زي دی، دوی ته وتمان نامه هو ویلی شي او د اخلک دا باسیند په غاړه د مهابې په سویل پرا ته دي، توپۍ، مینۍ، کوټه، مرغزد دوی په علاقه کښې مشهور کلي دي . او په دویم ښاخ کښې پې

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سدوا ولاده ده چې دوی دوه تمان نه په قنبله پراته دي
او د دوی د ذهلې مناخونه په دې ډول دي:

اول ـ اباخېل: په کونډه، زېده، هنداو شامنصورکښې.

دويم ـ عمرخېل: په کالا، دره، صوابۍ، مانيزۍ کښې اومېراحمد
خېل په پنجتار، ډاکۍ، توتائۍ، باچا او بام خېل کښې استوګن
دي.

"رځـــر"

رځر: داڅپه په پښتوڅانګوويش ده: ماني زي، ملك زي
اکونزي، خضرزي اومحمود زي.

ماني زي: په ډاکۍ، ترلاندۍ، ترکۍ، پرمولې او دينا کښې.

ملک زي: په يارحسين، شېردره او يعقوبۍ کښې استوګن

اکونزي: په دوبيانو، سره چينه او اسمعيلا کښې.

خضرزي: په شيوه، کالوخان او شېره غوندکښې اومحمود زي
يا مامون زي په نوي کلي، شيخ جانا، سوتپا او نارنجي کښې پراته
دي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

«ترکانې»

څون د روپزه لیکلې چې د شپخا یا خانبنې د وه بنځې وې بیوه یې «مرجانه» اوبله «بسو» نومیدله. د مرجانې زامن یوسف او هندې وو او د بسو زوی ترکانې دی چې اوس په باجوړ او نور وځایونو کښې پراته دی او په لویه کښې (۱) ماموند، (۲) سالارزي دي. خو ځینې لیکي چې سالارزي د ماموند زوی دی او نور د پرزي او خپلونه دي چې مخکښې یې یاد ونه شوې دي.

«باجوړ»

د باجوړ علاقه به اندازاً څه پنځه ویشت[۲۵] میله اوږده او شل (۲۰) میله پلنه وي. د دې علاقې قطب ته د پنجکوړې سیند دی، قبلې ته یې د کونړ علاقه افغانستان دی او نمرخاته ته یې اتمانخېل دي، او جنوب ته یې د مومندو علاقه ده. د باجوړ علاقه په پنځو برخو وېشلې شوې ده:

(۱) چارمنګ، (۲) بابوقره، (۳) سور کمر، (۴) سړوډ، (۵) د ماموند علاقه ده.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

جندول د پنجکوړې د سیند او باجوړ ترمنځه پروت دی ، دا دره تقریباً اته (۸) میله اوږده ده او څلور میَلَه پلنه ده .

د جندول د پر نامتو حکمران خان عمراخان د امان خان زوی د فیض طلب خان نمسی و . د پلار د مرګ نه پس د عمراخان او د ورور شهرعالم خان ترمنځه په اقتدار ورانی راغی او جګړې ونښتې اوعمراخان کامیاب شو[۱] ، او تر ۱۸۸۲ع پورې يې د جندول او خوا وشا علاقې ونیولې او په ۱۸۸۰ع کښې يې د دیر نواب محمّد شریف خان ته ماتې ورکړه اخر انګریزان د شریف خان سره و دربدل او په ۱۸۹۵ع کښې عمراخان مات شو او کابل افغانستان ته وتښتېد او هلته د امیر عبدالرحمان خان سره دېره شو او هم هلته مړشو . او په همدغه کال (۱۸۹۵)ع کښې د مالکنډ ایجنسي هم انګریزانو جوړه کړه او د هند د مرکزي حکومت ماتحت وه ، خو په ۱۹۰۱ع کښې چې څه وخت سرحدي صوبه جوړه شوه ، نو دا ایجنسي په هغې صوبې وترلې شوه او اوس د پاکستان د جوړېدو نه پس هم د سرحدي صوبې سره ده .

۱، د جندول خانان په مست خېلو مشهوردی ، یوه د فیض طلب خان کورنۍ ده چې عمراخان هم له دې کورنۍ څخه وُ ، اوبله غفارخېل دی ، چې د شاهي خانان وو .

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

"کیکیاڼی"

داقبیله د خپلې مور په نامه مشهوره ده. روایات داسې دي چې د شپخا د مرجانه بنځې نه د وه زامن ووچې یوې "مند" چې اولاده یې یوسفزي او مندړ دي او د بل زوی نامه یې - "مکۍ" ؤ، او د ده یوه لور وه چې په زیرکۍ نومی سړي واده وه، اولاده یې په کیکیانې مشهوره ده.

کیکیانې د پېښور په ضلع د واوه کښې استوګن دي.

"غوریاخیل"

د روایاتو له مخې د کُند د ویم زوی غوري یا ابراهیم ؤ، چې اولاده یې په غوریاخیل یاد یږي.

د غوري زامن: د ولت یار، خلیل، زهراني، ملاګوری د ی ملاګوری، متبنی، د ی.

د د ولت یار د وه زامن وو، ۱، مهمند یا مومند ۲، داؤدزی، د مومند یا مهمند هغه اولاد دې ته چې په سمه یعنې پېښور کښې پراته دي، هغوی ته کوز مومند وایۍ، او هغه چې په غرنیزه علاقه

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

استوګن دي هغه په برمومند یا دیږي او دا د واړه بیوشئ دي
خو پردي حکومت پرې راغلی او سیاسي پولې او بندبزونه جوړ
شوي دي ، نو دا دوه وروڼه هم سره بېل شوي او د وروڼه
عزیزولې هغه پخوانی نزدیکت نه دی پاتې شوی.

برمومند د کابل او کونړ سیند په د واړو غاړو د ننګرهار په
علاقه ، کامه ، ګوشته ، خوږزو ، چکنور ، لالپوره ، خاص کونړ ، منګوال ،
او په نورو ځایونو او په غره کښې د مېچنۍ نه نیولې د کوټې تر راښو
پورې او په سارۀ د ناوګې نه نیولې تر لالپورې پراته دي چې مشهور
ځایونه یې ګندا و ، پنډیالې ، دانشکول ، وتمانزي ، دوپزی ، مېښتی
کوهی خانزادګان ، بېدمنۍ ، شښتا ، طورخواه ، سپینکی تنګی ، د
خټو بزو علاقه ، ګونګ ، سم غابنی ، وچه جوړګاټ ، وړسګ ، خامبک
ګټور ، ګدای تنګی ، ځنا ورچینه ، مزرینه ، اتاجوړ ، احدکور وغیره
بخشی کور ، جمعه خېل او قوطی دي . دګړۍ او خاپښ مشهور -
غابنی هم د مومندو په علاقه کښې دي ، او ایله زي غرې مشهور
غرۍ دی . د مومندو د علاقې نه غرونه تاؤ دي او ځینې د رې هم
یکښې شته اوڅه وېښې ځکه هم لري اکثره خلک للهي کروندې
کوي او د کروندې څه ځمکې لري چې د دوی ګذاره پرې کیږي
او اکثره ځوانان یې په مزدورۍ پسې د باندې ملکونو ته ځي ،
غریزه علاقه یې یخه ده ، واورې هم پرې کیږي ، خو میدانی علاقه

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

يې کرمه ده.

داؤدزي:

داؤد زونه په قطب مهمنزي پراته دي او قبله په سويل ترې خليل دي. دوی د خليلونه په شمار کښې و هر دي د دوی د مهاجرت وخت سره نه دی معلوم، خو ممکن دی چې د موسندوسره راغلي وي، دوی د پښتور په قطبي پلو د کابل سيند د بناخونو په منځ. منځ کښې پراته دي او بنه ودانه ځمکه يې په برخه شوې ده.

خليل:

د خليلو اوسنی علاقه به لږو د پرشل ميله اوږده او لس ميله پلنه وي.

د خليلو ملکانو ته اربابان ويلی شي، تهکال، سپينه وږی لنډۍ د دوی مشهور کلي دي.

د دوی ځمکې به مخکښې د باړی نه او به کښلې، خو اوس د ورسکۍ بند نه نهرونه راوتلي او راغلي دي او د دوی ځمکې

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

بنې ودانې شوي دي.

څوکنې:

د اخون دروېزه په قول څوکنې د خپلو وړ ونو نه مرور- شوي وو. او تللي د سپين غره په لمنو کښې يې استوګنه اختيار کړې وه.

د څوکنو په نمرخاته اپريدي، په سويل يې وړکزي او قبله په سويل يې (طوري) دي او قطب ته يې سپين غر دی. دا خلګ د خرمنې په دره او کرمان پراته دي، ښه کلګ، جنګيالي او کارکُن خلګ دي، ښځې نرېتول کارکوي، د باندې تګ راتګ يې لږ دی. علاقه يې يخه ده نو اکثر جاې يې د وړې، شړې نه وي.

د وَی ښه اتفاق او سُنې مذهب دي. د څوکنو يو کلی په- پېښور کښې هم شته دی چې د مياعمر صاحبؒ د زيارت له کبله د ډېر مشهور دی.

زېرانې:

د زېرانو ځينې تپې د تاجکو سره ګډې وډې په ننګرهار کښې

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوسیبزي او د جلال آباد نه په شمال قبله يې غټ کلی شته دی.

او نور لکه پهارخیل، دولت خیل، احمدخیل او تاږخیل د بر و مومند وسره کور کلی کوي.[۱]

---

(۱) خو دا ماته نه دی معلوم چې چېرته اوسیبزی. (سیال)

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حُمند اولادهٔ

د خرشبون یا خیرالدین د یو زوی (کند)، د اولادي حال خوښه نا خوښه ولیکلی شو، اوس د هغه د بل زوی (حُمند د اولادي څه مختصر احوال لیکلی کیږي.

ویلی شي چې د حُمند څلور څانګې دي: (۱) خوښکی (۲) کستانی (۳) مهمنزي (۴) توخي دي. ویل کیږي چې مهمنزي د پښتانه دخانبني خپلو په ډله کښې ورکړ شوي دي.

د پښتنو په استوګنو پښتنوکښې د حُمند په اولاده کښې مهمنزي مهمه قبیله ده، او ورسره بله قبیله د خوښکو ده. ویلی شي چې د اخلک هم پخوا د ارغستان د علاقې سره لکېدلې د پښین په حُمکه اوسېدل، خولکه نورځنی پښتانه قبایل چې د ترینو د بد ګذرانه نه تنګ او هجرت ته مجبور شول، دغسې د وی هم د ترینو نه تنګ اوړاپاڅېدل، څنې خوښکي ملتان ته لاړل اوځنې غزني او کابل ته راغلل اوځه خلک یې د غور بند په د ره کښې آباد شول.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خوښکو قبیلې د بابر سره تعلق ؤ، د مغلی بادشاه بابر په هند باندې د حملې په وخت د هغه په لښکر کښې د پرښتانه وو، چې د هره برخه پکښې د خوښکو وه. خوښکي د خپل یو سردار سلیم خان په مشرۍ د بابر په مرسته د ابراهیم لودي سره په پاني پت کښې جنګېدلي دي، او بابر او د هغه زوی همایون به خوښکو ته په درنه سترګه کتل. د خوښکو د قبیلې څه خلک چې د بابر سره هند ته تللي وو، هغه خلک اوس په افغان قصورونه مشهور دي، او د ستلج سیند په دواړو غاړو اوسیږي.

د خوښکو ځنې ټپي لکه: بټک زي، حسین زي، شهاین زي سلمان اوکزلانی د قصور نه په قبله پراته دي. او دوی ته به-پخوا د برکلي او سیدونکي ویل کېده او ځنې ټپي لکه: عزیز زي جنو زي، ابراهیم زي او نور چې د قصور نه په نمر خاته دي، هغوی ته به یې د لرکلي او سیدونکي ویل. څه موده پس داخلک په خپل منځ کښې سره وښتل او ځنې ټپي تر یې لاړې، په خواجه او-تانده او هیروال آباد یې شوې. داخلک اوس هم په افغان قصورونه مشهور دي، که څه هم دوی نه په پښتو پوهیږي او نه یې لباس د پښتنو په شان دی خو خوښکي او پښتانه دي.

د خوښکو ځینې خلک په پشین او قندهار کښې هم شته دي او یوه ټپه یې په غور بند او څه خلک یې د نوښار په تحصیل د

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

لوی نوښار په قطب د لنډي سیند په غاړه په خوښکي ننوځي ـ کلي کښې استوګن دي.

د پښتنو مشهور صوفي شاعر "ارزاني" د بایزید روښان انصاري همعصر ؤ او روښان پې پیر ؤ ارزاني د خوښکو په قبیله د ـ عزیزی په زیله کښې ؤ.

د خرشبون د بل زوی "کسي" حال دا سې دی.

کسی

ویلی شي چې د کاسیانو یولس تپې وې چې مخکښې یادې شوې دي او شینواري هم پکښې راغلې دي. لکه د پټې خزانې په قول ویلی شي چې د خرشبون نوره اولاده لکه کندا وځمند چې د غورې مرغې نه کډې کولو ته مجبور شوا و د غزني او کابل په لور را وکوچېدل او بیا بښکته پېښور ته پسې راغلل، نو د دوی دېلې څانګې وروسته کاسیان بیرته د سلیمان غره ته ور غلل او هم هلته ېښته شول، خو یوې قبیلې شینواروې د خانبې خپلوسره کډه را وکړه او د خیبر نه په قطب پلوغروځنو یې وار ول او هلته ېښته شول. د دوی علاقه د کابل سیند بنې لور ته د ـ پېښور او جلال آباد په منځ کښې پرته ده. قبلې ته یې خوکیاني

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په جنوب یې سپین غر، په شمال یې د مومند و علاقه او په
نمرخاته یې خیبر او ملاکوري دي . د شینوار وخه خلک د
د شیخ بابا په دره علی نګار او څاګه کښې د بر و مومند و سره،
او خه خلک یې د کونړ په شیګل دره، او د کوز کنړ د بودیالی
په "کنړ" نوي کلي کښې استوګن دي .

د شینوار و مشهور تجارتي ځای لنډي کوتل لوارګی دی،
خه خلک یې کوات او کشمیر کښې هم شته .

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دویمه طبقه

«غورغشتی قبایل»

داقبایل د خپل نیکه غورغشت چې د قیس عبدالرشید دویم زوی دی ، په نامه غورغشتي یادیږي.

ویلی شي چې غورغشت د ۳۸۸ هـ کلونو خواو شالاژوندی ؤ. د غورغشت درې زامن وو: ۱، دامنی ،۲، بابی او ۳، مندو په دوی کښې د دامني اولاده مهمه ګڼلی شي د دامني په اولاد کښې مهمه قبیله دکاکړ وده چې ورسته به یې ذکر اویاد راشي.

بابی: د دې قبیلې خلک په قلات کښې آباد دي او ځنې د کویټې خواوشاهم میشته دي. د جوناګړ نوابان د دې قبیلې نه وو او په دوی مربوط دي.

مندو: د مندو اولاده په مندوخیل مشهوره ده.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

«دغورغشت نسب نامه»

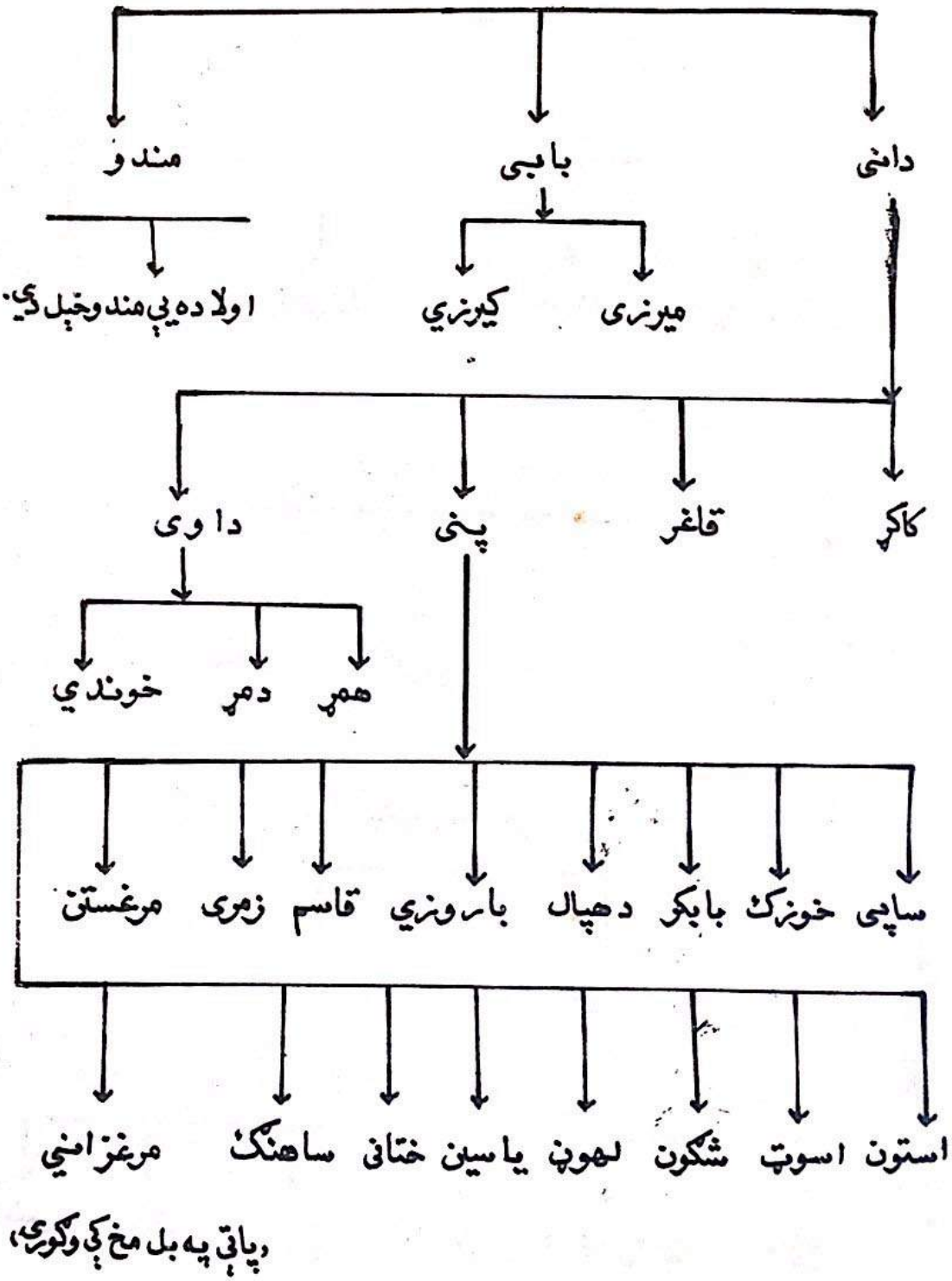

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

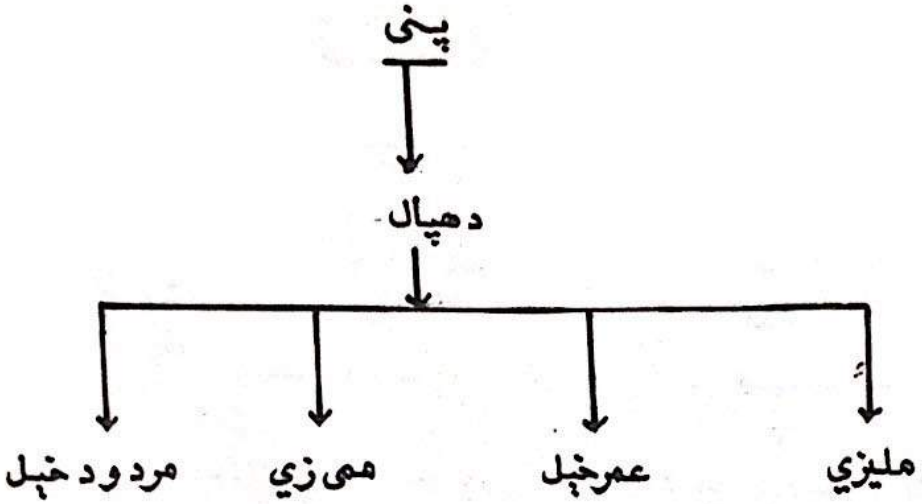

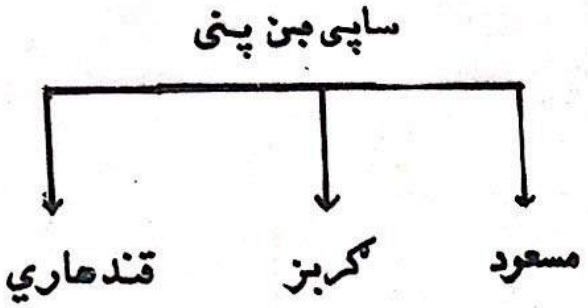

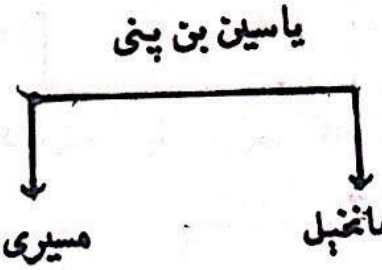

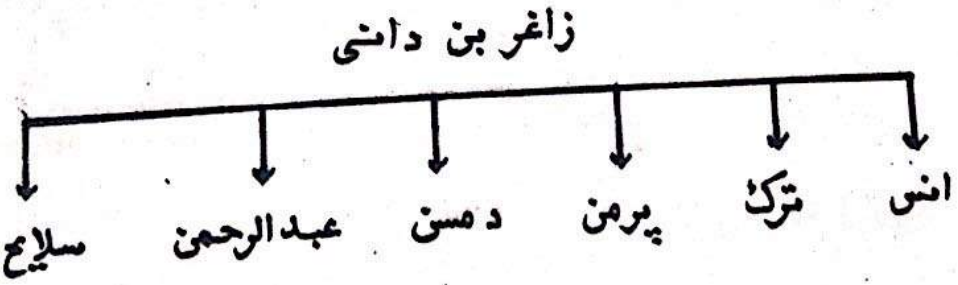

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کاکړ

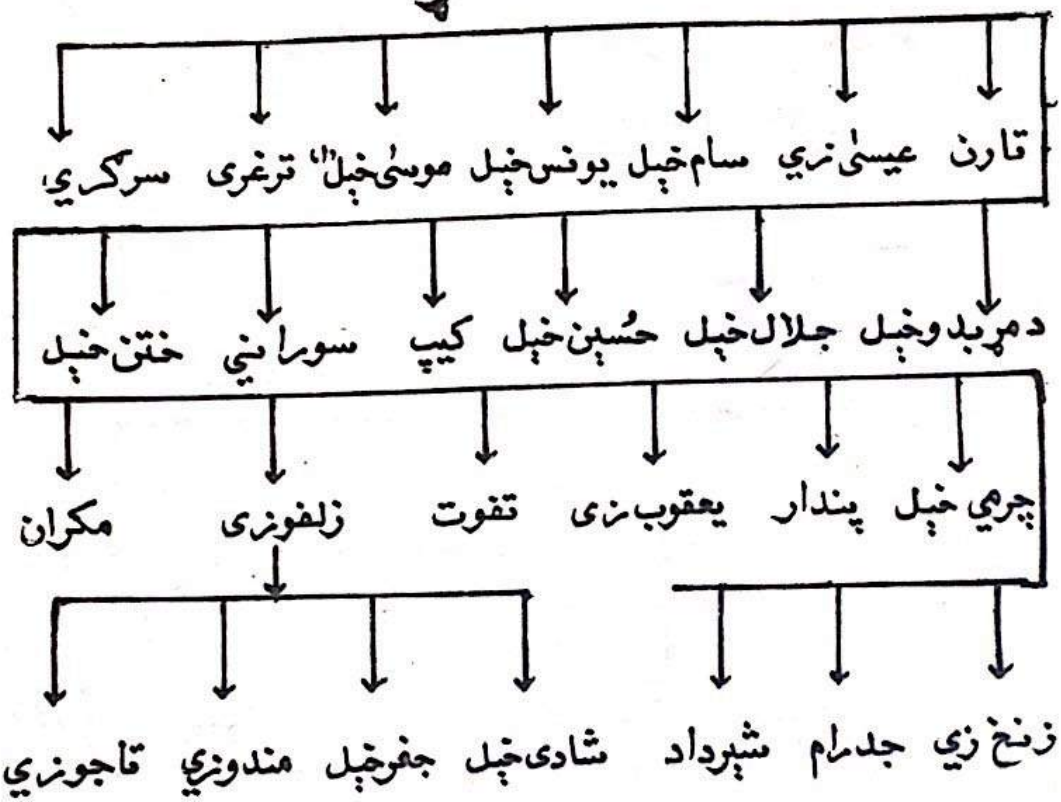

---

(۱) موسیٰ خېل په غزني کښې له اندړوسره پراته دي .

نوټ : فرملي اوسبري هم دکاکړ نامن دي . وګورئ تذکرهٔ روشن خان ۱۵۳ مخ ، تایمنی د دکن حیدرآباد حکمرانه کورنۍ هم کاکړدي (۲۰۴ خورشید جهان) او بهمني دوتانی دی (تذکرهٔ روشن خان).

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

اود حسین بن جدرام بن کاکړ بن دانی بن غورغښت نه :

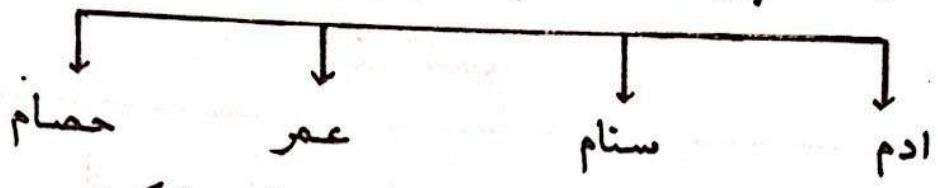

اود بابکر د حسین د ورور بن جدرام بن کاکړ نه:

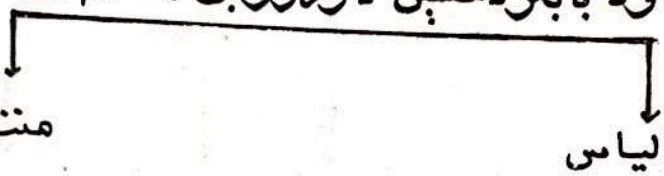

او د یعقوب بن کاکړ نه :

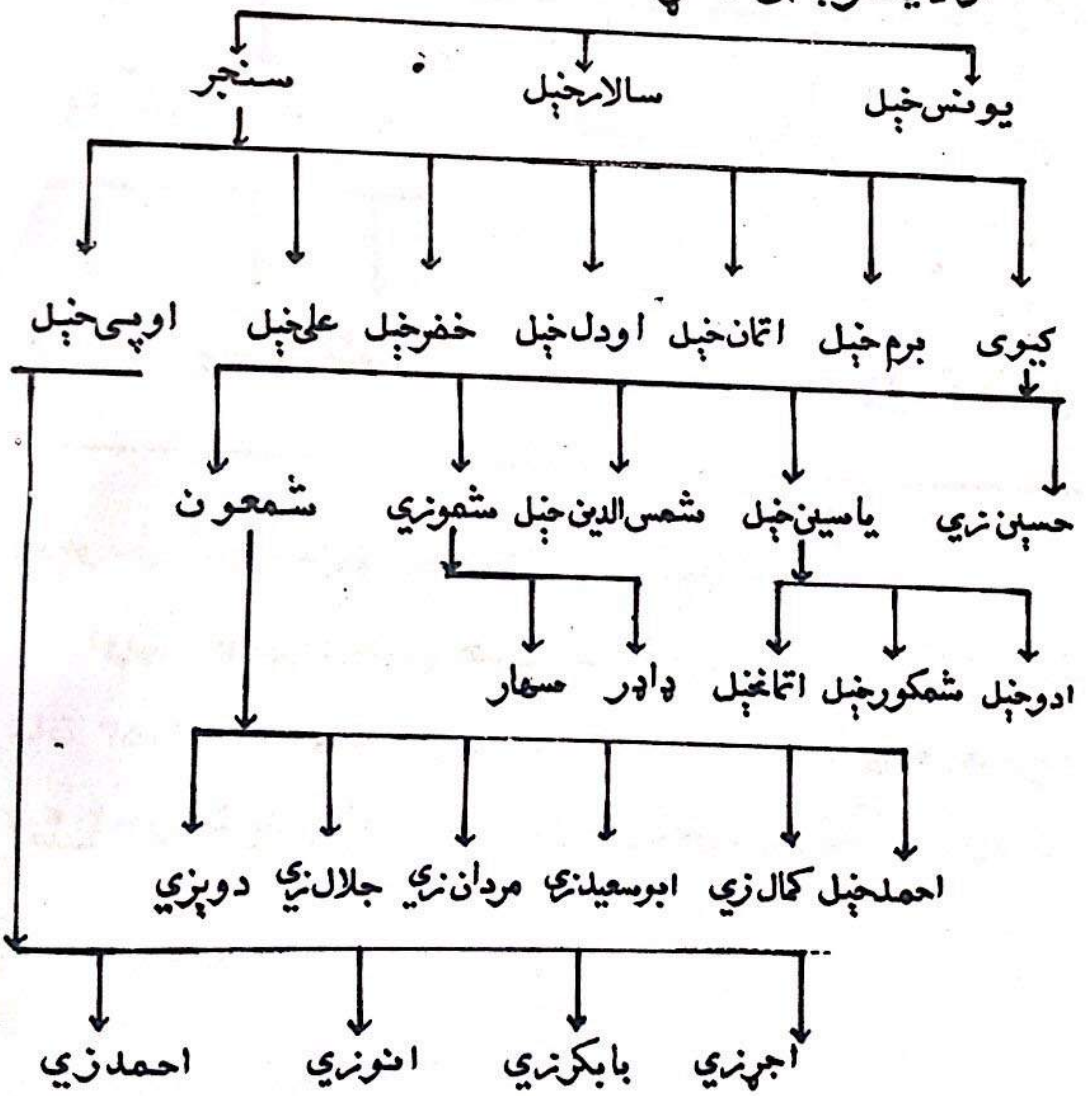

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

علی خیل بن سنجر نه:

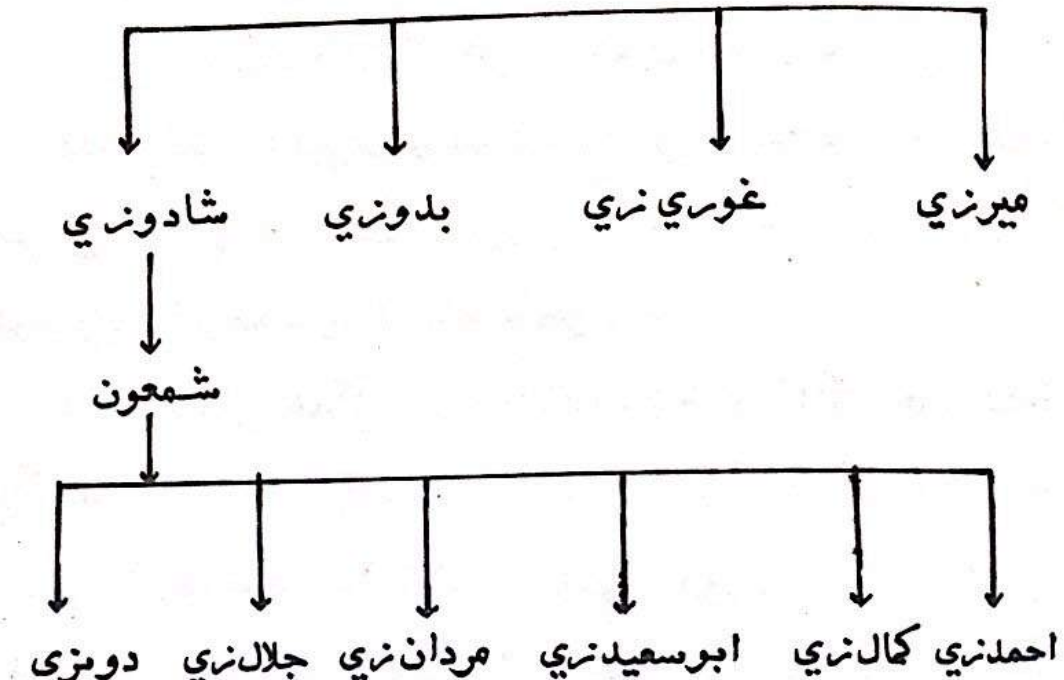

او د بابی بن غورغشت نه:

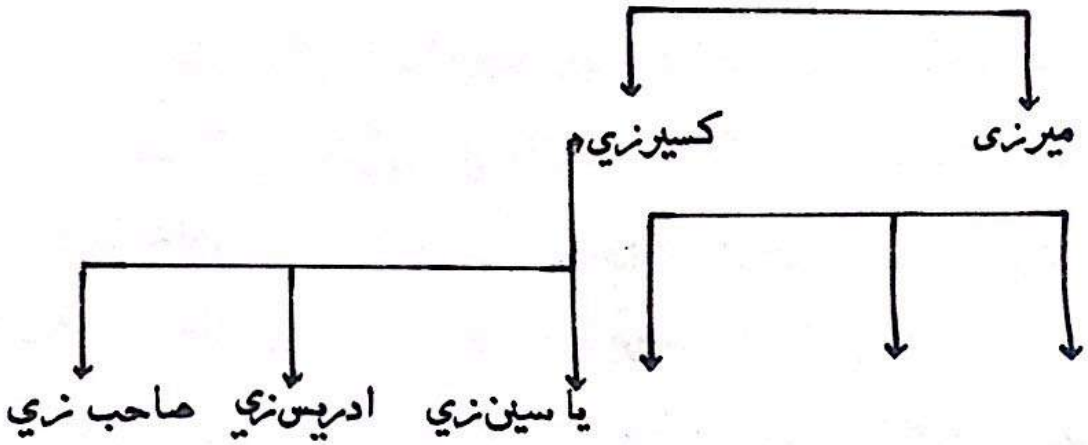

لکه چې ویلی شوي دي د غورغشت په اولاده کښې د دا ني په اولاد کښې کاکړ مهمه قبیله ده ویلی شي چې د دې قبیلې مورث اعلیٰ کاك نیکه ؤ، چې د پرښه سړی ؤ، او د غیاث الدین غوري په زمانه کښې وفات

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

شویدی او قبرېي د هرات د جامع جومات په دروازه کښې دی او اوس هم شته دی، او د هر خلک يې زيارت کوي.

داسې ګومان کيږي چې دا قبيله د هره لويه ده نو دا به پخوانی وي او کاڼ نيکه به وروسته کوم ښه سړی پکښې پيدا شوی وي. خو په هرحال دغه مشهوره ده.

د کاکړو د وه څانګې دي: (۱) د سرزخيلو څانګه (۲) سنتيما څانګه ده او د دې دواړو څانګو نه د هرې څانګې او ذيلي هم جوړې شوې دي. دا خلک د کويټې د وېښې په څلورواړو ضلعوکښې پراته دي، څه د هزارې په ضلعه اوڅه په قندهار او هرات کښې هم شته دی.

د مشرقي پنجاب د کوهاټه اوخورجه په قصبوکښې اوڅه په بلند شهرهم کاکړ استوګن دي، اوڅه په دکن کښې هم شته دی.

هيبت خان کاکړ چې د خان جهان لودي له پلوه د سمانا حاکم ؤ، او د ځزن افغانې په تاريخ کښې د هره برخه لري د کاکړو د سنتيما ـ څانګې سره تعلق لري، او موسیٰ خېل د غزني په ولايت کښې د اندړو سره چې او سيږي. او لوی مجاهد نجم الدين اخونزاده صاحب د هډې هم موسیٰ خېل ؤ.

ناغر:

ناغرو هره قبيله ده اوس د کسي په ټبر کهترا نو کښې ورګډه ده.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پښتنو د یو مؤرخ د «صولت افغاني» مؤلف زردا د خان ـ هم د دې قبیلې غړی دی.

پنړي :

پنړي هم د کاکړو په شان یوه پخوانۍ قبیله ده، خوره قبیله ده.

د پنړو ځنې خلک په افغانستان او څه د څوکنو سره نژدې او څه په دکن کښې استوګن دي. په دې قبیله کښې د خانه کور د بارونو په څانګه کښې دی.

نوټ: لکه څنګه چې د خابني خېلو ټپې مشهورې دي، د غسې د کاکړو نارې په پښتو موسیقۍ کښې ډېر شهرت لري، او مرحوم محمدګل نوري دا نارې د یو کتاب په شکل را ټولې کړې دي، او په کابل کښې چاپ شوی. ـ ـ ـ ـ ـ ـ ـ ـ ـ ـ ـ ـ ـ (سیال)

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د
"کدون"
نسب نامه

د شجرو نه کدون هم د غورغشتو یوه څانګه ده او په وروړه کښې کدون ، موسیٰ خېل او ساپي سره نژدې دي او نور وروڼه يې هم شته دی ، خو کدون د مخکښې نه د خانبني خېلو په کند کښې شامل شوي او د مهاجرت په وخت کښې هم د هغو سره ملګري وو او د شېخ ملي په وېش کښې دغه برخه ځمکه رسېدلې چې اوس پرې پراته دي .

کدون یا جدون

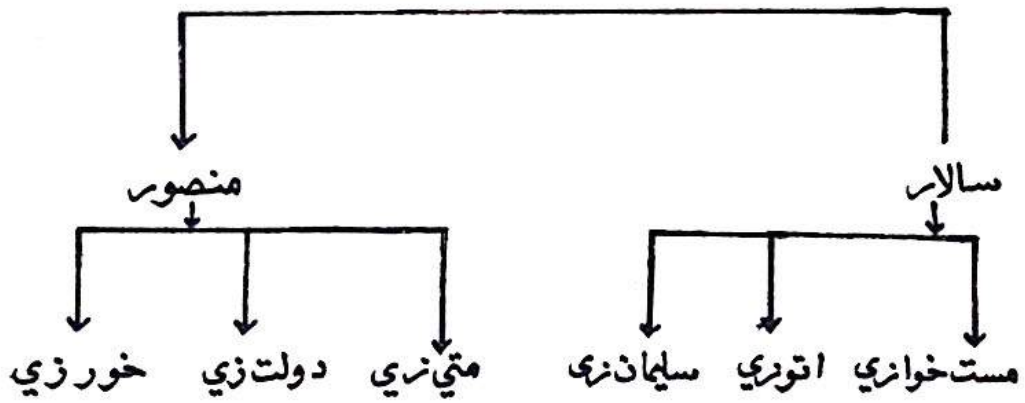

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

خورزي بن منصور

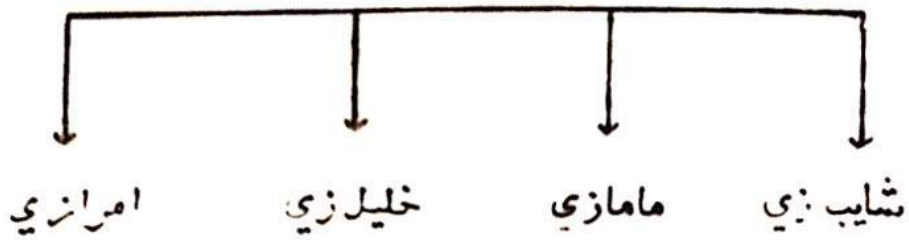

دولت زي بن منصور

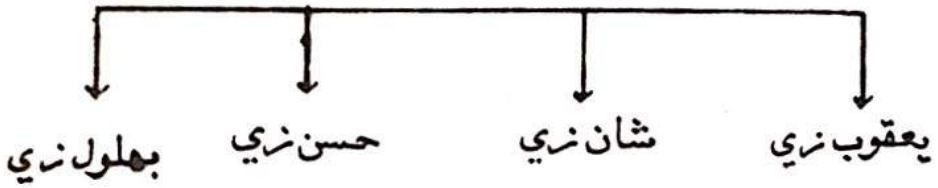

متى زي بن منصور

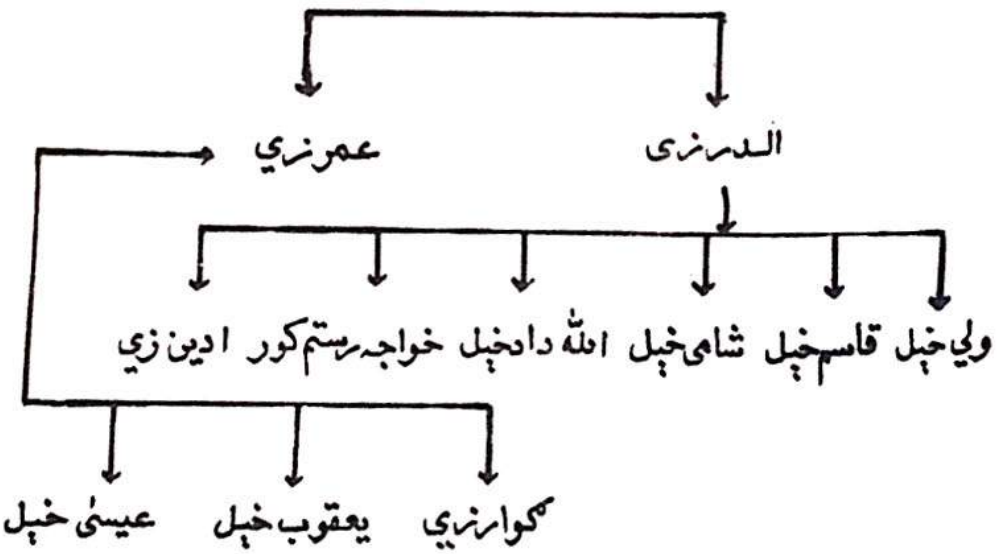

اتوزي بن سالار

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

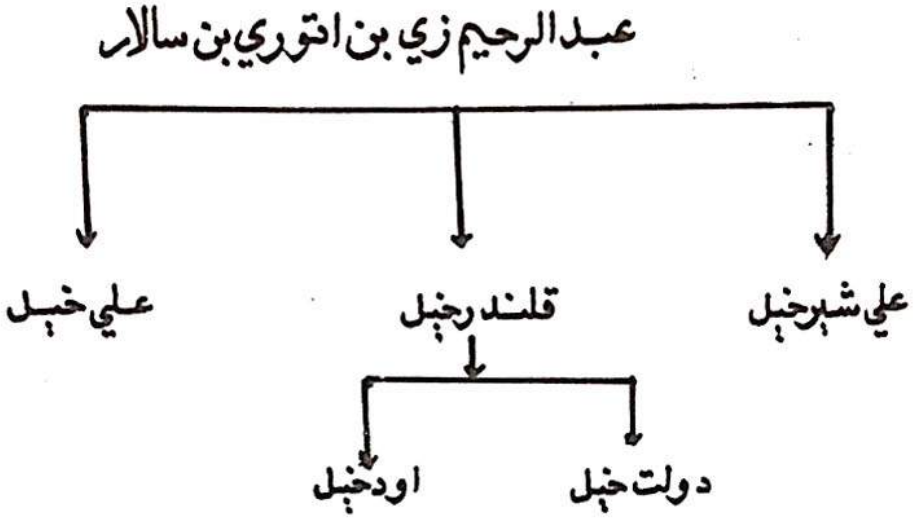

شجره موسئ خېل د کاکړ زوی

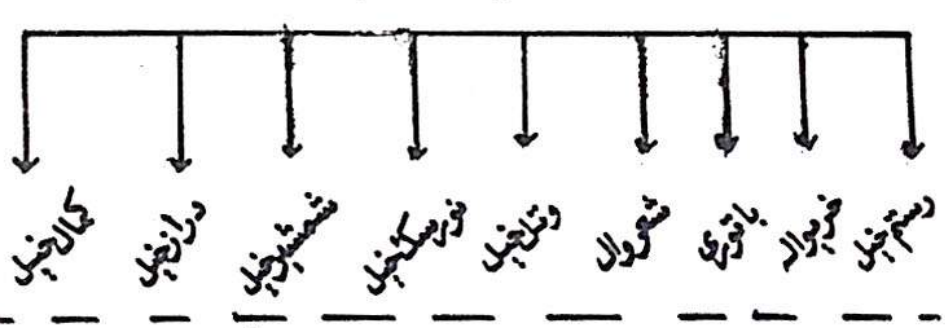

نوټ: دا خلک د غزني په ولایت کښې د اندړ وسره اوسیږي، لـوی مجاهد نجـم الدین اخونزاده صاحب هډه هـم د دې ټپې نه وُ. (سیال)

د شجرونه چې معلومیږي نو کـدون قبایل په دو وڅانګو، سالار او منصور باندې وېش دي. د سالار د څانګې خلک اکثر د هزارې په غرونو کښې ان تر درش، پورې پراته دي. د د وی علاقه۔

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پېره نرخېزه او وډانه علاقه ده او د دې دواړو څانګو په منځ کښې اکثر بدی هم وې .

ویلی شي چې د ګدون د مورث اعلی نوم اشرف ؤ، ورځوسته په ګدانه مشهور شو. د اخلک د ګدون یا جدون په مهابن - غروښو پراته دي او څه د مردان په علاقه د بابنی په کلي کښې هم استوګن دي ، لږ څه په کشمیرا و کیمبل پور په علاقه - کښې او سیږي .

په چهچه کښې د غورغشتو کلی د اشرف ګدون آبادکړی ګڼلی شي .

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دریمه طبقه:

«بپتني قبائل»

بپتن یا بپت بن قیس عبدالرشید

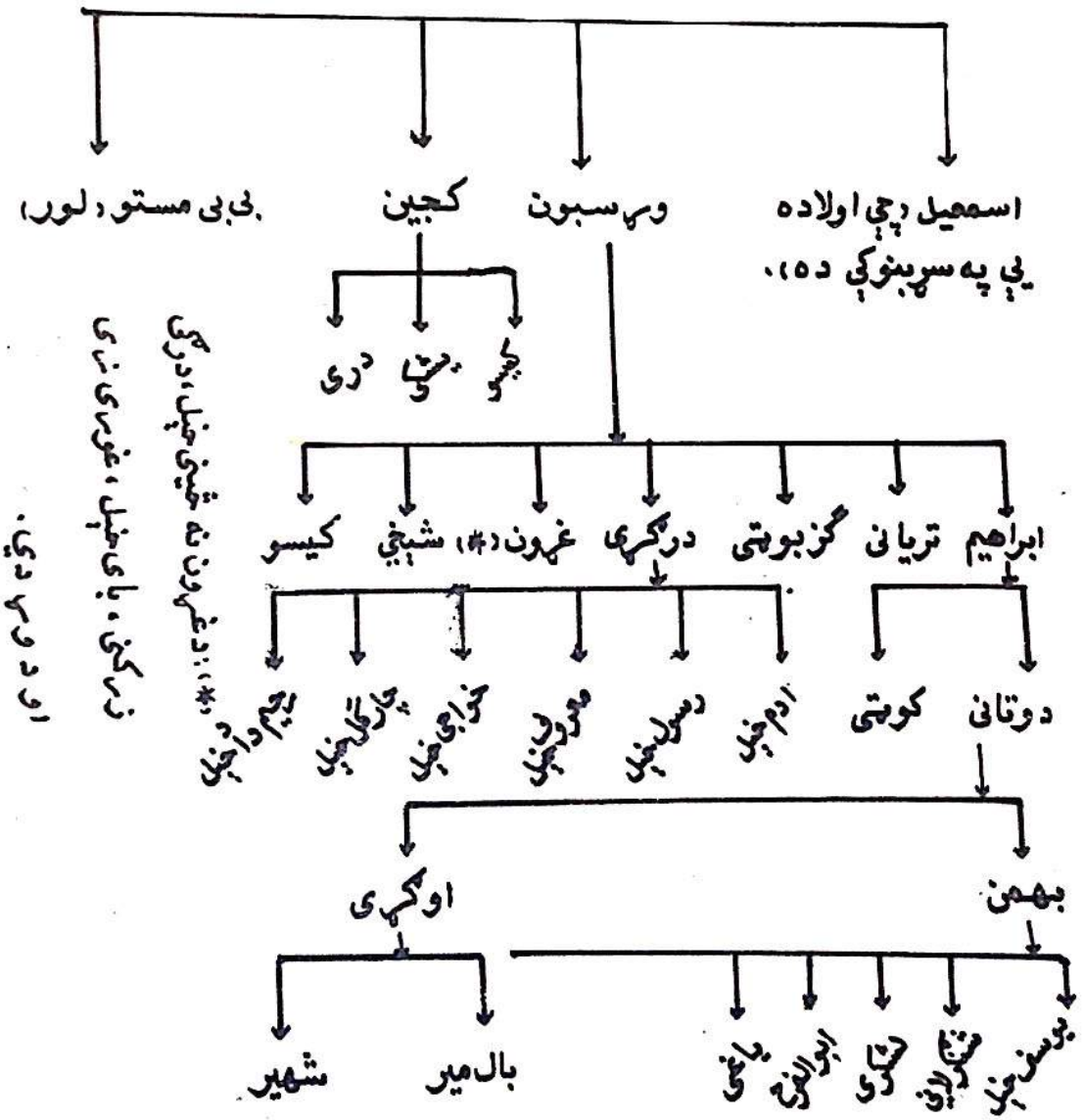

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

اودشپخي نه: میرباز، اسمعیل صاحب خپل ،غربتون ، چلاک خپل ، فتح خپل ، دري پلاري.

دتریانی بن ورسبون نه: دمړاوچاکي دي.

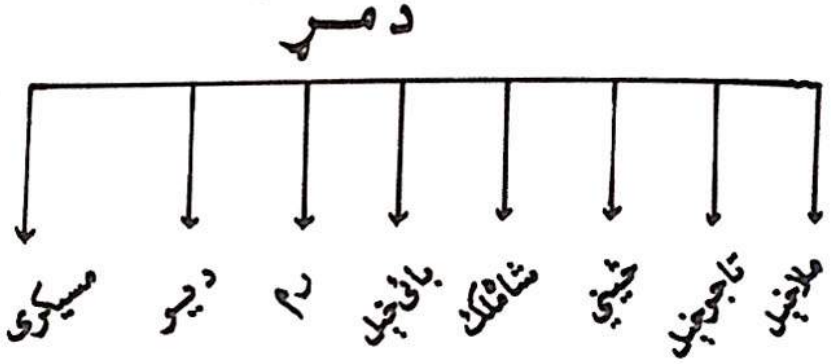

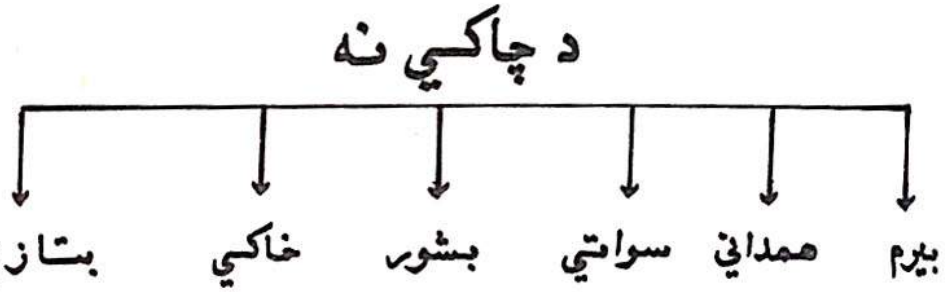

ویلی شي چې ببتن د قیس عبدالرشید زوی دی نومورې د ببټ نیکه په نامه یادیږي. دتولد او وفات نېټه پې ښه نه ده معلومه خود "پټې خزانې" په قول چې ببټ نیکه د خرشبون د څروند په زمانه کښې هو څروندی ؤ ،اوخرشبون په ۱۱۴۴ھ کښې وفات شوی دی ،نوبناً په دې شهادت موږ د ببټ نیکه د مړینې نېټه د څلورمې هجري صدی اخري کلونه ګڼلی شو.

ببټ نیکه یوخدای د وست او متقي سړی ؤ او پخپل څروند کښې پې د عراق او عربستان سفر هم کړی دی، او د هغه ځای

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د بنوخلکو د فیض نه پې برخه اخیستې ده او په پښتنو کښې د ولي الله په نامه شهرت لري.

دا مناجات بېټ نیکه ته منسوب د ی:

لویه خدایه ، لویه خدایه ستا په مینه په هرځا یه
غرولاړ دی درنا وی کښې تږله ژوی په زاري کښې
دلته دي د غرو لمنې زهوبنز کبږدی دي پکښې پلنې
داوکړي د پر کړې خدایه
لویه خدایه ، لویه خدایه
دلته بزهوبنز اوربل دی وورکورکی دی وورپوورجل دی
مینه ستاکښې موبنز مېشته یو د بل چا په ملا تله نه یو
هسکا اوځکه نغښته ستاده د مړو وده هو لتا ده
دا پالنه ستا ده خدایه
لویه خدایه ، لویه خدایه

د بېټ نیکه په اولاده کښې د وړ سبون او کجین اولاده ګڼلې شي ، او اسمعیل په ژوند کښې بېټ نیکه خپل تره سړبن ته وړکړی ؤ. د اسمعیل اولاده په سړبنو کښې ګډه وډه شوې ده.

د بېټ نیکه اولاده لومړی د کوه سلیمان په لړ کښې آباده وه خوشه موده پس د غلجو د لاسه د خپلې سیمې نه بې ځایه شول او د کوه سلیمان په ختمرخاته خوا د کومل رود په غاړه او

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

تانک په ځمکو مېشته شول، او په هندکښې د پښتنودسلطنت په وخت کښې داخلګ د ډېرا قتدارخاوندان وو، او د پښتني سلطنت په فوځونوکښې په ډېر شمیر شامل شوي وو.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

څلورمه طبقه:

متوڼي قبايل

د روايانو مطابق بی بی متو د بهټ نيکه لور وه او په - شاه حسين غوڼي واده وه، اولاده يې په متوڼي مشهوره ده او مراد ترې غلجي او لودي قبايل دي او شجرې يې په لاندې ډول ليکلی شوې راغلې دي.

متوڼي قبايل په دوو څانګو ويشلی شوي دي (۱) غلجي (۲) لودي.

څلورمه طبقه متوڼي قبايل: لومړۍ څانګه غلجي:

«شاه حسين»

(۱) ښځه (بی بی متو) چې د بهټ نيکه لور وه. (۲) ښځه (مهی) د کاغ دوړ لور وه.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

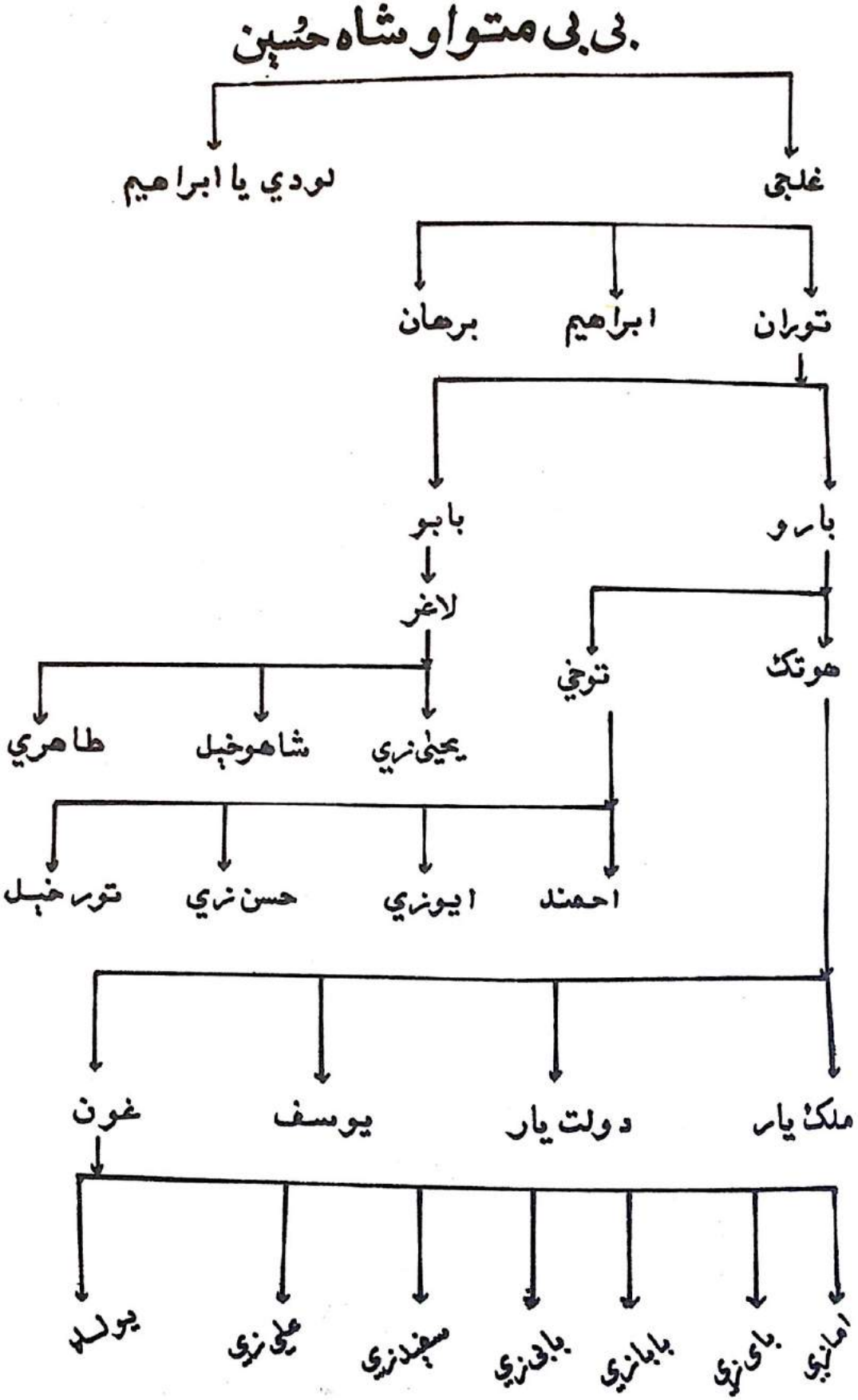

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

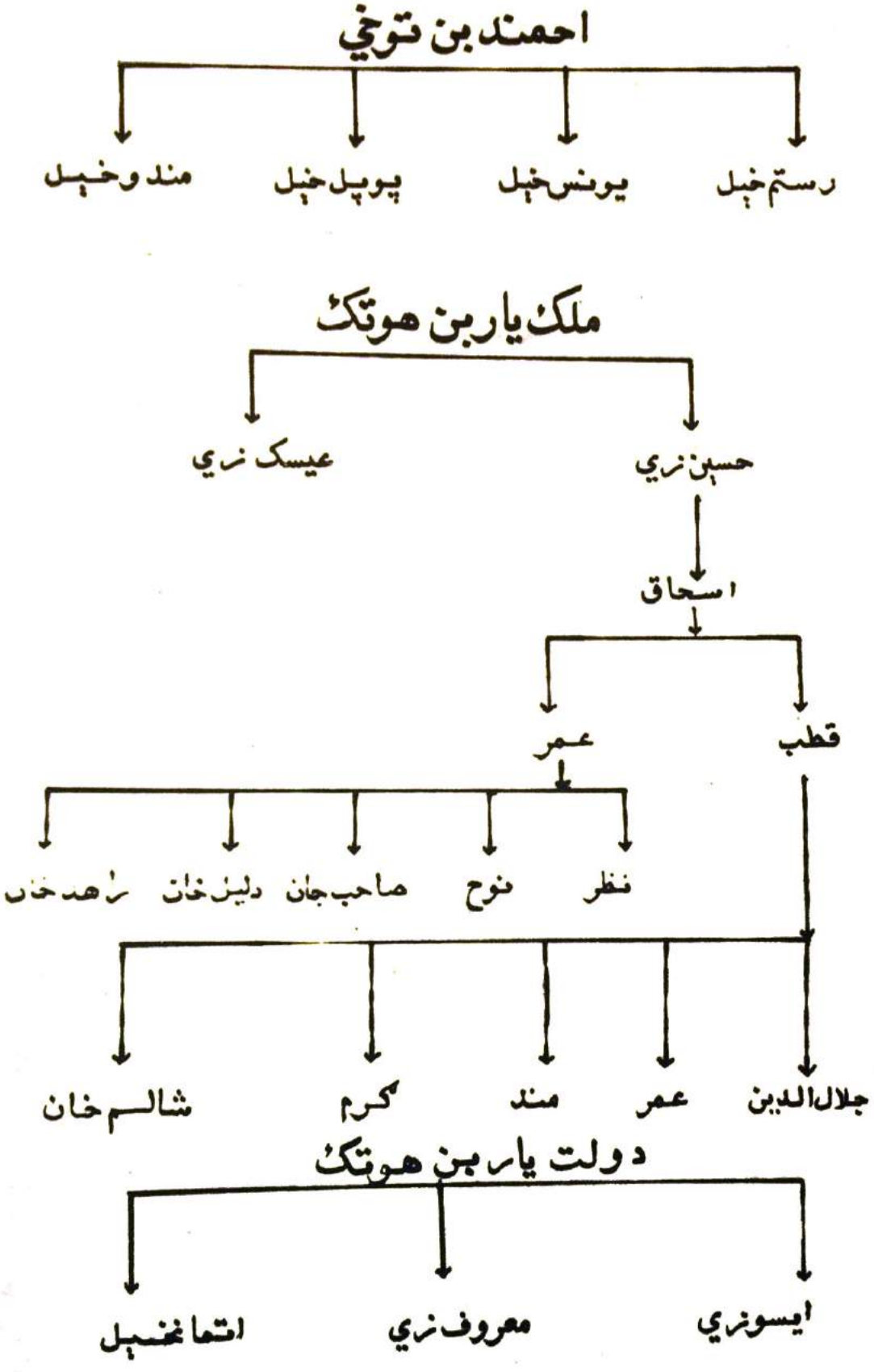

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوسف بن هوتک

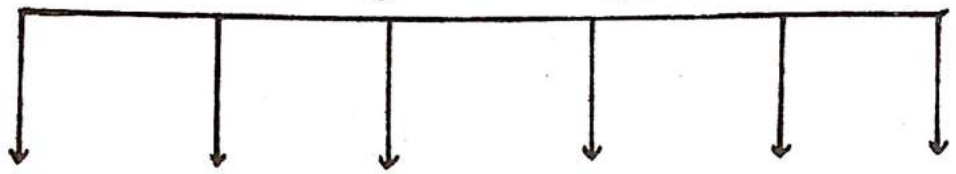

نوټ :- هغه غلجوچي د محمدغوري سره هند ته تللي وو په ۱۲۰۶ء نه تر ۱۲۹۰ء پورې په هند کښې ۸۴ کاله حکمراني کړې ده، لومړنی مؤسس یې جلال الدین فیروز غلجی ؤ چې په ۱۲۰۶ع کښې یې د کیکاووس دالتمش د زوی غلامانونه حکومت ونیواو ورو وستنی سړی او بادشاه یې مبارک خان ؤ چې بادشاهي مړې ناصرالدین تغلق ونیوله.

د دغو غلجو دوره (۸۴) کاله وه، او د میرویس خان هوتک نه چې په ۱۷۰۹ع کښې یې حکومت نیولی ؤ، او تر ۱۷۳۷ پورې یې حکومت ؤ، څه د دغه غلجو دوره (۲۸) کاله وه. دا پخپله سوه کاله څنګه کښې خبره وه.

د شالم خان بن قطب بن اسحاق بن حسین زي بن ملک یار بن یارو، بن توران، بن غلجی بن متوا و شاه حسین نه

"شالم خان"

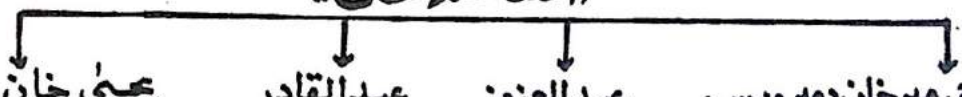

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

حاجی میرخان یا میروپس خان،

بن شالم خان

نه

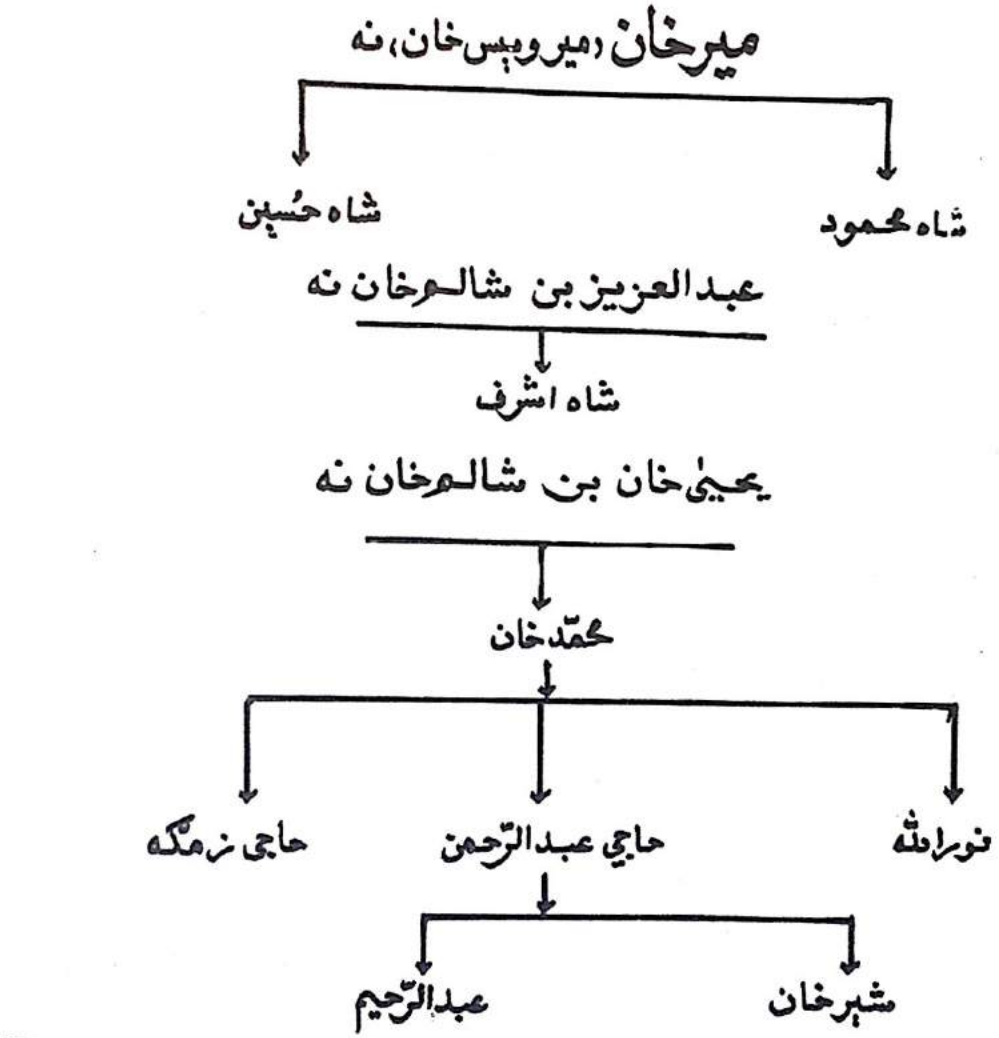

نوټ: د میروپس خان شجره : میروپس خان بن شالم خان بن قطب بن اسحاق بن حسین بن ملک یار بن هوتک بن بارو بن توران بن غلجي بن بی بی متو او شاه حسین .

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

حاجي مير ويس خان:

مير ويس نيکه د پښتنو په تاريخ کښې لوی شخصيت دی او د هر قدر لري. دی هغه څوک دی چې پښتانه يې سره راغونډ کړل او د قندهار ايراني حاکم کرکين کړجي يې و واژه او پښتانه يې آزاد او خپلواک کړل، دی څلور کاله شوندی ؤ او بيا مړ شو، پس له مرګه يې ور ور عبدالعزيز بادشاه شو، خو د پښتنو په طبعه برابر نه ؤ نو ووژل شو او يا څپل مرګ مړ شو او په ځای يې د مير ويس خان زوی شاه محمود د پښتنو بادشاه شو، چې د افغانستان نه ور تير، د ايران نه يې اصفهان هم ونيو او د پښتنو بادشاهي يې تر تُرکيې پورې خوره کړه، څه موده پس هغه مړ شو او په ځای يې د تره عبدالعزيز زوی اشرف د شاه اشرف په نوم د افغانستان او ايران بادشاه شو، خوځه موده پس شاه اشرف ته ايراني لښکر ماتې ورکړه او خپل وطن ته په راتلو مجبور شو، په لاره کښې عبدالله خان بلوڅ وواژه او ايراني لښکرې د نادر افشار په مشرۍ قندهار ته راور سيدلې او شاه حُسين چې په قندهار کښې بادشاه ؤ او د مير ويس خان کشر زوی ؤ، ماتې وخوړه، ايرانيانو دی ونيو او په مازندران کښې يې مړ کړو.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دې کورنۍ په افغانستان او ایران کښې د ۱۷۰۹ع تر ۱۷۳۷ء پورې، ۲۸، کاله حکومت کړی او حکمرانه وه او د پښتنو برم يې د نړۍ ته ښودلی دی۔

د دغه حکومت مؤسس مرحوم میرویس خان د شالم خان۔ زوی ؤ، چې شجره يې دا ډول ده:

میرویس خان د شالم خان زوی او هغه د قطب، هغه د حسېن هغه د ملك یار، هغه د هوتک، هغه د باروں، هغه د توران، او هغه د غلجي بن بي بي مټو او شاه حسېن زوی ؤ چې شجره يې په اووم، ۷، پلار غلجي ته رسېږي۔

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

غلجي قبائيل

(۲) څانګه

"متوزی" اوله څانګه

"برهان"

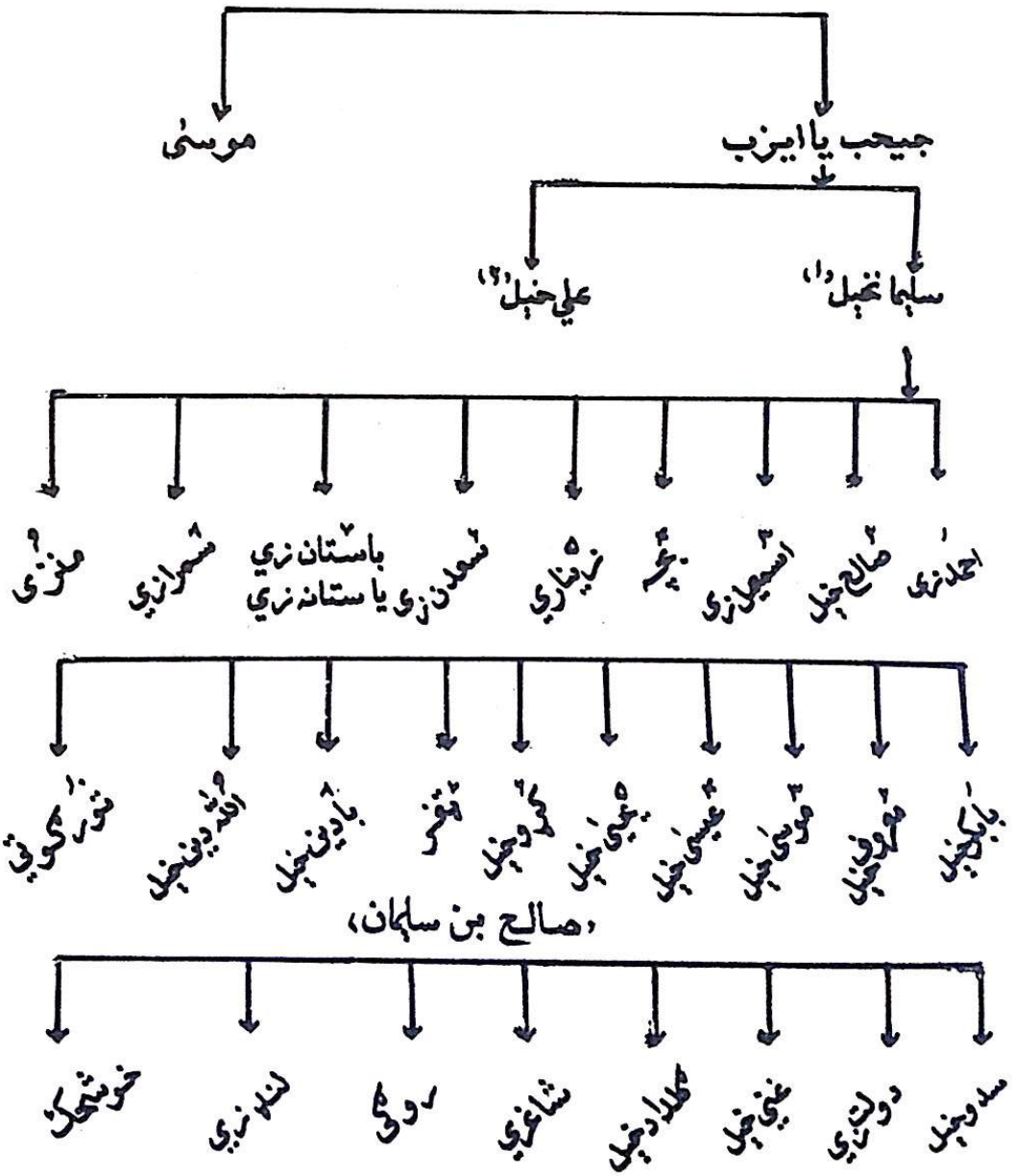

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

اسمعیل زي بن سلیمان

«بچه بن سلیمان»

قیصر

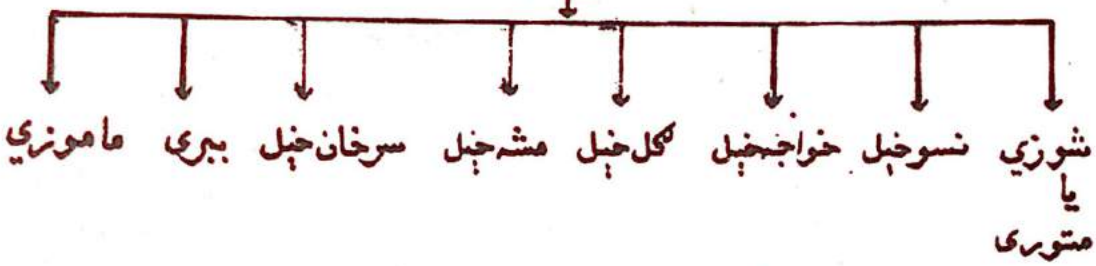

ستانه زي یا باستان زي بن سلیمان

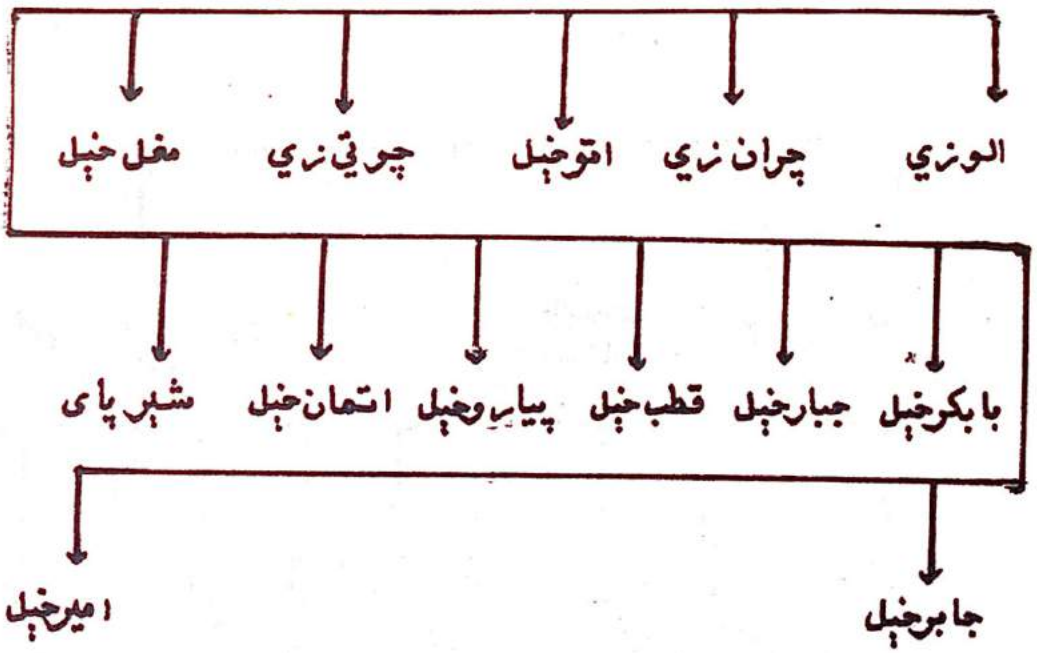

«سمرازي بن سلیمان»

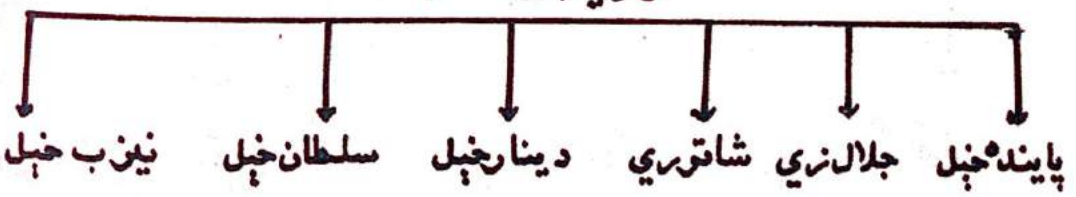

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

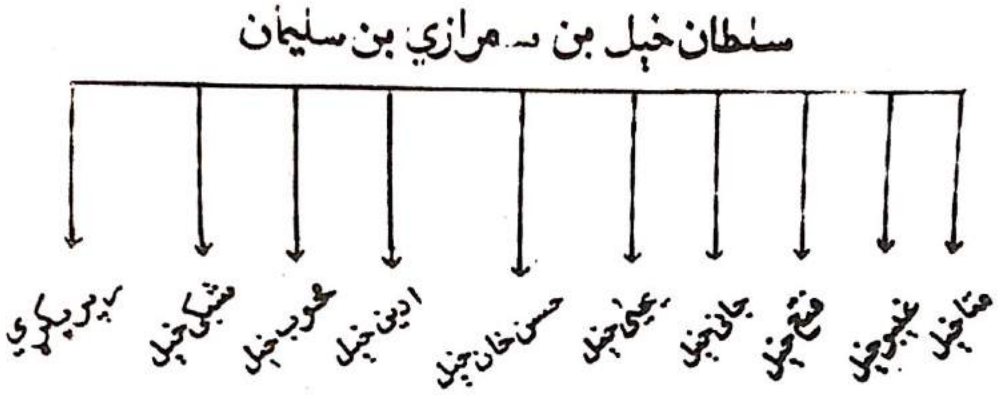

غلجی قبائل:

«متوزی» - اوله څانکه

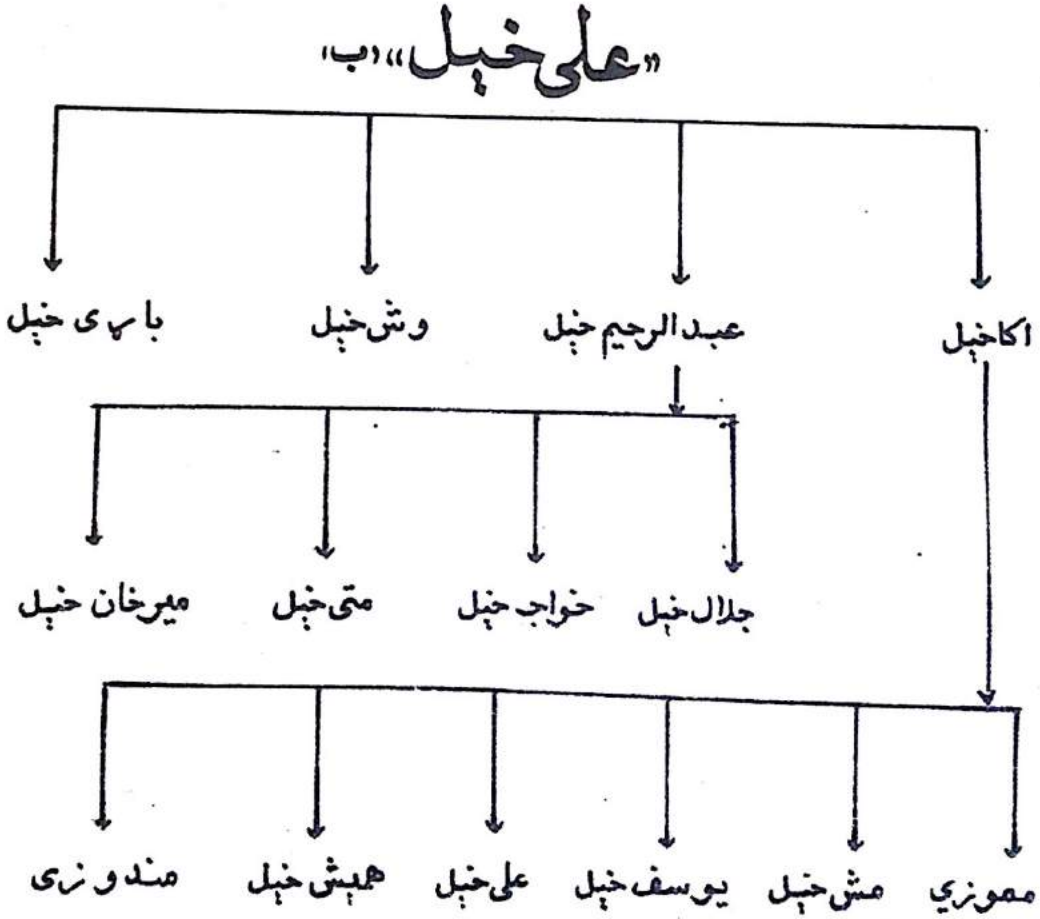

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

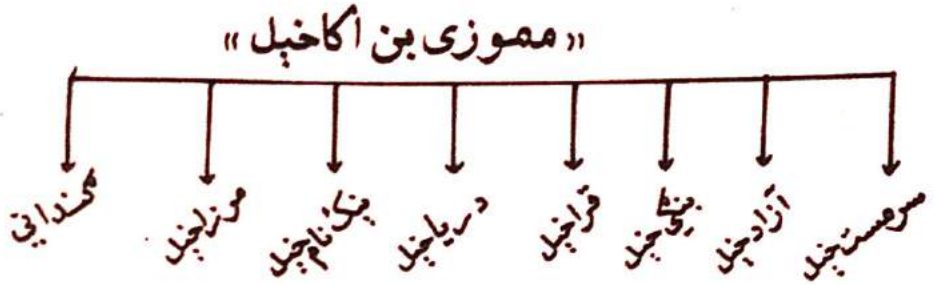

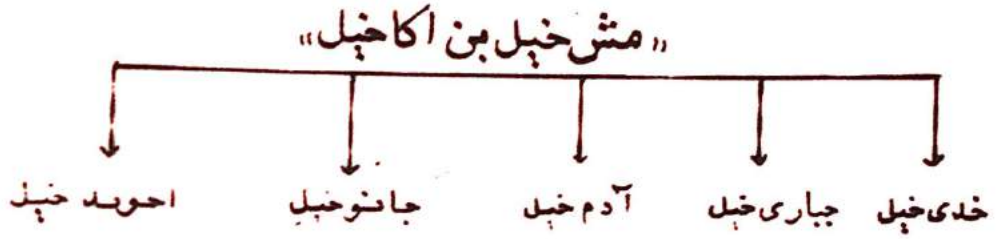

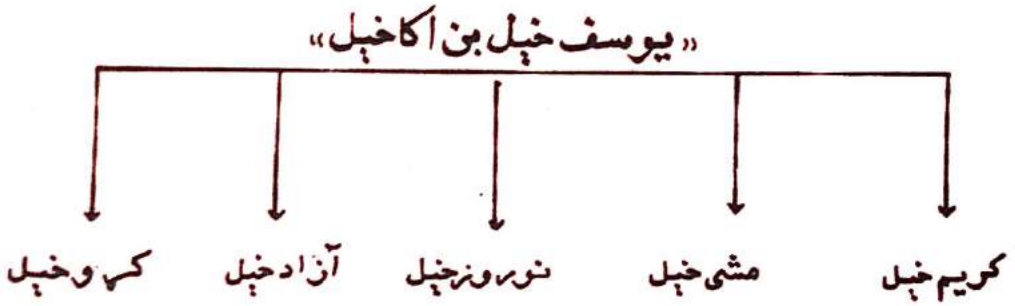

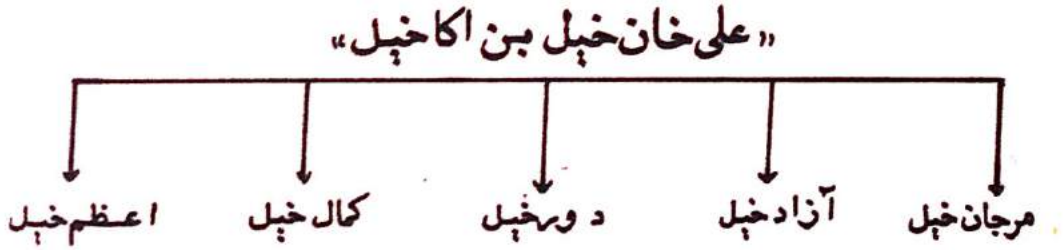

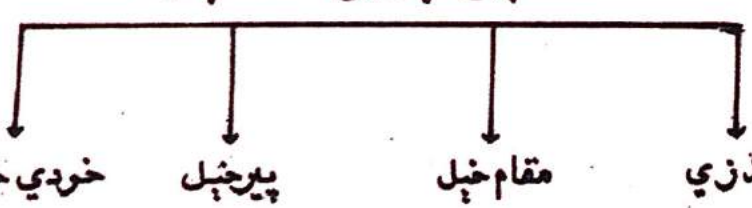

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

«مندوزی بن اکا خپل»

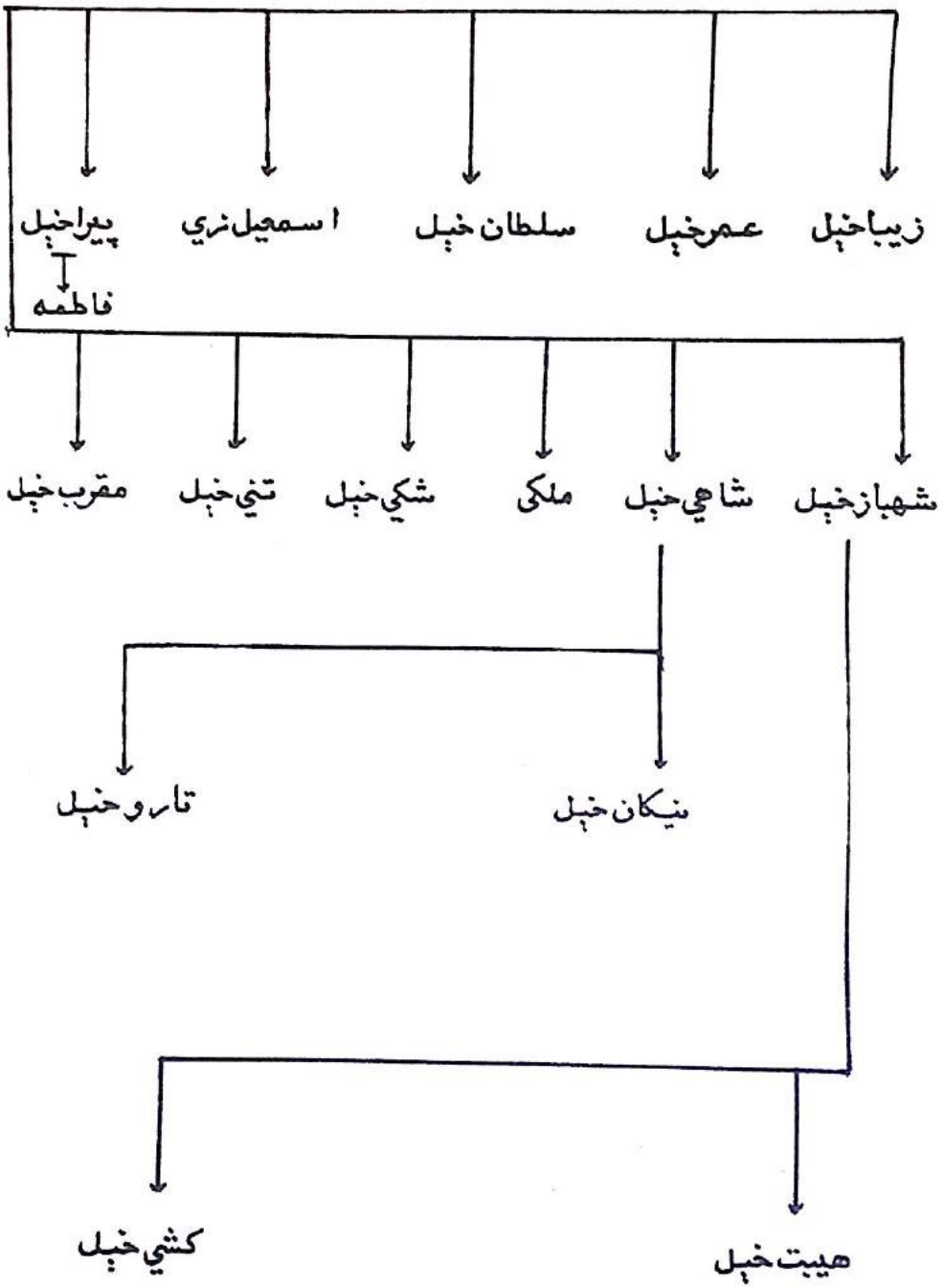

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

غلجئ قبائيل :

متوزی - اوله څانګه

موسیٰ بن ابراهیم بن غلجی

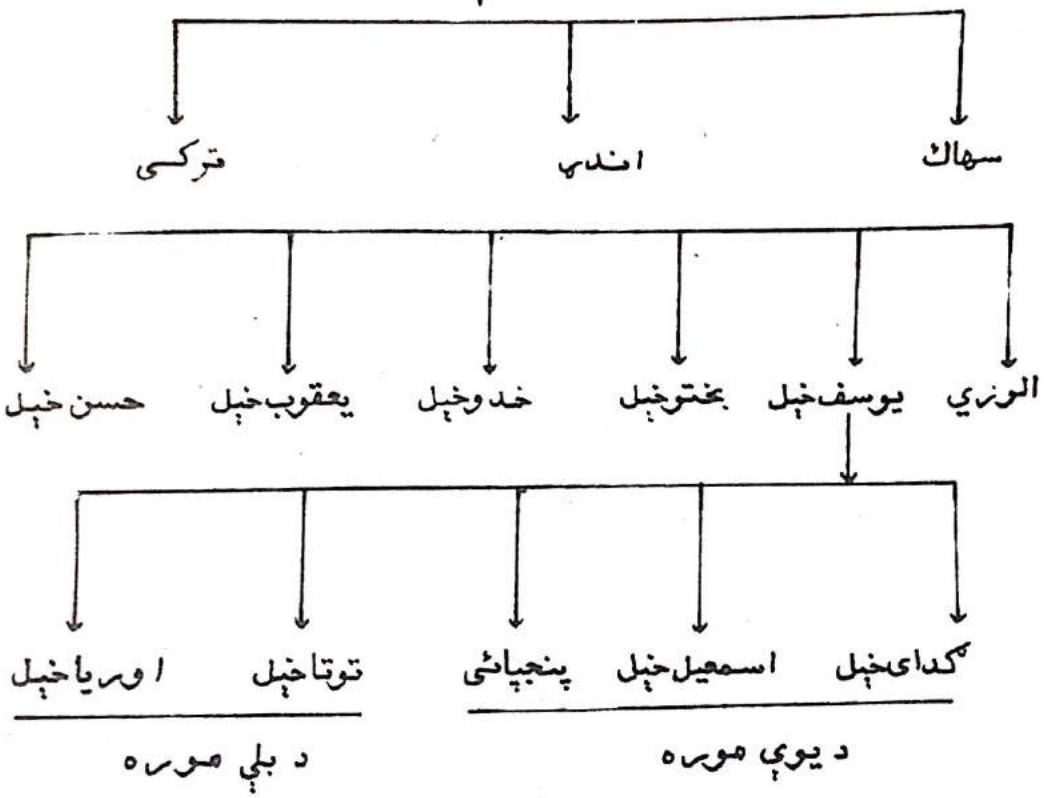

«اندر»

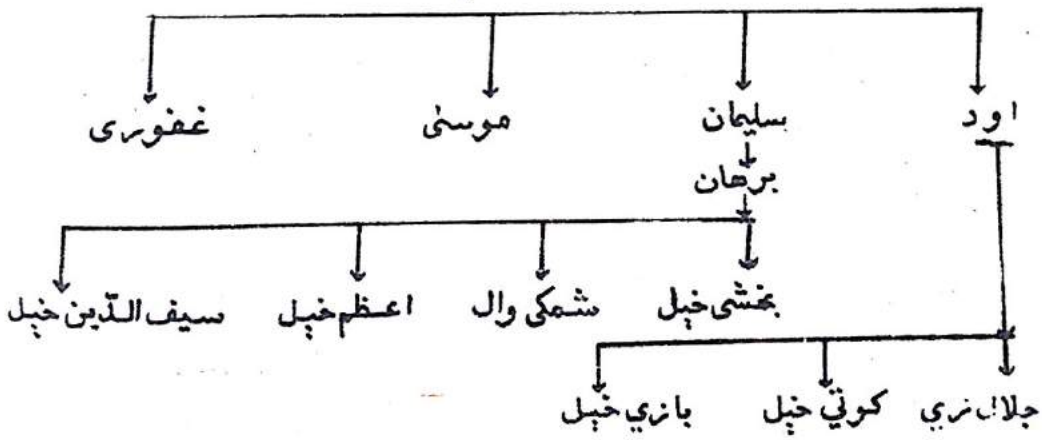

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

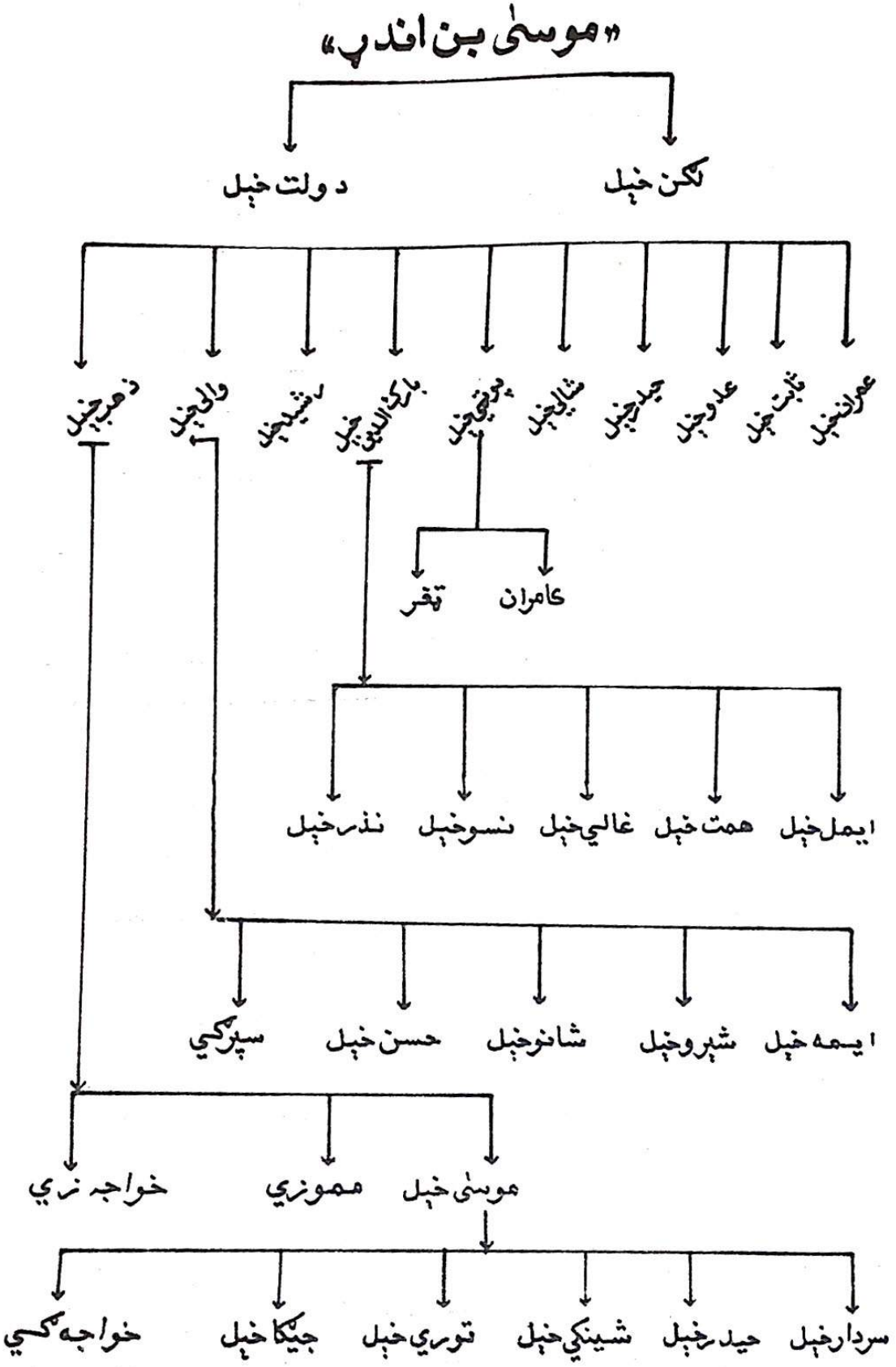

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

«دولت خیل بن موسیٰ بن اندر»

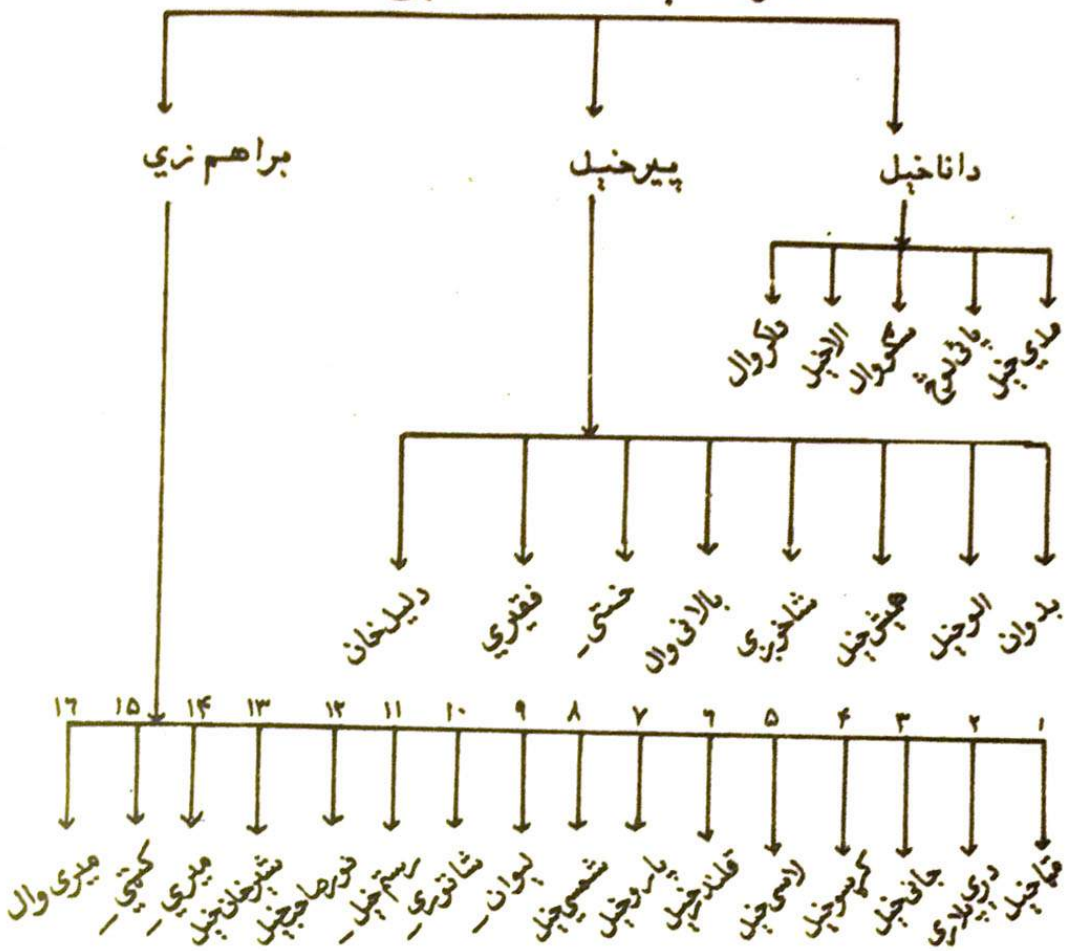

«جلال زی بن اود بن اندر»

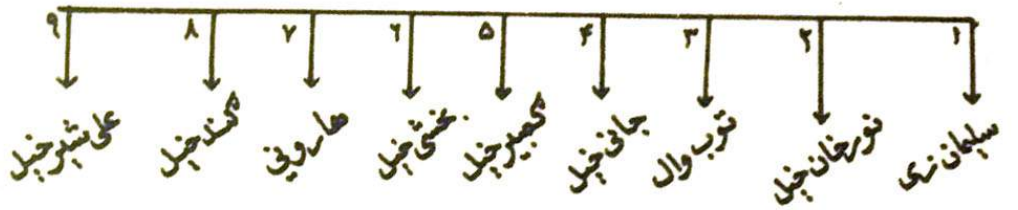

کوتی خیل بن اود بن اندر

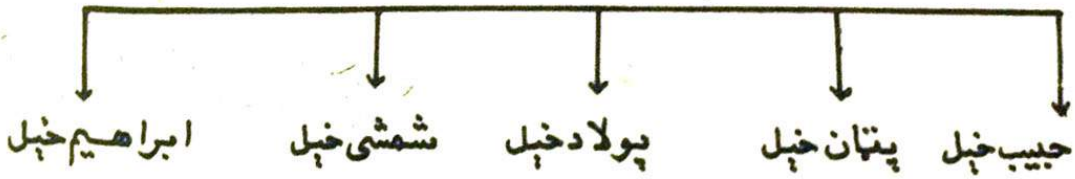

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

غلجی قبائیل

"متونړي" اوله څانګه

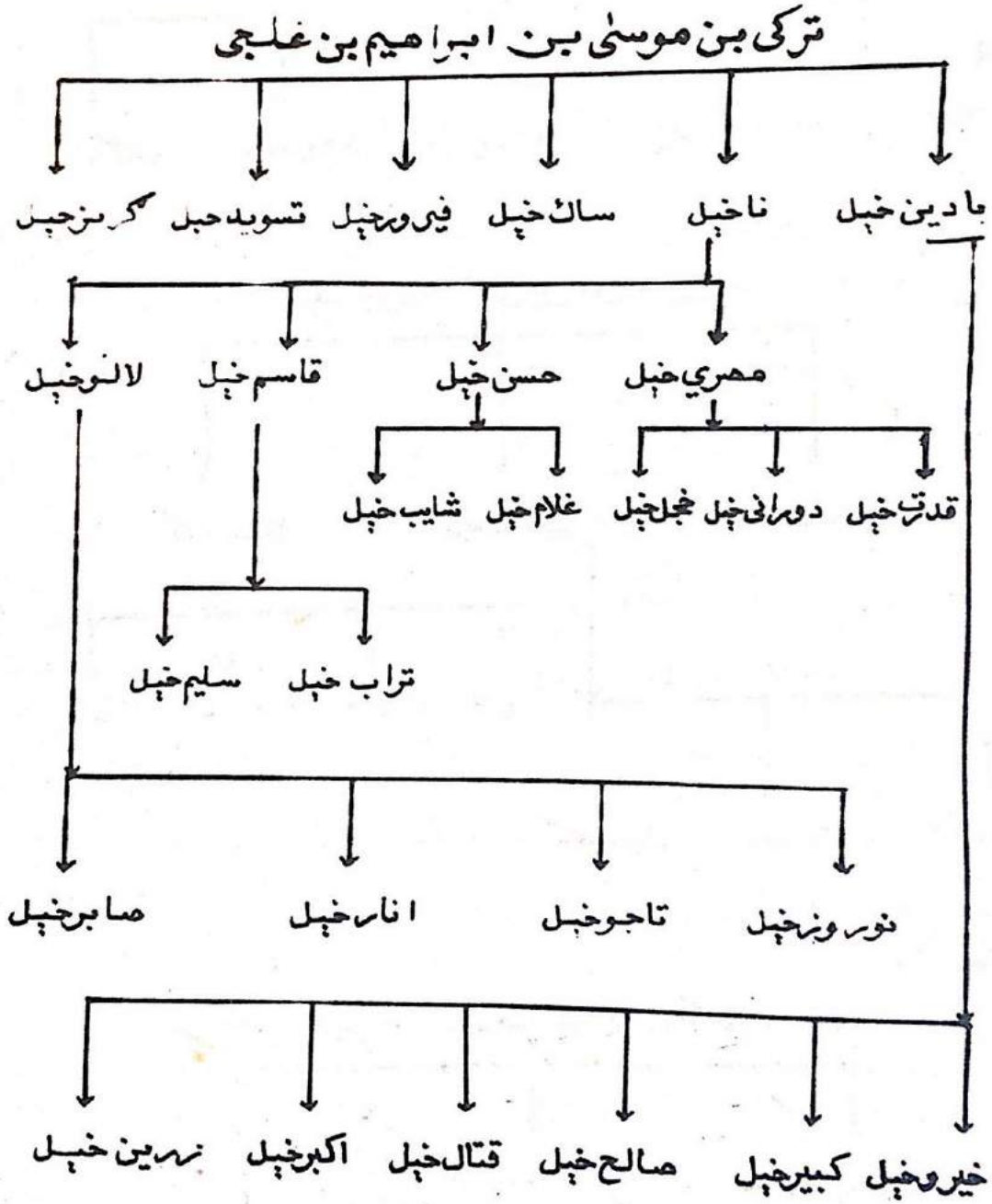

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

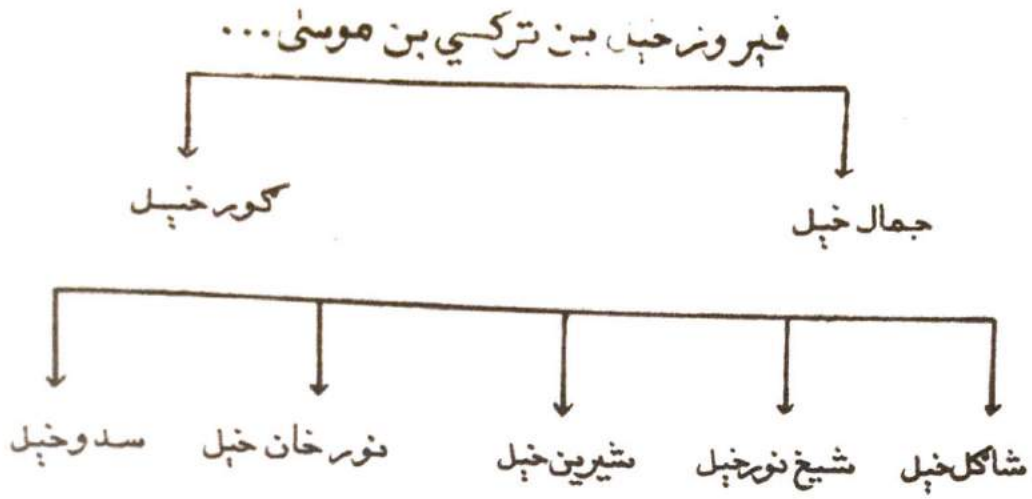

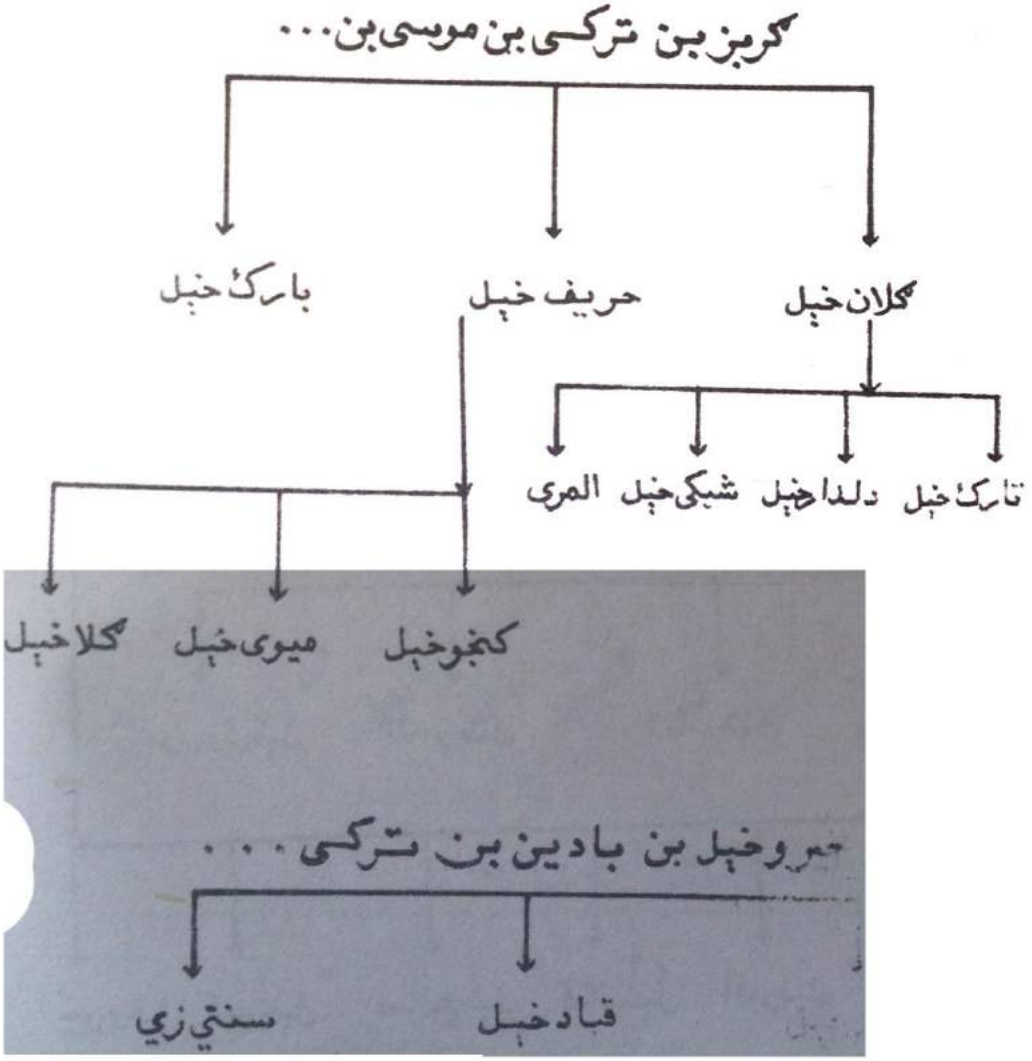

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

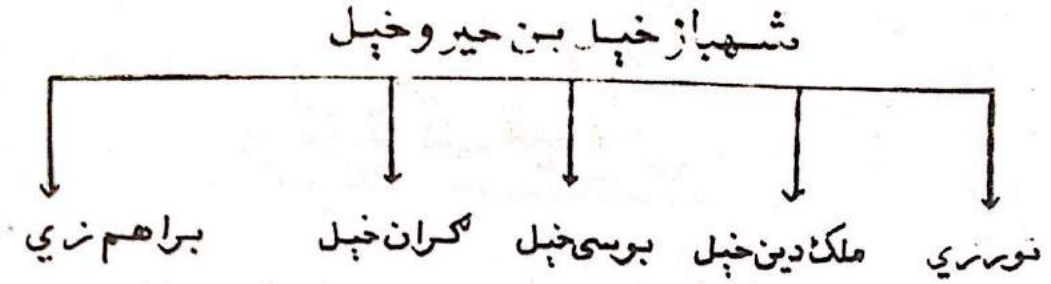

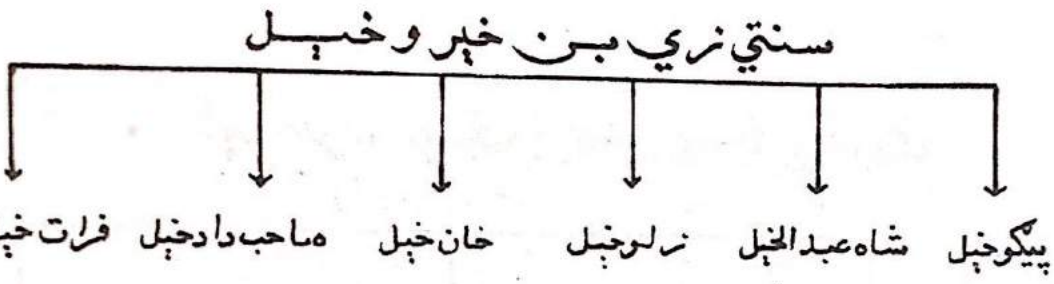

نوټ : غلجي د پښتانه ډېره د اهميت ور قبيله وه او اولنی سړی بختيار خلجی پکښې په ۱۲۰۲ع کال په بنګال کښې حکومت تشکيل کړو دی د قطب الدين ايبک معاصر ؤ، خو په ۱۲۰۵ع کښې علي مردان غلجي مړ کړو او اقتدار يې تر ې ونيو.

د غلجوڼو به هم سوچه پښتوده ، او بيا جلال الدين غلجي په ۱۲۹۰ء کښې د کيقباد نه پاد شاهي ونيوله . د غلجو حکومت تر ۱۳۲۰ع پورې ؤ او بيا تغلقانو راغله .

---

(۱) :

(c) ketabton.com: The Digital Library

"لودی قبائل"

"متوزي"- دویمه څانګه

ابراهیم "لودی" بن متو او شاحسین غوری

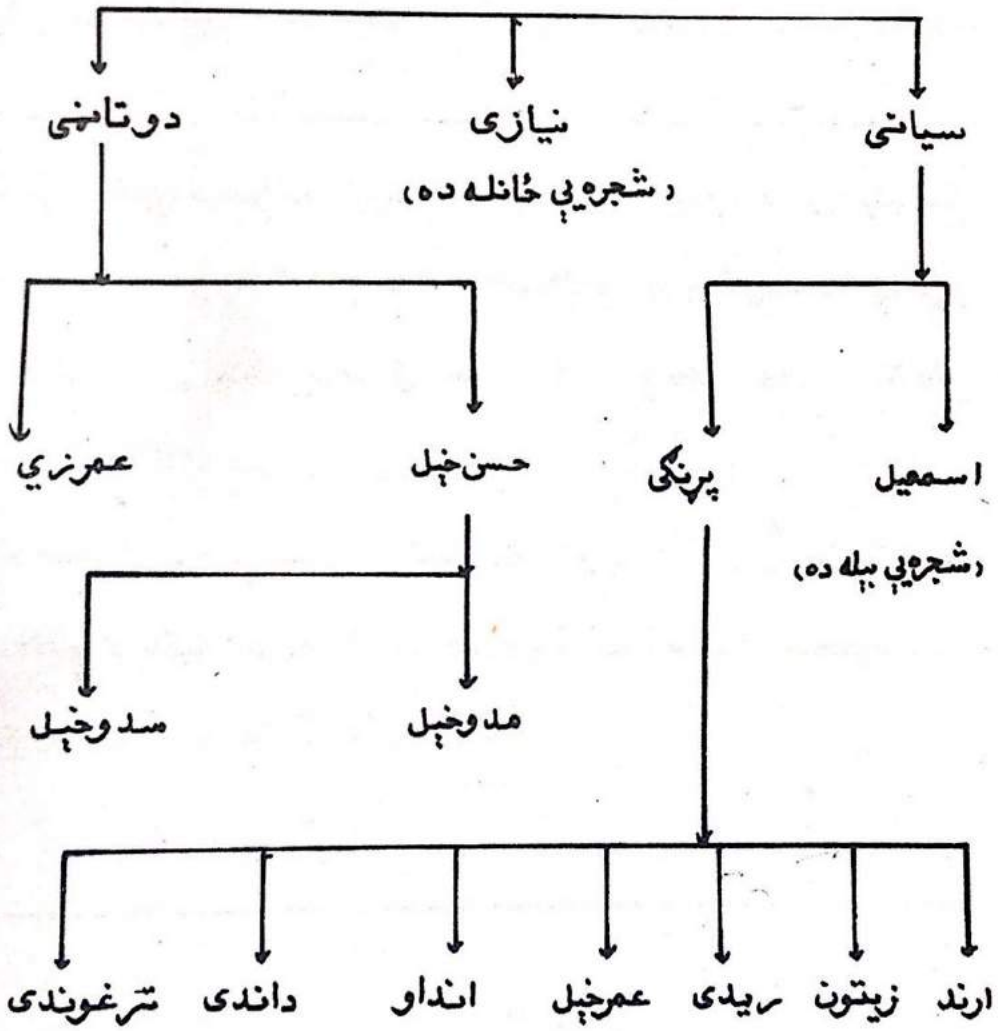

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

عمرزي بن دوتانی بن ابراهیم لودی

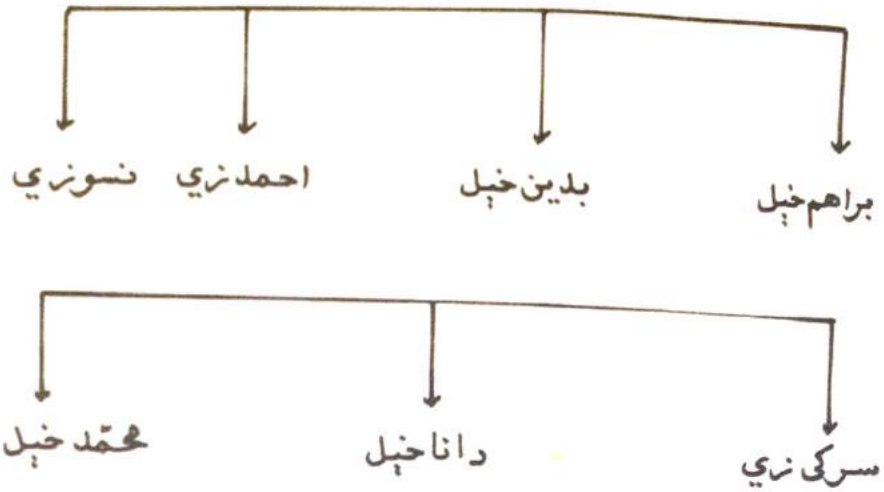

عمرخیل بن پرنکی بن سیانی بن ...

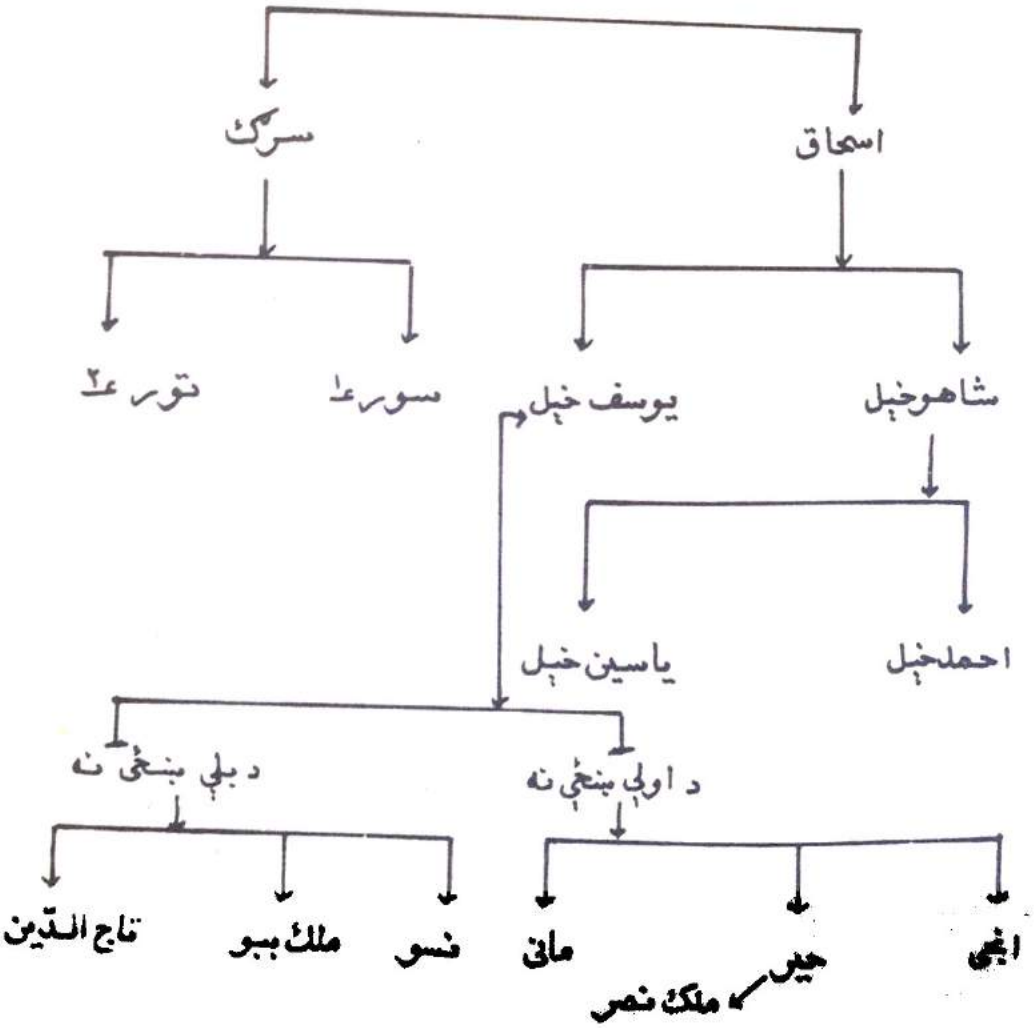

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملك ببو بن يوسف خيل

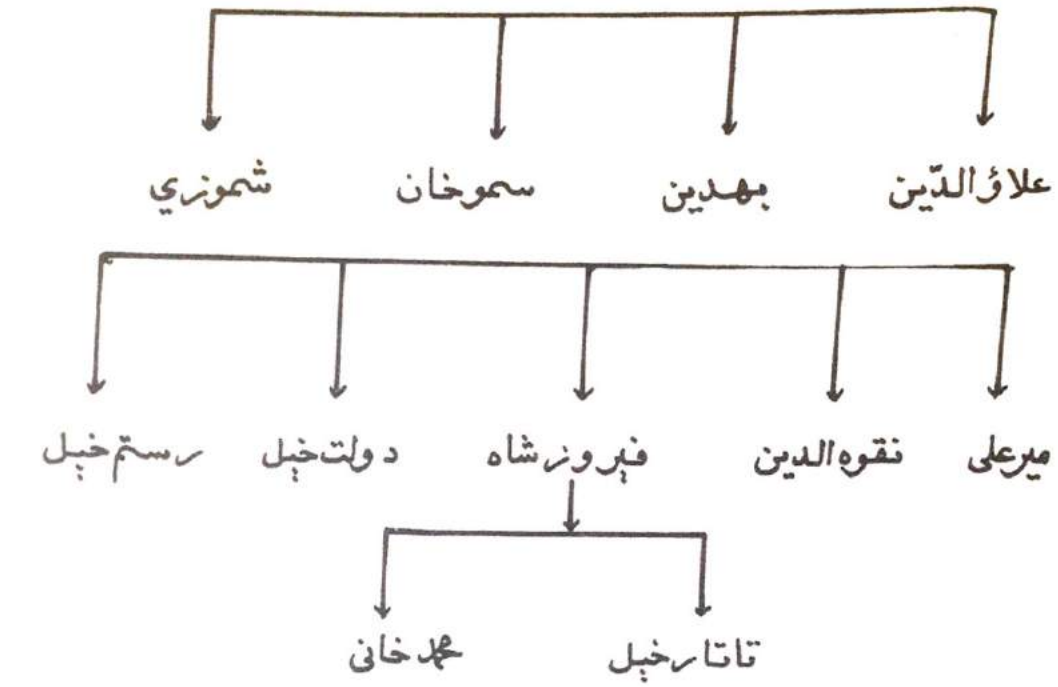

احمد خيل بن شاهو خيل بن ...

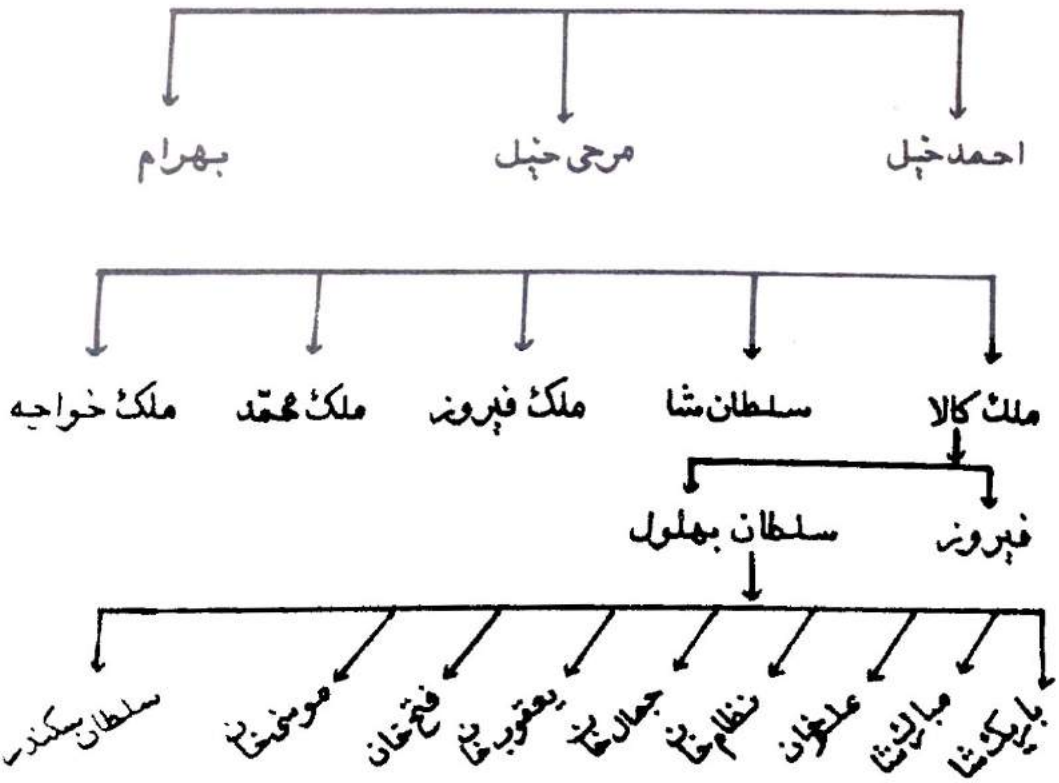

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

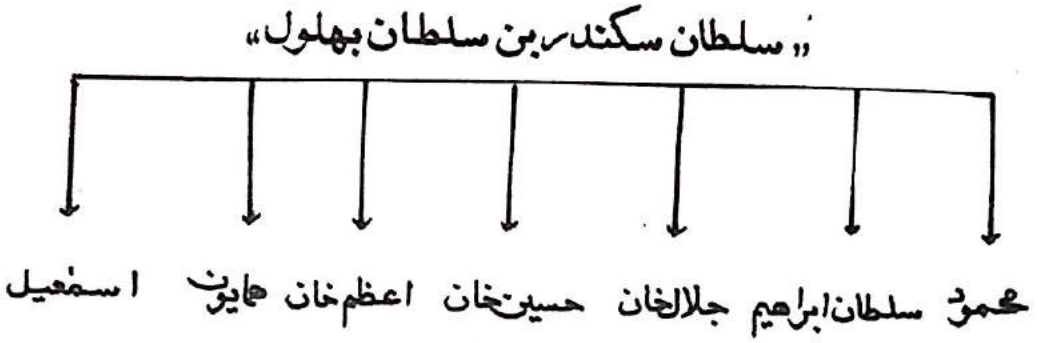

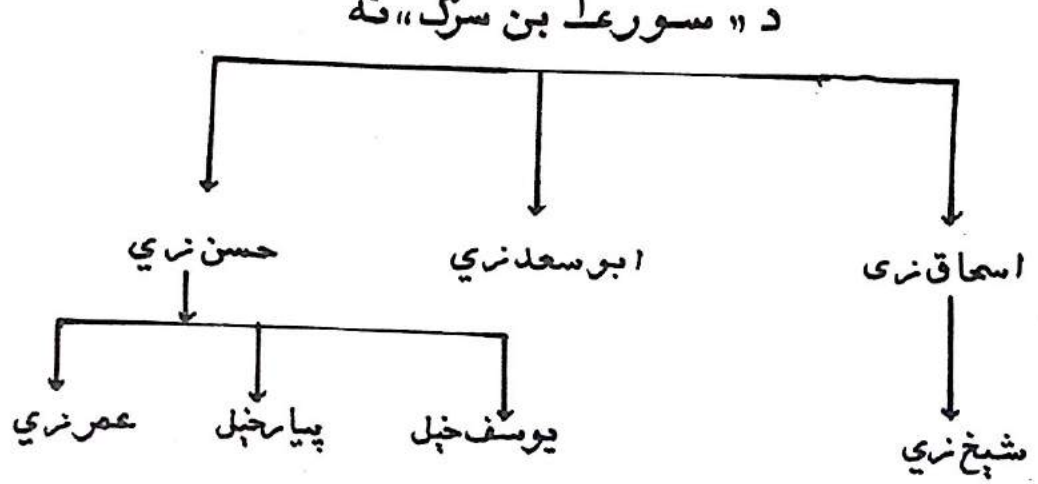

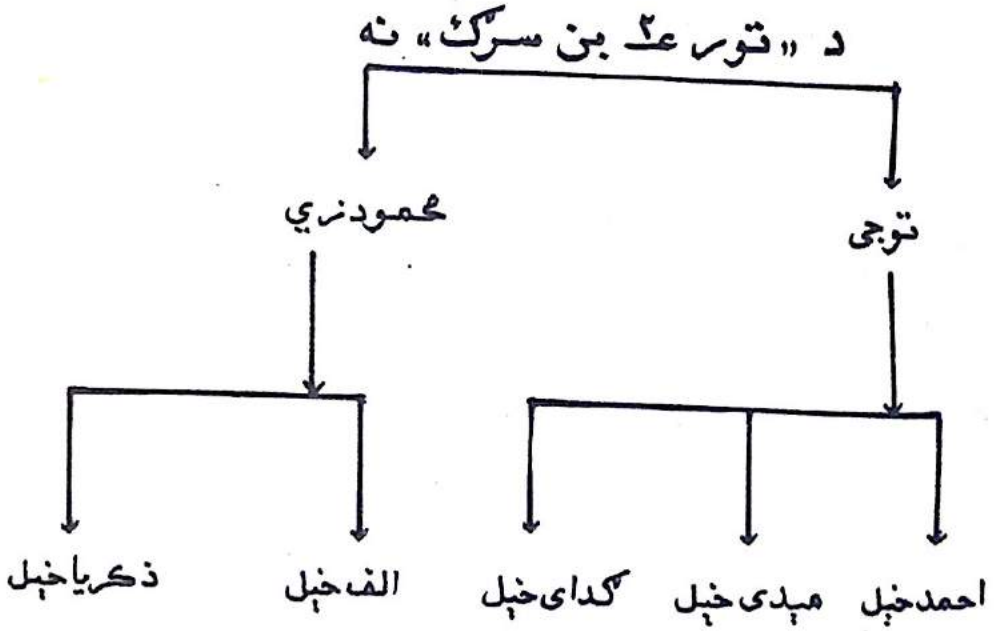

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

نوټ:

دلودیانو په تپه د پرنګي په تبر په شاهوخېلو کښې د ملک کالا په کورنۍ کښې سلطان بهلول لودی په ۱۴۵۱ع شاوخوا پیدا شوچې په هند کښې د لودي سلطنت بانی دی. دی په ۱۴۵۱ع کښې پادشاه شو او ۳۸ کاله بادشاه ؤ، د ۸۰ کالو په عمر په ۱۴۸۹ع کال مړ شو او زوی یې سلطان سکندر په ۱۴۸۹ع کښې پادشاه شوچې تر ۱۵۱۷ع پورې ؤ او په دغه کال وفات شو او زوی یې ابراهیم بادشاه شوچې په ۱۵۲۶ع کښې تر پې ډیلی بابر ونیو او ابراهیم یې په «پانی پت» کښې وواژه.

دلودیانو دا دوره د ۱۴۵۱ع نه تر ۱۵۲۶ع پورې (۷۵) کاله ده. بیا د پښتنو د بلې کورنۍ مؤسس شېرشاه سوری دی، چې په هند کښې د سوریانو د سلطنت دوره د ۱۵۳۹ع نه تر ۱۵۵۷ع پورې وه چې لومړی بادشاه یې شېرشاه او وروستنی یې عادل شاه و و، دا دوره (۱۸) کاله وه. خو شېرشاه د هرمدبر او په کار اګاه سړی ؤ، چې تول مؤرخین ورته په درنه سترګه ګوري.

شېرشاه د حسن خان زوی، دا براهیم نمسی دی په ۱۴۷۹ء کښې په حصار فېروزه کښې پیدا شوی او مؤرخین ورته د هر په درنه سترګه ګوري او دده کارونه خلک د ستائی. وروسته دګرلانو قبیلې تاج کرانی چې د شېرشاه امیر او دا سلام شاه هم امیر وو، هغه په مشرقي هند کښې بهار او لډیسر په او بنګال کښې

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ۱۵۶۴ء کښې د يو سلطنت تاداؤ کښښود ، خو يو څو ميا شتې پس هغه مړ شوا و وړو ړي سليمان کرلانی پا د شاه شو، خو هغه هم په ۱۵۷۲ع کښې وفات شو او نو ړی يې بايزيد با د شاه شو، - خو په ۱۸ مه، اتلسمه ورځ و وژلی شو. او بيا د هغه بل نو ړی داؤد با د شاه شو چې په ۱۵۷۶ع کښې د اکبر مغلی فوځ هغه و نيو او مړ يې کړو.

د بهلول لودی شجره داسې ده :

بهلول د ملک کالا او هغه د بهرام ، هغه د رحمد، هغه د شاهو هغه د اسحاق ، هغه د پرنګي ، هغه د سيا نی ، هغه د ابراهيم لودي بن شاه حسين او بی بی متو نړو ی ؤ.

ملک بهلول لودي يتيم پاتې شوی ؤ او په وړوکوالي کښې په بلو مشهور ؤ، خود هغه تره اسلام خان د سيد خضرخان له خوا په - سرهند حاکم ؤ او هغه خپله لور ور ته ورکړه او پس د اسلام خان له مړکه د هغه اقتدار بهلول لودي و نيو او اخر بهلول د - علاؤالدّين سيد نه چې د محمّد شاه نړوی ؤ د ډيلی و نيو او په ۸۵۵ هجری ۱۴۵۱ع کښې بهلول د ډيلي با د شاه شو.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

«متوزی» د ویمه څانګه

لودی قبایل:

اسمعیل بن سیانی بن ابراهیم لودی
بن شاحسین

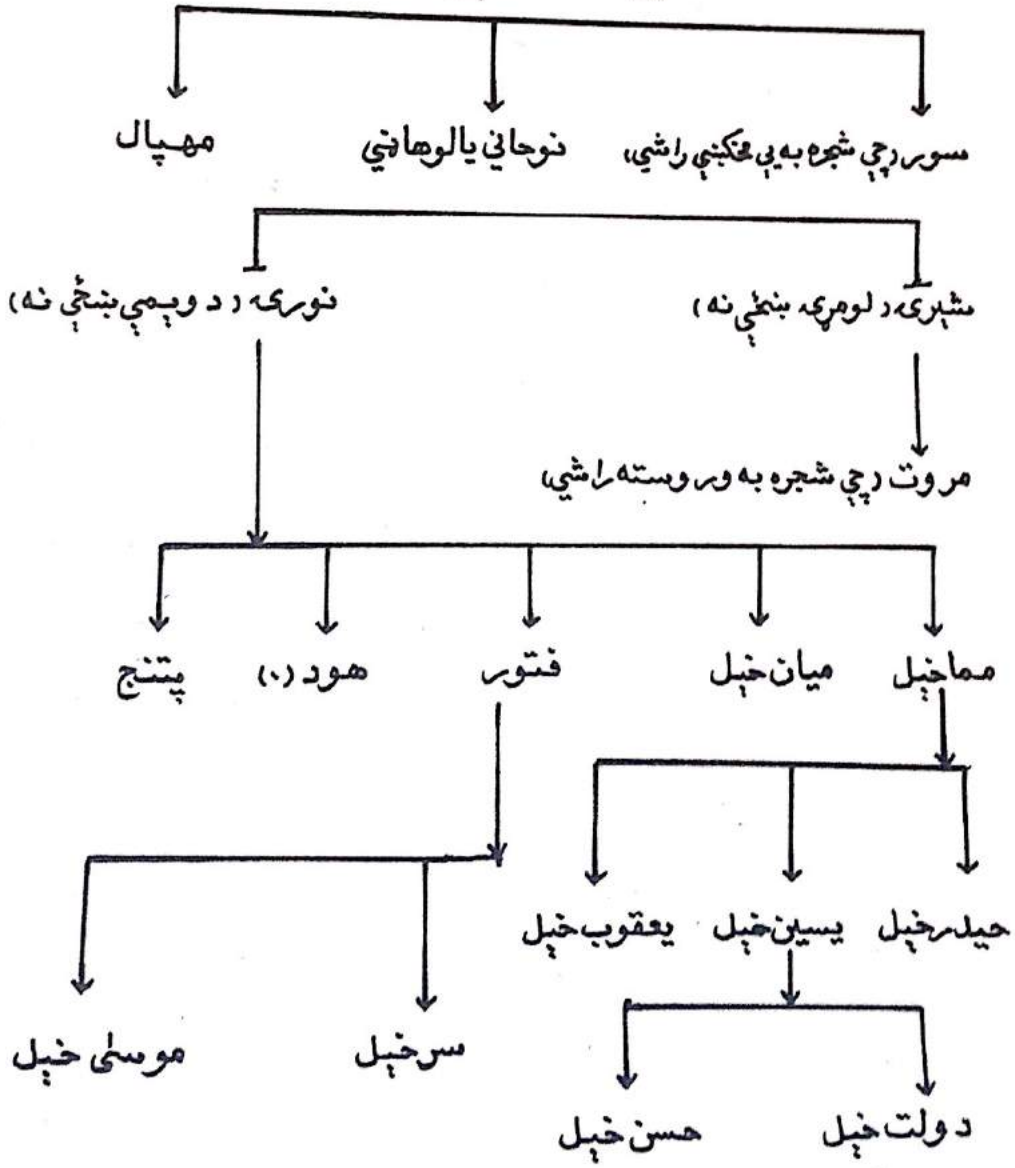

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

میان خیل بن نوحانی یا لوھانی

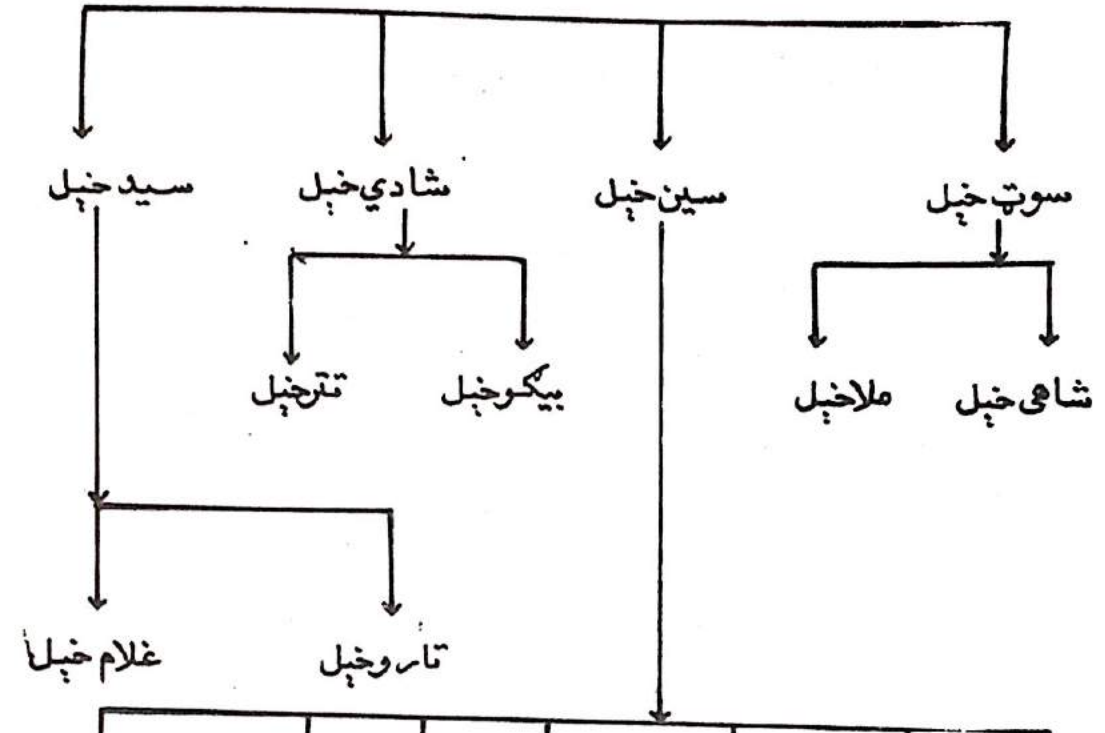

د ولت خیل بن یسین خیل بن مما خیل

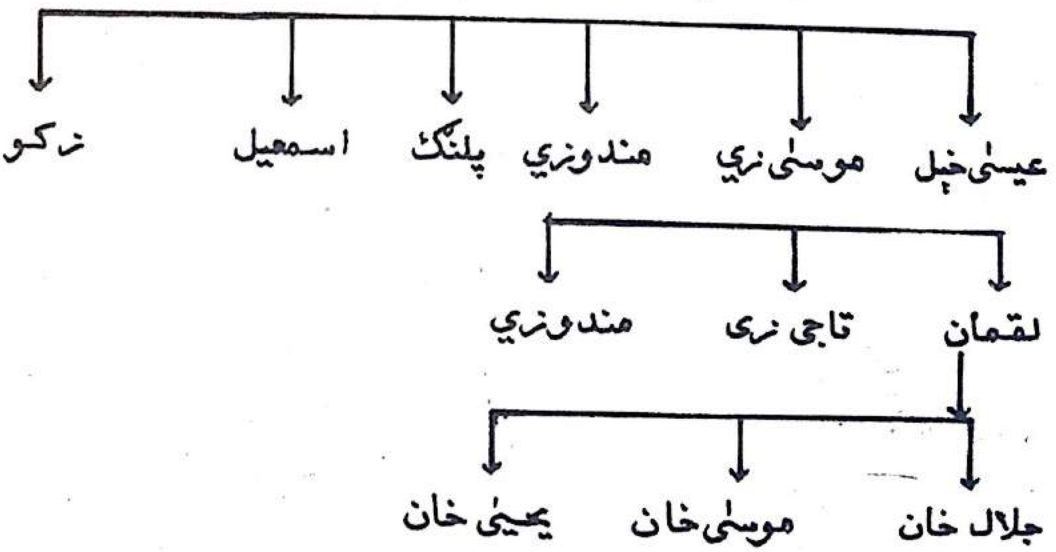

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

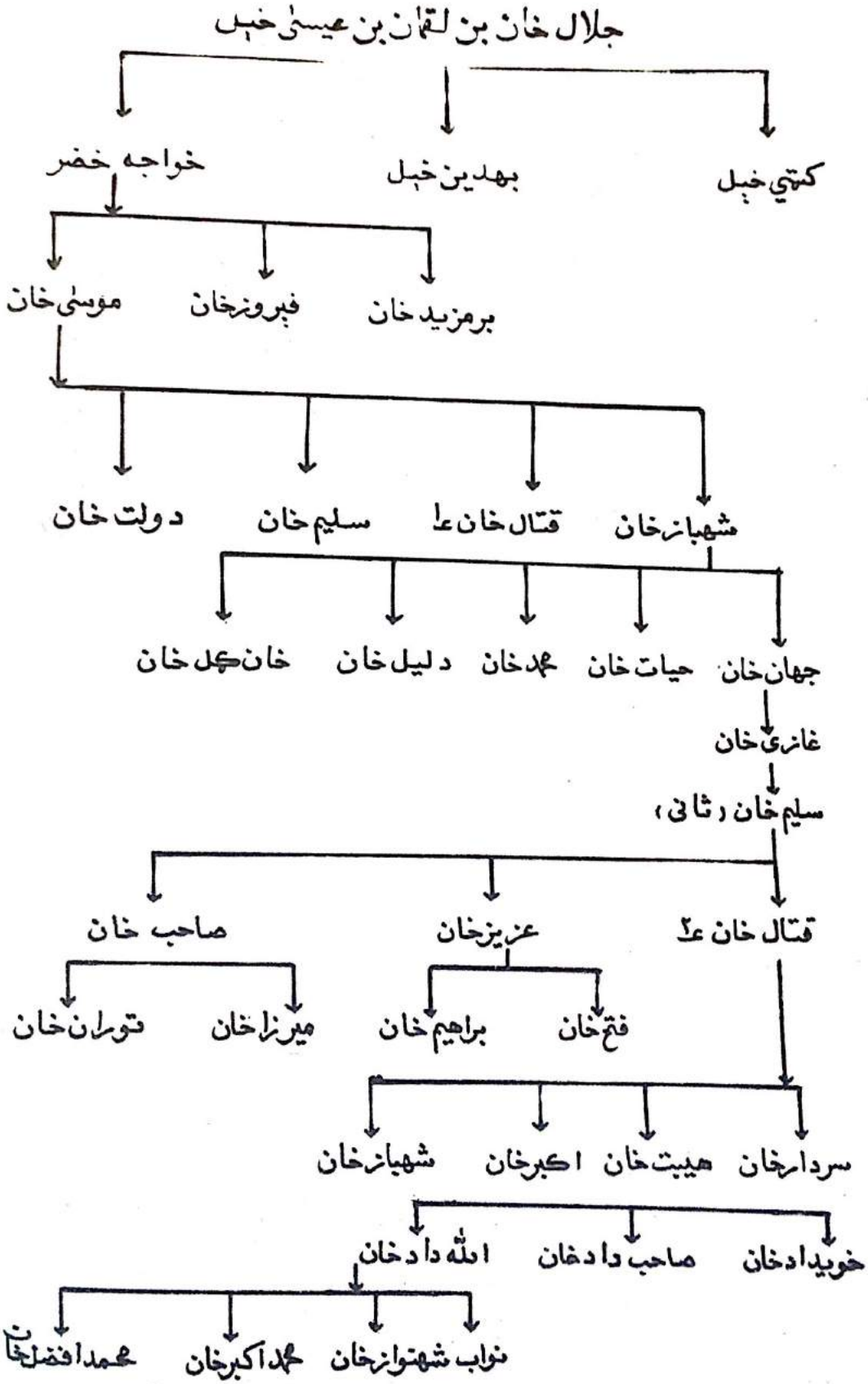

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

متونړی - دویمه څانګه

لودی قبایل؛

«مروت»

مروت بن لوانی بن اسمعیل بن سیانی بن ابراهیم لودی
بن متوا و شاه حسین غوري

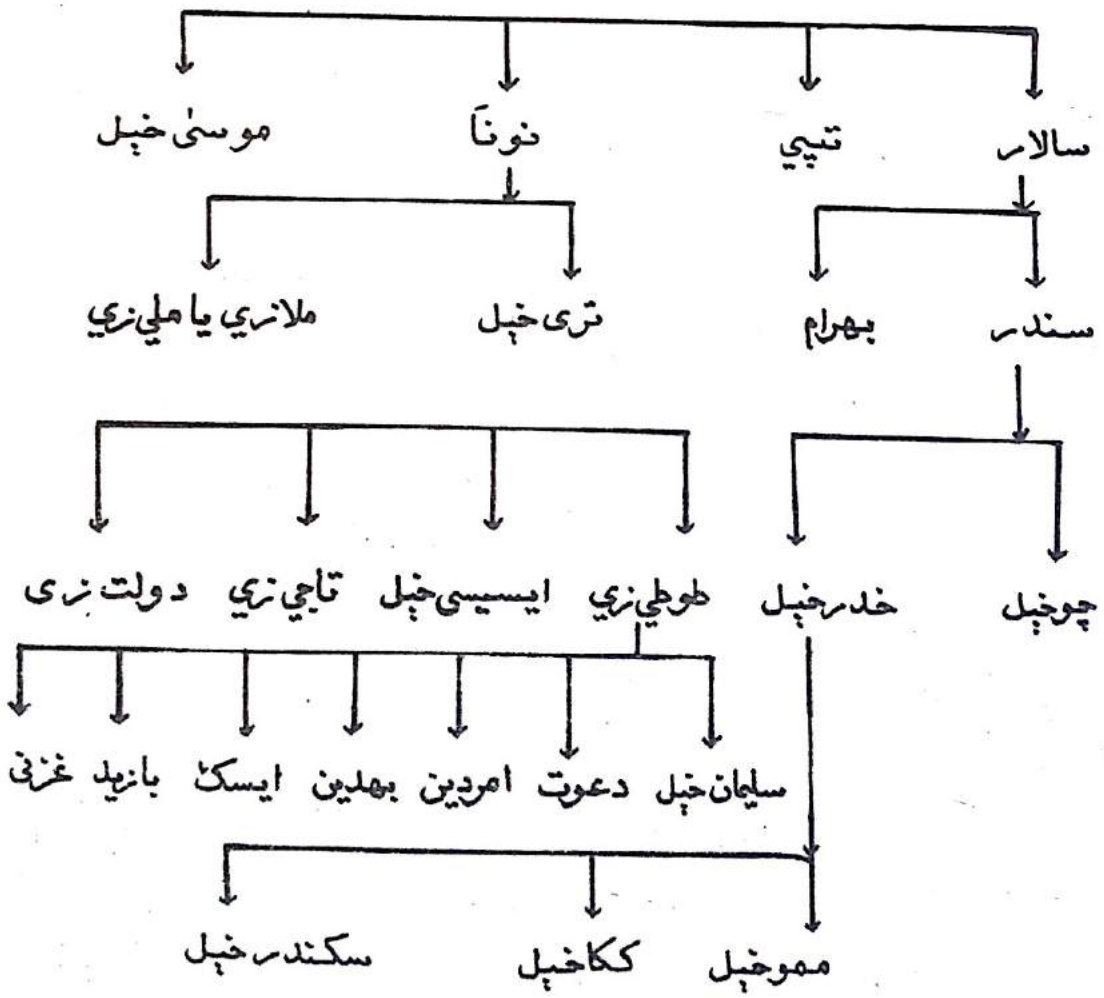

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

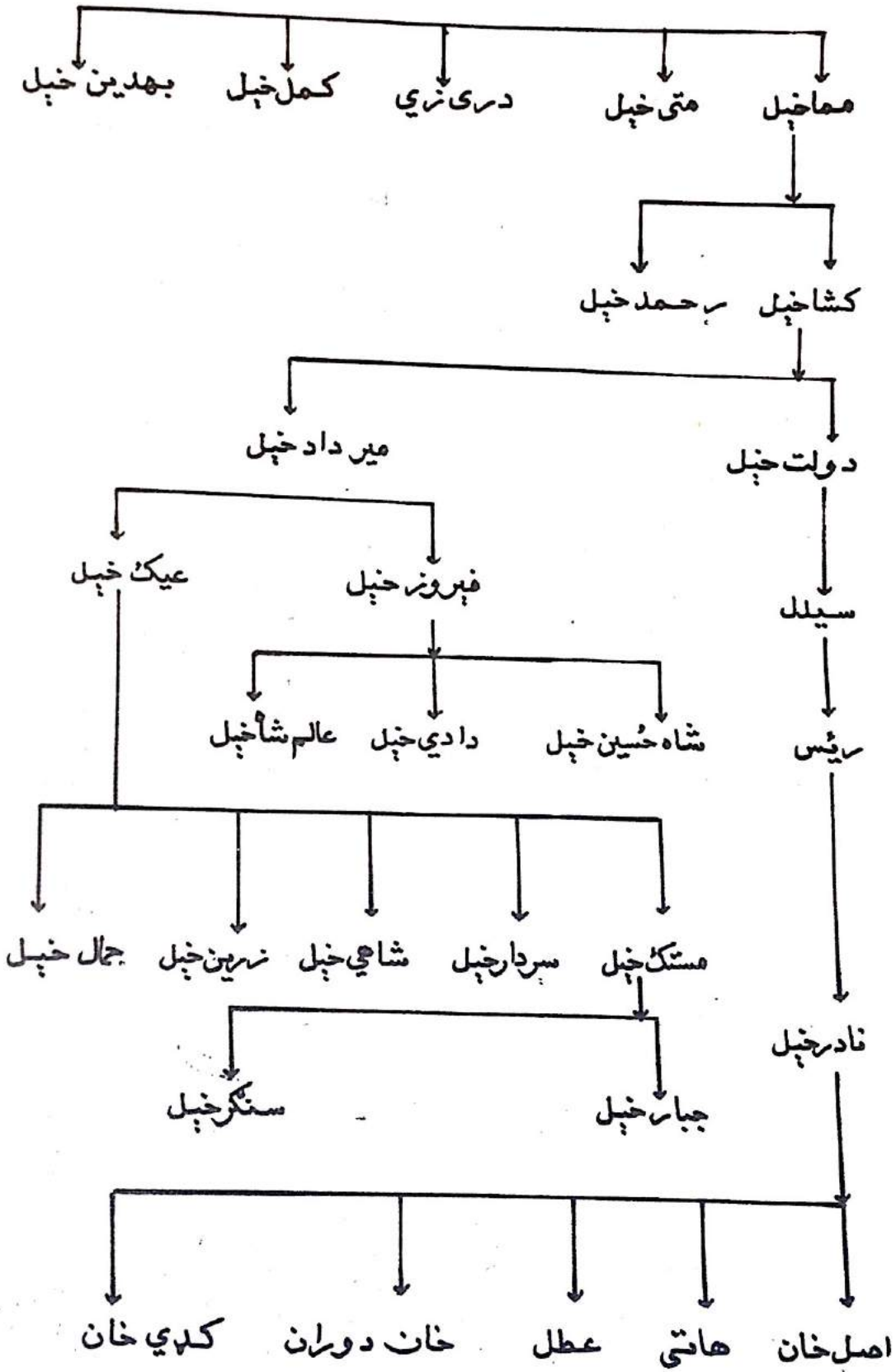

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سلیمان خیل بن طوطلی زی بن بهرام بن سالار بن مروت

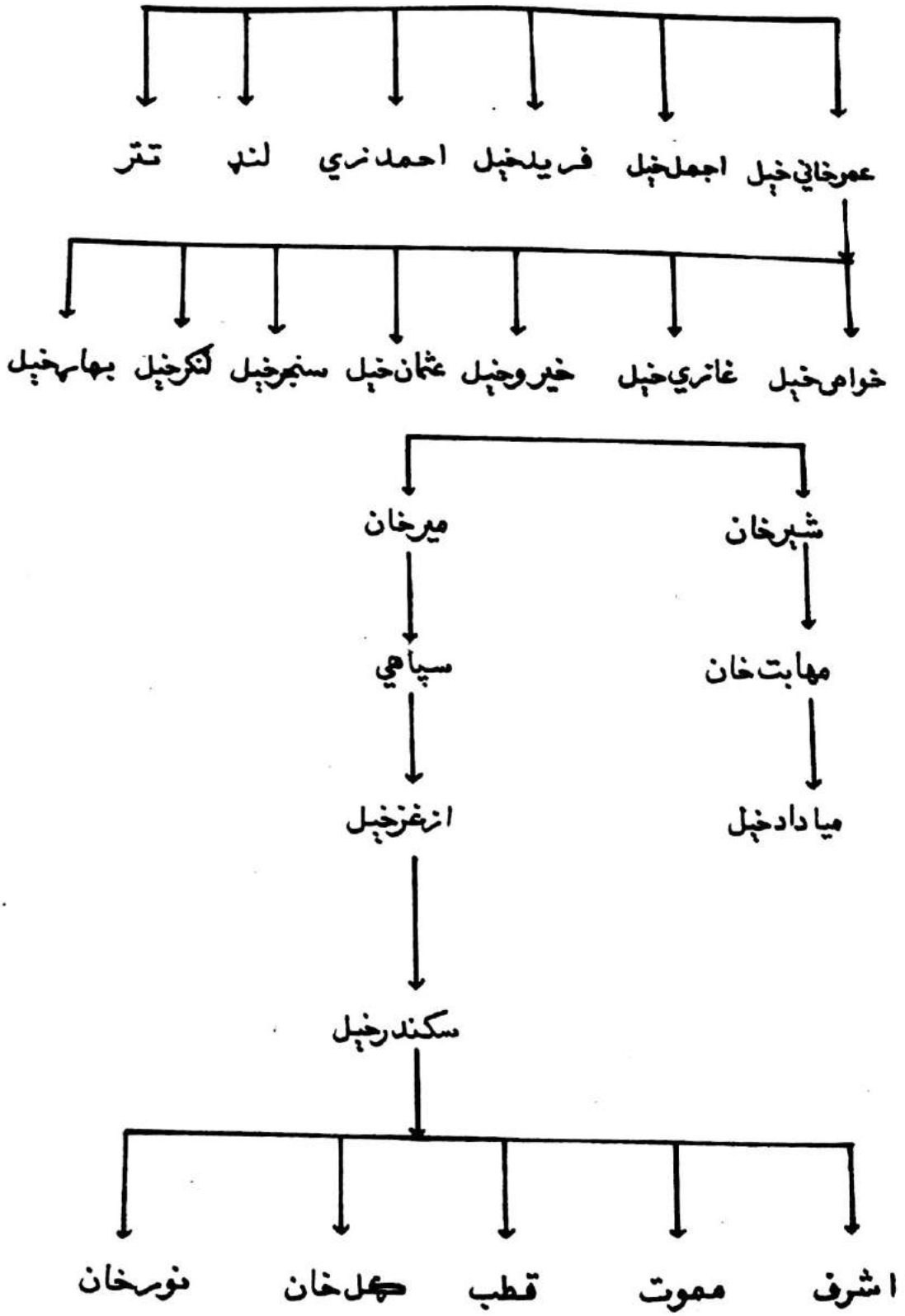

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

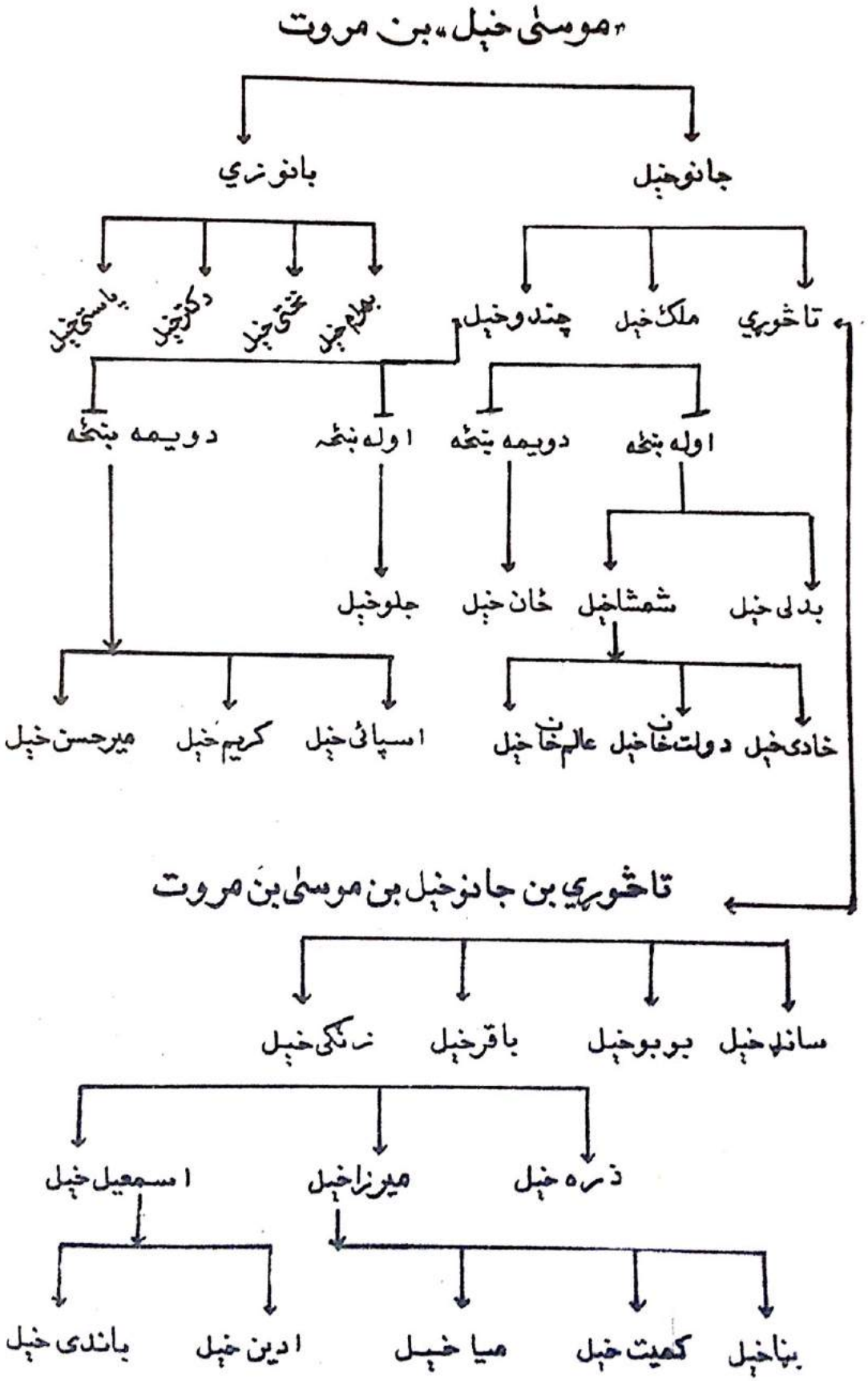

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

لودي قبايل:

متوزی - دویمه څانګه

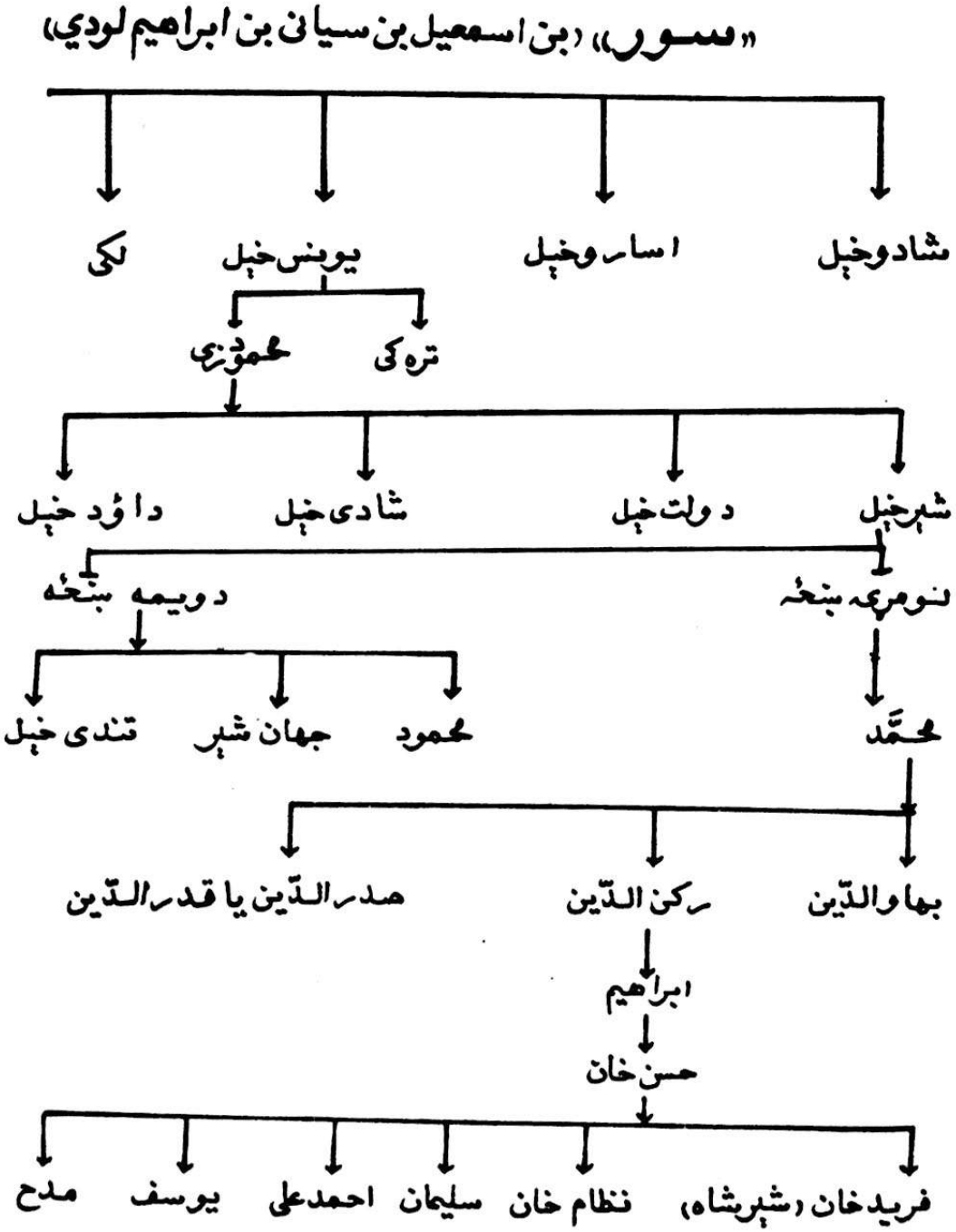

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

فرید خان (شېرشاه) بن حسن خان

جلال خان — عادل خان

او د "نظام بن حسن خان" نه : مبارزخان یا عدیزخان (عادل شاه) یا عدلي د ی.

نوټ :

د سور په کورنۍ کښې فرید خان (شېرشاه) په هند کښې په حمار فېروزه کښې په ۱۴۷۹ع زېږېدلی ؤ. د ی د حسن خان زوی ا و- هغه د ابراهیم زوی، هغه د رکن الدین زوی هغه د محمد زوی هغه د شېرخېل، هغه د محمود زي، هغه د یونس هغه د سور بن اسمعیل بن سیانی بن ابراهیم لودی زوی ؤ او هغه د بی بی متو او شاه حسین غوري زوی ؤ او بی بی متود بېټ نیکه لور وه او بېټ نیکه د - قیس عبدالرشید زوی ؤ.

شېرشاه په اول کښې د خپل پلار حسن خان د جاګیرد سمبالولو کارکولو، بیا د پلار نه خفه شوا و د یوبل پښتون جاګیردار جلال خان سره په جون پور کښې نوکر شوا و اخر پې د هغه اقتدار پیدا کړا و د ښکال او بهار په علاقه حاکم شو، لښکرې جوړ کړ د بابر له زوی مغلی بادشاه همایون نه پې په ۱۵۳۹ع کښې د دهلي تخت و نیو او په هند کښې بادشاه شو. همایون ترماتې وروسته ایران ته وتښتېدلو.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

شېرشاه د بادشاهۍ په شپږم کال په ۱۵۴۵ع کښې څه وخت چې
يې د کالنجر قلا محاصره کړې وه د بارود و په اور د خپل پير شېخ خليل
ملا نظام او دريا خان شېرانۍ سره په اور و سوزېدا و د ۵۹ کالو
کالو په عمر وفات شو. او زوی يې جلال خان د هغه پرځای په-
۱۵۴۵ع کښې بادشاه شو. اسلام شاه (جلال خان) اته (۸) کاله
بادشاه ؤ، په ۱۵۵۴ع کښې ناروغه او بيا مړشو او په دغه کال
يې زوی فېروزخان چې ورکوچنۍ هلک ؤ، اميرانو بادشاه کړو،
خو درې (۳) مياشتې پس يې ماما عزيزخان راغی او خپل خويږيې
يې مړکړو او دی د عدلی يا عدل شاه په نوم بادشاه شو. او
په ۱۵۵۷ع کال باز بادريا بهادرخان يوپښتون عدلي په جنګ کښې
ونيو او مړيې کړ او دی سره د سوريانو د اتلس (۱۸) کالو بادشاهۍ-
دوره هم ختمه شوه.

په سوريانو کښې فريد خان (شېرشاه) ډېر مدبّر او په کاراکا ه-
بادشاه ؤ او د پښتنو د يولوی سلطنت بنيادې کښېنود او د ۵۹ کالو
په عمر مړشو.

تول مؤرخين د شېرشاه د کارنامو ستاينه کوي. شېرشاه په هند
کښې په سسرام د بهار کښې بنخ دی.(۱)

---

(۱): شېرشاه د کالنجر د قلعه د محاصرې په وخت ۱۵۴۵ع کښې يوه ګولۍ د قلعه نه بهر ته
راغله او په مېخزين واګيده او اور يې واخيست او شېرشاه پکښې وسوزېدا او مړشو.
(سيال)

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

متوزی ـ در پیمه خانکه

لودی قبائیل:

نیازی بن ابراهیم لودی بن شاه حُسین

او بی بی متو

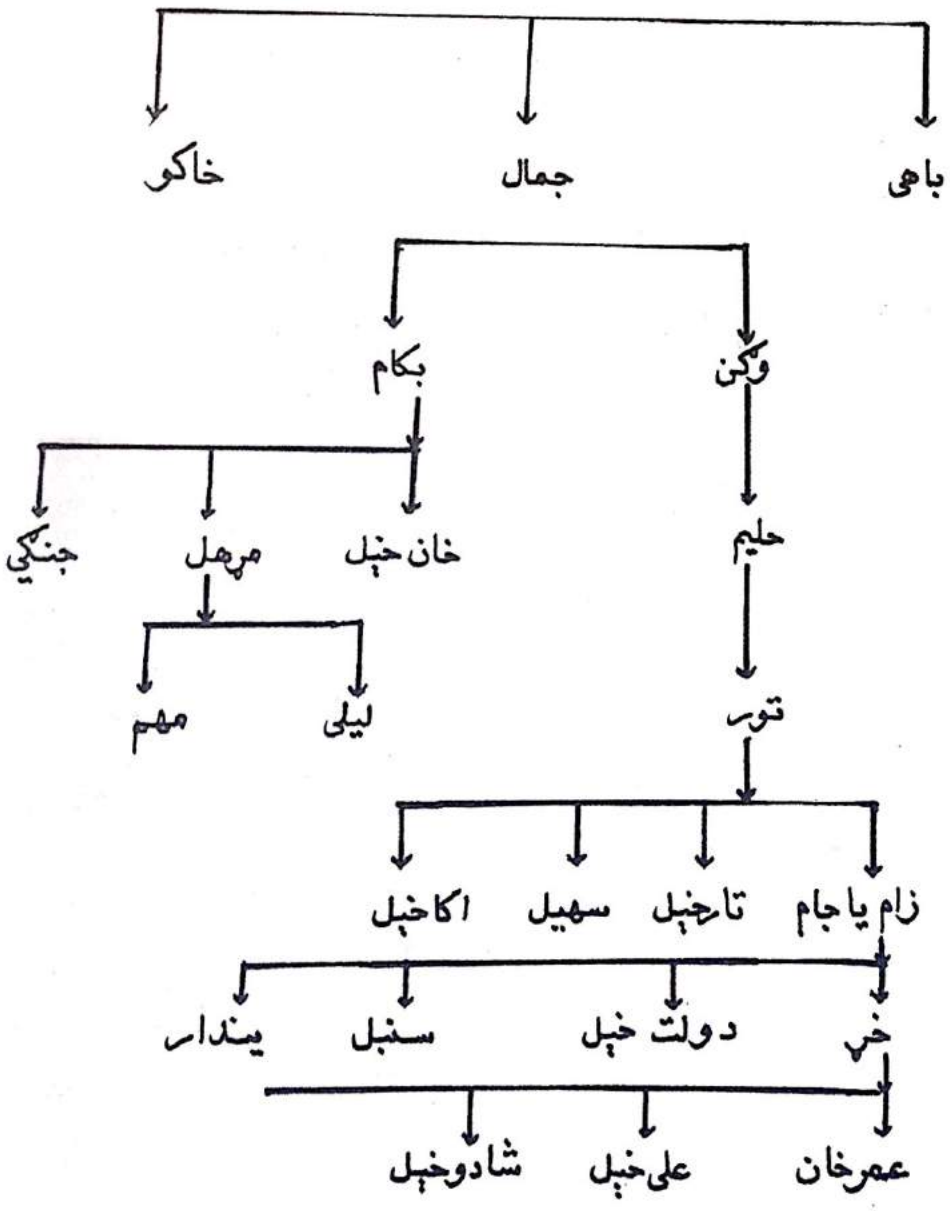

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

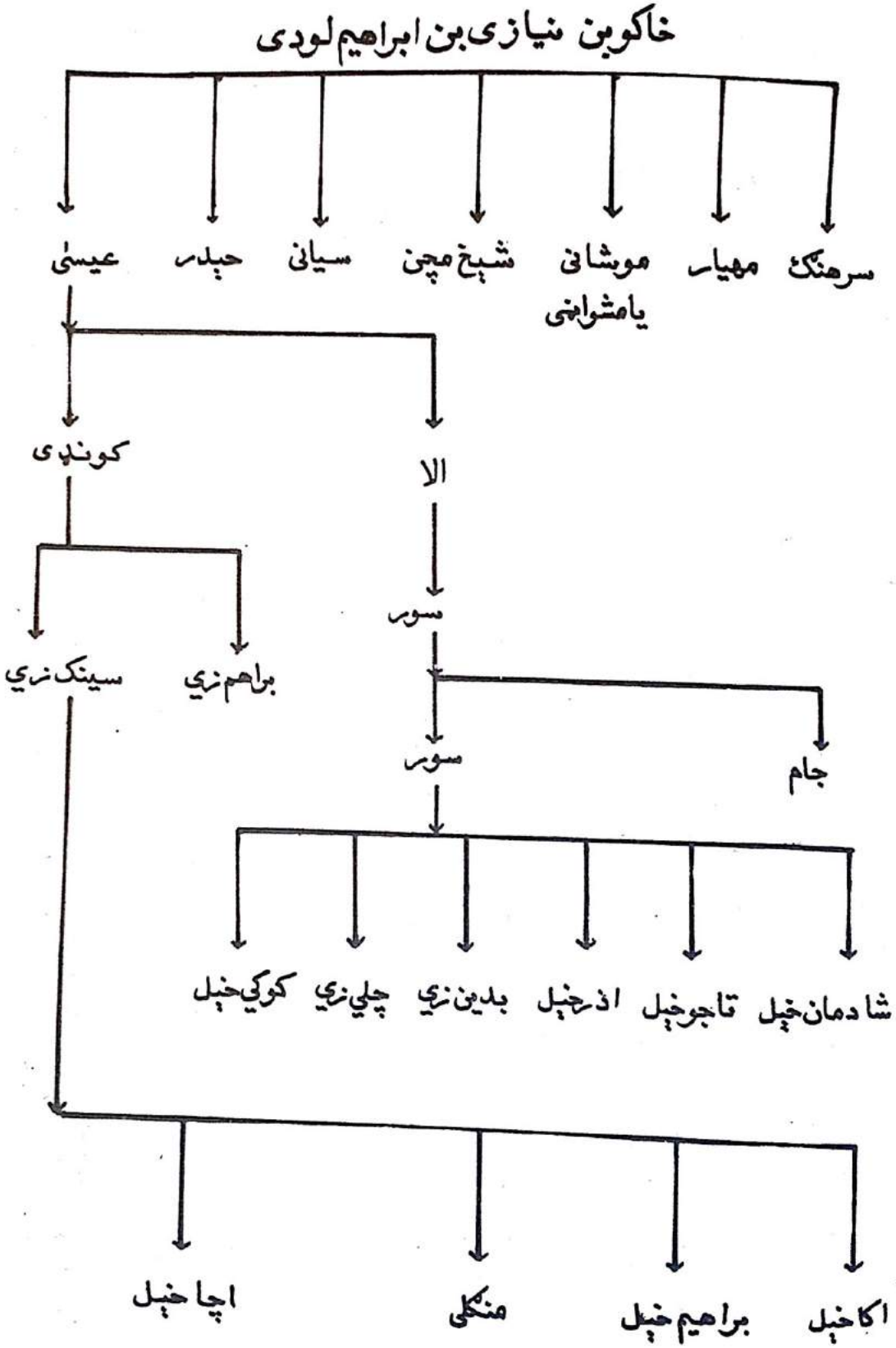

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

متوزی- درپیمه څانګه

لودی قبایل؛

«سروانی»

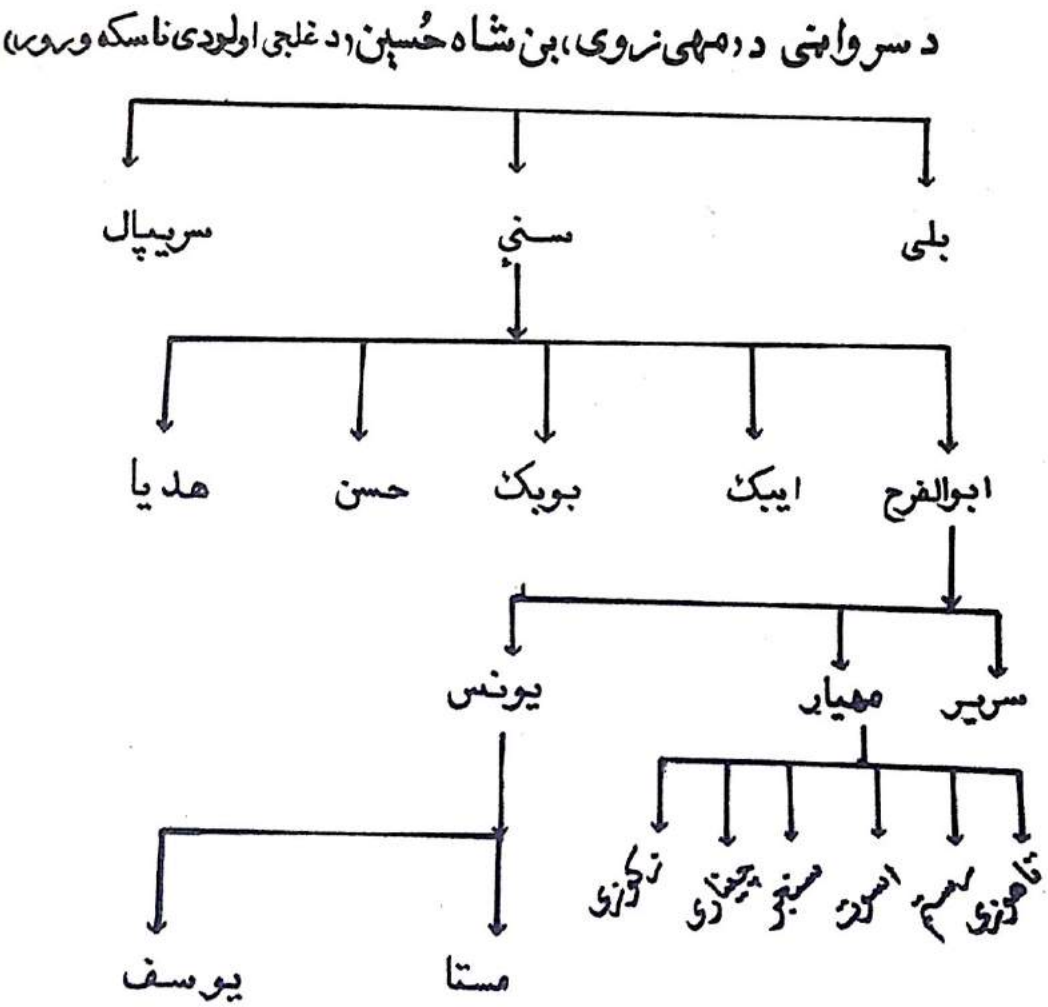

(بلاخ کښې)

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوسف بن یونس بن الفرح بن سنی بن سروانی

«یوسف»

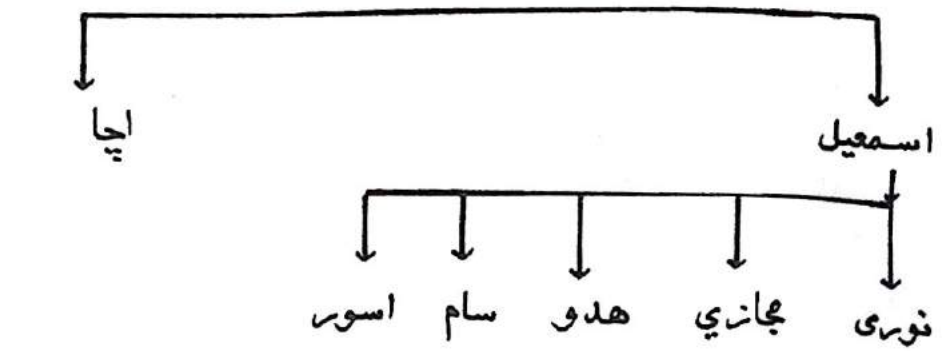

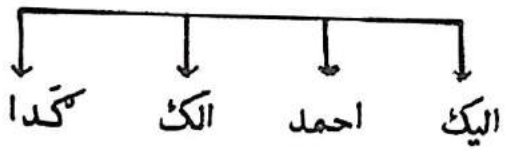

«سرپیال» بن سروانی

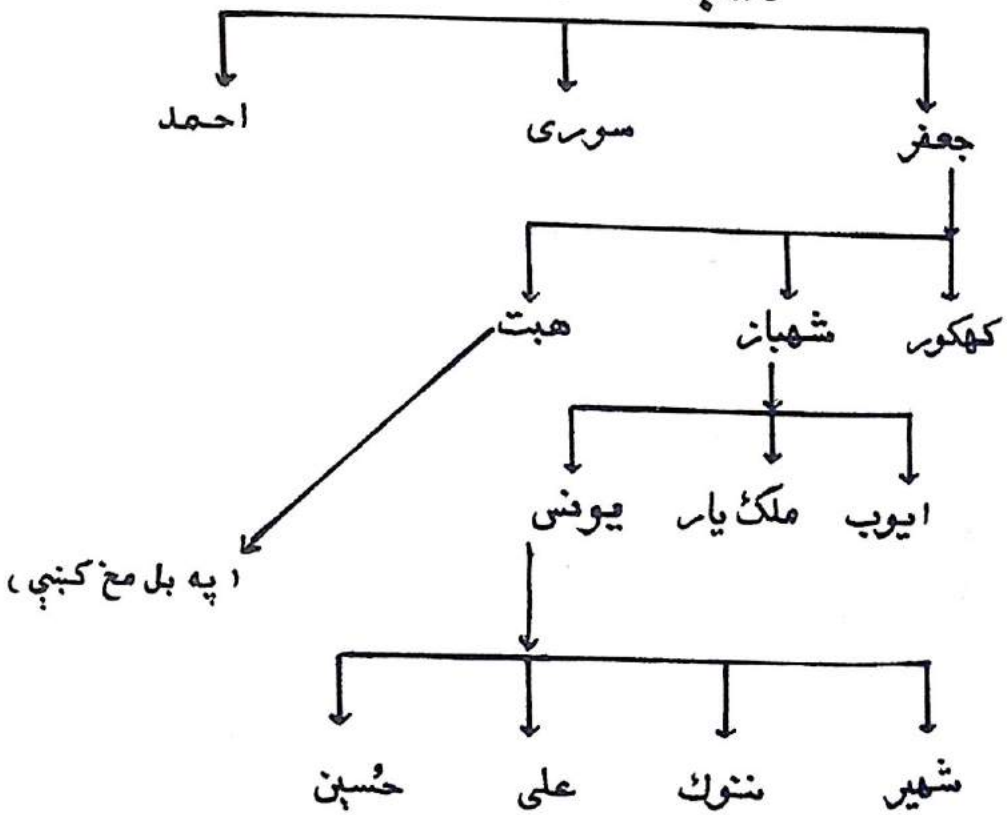

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

هبت بن جعفر بن سریپال بن سروانی

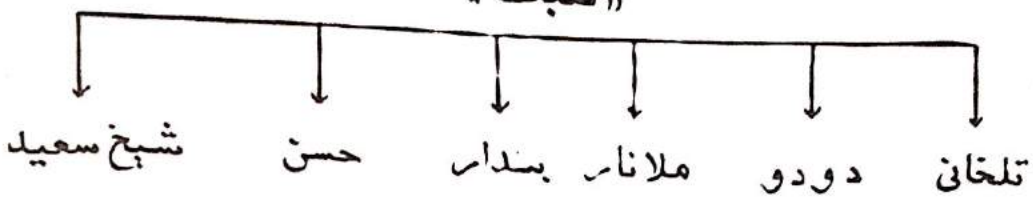

کهکور بن جعفر بن سریپال بن سروانی

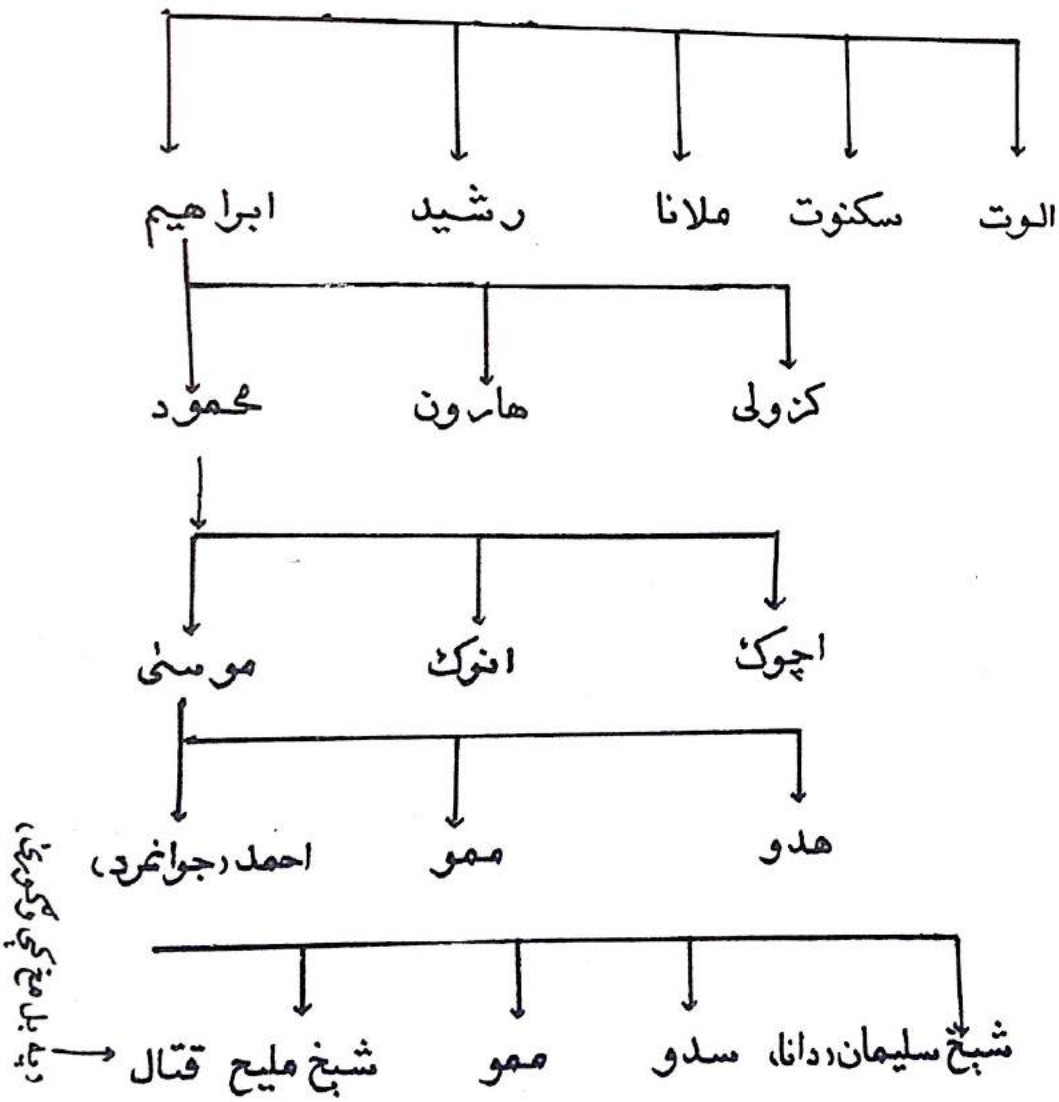

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

شیخ ملیح بن احمد بن موسیٰ بن ... بن سروانی

"شیخ ملیح"

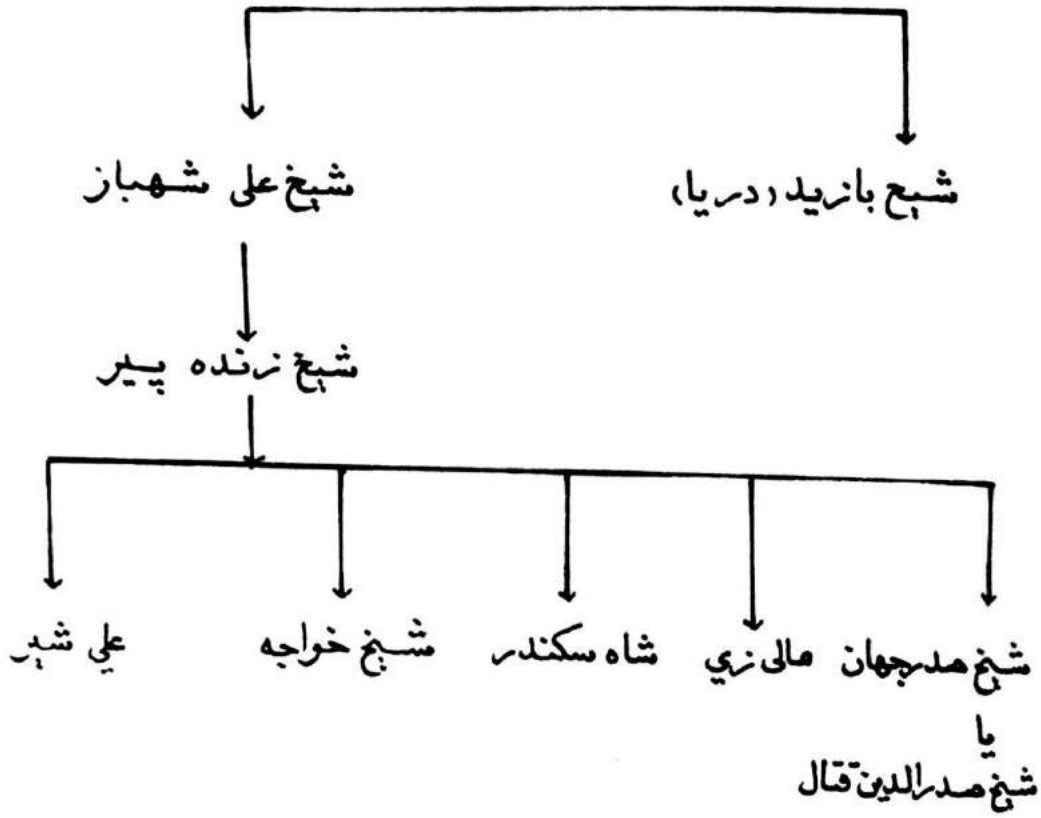

نوټ:

شیخ صدرالدین د بهلول لودي معاصرؤ او هغه ورته خپله لور په نکاح ورکړي وه او همدا په هندکښې په کرښې مالیز کښې د ډیر ریاست بنیاد کښبنود. او دا د سروانو ریاست ؤ.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

متوزي ، غلجی اولودي پښتانه قبائيل،

روایات داسې دي چې شاه حسېن د غورد شاهي کورنۍ یوزلمی
ؤ اوله خپلې کورنۍ نه په څه خفه شو د کورنه ووت او راغی د -
بېټ ښیکه ، د قیس عبدالرشید د دریم زوی ، سره دېره شو شاه
حسېن یو امیل زاده زلمی او د ښو اخلاقو خاوند زلمی ؤ . د شېخ
بېټ ښیکه د هغه ښه اخلاق خوښ شول او خپله لور «متو» یې په نکاح
ورکړه . د بی بی متو نه د شاه حسېن دوه زامن وشوچې دیو نوم
غلجی اود بل ابراهیم یالودی کېښودی شوا و د بلې ښځې مهی ، د کاغ
دوه لور، نه یې یو زوی وشوچې نوم یې سروانی کېښود شو. غلجي
لودي او سروانې پسې دېره وخواره شول .

غلجی قبائیل د کابل سیند په کڅې کښې د ننګرهاره پورې او د
هندوکش غره په لرکښې سویل ته او د سپین غره په زخیرې کښې قطب
ته هغه ټولې ورې ورې کڅې یا درې د کابل سیند سره یوځای شوی
دی ، په دغه ټولو کښې د غلجیو قبیلې ځای په ځای پرتې دي د دوی
علاقه به د قطب نه د سویل په لور اندازاً (۱۸۰) میله وي او د قبلې
نه د لمرخاته په لورې به (۸۰) میله پلنه وي او زوړې (نشیب) -

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

قبله په سویل دی . . دا علاقه اکثره غریزه ده او واوره مېرې کیږي د دوی پوله قبلې ته د مشرقي ابدالیانو سره لګېدلې ده، قطب ته یې هزاره قبایل دي ، په نمرخاته یې غوریا خېل دي اویه سویل یې د کسی غردی .

غلجي د هوتکو او ترخو په دوو غټو څانګو کښې وېښ دی او د دې دواړو څانګو په منځ کښې د هر وخت بدی او د دښمنی وې ، او ویلی شي چې نا درافشارخه وخت چې قندهار ونیولو نو هغه وخت هغه د هوتکو یو نیم زر کهې د قندهار نه فرارکړې او ایران او روسي ترکستان ته یې ولېږلې او د هوتکو زور یې لږ کړو نو اکثره هوتک په مرغه او بادین او سورغره په د واړه پلوکښې پاتې شول . د هوتکو علاقه د قندهار نه په قطب نمرخاته څلور پراوه لرې او د قلات غلزي نه په سویل نمرخاته یو پراولرې پرته ده ، او توخي د ترنک رود په کښې کښې د پل سنګي نه تر شیبارې پورې پراته دي . د غلجیانو په ټولو ټپوکښې د سلیمان - خېلو څانګه په شمار کښې د هره ده . د سلیمان خېلو څلور سباخونه یعنې فقیرخېل ، اسمعیل زي ، احمدزي او سلطان زي یا رستانزي) د هر مشهور دي .

د دوی علاقه په دوو برخو وېښې ده ، په سویلي برخه کښې - ادین خېل ، نسوخېل ، قلندرخېل ، شنکي خېل ، شادتوري ، جلال خېل

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ممش خېل ، ممورت خېل او سيږي ، او په قطبي برخه کښې سلطان زي
وستانه زی ، او احمد زي استوګن دي . د ستاينزي څنې تپې خلک
لکه جبار خېل ، بابکر خېل ، په جګدلي او سره رود ګندمک او حصارک
پراته دي ، اوڅه جبار خېل د لغمان په کڅونو يعنې : عزيز خان کڅ ، -
کالڅ . چهار باغ او علي شنګ کښې هم اوسيږي .

احمد زي په مشرقي لوګر ، پېکې او سرخ آب کښې هم آباد دي ،
خو خېل مالومه د څرونې د پاره آن تر جلال آباد او نور وخا يوونوته
هم بيايي ، او د ککوګورنۍ سروړخان او نور په مارکو کښې اود
تربرونو کډې په رحمتي د مومندو په علاقه کښې هم اوسيږي .

علي خېل : څه په زرمت اوڅه په مقر پراته دي ، او اکثره
مالدار دي او د لمڅرا وغوندو جوړ ولوکار هم کوي .

د اندړ وتپه : په شپلګر دغزني پرته ده اوڅه برخه يې په
جان مراد کښې هم اوسيږي . د دوی سناخ جلال زي په زرمت کښې
او يوکلي يې په شيبار کښې هم شته او د کاکړ ويره تپه موسۍ -
خېل کاکړ په اندړ وکښې هم ګډه شوې ده او د شلګرنه په قبله
د هزاره جات د غرونو سره لګېدلې پرته ده . او ملا نجم الدّين -
اخوندزاده (هډې صاحب) نامتو جاهد هم له دې قبيلې نه ؤ .

ترکي : ترکي په شمار کښې د اندړ ونه ډېر دی او پخپله
ځمکه د ښين پراته دي او کوچيان هم پکښې لږ دي ، د دوی

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

علاقه د مرغزار شاده، اسحاق زي چې په سهاك مشهور دي، خپې په زړمت. خپې په لغمان او خپې دکابل په یکه توت، تکاواو سروبي کښې استوګن دي.

خدرزی: خدرزي په مقرکښې د علي خېلو سره آباد دي، دوی اکثره د کروندې کارکوي په غلجیو کښې خپې دا سې قبیلې شته، لکه نامرا وخروتی، خدرزي او زمریاني چې خانونه غلجي کښې، خو غلجي د وی په غلجیوکښې نه کښې، نامرځان په هوتکوکډوي، - خو په هوتکوکښې دا سې ګورښې نه ده معلومه چې د وی پرې ور ګډیږي.

د نامرمشهورې قبیلې دا دي:

۱- داؤد خېل. ۲- اتمان خېل. ۳- ملي زي.

د دوی کراف په دې ډول دی،

(په بله صفحه کښې یې وګورئ)

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

"ناصر"

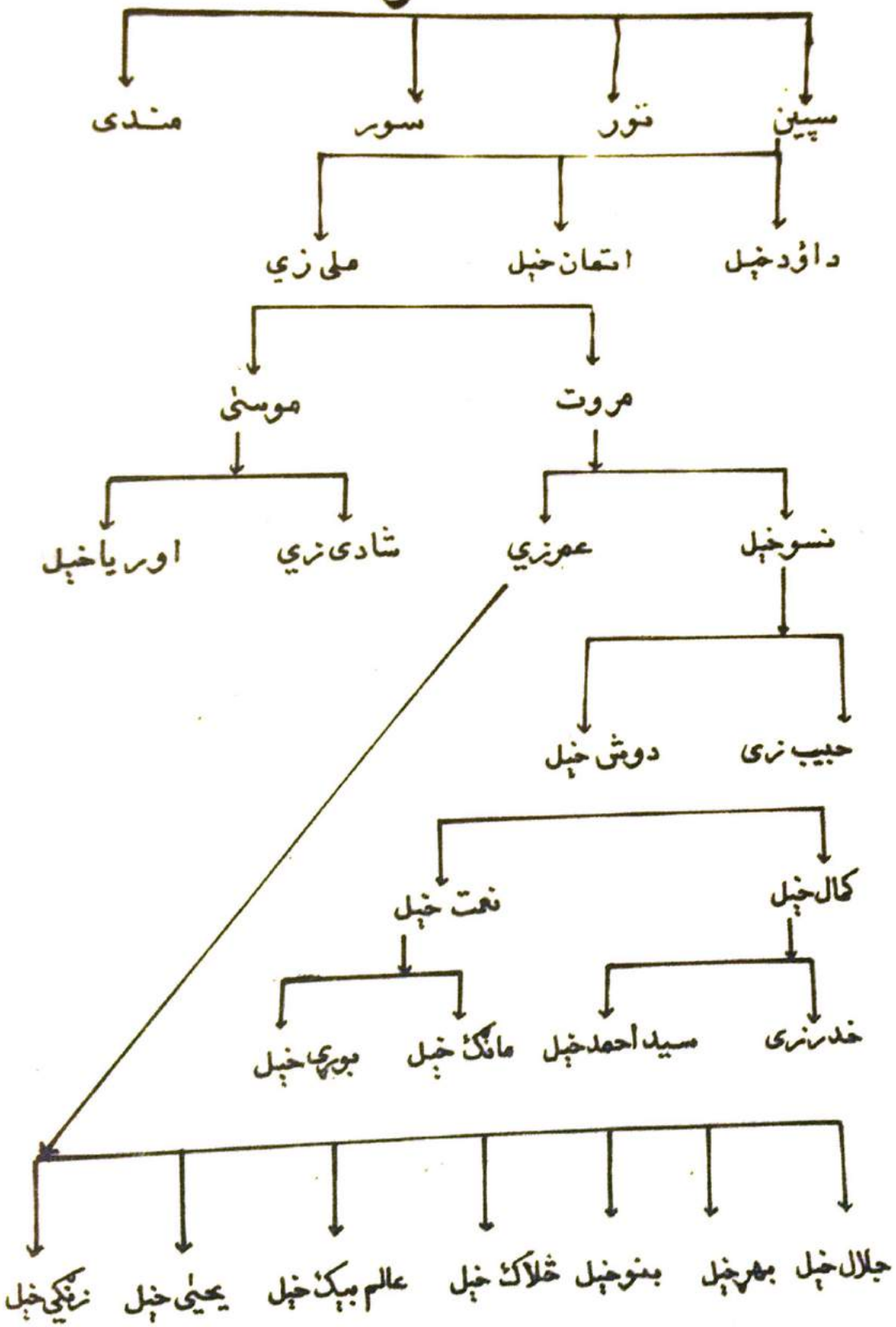

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوی د ناصر خان غلجي بولي خو په غلجوکښې لکه پاس چې ویل شوي چې دوی پرې ورګډ شي په غلجوکښې دا سې کورنۍ نشته. خو داخبره منلې ده چې دوی سنه سوچه پښتانه دی، د هر «خپل» او «نږی» چې دي پښتانه دی، په دوی کښې سنه شخصیتونه او پوه جنرالان تېر شوي.[۱]

ناصر د غلجو سره څه په کابل شکردره او خپنې په پغمان- او نور و ځایرکښې او سیږي.

---

(۱) لکه جرنیل غلام نبي خان او د هغه زامن، جرنیل اسحٰق خان- جرنیل مراد علي خان، سور جرنیل محمد عمر خان او رئیس فیض محمد خان دی.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دخروتو کراف :

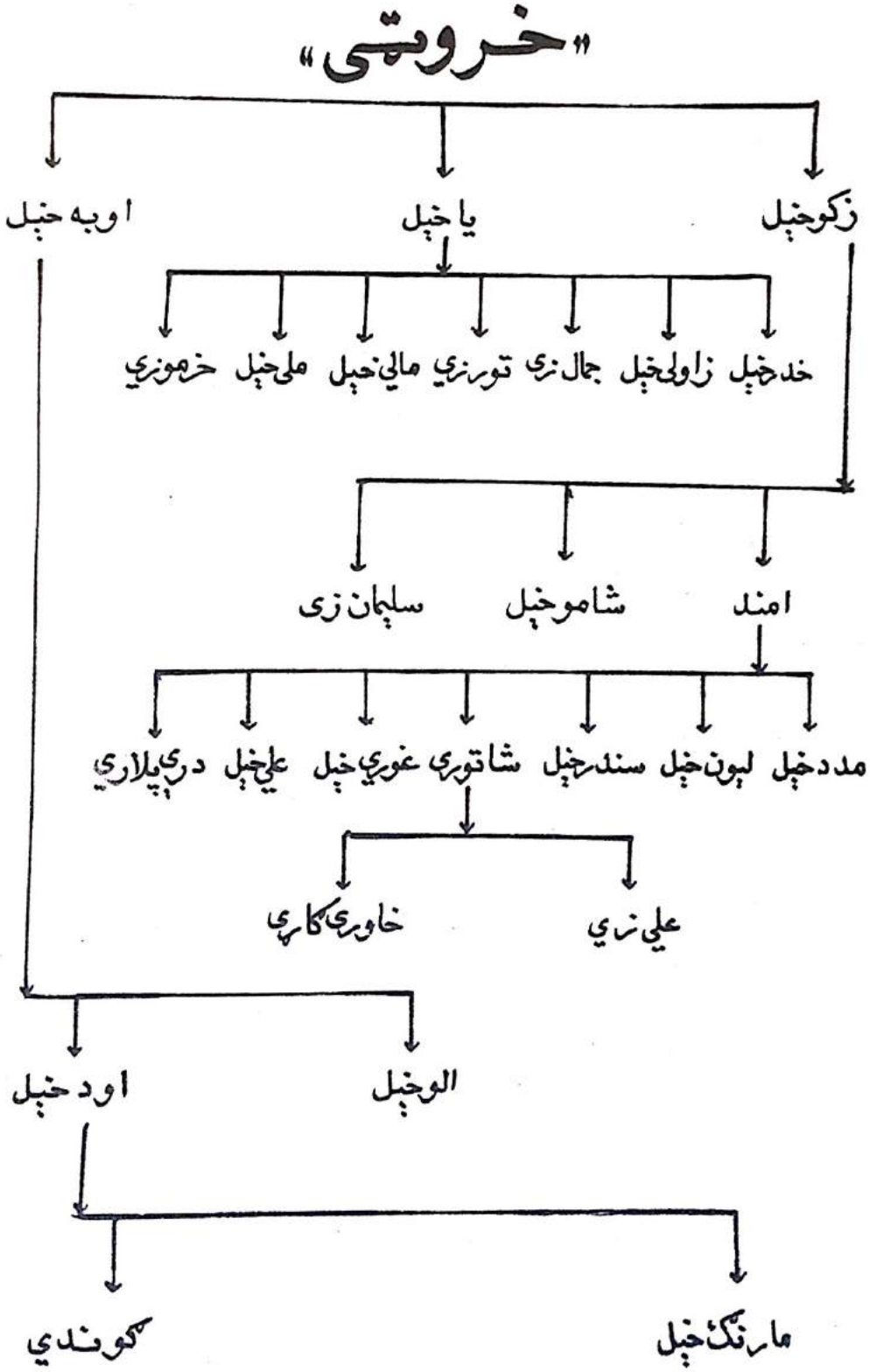

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کوندی بن اودخیل بن اوبه خیل بن خروهتی

"کوندی"

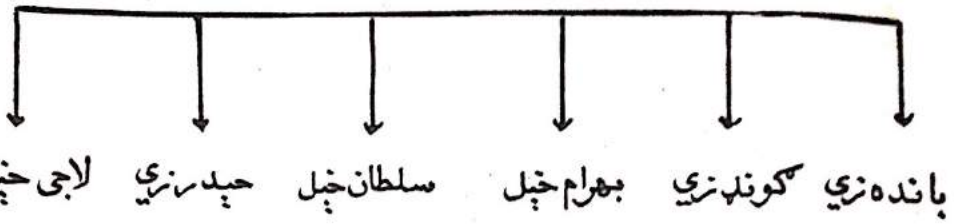

مارنگ خیل بن اودخیل بن اوبه خیل بن خروهتی

"مارنگ"

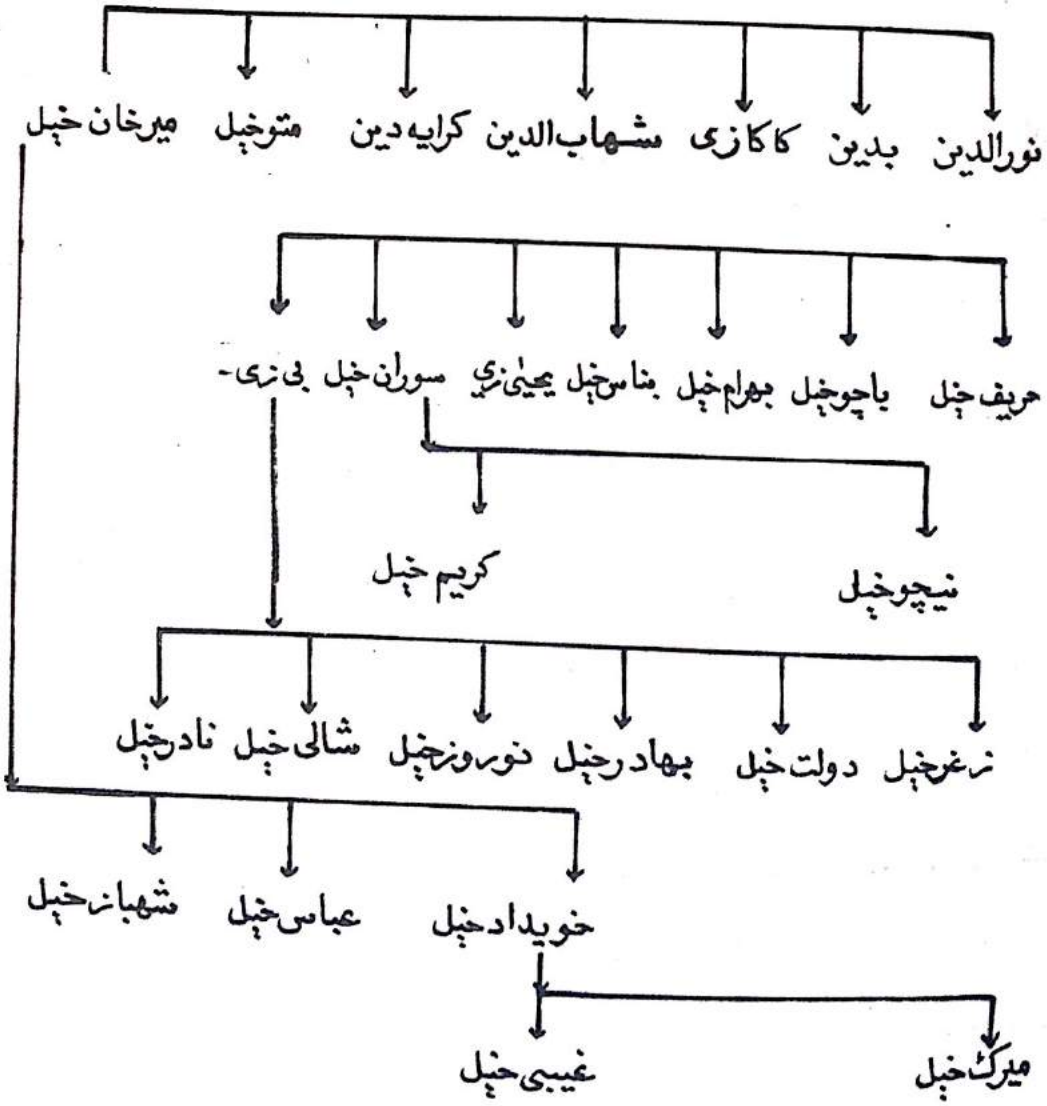

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

میرخان خیل بن مارنگ بن اود خیل بن اویه خیل بن خروهتی

"میرخان خیل"

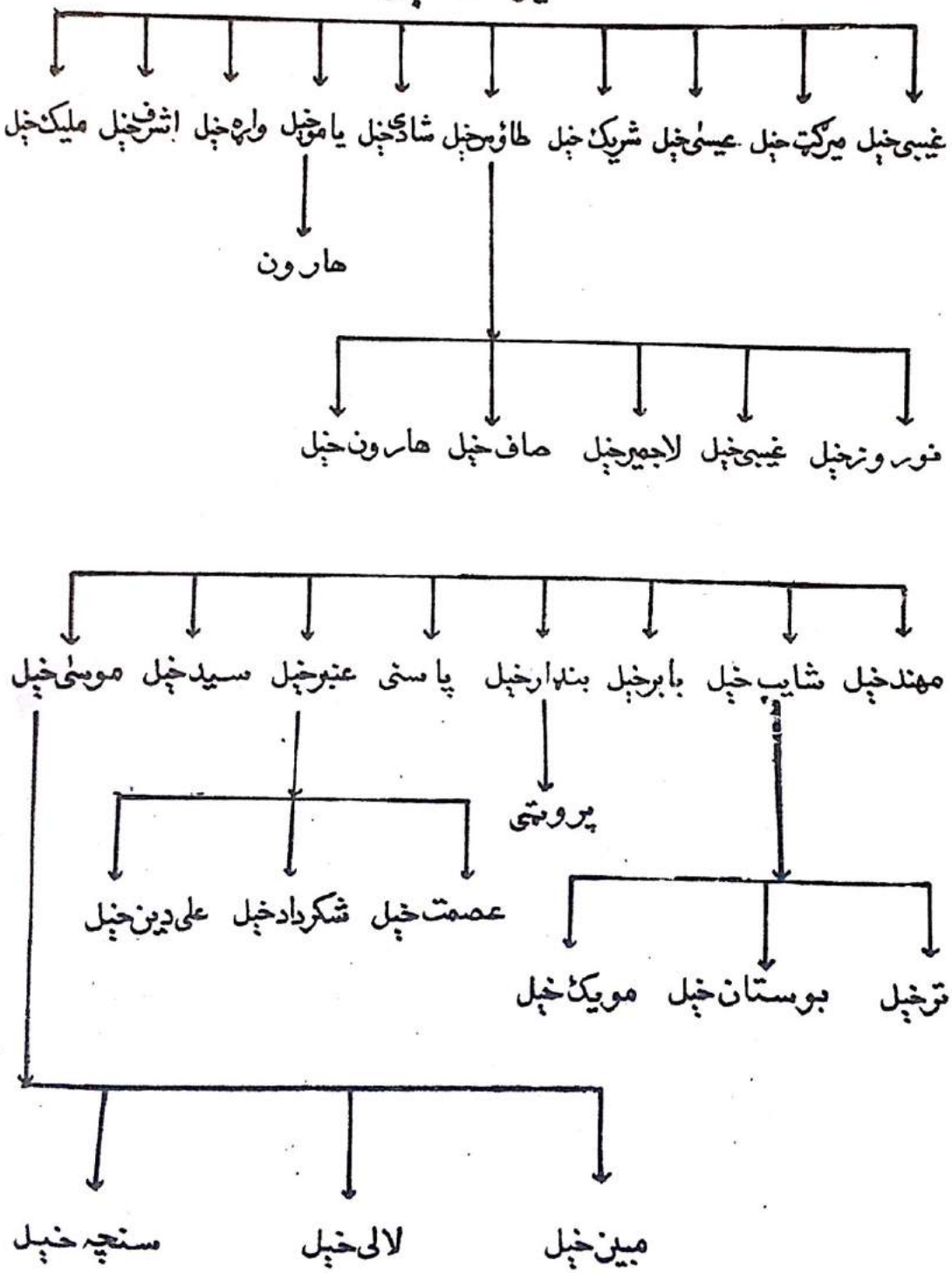

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

حیني وایي چې : سهاك او جیجب د واړه چړته تللی ؤ یوخر یې په لاره کښې له باړه سره ومونډ. جیجب ویل خر زما سهاك ویل باریې زما. بارچې یې ولټاوه یو پلو ورکومتی هلك پکښې ؤ او بل پلو د روښو اوړه وو، یعنې د اوربشو اوړه وو، او بیا د سهاك په کورنۍ کښې ورته یوه بنځه ورکړی شوه او د دې زامن یې وشول: زکو، یاخیل، اوبه خیل دی او د هغې نه خروټي د هر شول، خو دا یوه جوړه شوې افسانه ده، والله علم، خوخروټي سوچه پښتانه دي او په غلجو ورکښې یې، دالبن و د هرشپږ-زره کورنه کیږي او اوس به لاتر د هرشوي هم وي. دوی د کټواز په مشرق او د سلیمان غره په لړ کښې او څه په ارګون او سررونه کښې اوڅه د پرمل په علاقه کښې استوګن دي او څه د کابل په پغمان کښې څه د ننګرهار په کامه او د کونړ کنړ په اولسوالۍ کښې او تر روځایونو کښې هم استوګن دي. دوی زمینداري کوي او مالدار هم دي. له وزیرو سره به یې جګړې ربړې کېدلې، خو د وزیرو مشر قنبر نوی او د خروټو مشر شمس الدین دا لاتجې غوڅې کړې او څه روښه جوړه یې ترمنځ وشوه.

زیرمانی : له قندهاره ترکابله خواره واړه پراته دي او د هر لبن دي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

خدوزی: داخلك اكثره په مقركښې له علي خېلو سره اوسيږي اوځه په " ده خوجه " د قندهار بنار سره نژدې اوسيږي، داخلك څوك پرېښږي اوځوك پې غلجي كښې، خوتپه يې نه ده معلومه - خوداسې خبره ده چې مبنه اصل پښتانه دي او د تجارت كاركوي. دا نه ده معلومه چې د ميرويس خان نه مخكښې د غلجو مشر څوك ؤ، خو روايات داسې دي چې سلطان ملغی (چې د ميرويس نيكه د مور " نانړو " انا پلار ؤ، د شاه جهان او بيا د اورنګ زېب له پلوه د قلات او قرښو دلار د حفاظت په كار مامور ؤ او د توخود قبيلې نه ؤ، د خداد سلطان د سدوزو د مشر همعمر ؤ او دې دواړو مشرانو په جرګه، صلاح، رضا د غلجيو او ابداليانو په منځ كښې دګرم آب دره د جلدك په خوا كښې د غلجيو او ابداليو پوله او برېد ټاكلې دې

سلطان ملغی د اغږګي او سرخ رود تر منځه په جنګ درواړه كښې ووژلی شو او له هغه نه پس پې زوی حاجی عادل خان د قام مشر شو، د هغه نه پس د هغه زوی د بايې خان، د قام مشر شو. دی هم په يوجنګ كښې ووژلی شو، ده پسې شاه عالم خان د علی خان زوی د غلجو مشر شو. دی د بايې خان وراره ؤ، بيا د هغه زوی خوشحال خان د قام مشر شو، د هغه نه پس د هغه زوی اشرف خان د احمد شاه ابدالي له خوا د قلات نه تر غزني پورې علاقې حاكم ؤ.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دې اشرف خان له احمدشاه سره په هند باندې په لومړۍ حمله کښې هم ګډون کړی ؤ، او د احمدشاه د زوی تیمورشاه په وخت کښې د اشرف خان زوی اموخان د قام مشر ؤ، د شاه زمان او شاه محمود د تیمورشاه زامن، د سدوزو بادشاهانو د جګړو په وخت کښې د غلجو بادشاهۍ ته بیا زړه وشو او د سدوزو سره یې جنګونه پیل کړل، خو ماتې یې وخوړه او غلجیان ډېر تاوانې شول او د سرسرې پکښې پاتې نه شو، او له سدوزو نه چې څه وخت حکومت بارکزو ته منتقل شو، نو غلجو بیا سر راپورته کړو او د امیر دوست محمدخان سره یې خو واړې ماتې ګوډې جنګ جګړې پېښې شوې.

سره د دې ټولو ناتارونو د امیر عبدالرحمان خان تر زمانې د تورې په څانګه کښې د سلطان ملخي کورنۍ د مشرۍ کوړۍ او با اقتداره وو.

د محمد ظاهرشاه د پادشاهۍ په وخت کښې هم یوتن د عبدالرحمان په نوم یوتوخي مشر بغاوت وکړو، خو اخر حکومت ته تسلیم شو او بیا په کابل کښې نظربند ؤ، داؤ، د غلجولنډ تاریخ او شجرې.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ب ـ «لُودي قبائيل»

د روایاتو مطابق د لودیانو مشر نیکه ابراهیم دی چې ورو سته ، لودي مشهور شوی دی . د بی بی متو او شاه حُسین ز وی ، د نلجي ورور او د بهت نیکه د لور له پلوه نمسی ؤ.

ځکښې د لودیانو د مُهمو څانګو لکه : اسمعیل خېل ، پیر ځکي ، لوهاني یا لوانې ، د وتانې ، نیازي ، سوري ، مروت او نورو شجرې لیکلی شوي دي ، دلته د هغوی څه لنډ تاریخ لیکل کیږي .

په اوسني افغانستان کښې د لودیانو د نور و قبیلونه د لوانې قبیله ډېره ده ، د دې طایفې خلک په اندړ ، قره باغ ، شیلګر ، قلات او قندهار کښې په اوږه د همسایه ، ډول په غلجو کښې پراته دي ، او ځینې خلک یې په قطغن او بدخشان ته هم تللي دي دا خلک اکثره د ځمکو څښتنان دي ، خو د کرکیلې په کار کښې میړنې نه دي ، او اکثره د تجارت کار و بار کوي . د دوی پنځه سوه کوره په شُلګر او درې سوه کوره په قره باغ کښې

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم پراته دي .

د لوانو نه پس په افغانستان کښې د نيا زيو شماره ډېره ده او داخلک مالداره اوپوونده دي ، په ژي قندهار ته او په اوړي د کوه بابا لمنو د هزاره جات غرونو ته راځي . د اخلک داوښانو کلي او دکډوا و بزوړې لري . د دې خلکونه څه ځای په ځای سوي هم دي او د ده شين په ترکه په شيلګره ، قره باغ ، جان مراد ، مقر قلات ، غوړبند او لغمان کښې اوسيږي او د کرکيلې کارکوي . دا خلک په زمينداري معامله کښې بنه کره دي او د بنې کذاري خلک دي .

د وتانې :

د وتاني هم په افغانستان کښې آباد دي او د کرکيلې کارکوي .

پرنګي قبيله :

په اوله کښې په مغربي افغانستان کښې استوګنه وه ، وروسته دغه خلک د خپلې مالداري سره د مالونو د څړولو د پاره د کسي غره لمنو ته راغلل . او په دامان کښې د تانک اوړي په حمکه پرېوتل دغلته دوی ډېر وخت تېرکړو . د بابر مغلي بادشاه په وخت کښې دولت خپلو ، مياخپلو ، مروتو او نورو لوانو په پرنګي قبيله حمله وکړه او په دغه جنګ کښې د دغه قبيلې ډېرخلک و وژل شول او کمزورې شول ، نوله دې امله هندوستان ته په کډه -

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کونو مجبوره شول او د دوی ځمکې لوانو ونیولې .

په دې قام یعنې پرنګي کښې د شیخ حمید لودي نه وچې د غزنوي سبکتګین همعصرؤ، د هغه نه څلور سوه کاله وروسته بهلول لودي بل لوی سلطنت قایم کړو چې تقریباً (۷۵) کاله د حکومت دوره یې وه، او پښتنو ته لوی افتخار دی .

لوهانی یالوانی :

د نوحاني، لواڼي یا لوهاڼي اولاده په سپین او تور لوانی مشهور دي . د تور لوانی مشهورې ټپې دا دي :

۱: **دولت خېل** : د دولت خېل د شجرونه معلومیږي چې دلوانی د نوی دمما، دری زامن وو، په دوی کښې د دولت خېلو څانګه ډېره وه ، نونور دمماخېل، یې هم په څان کښې ګډ کړل او د دمما ټوله اولاده په دولت خېلو یادیږي . د دولت خېلونه په پنځم پشت کښې کټه خان پیدا شوا و اولاده یې په کټې خېلو مشهوره ده ، دلوانو ټولو خېلونو د تانګ په څمکه واړول . د دې نه به مخکښې هم دوی دلته د مالونو څړولو د پاره راتلل او څه خلکو پکښې دکرکیلې کار هم کولوا و د څمکو خاوندان په کټه وان چې د غزنې جنوب مشرق ته واقع دی ، پراته وو، او څه خلک به یې د مالونو څړولو د پاره د "وانه" غزونو ته هم تلل او هلته به اوسېدل . خو د مروټو سلیمانخېلو سره د دیوې منځې د ناموس داړه په باب بدې پېښه شوه

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

او مروت چې په سلیمانخېلو کمزوري وو، نوله دې امله یې د - کټه وازنه کړه وکړه. په دغه وخت کښې به د د وی د هرې تپې ځانله ببل ببل خان ؤ او خپلې ټولې ماتې کوډې به یې په جرګه رغولې.

د لوانو قام خانې په کټه خپلو کښې وه چې د دولت خپلو یوه پښه ده، داخان به د لوانو د ټولو قبیلو په خوښه او رضا تاکل کېده او هغه به د هرې تپې خلکو سره د وروری او عزیزولی - سلوک کولو.

د نوولسمې[۱۹] میلادي پېړۍ په اوایلو کښې قتال خان د قام مشر شو، دا د سلیم خان زوی ؤ، دا سړی د هر تریخ ؤ او د خلکو سره به یې سپکه ګذاره کوله، او خلک یې د هر تنګ کړي وو، د ولت- خپلو کښې خپلو په کډه قتال خان او د هغه زوی اکبرخان و وژل او د هغه مشر زوی سرورخان کابل ته په تښته لاړ. دغه - وخت د کابل حکومت د امیر دوست محمد خان په لاس کښې ؤ یعنې د ۱۸۳۰ع شاوخوا زمانه وه. امیر دوست محمد خان د سرورخان ننګه وکړه او د عبدالرحیم خان هوتک په مشرۍ یې خلور زره لښکر ورکړو او د دغه لښکر په زور سرورخان د چنل پلار او ورور قاتلان و وژل او چنل بدل یې واخېستو او د ځان د حفاظت - د پاره یې پنځه سوه نوکران هم وساتل او چنله قلا یې مظبوطه

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړه. په ۱۸۳۹ع کښې سرور خان په کرمه کښې مړ شو او د هغه په ځای اللہ داد خان د قام مشر شو. په ۱۸۴۰ع کښې څه وخت چې د نونهال سنګه په مشرۍ کښې سیکان راغلل او تانک یې ونیولو، نو د اللہ داد خان تر شا چې د قام څه کومک نه ؤ، نو مجبوراً وتښتېدلو او د مسعود و علاقې ته ورغی، او له هغه ځایه بیا کابل ته ولاړ او پر تانک د سیکانو قبضه راغله. د کابل امیر دوست محمد خان په دغه وخت کښې پخپلو خوُلو کښې ډوب ؤ، او د اللہ داد خان امداد یې ونه کړای شو. اللہ داد خان بېرته د مسعود و علاقې ته راغی- او هلته د بره شو. سیکانو د تانک علاقه ملتاني پښتنو ته په جاګیر ورکړه، اللہ داد خان به هر وخت له ملتاني پښتنو سره په ډ ز- ډونر لګیا ؤ، آخر په همدې اله کوله کښې اللہ داد خان مړ شو او تانک او نوره سرحدی صوبه په ۱۸۴۷ع کښې د انګریزانو په قبضه کښې راغله او د سیکانو اقتدار ختم شو او د اللہ داد خان زوی شهنواز خان انګریزانو د تانک والي ومنلو.

د میاخېلو څانګه:

میاخېل هم د دولت خېلو سره یوځای د امان ته راغلي وو او مالداري یې کوله اوځه لږ و د هر تجارت به یې هم کولو. د اخلک د راښې په څمکه استوګن دی په دې څمکه په اول کښې د سوري

(c) ketabton.com: The Digital Library

او سرواڼي قبيلو خلك او سېدل ، خوږمانخان کښې خپل دغه خلك له دغه ځايه وشړل . دغه وخت دولت خپلو د تاڼك ځمکې پخپلو منځوکښې سره ووېشلې . څوکاله پس د بختيارو قبيله چې په بنه بده کښې د ميا خپلو سره کډه وه ، د سروانو سره په بدې اخته شوه، او د ميا خپلو په مرسته يې سروانړته مات ورکړه او د سروانو ځمکه يې ونيوله ، او پخپل منځ کښې يې سره ووېشله . د دې نه وروسته د ميا خپلو خلك د ده شين په توګه د غلته استوګنه خوښه کړه او پاتې شول او ځينې لاکوچيان وو . د ميا خپلو او بختيارو ځينې خلك لا اوس هم پروونده دي . د ميا خپلو خانان لږ اختيار لري او د پروونډ ډېر خانان وي . د ميا خپلو خلك بنه درانه او شتمن خلك دي . د دوی د مشرۍ کور د سيد خپلو په څانګه کښې وي ، چې د خلا خپلو ذيله ده .

تتور :

تتور خلك په شمار کښې لږ دي ، دوی په عادتونو او رواجونو کښې د دولت خپلو په شان دي او د کرکيلې کار کوي .

نيازيان :

نيازيان هم د لوړ يانو يوه څانګه ده د اخلك په اول کښې په شلګرا و دغزني په شاوخوا ځمکو باندې پراته وو . او د وی دغې علاقې نه داندړه او غلجو د بنسمنۍ په وجه کډه وکړه او په ۱۴۵۱ع

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کښې څه وخت چې بهلول لودي په هند کښې یو لوی سلطنت جوړ کړو نو، ، وه ، ته یې فرمانونه را ولیږل او پښتانه یې هند ته - وبلل ، خو د نیازیانو هم د هرخلک هند ته ورغلل او په شاهي فوج کښې شامل شول ، په دغه خلکو کښې هیبت خان نیازی او عیسیٰ خان نیازی د شېرشاه سوري په وخت کښې د هر د عزت خاوندان و وو خو د شېرشاه د مرګ نه پس د هغه د زوی سلیم شاه فوځونو نیازیانو ته د هر تاوتونه وارول او نیازیان د هر کمزوي شول - نیازیان دا باسیند په دواړه غاړو د کالا باغ نه تر پنیالی پورې په اوږدو باندې او د څټکو د غرونو د شرقي لمنې نه تر میانوالي پورې په - سارې کډوډ پراته دي او دا علاقه د نیازیو په علاقه مشهوره ده ۰

د وتانې :

د وتانې هم په لودیانو کښې ګډ دي ، لږه مټه ده او اکثره مالداري کوي او د د وانې په علاقه استوګن دي او په اوړي کښې ځینې د غزني خواو شاته هم ورځي ۰

خیسوری :

دا خلک هم ځان لودیان ګڼي ، لږ خلک دي او دا باسیند په - قطبیزه غاړه او د اسمٰعیل خان د ډیره ضلع کښې آباد دی ، او دوی په عمرخېلو هم مشهور دي ۰ د دوی ځینې خلک د عیسیٰ خېلو د علاقې په قطب لوري او د پنیالی دیوه ورکوټي غړه په خوا

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کښې د مروتو په علاقه پراته دي. د دوی په علاقه کښې خټمانډۍ کیږي.

ببلچ یا یلچ:

داخلک هم ځان په نیازوکډوي اوځینې وایې چې موږ د دولت خپل یوو، په هرحال پښتانه دي. لږ خلک دي او اکثره په پښاله کښې د غوندې شیخ بدین غړه په خوا کښې اوسیږي اوڅه یې د غزني خواوشا هم شته دی.

مروت:

مروت خلک په سپین لوافې مشهور دي. په اوله کښې دا خلک په کټواز پراته وو، خو وروسته یې له سلیمان خیلو سره، بدي راغله او دوی ته را پاڅېدل او اوس په هغه ځمکه سلیمان خپل پراته دي. ویلی شي چې د آزاد خان سلطان خپل د کاله نه یو سړي بنځه وتښتوله او مروتوته یې پناه ورکړه اوداواقعه د ۱۰۰۴هـ څلورم سوم هجري پېړۍ پېښه بنودلی شي. سلیمان خیلو دا مجرمان غوښتل او مروتو پرې ننګ وکړو او نه یې ورکول او نتیجه یې دا شوه چې له سلیمان خیلو سره نور غلجي هم ودریدل او سخت جنګ وشو، چې مروتو ماتې پکښې وخوړه او د هغه

نوټ: د دې خلکو یاد ماته سید شمس الدین مجروح کړی ؤچې ویلې چې په نوم یوه قبیله شته دی. (سیاله)

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځمکې نه په کډه کولو مجبوره شول او د تانک په علاقه کښې په څه ځمکه پرې وتل ،خوځه موده پس د ولت خپلو دوی له دغه ځمکې پاڅول او وروسته بیا مروتو ، دغه ځمکې ونیولې ، خو کتې خپلو چې د د ولت خپلویره څانګه ده د کنډاپور په کومک دوی بیا له دغې ځمکې نه وشړل او مروت لاهل د تل په قطب برخه - میشته شول .

ویلی شي چې د اسلام نه وړاندې په دې ځمکو یونیان او هندوان اوسیدل چې د هغوی د استوګنې اثار لا اوس هم شته دی ،خو سلطان محمود غزنوی او سلطان شهاب الدین غوري په زمانه کښې دغه خلک د دغه علاقو نه وشړل شول او بیا په دغه ځای پوښتنې قام او سیدلو ، د دې خلکو اصلي حال معلوم نه دی چې څوک وو ؟ خو دوی سارنګ خپلو ، عیسی خپلو او نازیانو له دغه ځایه وشړل ، او دوی لاعلل پرې په خپله پریښودل .

نیازو په هغه برخه کښې چې اوس پرې پهارخیل آباد دي . د کمبیلې نه په قطب لور ودانې شروع کړه او د رود نه یې د رې ویالې را ببلې کړې او هغه ځمکه یې ځانله غوره کړه چې د کمبیلې او کړې ترمنځ پرته ده د دغه برخې د جنوب پورې د دوی مال څړو په دغه وخت کښې د نیازو مشر "مدی سارنګ" ؤ چې مالدار ؤ او تر اوسه یې په هغه علاقه لا شهرت شته دی . د نیازو څه لږ وخت

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دغه علاقه قبضه وه او د دوی یوه څانګه «مهیار» د سارنګ-
خپلواوعیسۍخپلونه په دې مرورشوچې دوی له یې سمه برخه
نه ورکوله او د مروتونه یې د مرستې خواست وکړو او مروتو
وړسره ومنله او د دوی په مرسته یې په نیازوحمله وکړه ،خو
آخرسوله وشوه ،خومروتود نیازو،د هره برخه ځمکه لاندې کړه.

د نیازو په قبیله کښې مېچنخپل ستانه خلک دي،مروتوهم په
دوی څه غرض ونه کړو او تراوسه دوی په تېتي مېچنخپل پراته-
دي.

ویلې شي چې دا واقعه او په دې علاقه د مروتو قبضه د اکبرمُغلی
بادشاه د چې د همایون زوی او د بابر نمسی ؤ، په وخت کښې شوې
ده او د واقعاتو نه داسې څرګنده شي چې لږ و د بر مروت به
په دې علاقه له (۳۶۰) کلونو نه راپدې خوا په دې ځمکه آباد وي.
ځکه چې د اکبر باچا د حکومت په ابتدا کښې لا نیازي دلته آباد ؤ.
د مروتو دا علاقه په څلورو برخو وېشلې شوې ده : د سلارېو برخه
د نوناخپلو یوه برخه ، د موسۍخپلو یوه برخه او د درې پلارو
یوه برخه.

او اوس د دې خلکو په دغه علاقه استوګنه داسې ده چې د لمرلوېدلې
خواته تېې موسۍخپل او نوناخپل، په منځنۍ برخه یې بهرام خپل او په
نمرخاته خوا یې درې پلاري اوسیږي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه خواره واره پښتانه چې له مروتوسره اوسيږي دا دي:

۱: ملاخېل[۱]

داخلک د ملاعثمان اولاده ده اوستانه خلک او پښتانه دي، او دلودیانو د لوانو د کورنۍ نه دي، د وی له مروتوسره په کلیو کښې ګډ وډ اوسيږي. دامثل اوس هم هلته مشهور دی چې: "الحمدالله خوهرڅوک وایې خوخوله د ملاعثمان غواړي"، داخلک له مروتوسره داسې خلط شوي دي چې بهلول يې اسان کار نه دی.

۲- ممرېزخېل:

دا ټپه د مروتو په قام ورکډيږي او د بهرام خېلونه يې برخه اخېستې ده او په اوس کښې هم په مروتوحساب دي.

۳- ملک زي[۲]

داخلک په اصل کښې نيازي دي خو په موسۍ خېلو مروتوکښې ورګډ شوي دي.

۴- دانی وال:

ځيني خلک د وی خټک ګڼي خو دا خبره معلومه نه ده، خو دغه خلکو د مشرنيکه نامه خټک وه او دا خبره په غلطۍ سره مشهوره شوه

---

(۱) ويلی شي چې ملاخېل بيټني دي، خو نه د شجرونه د وی لوانی لودیان دي.

(۲) ځيني ملک زي د ننګرهار ولايت د کونړ کنړ دا ولسوالۍ په قلعټک کښې هم آباد دي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې دوی خټک دي ، نه د اخلك د مروتو د وتمانخېلو په ذیله پورې منبلي او مروت دي .

۵- منګوخېل :

خپلې خلک دوی نیازی کښې ، خو نه دوی د مروتو د موسی خېلو په څانګه کښې د بایزی سره ورګډ شوي دي .

۶- خان خېل :

په دولت خوازي کښې ورګډ شوي او د بهرام خېلو یوه پښه ده .

د مروتو په علاقه کښې نور قامونه

۱- د شیخ شاه روحانی اولاد :

ویلی شي چې دوی سیدان دي او په اولس کښې پیرخانه- ګڼلی شي ، او اکثر کرکیله کوي .

د شیخ محمد شاه روحاني قبر د زرملي د ممو زو په لمرخاته د غره په منیمائي کښې دی .

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲- میچن خیل:

په افغانستان کښې کډو وډ پراته دي ، خو د هرې د زابل په ولایت کښې. اوسیږي.

د بنو په علاقه کښې هم ، خپلې میچن خیل د کرې د سیند په قطب په یوځای کښې چې په تتې میچن خیل یا دیږي اوسیږی .

۳- عیسیٰ خیل:

د عیسیٰ خیل اته څانګې دي : ابرخیل ، خواجه خیل ، ماما خیل ، محمدزی زکوخیل ، میراخیل ، داورشاه خیل ، احمد خیل دي.

په دغو کښې د درې وروڼو اولاد پاتې دی او دا سې معلومیږي چې د نورو وروڼو زامن یې د سلیم شاه په جنګونو کښې مړه دي .

۴- مشوانی:

دا ټپه پښتانه او نیازي دي او په غلطۍ خپلې خلک د وی سیدان بولي . د دوی د مشرنیکه نامه شجره لیکونکو موحشیانی لیکلې ده ، چې اصلاً مشوانې دي . په اوله کښې د وی د سارنګ له اولاد سره د اباسیند په لمرخاته پراته وو او د د وی یو بناخ د داؤد خیل د داؤد خیلو سره پراته کډ او سیدل . او بل بناخ موندي خیل یې په میانوالی ، تتې ، کښې استوګن وو.

مشوانې : د مروتو او عیسیٰ خیلو په د بنسمنۍ کښې د مروتو ملګری وو ، دا طائفه اوس په شادي خیل او دادي خیل سره

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په وېش کښې راغلې ده ، او څه مشوا ښې د کُنړ په اسمار او نور افغانستان کښې هم شته دی (چې د بربرول ملک سید خان یکښې مشهور سړی وُ) .

سلطان خپل ، دا هم د تیازو د سارنګ خپلو یوه څانګه ده په اوله کښې میانواله کښې آباد وو ، او وروسته یې دکورښیو جنګونو له امله د غه حُمکې پریښودې ، د عیسیٰ خپلو په صلاح د څټکو د غړۍ په خواکښې استرګن شول .

د لودیانو د اولادې څه لنډ شان حال ولیکلی شو . په اوسنۍ افغانستان کښې د اخلګ خال خال چېرته پراته دي او هلته په ډېر شمار کښې نشته دی ، د وی او سوریان د لودي سلطنت په وخت کښې اکثره هند ته تللي او هم هلته آباد شوي دي .

په هند کښې یو نوی ښار « لودیانه » هُم دې خلکو ودان کړی دی . د وی له ډېر پخوانه اولسي او اجتماعي تشکیلات لري او د قوم یو مشر به د ستر ملک په نوم تاکل کېدۀ او د هغه احکام به تر ټول او د هغه دلاس لاندې نورو وړو ملکانو به د هغه حکمونه په تر کښې تطبیقول .

دې خلکو پخوانۍ حکومتونو ته مالیه نه ورکوله خو د اورنګ زیب د زوی بهادر شاه په زمانه کښې د هغه حکومت څه پېښې تر ې د مال . شمارې په نامه اخښتې وې او احمد شاه ابدالي هم تر ې یو خواوښان

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مال شماری په نوم اخیستل .

۵ـ سروانی :

دا منلې خبره ده چې سروانې د شاه حسین غوري د بلې بڼې (مهې) نه چې د بی بی متوبن وه ، زوی دی ویلی شي چې د سلطان شهاب الدین غوري په زمانه کښې داخلګ د سلیمان ځره په لمنو کښې درابنې او هیود هوان په ځمکو پراته و و .

د سروانی اولس خانې او مشري د سری یپال په څانګه کښې د شیخ ملیح قتال په کورنۍ کښې وه ، دا هم ویلی شي چې دا اوسنی رابنې هم شیخ قتال ودان کړی دی . داخلګ د همایون په وخت کښې د خپلې بېې اتفاقی په وجه د برکمزورۍ شول او د دغې علاقې نه په وتلو مجبور شول او د بې ناموس داری په مسئله د دوی او سوریانو ترمنځ د بسمني راغله او په دغه وجه د واړه طایفې دېرې کمزورې شوې او څه موده پس بختیار و پرې حمله وکړه او دوی یې در په دیکه کړل ، څېنې پېښور ته لاړل او څوک پنجاب ته ووتل او بختیار و او میاخېلو د دوی علاقه لاندې کړه .

د مالیرا و کوټلې نوابان د سروانی په قبیله د سریپال په څانګه کښې وه ، د دغه ریاست بانې شیخ صدرالدین صدرجهان ؒ چې د شیخ ملیح قتال[1] په څانګه کښې را ځي .

---

(۱) د شیخ ملیح قتال حوره دوه انا د مومند بابا بڼځه وه .

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

بهلول لودي چې د دېلي فتح کولو د پاره ورتللو ، نو
له ده سره يې ملاقات کړی ؤ او دُعا يې ورنه اخېستې وه.
نو کامياب شو ، او بيا وروسته يې ورته خپله لور هم
ورکړه ، او د دوی د رياست بُنياد کېښودی شو.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنځمه طبقه:

«کرلانې قبائل»

دله زاک، اورکزی، منګل اونور

«کرلانې»

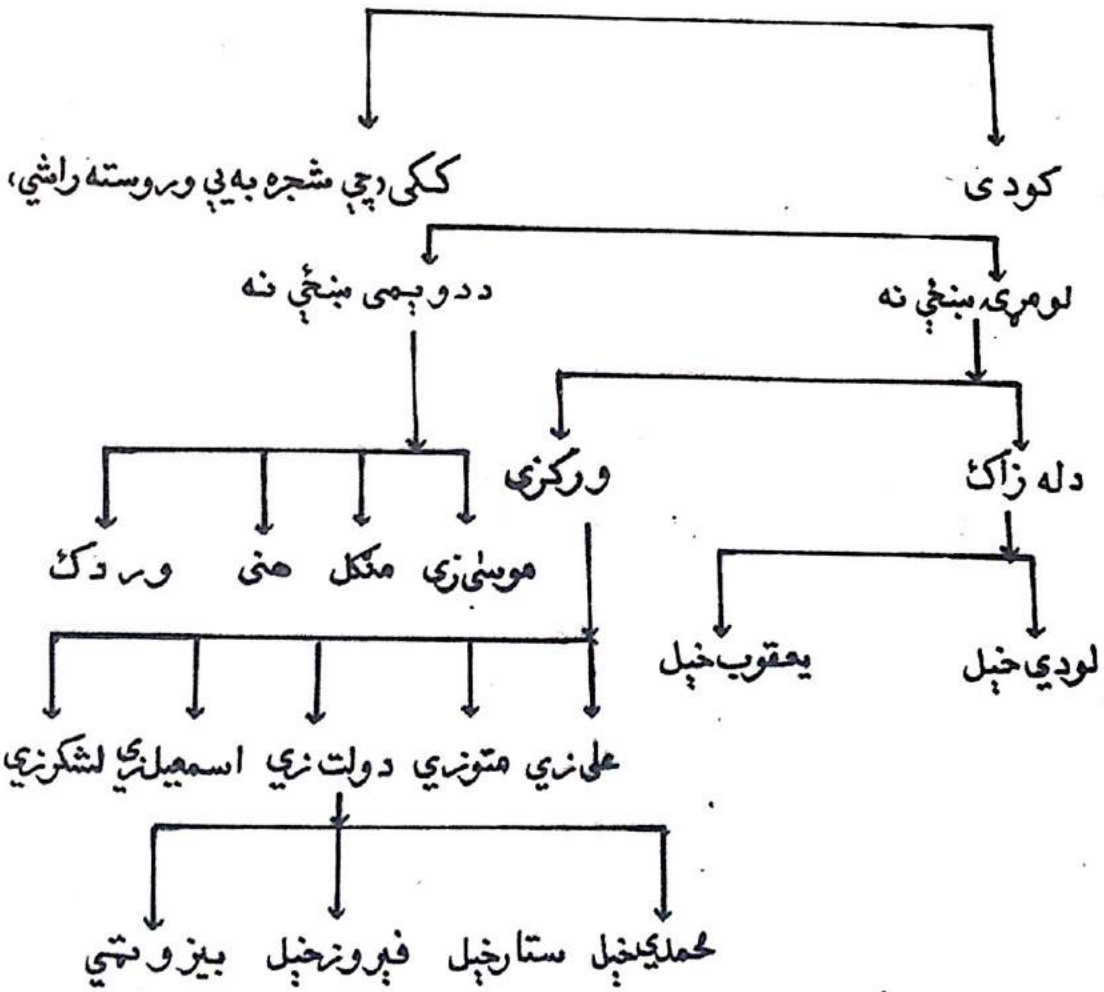

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

محمدی خیل بن دولت زی بن ورکزی بن کودی بن کرلانی

«محمّدی خیل»

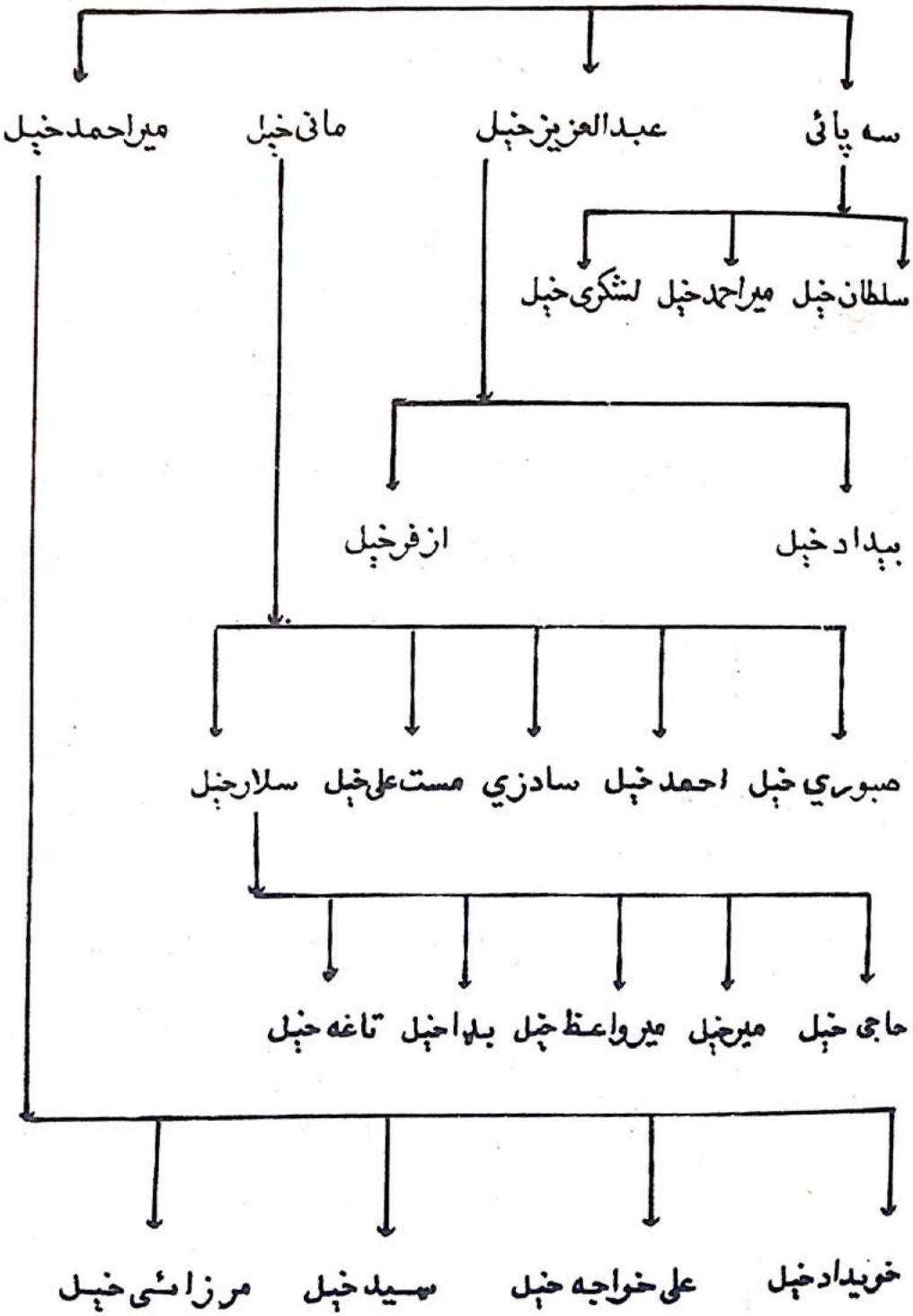

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

لودي خېل بن دله زاك بن كودى بن كرلاڼي

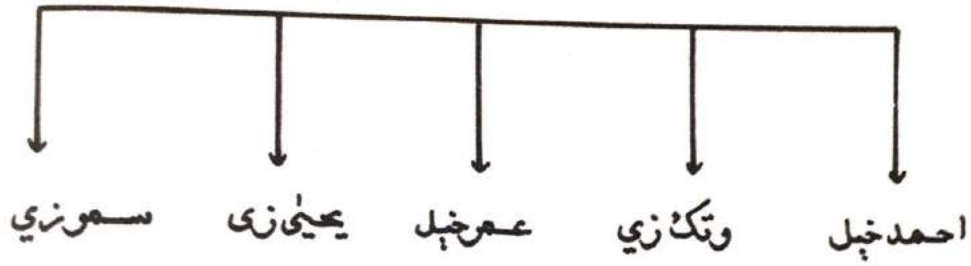

يعقوب خېل بن دله زاك بن كودى بن كرلاڼي

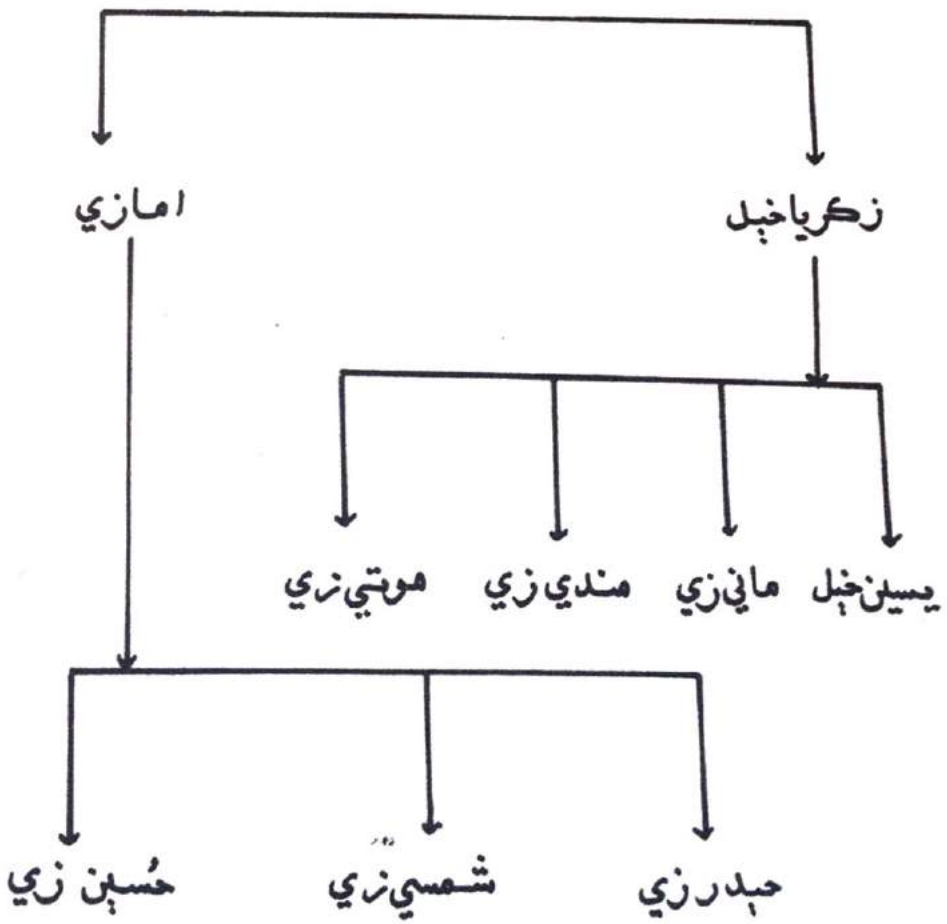

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

«اسمٰعیل بن ورکزي»

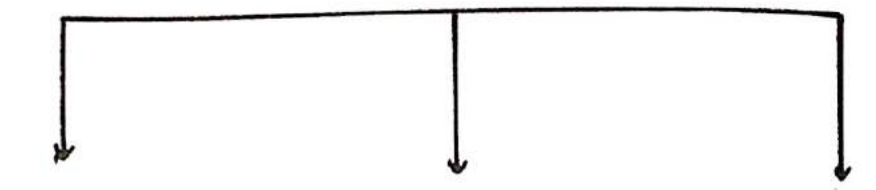

«لشکرزي بن ورکزي»

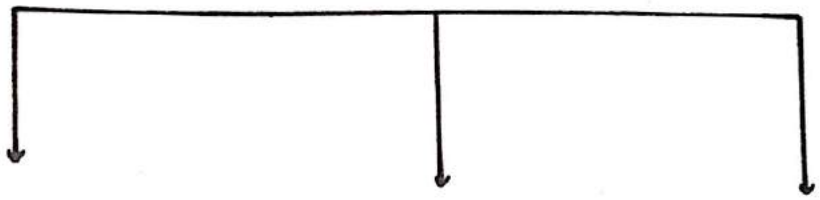

اودمنګل بن کودی د دویمې بنځې نه

«منګل»

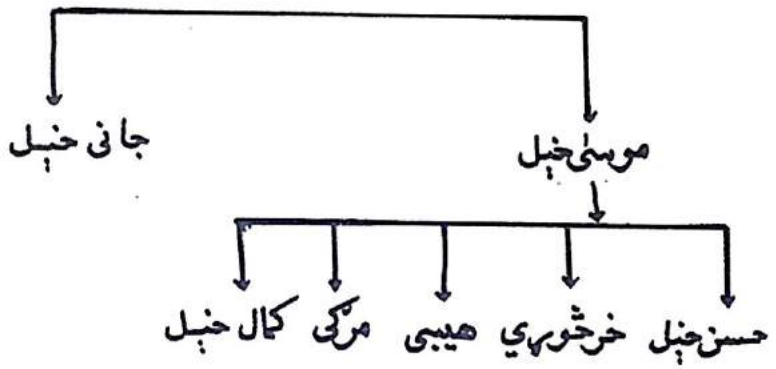

کرلانې قبیله : وردک بن کودی

«وردک»

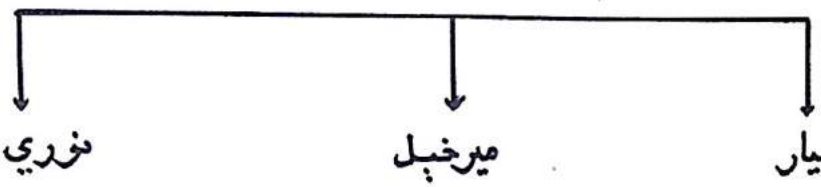

نوټ: په ځینو کتابونو کښې د وردک نور خپلوونه هم شته دی . « سیال »

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کرلانې قبائل؛

ب: "اپریدي"

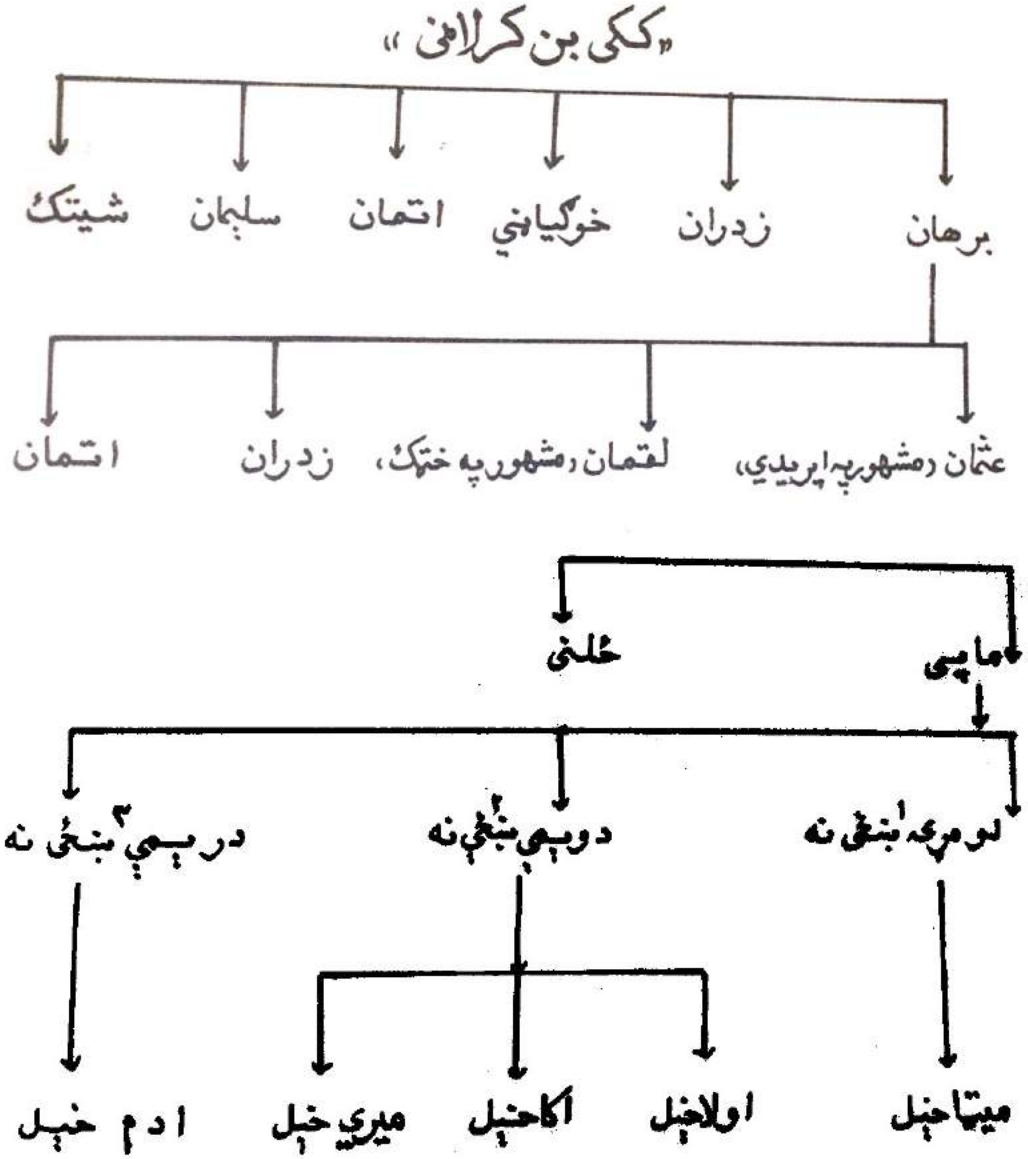

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

اولاخیل بن ماپی بن عثمان یا اپریدی

"اولاخیل"

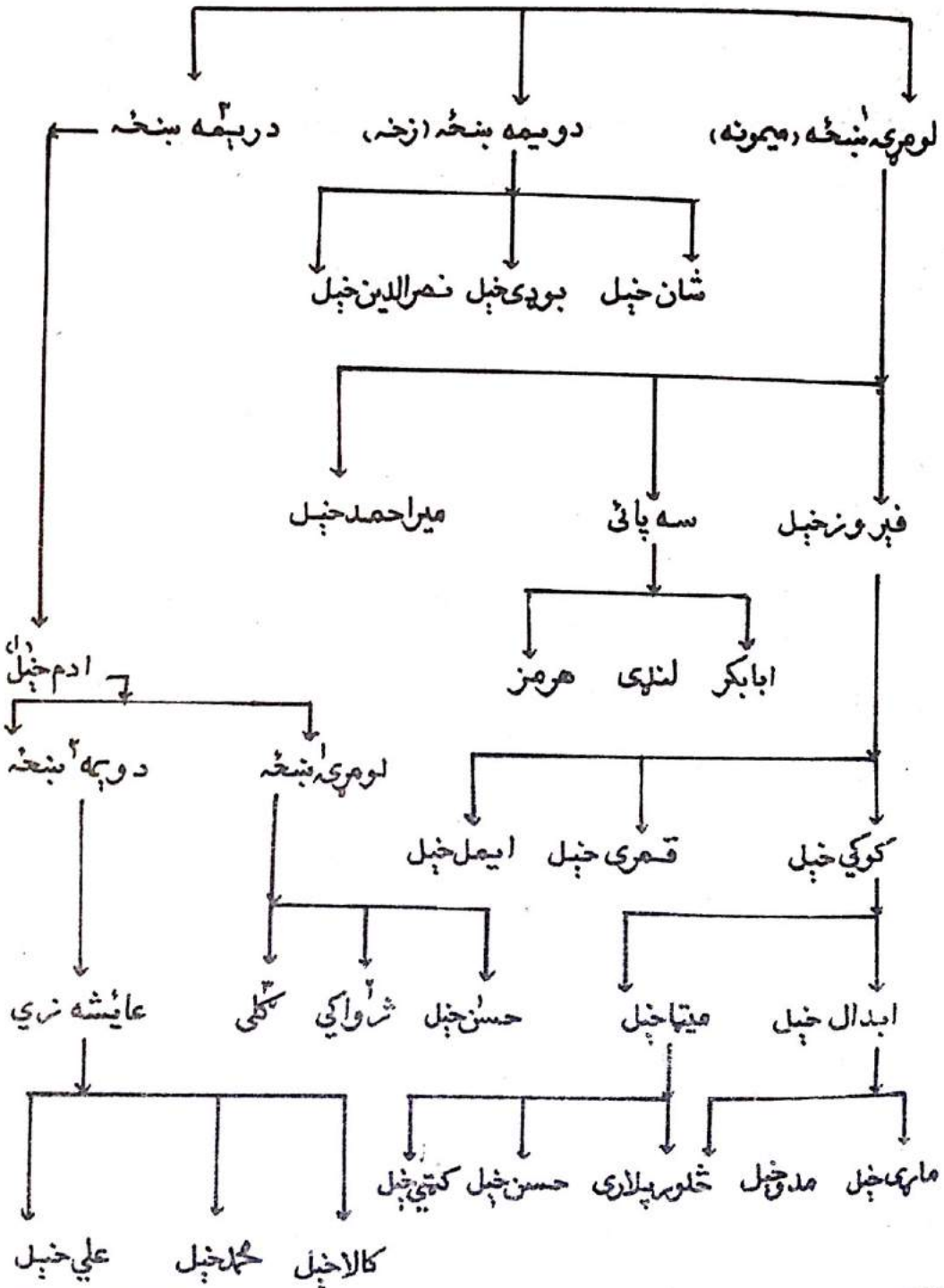

(۱) خینې وائي چې ادم خیل د اولاد وی نه د ماپی زوی د افریدی منصبي کیږي۔ (سیال)

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

میراحمد خپل بن اولاخپل بن عثمان یا اپریدی

«میراحمدخپل»

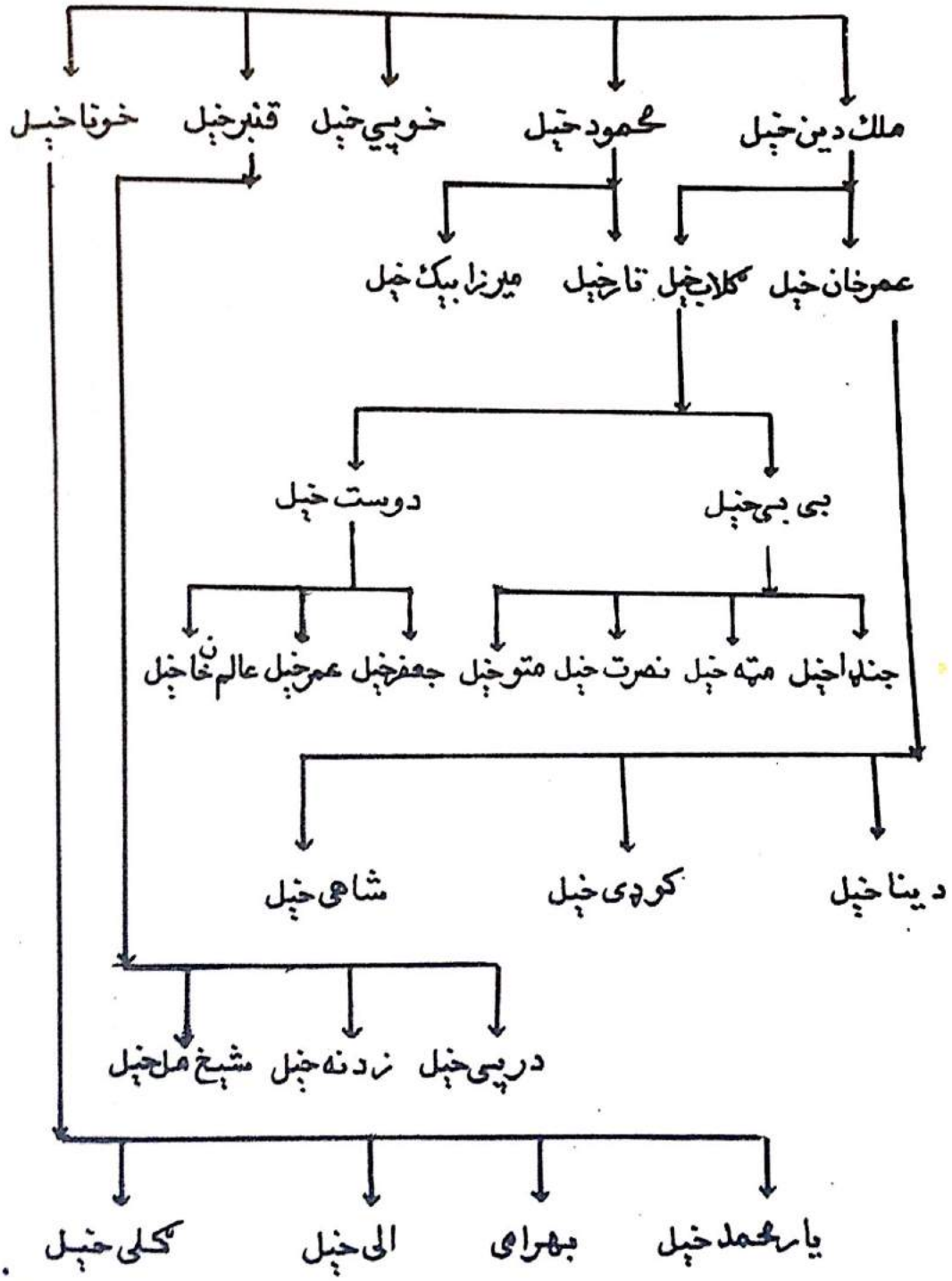

نوټ: د پاڼي اولادي ذکر وشو، دهغه دورور ځلنی اولاد لږ دی اوپه بنکښو کې استرګن دی.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کرلانئی قبائیل:

ج ـ «خُدران» زدران،

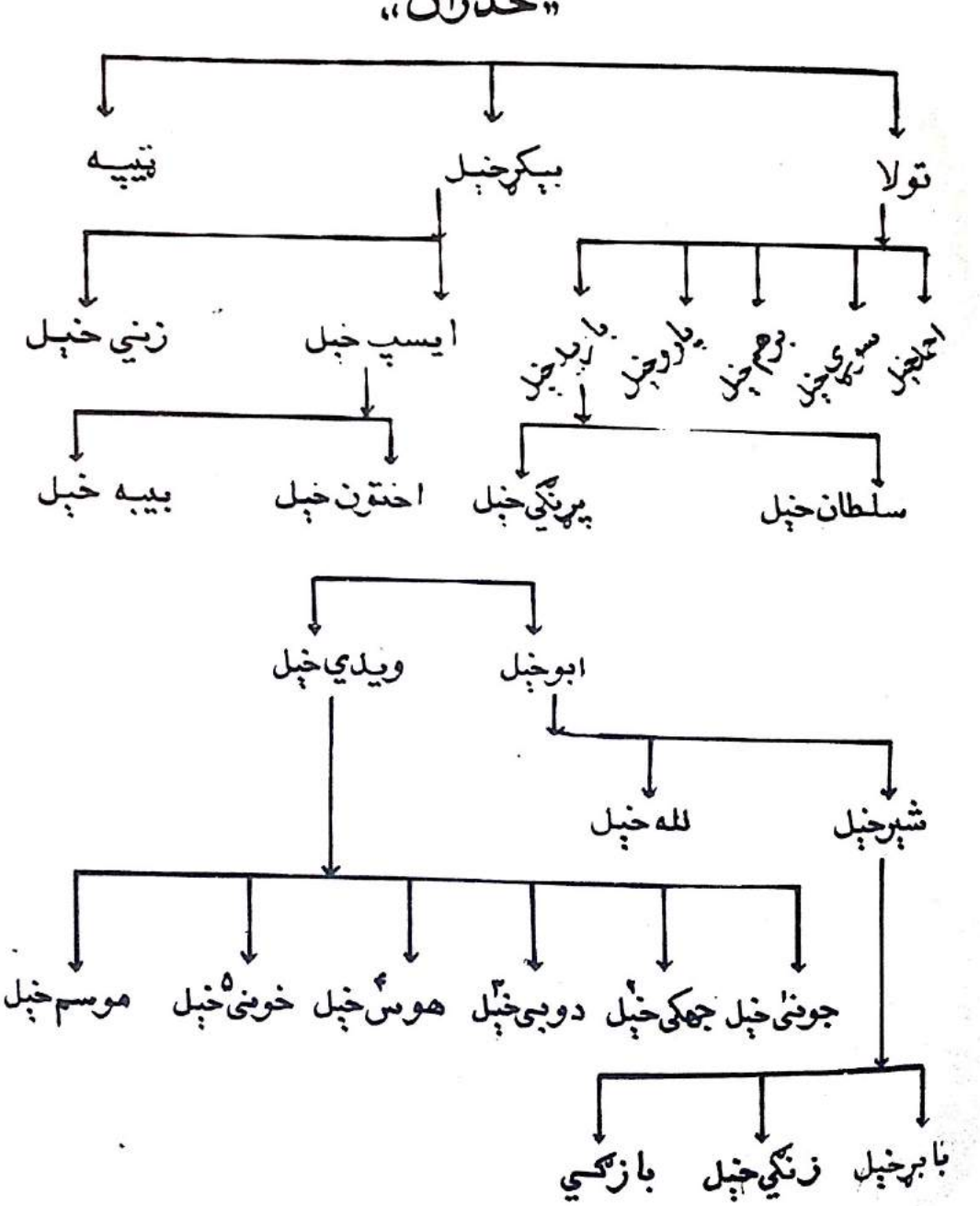

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

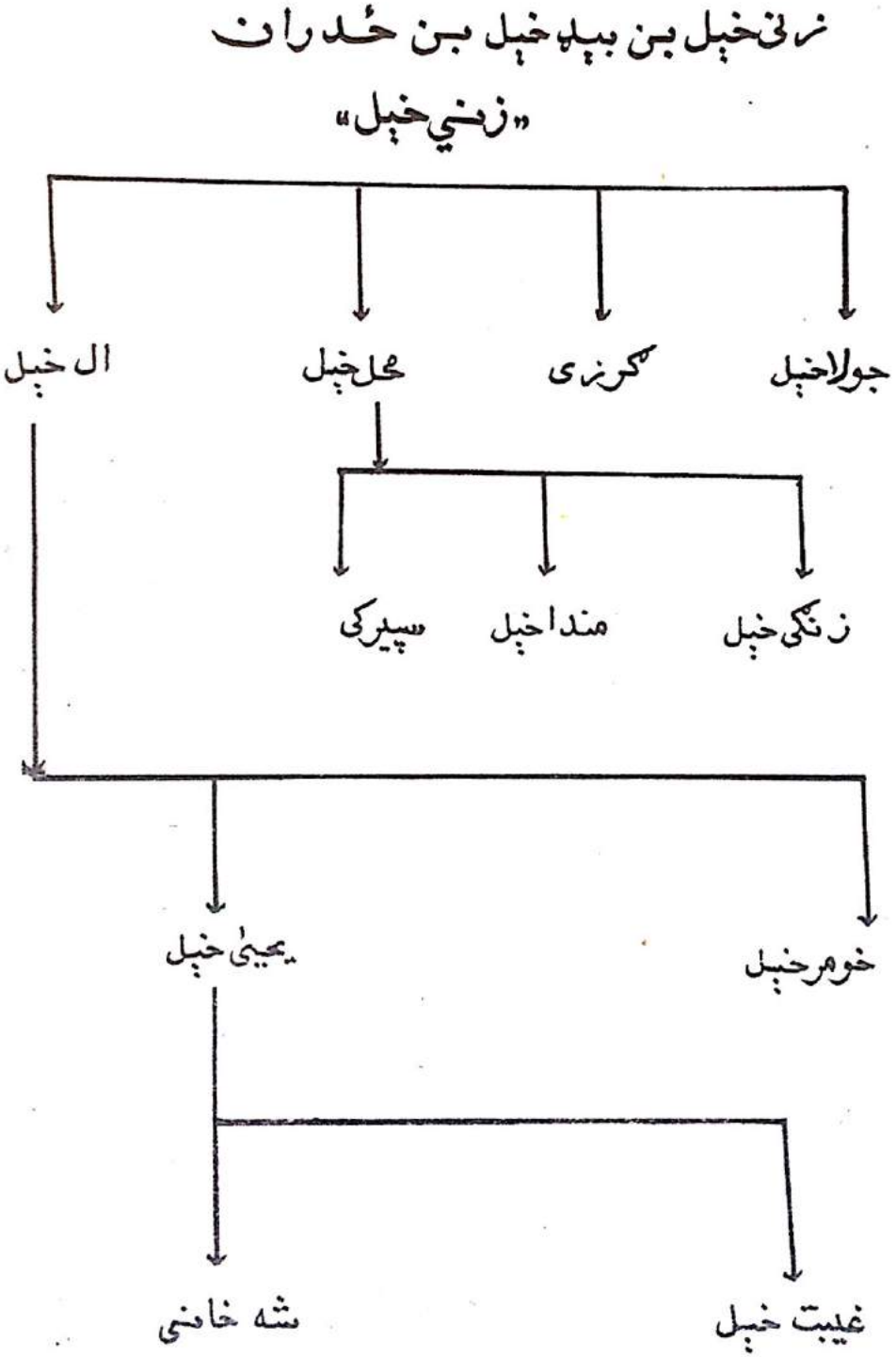

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کرلانئی قبائل؛

د- « ختک »

لقمان یعنی ختک بن برهان نه

« ختک »

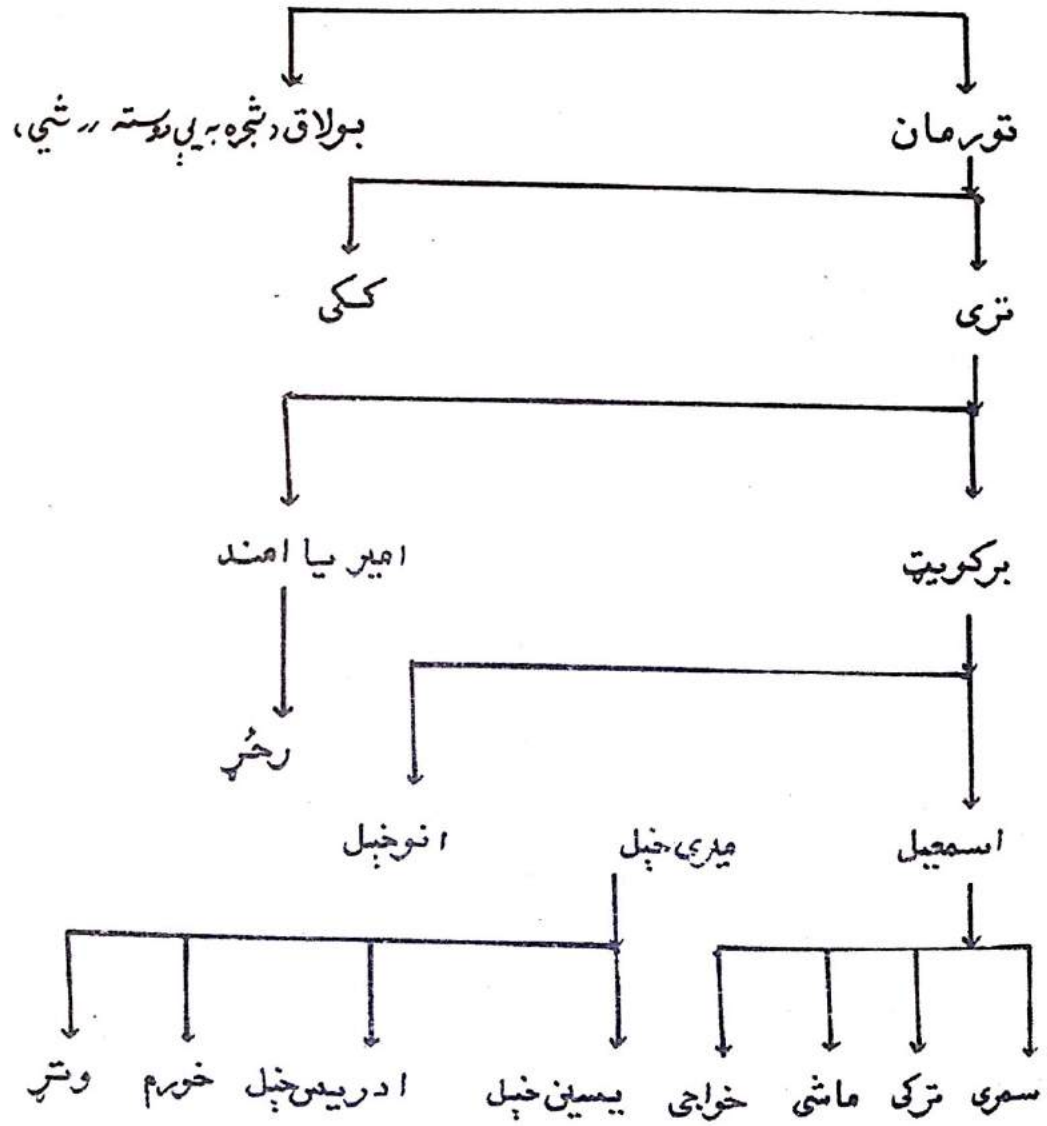

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

یسین خیل بن میری خیل بن برکویت بن قری بن ... بن لقمان خټک

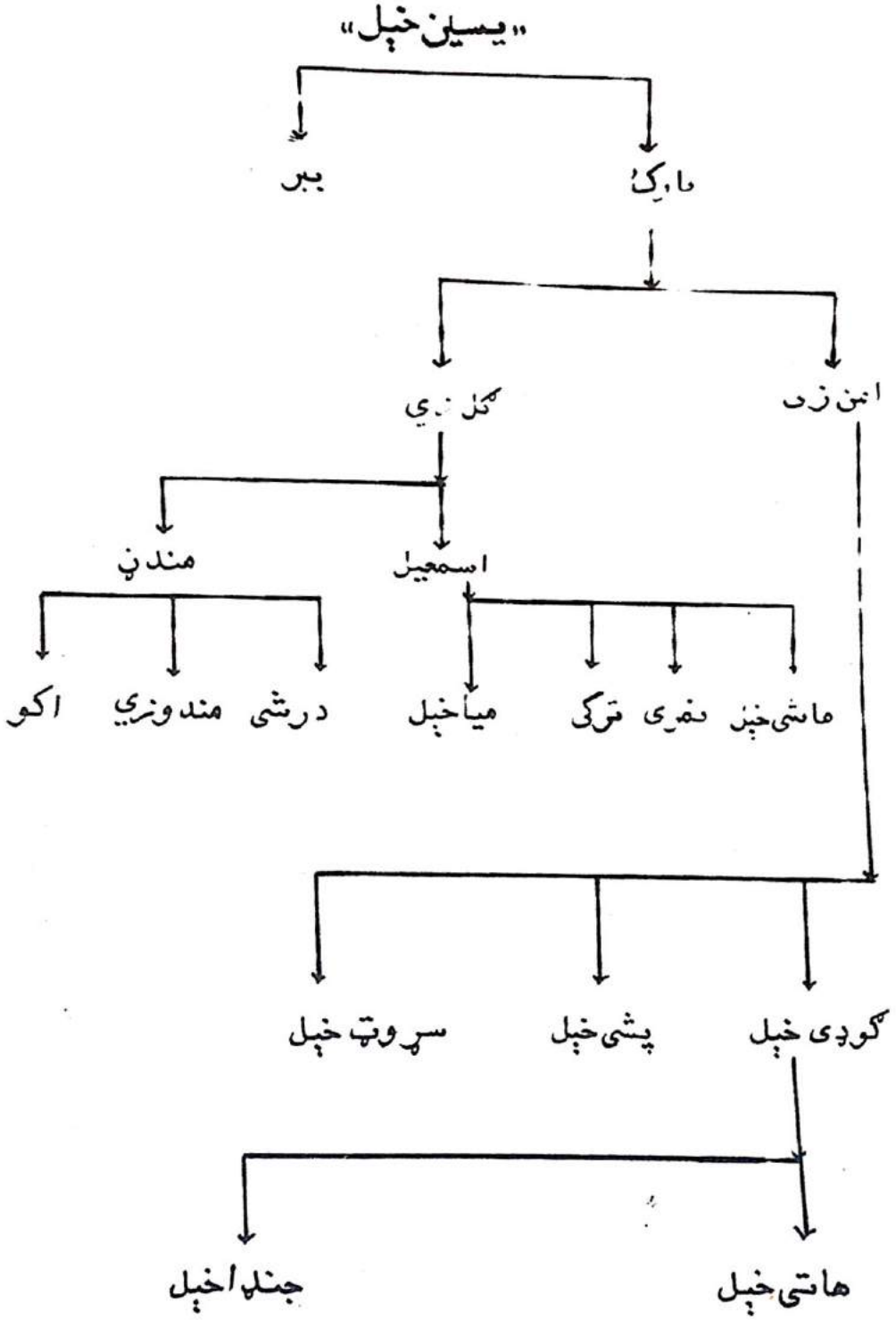

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

انوخیل بن برکویت بن تری بن تورمان بن لقمان ختک

"انوخیل"

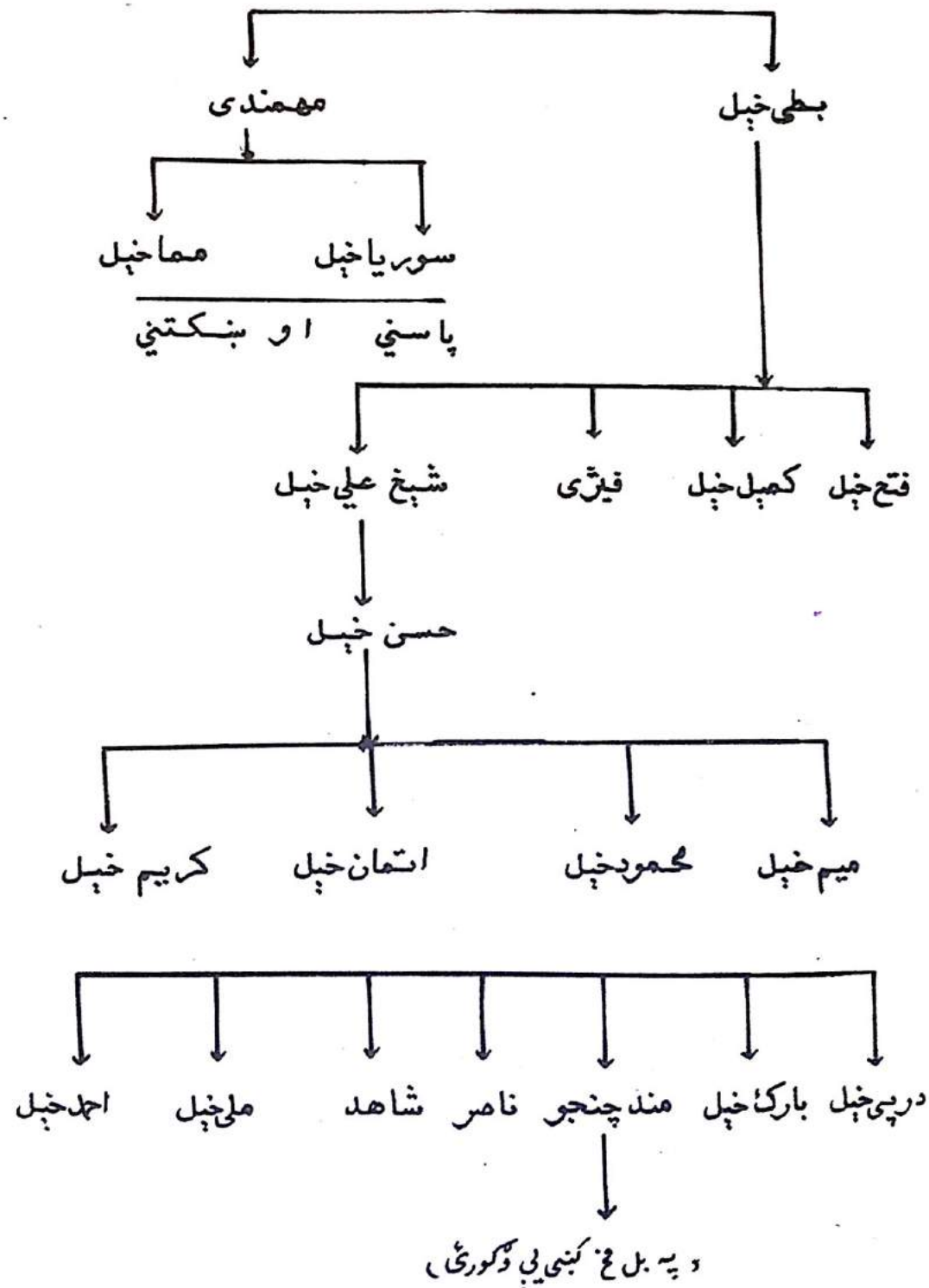

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

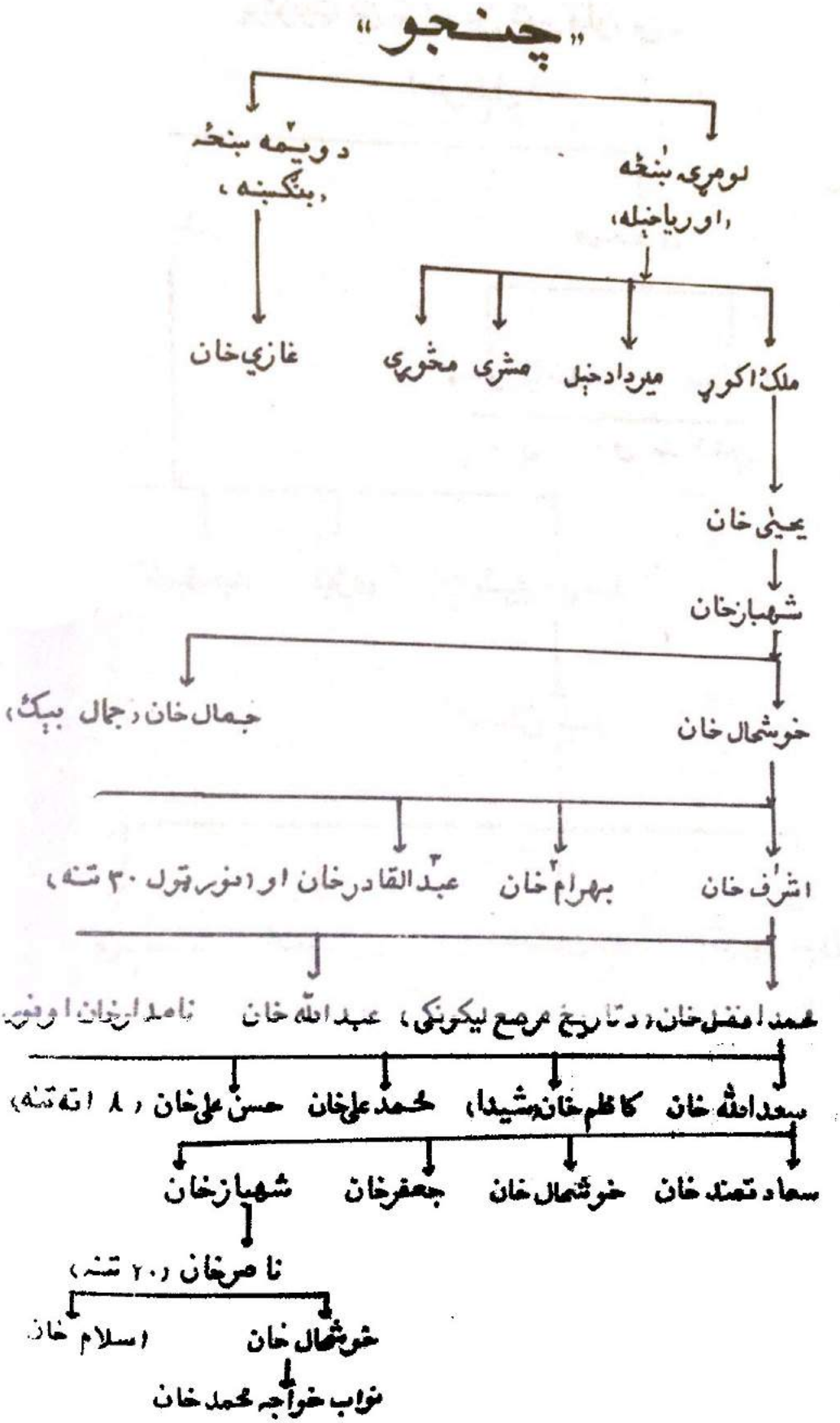

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کرلانئی قبائل؛

«ختک-بولاق»

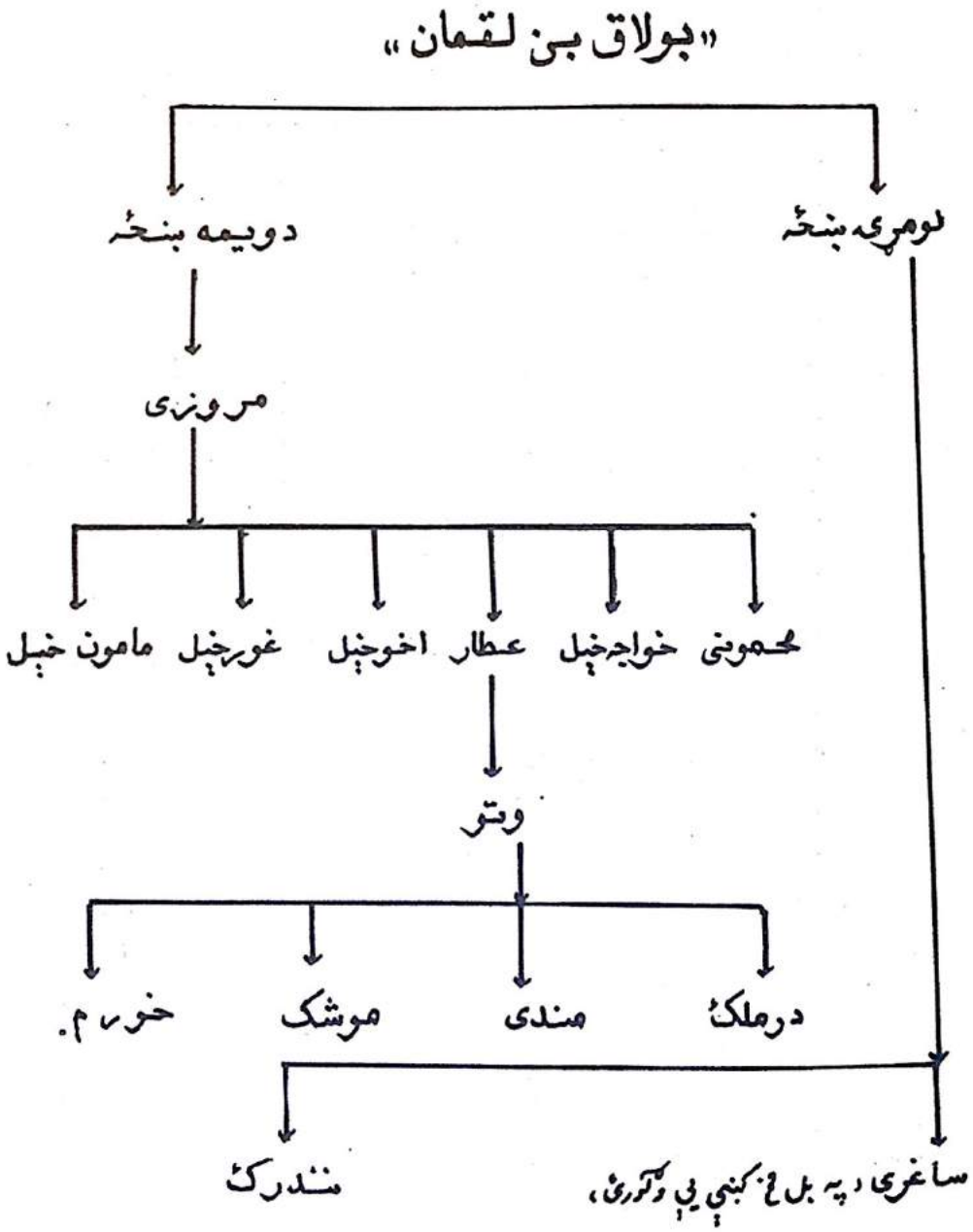

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساغری بن بولاق بن لقمان (ختک)

«ساغری»

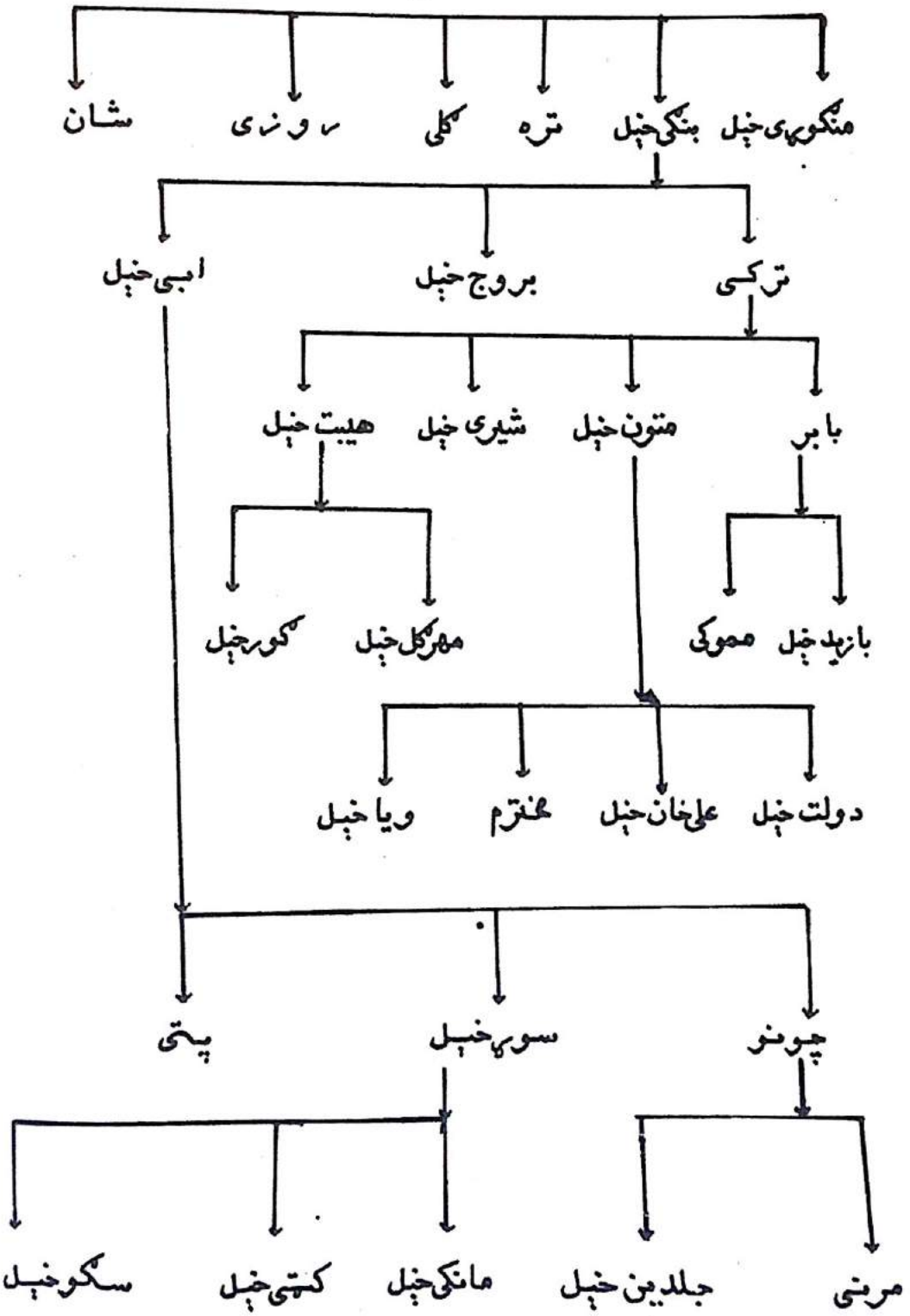

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

تپی بن ابی خیل بن بنگی خیل بن ساغری بن بولاق

«تپی»

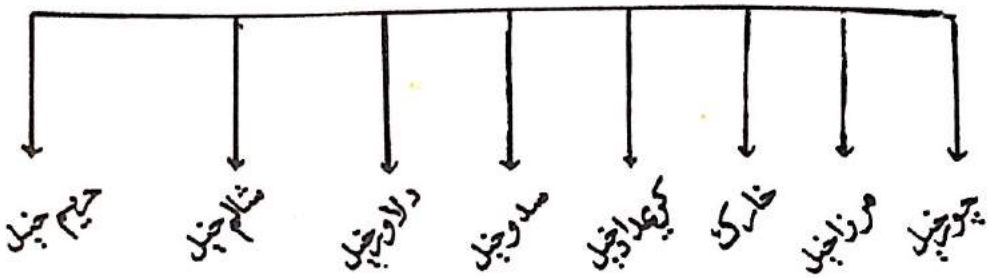

ککی بن تورمان بن لقمان بن برهان

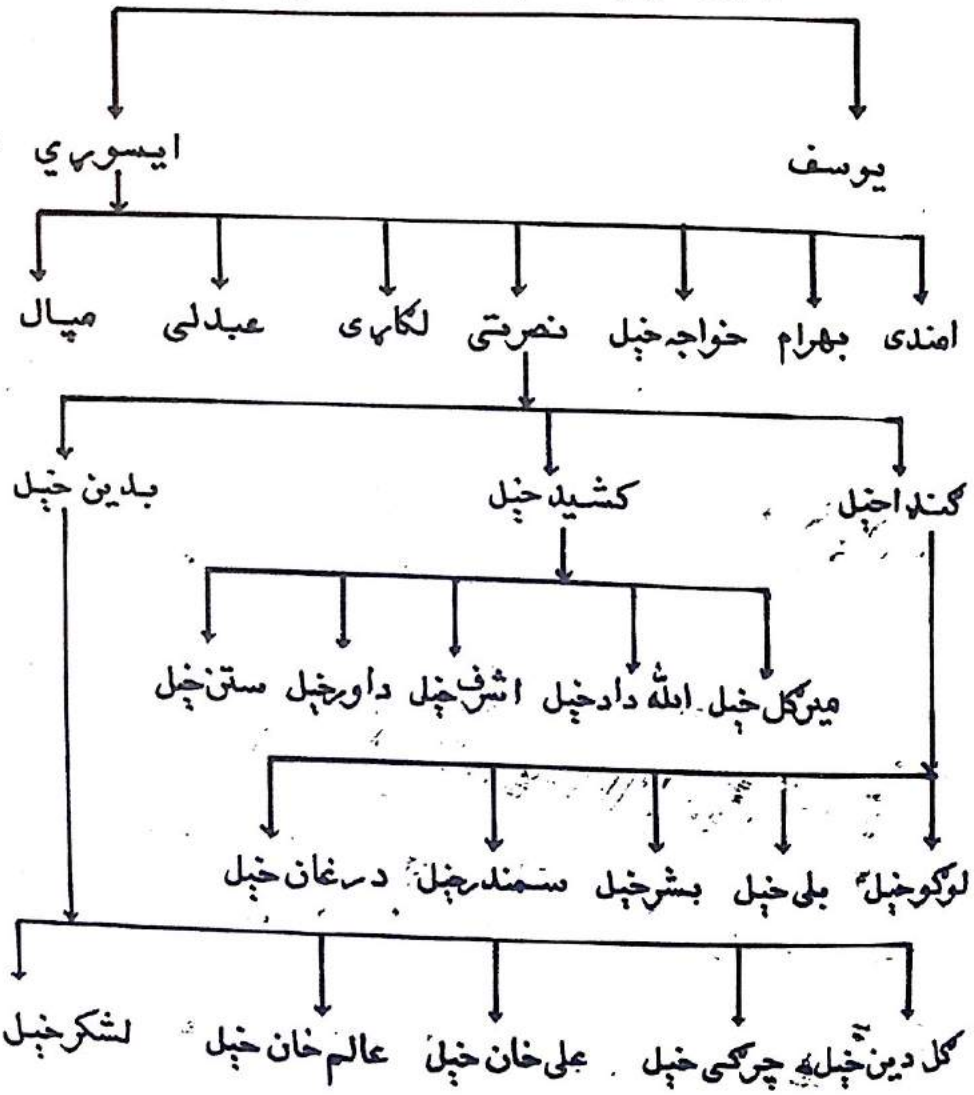

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کرلانی قبائل :

"اتمان خیل"

"اتمان بن برهان، اتمانخیل بن ککی -

بن کرلان

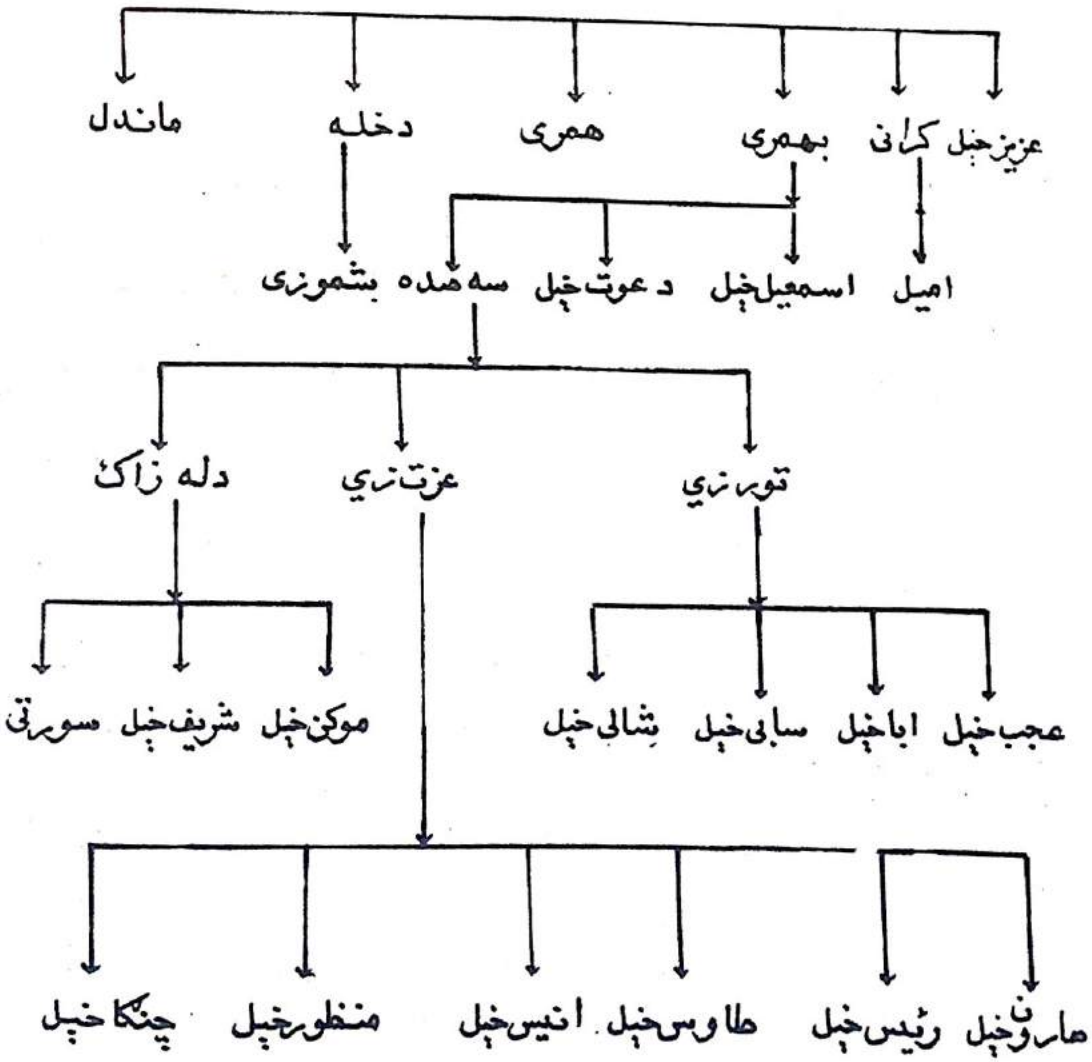

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

اسمعیل خیل بن بهمری بن اتمان خیل

«اسمعیل خیل»

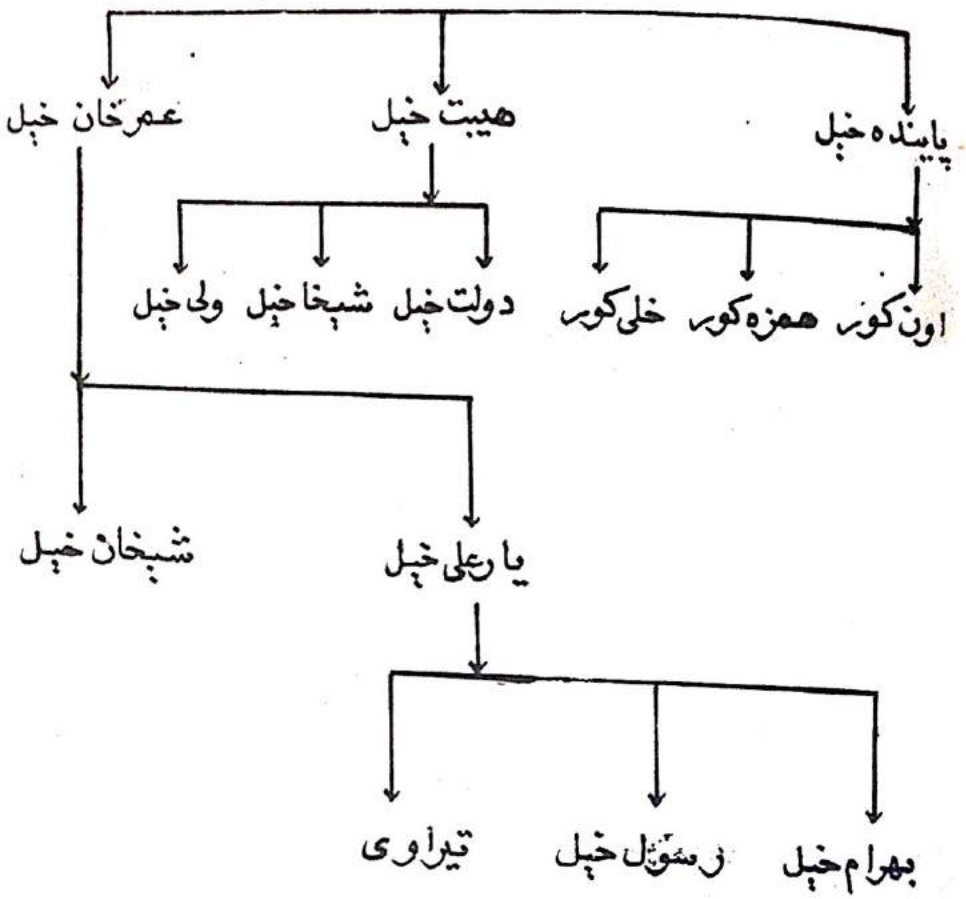

دعوت خیل بن بهمری بن اتمان خیل

«دعوت خیل»

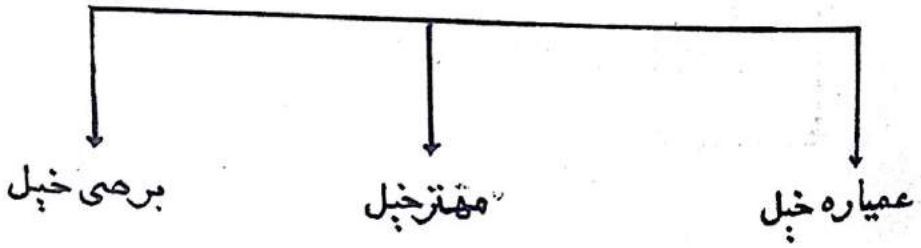

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

عمیاره خیل بن دعوت خیل بن بهمری بن اتما خیل

«عمیاره خیل»

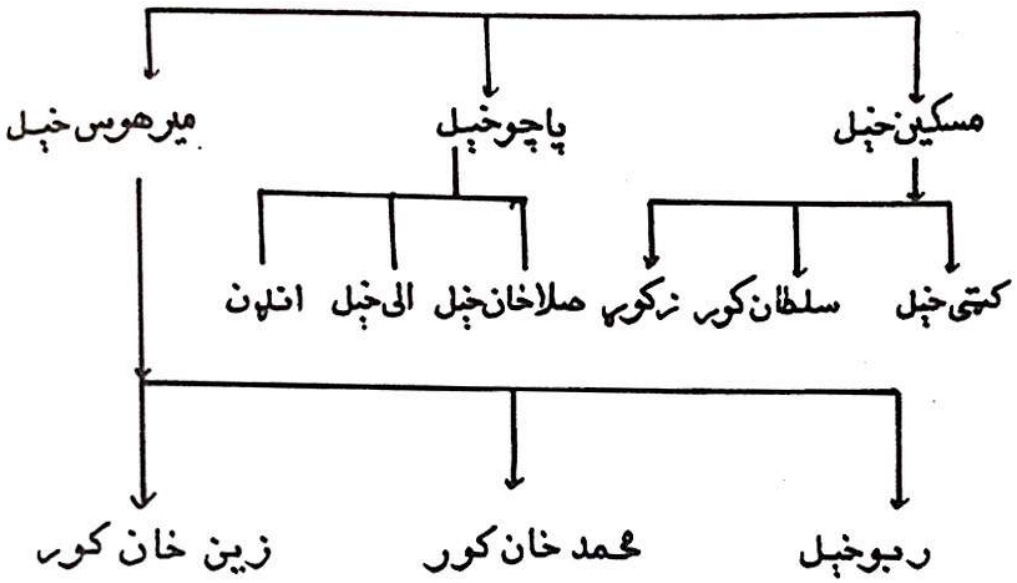

مهتر خیل بن دعوت خیل بن . . . بن اتما خیل

«مهتر خیل»

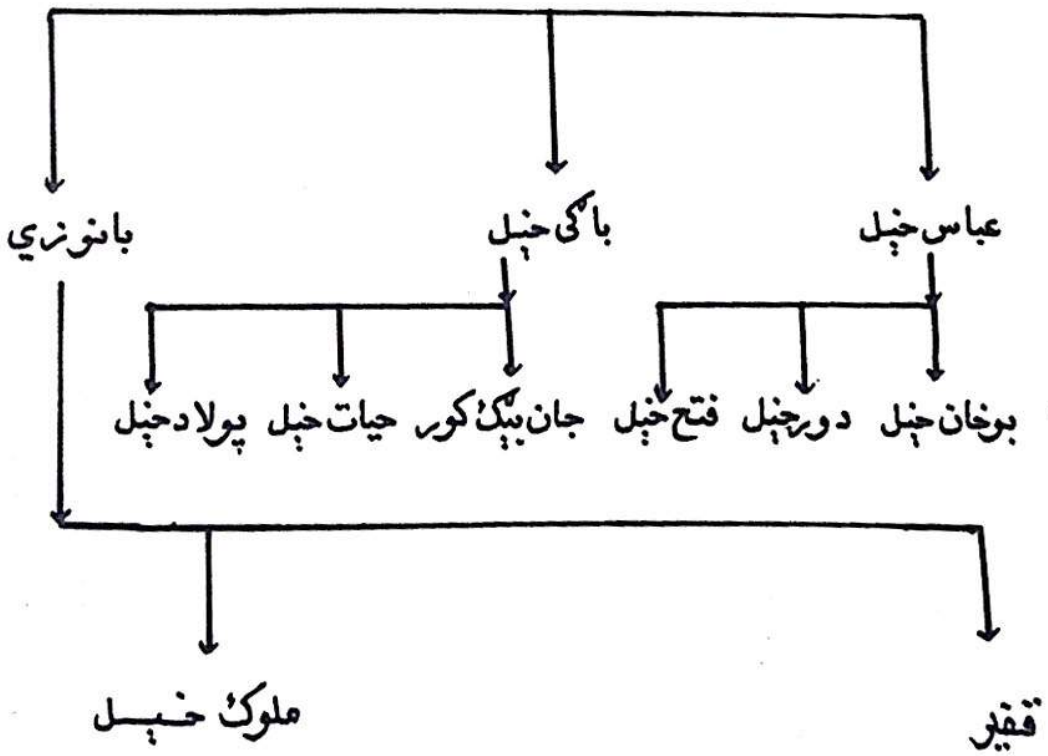

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

برمی خیل بن د عوت خیل بن ... بن اتمانخیل

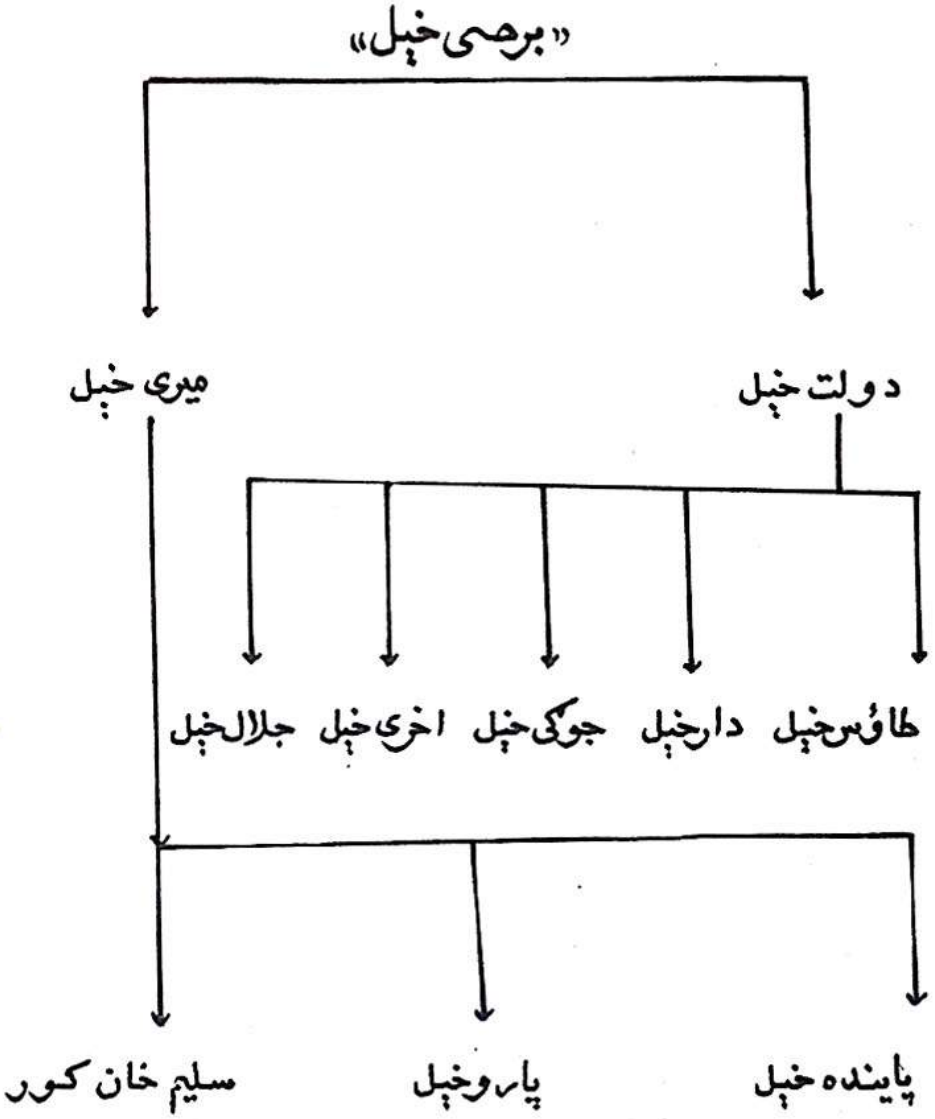

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کرلانی قبائل؛

و- «خوګیانی»

«خوګیانی»

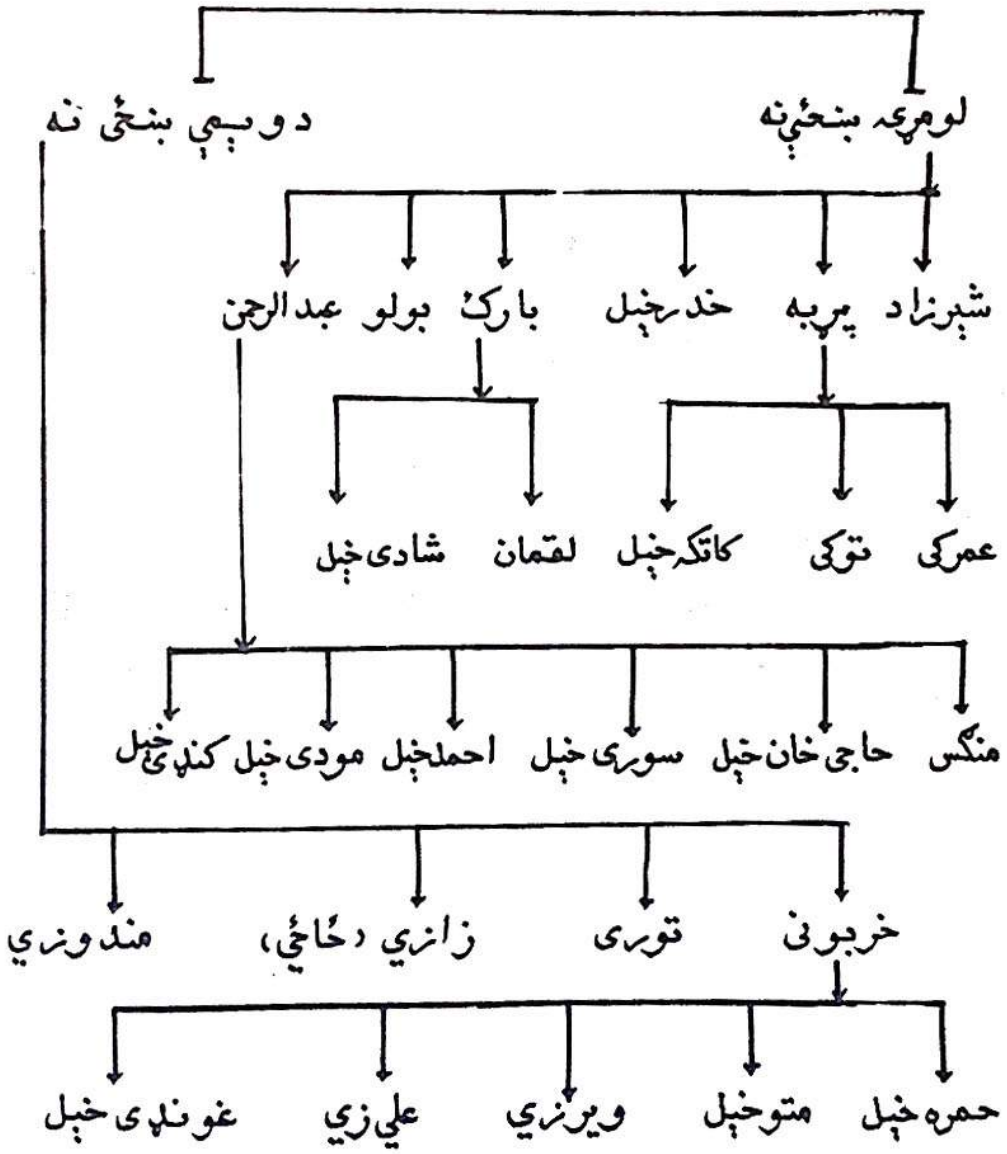

نوټ : وزیرخوګیانی نه دي دلالي وزیراولاده زرغلی له خوګیانو سره اړولي دي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کرلانې قبايل

ر- وزير، مسعود

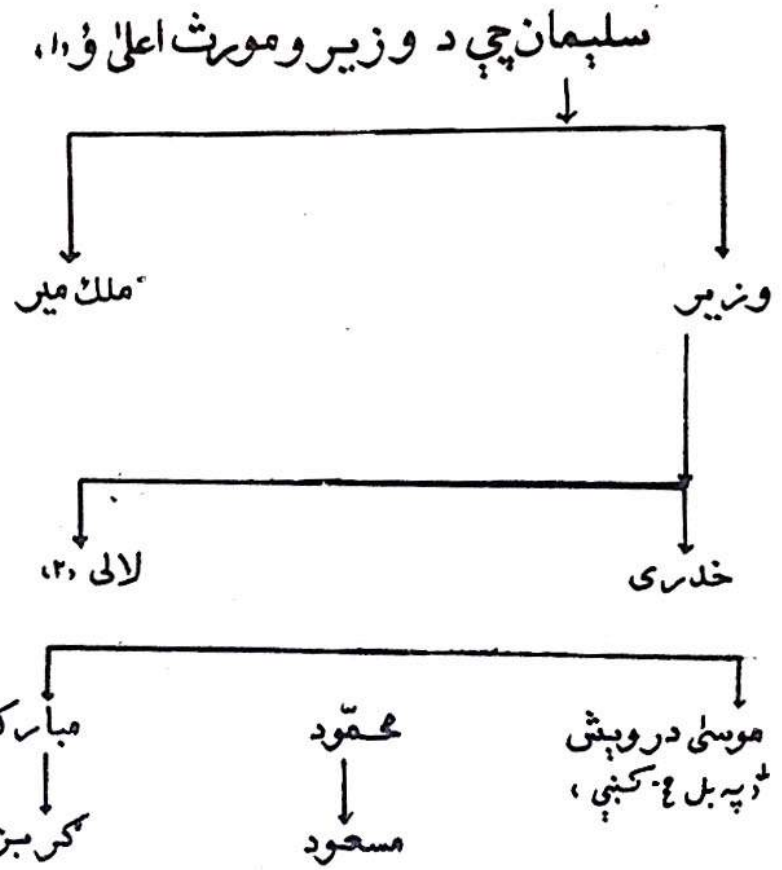

(۱) څنې خلک وایۍ چې د سلیمان نه وزیر اوملک میر دی، او د وزیر نه خدړی او لالی دی او د ملک میر نه بنګښ دی م۱۲۷۴ د کبر وکتاب پټان (محبوب علی شاه ترجمه).

(۲) لالی د خدړی ورور د وزیر زوی د چیله ورورۀ خفه شوی او تللی د سپین غره په شمال کښې يې د خوګیانو سره اړولی او خوګیانې ګڼلی شي. « سیال »

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

موسیٰ دروپش بن خدری بن وزیر

«موسیٰ دروپش»

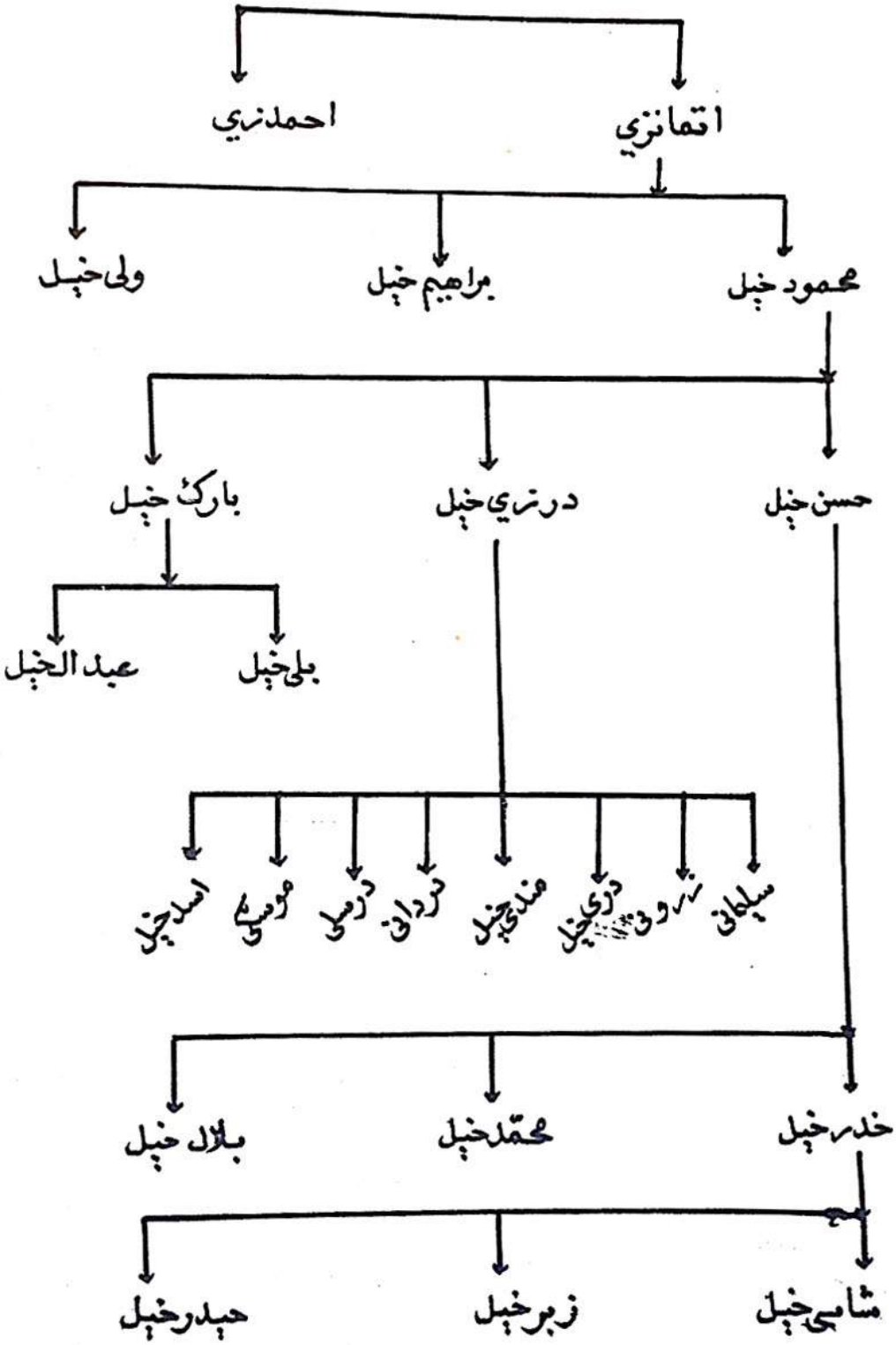

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

محمّدخیل بن حسن خیل بن محمودخیل بن ... بن وزیر

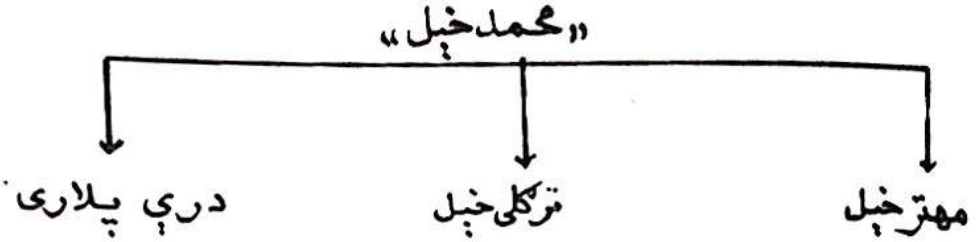

بلال خیل بن حسن خیل بن محمود خیل بن ... وزیر

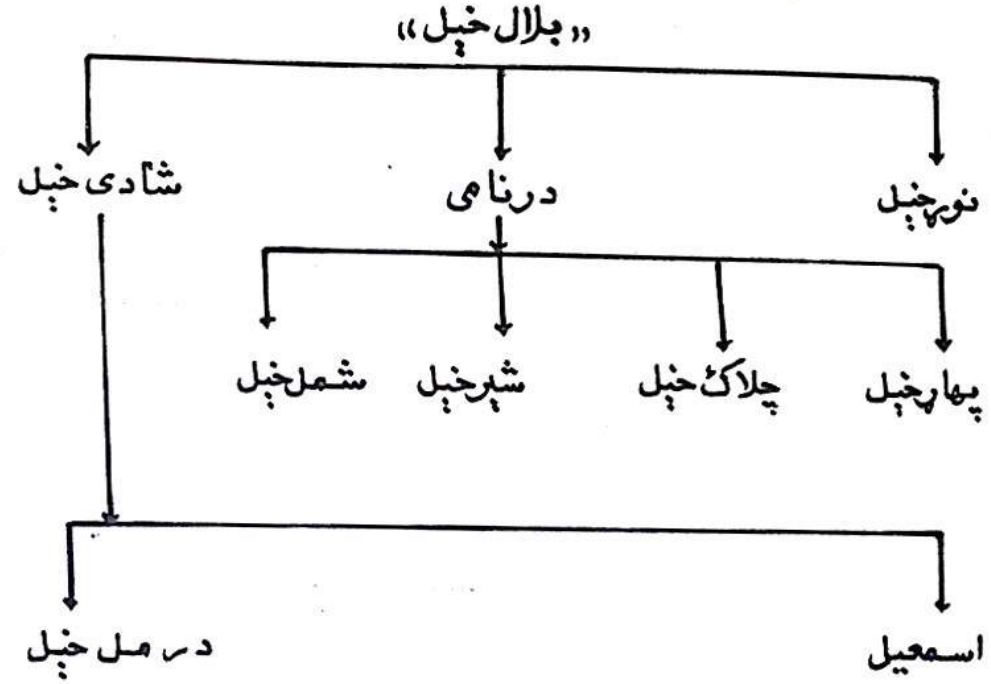

دمندی خیل بن درزی خیل بن محمودخیل نه

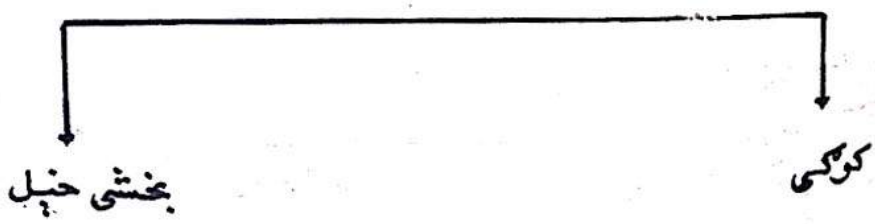

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دردانی بن د رزي نه

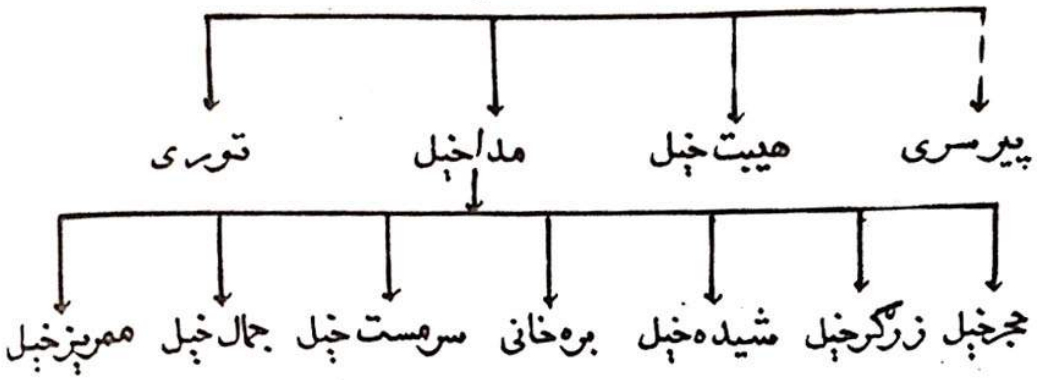

د "درسلی" بن درزي نه

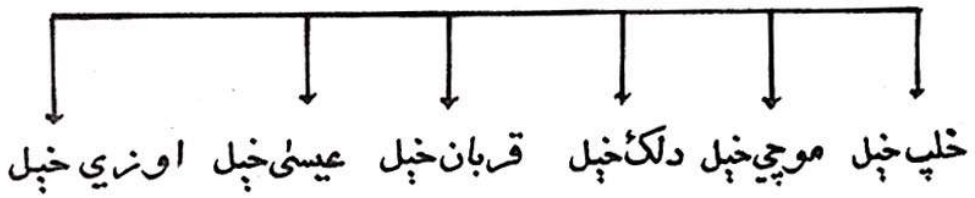

د "موسکی" بن درزي نه

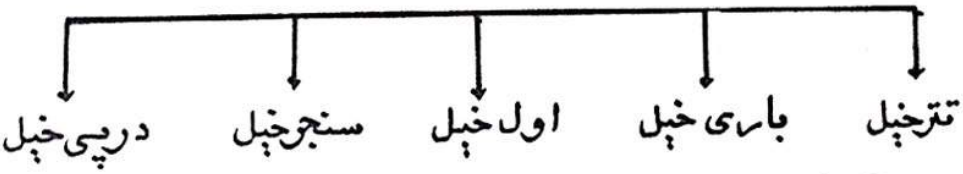

او د "اسدخیل بن درزي نه

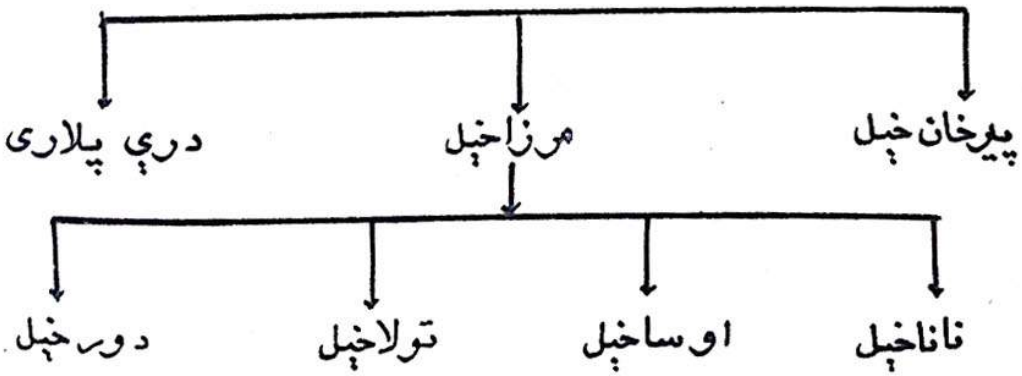

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د بارک خېل بن محمود خېل بن اتمانزي نه

«بارک خېل»

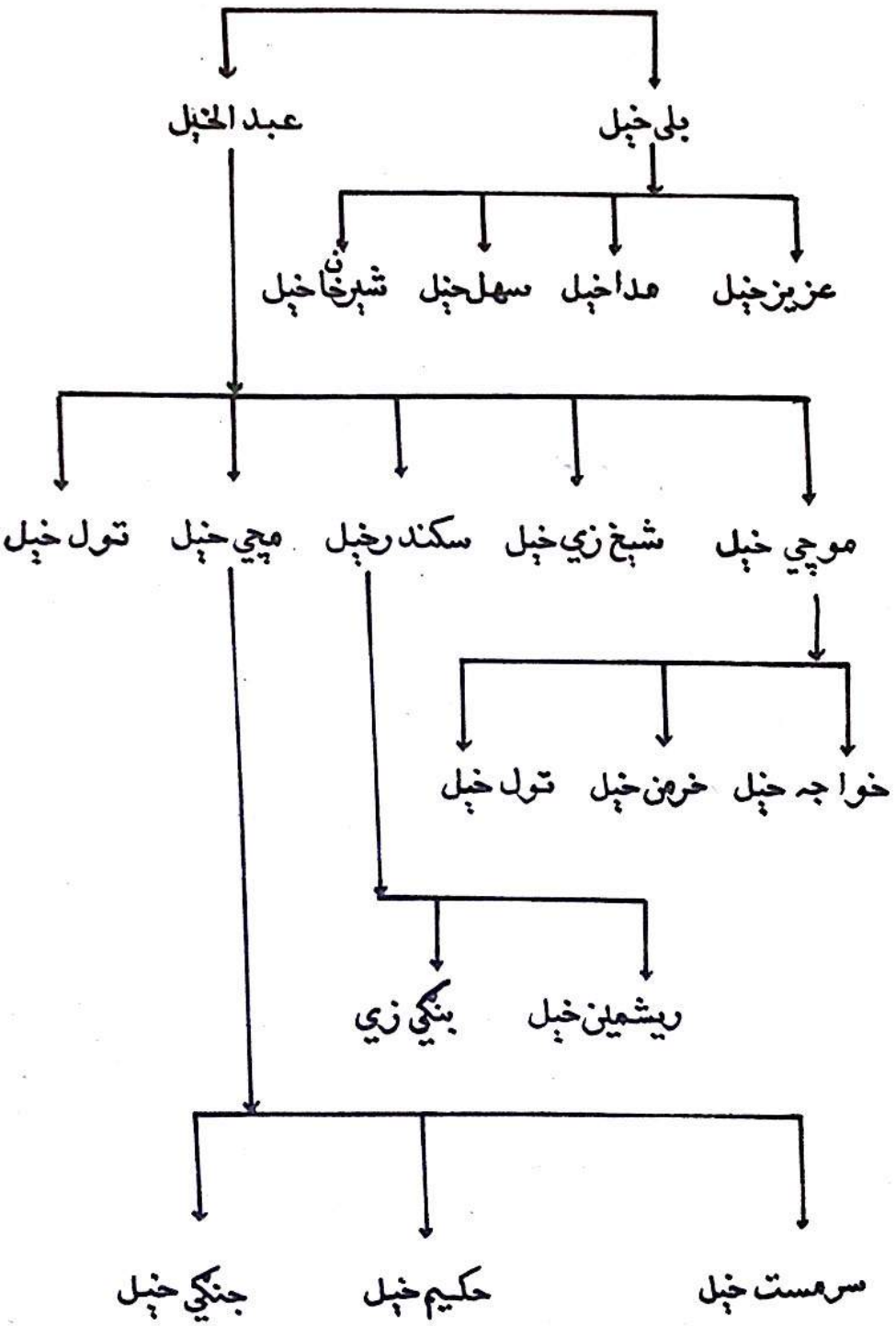

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

براهيم بن اتمانزي

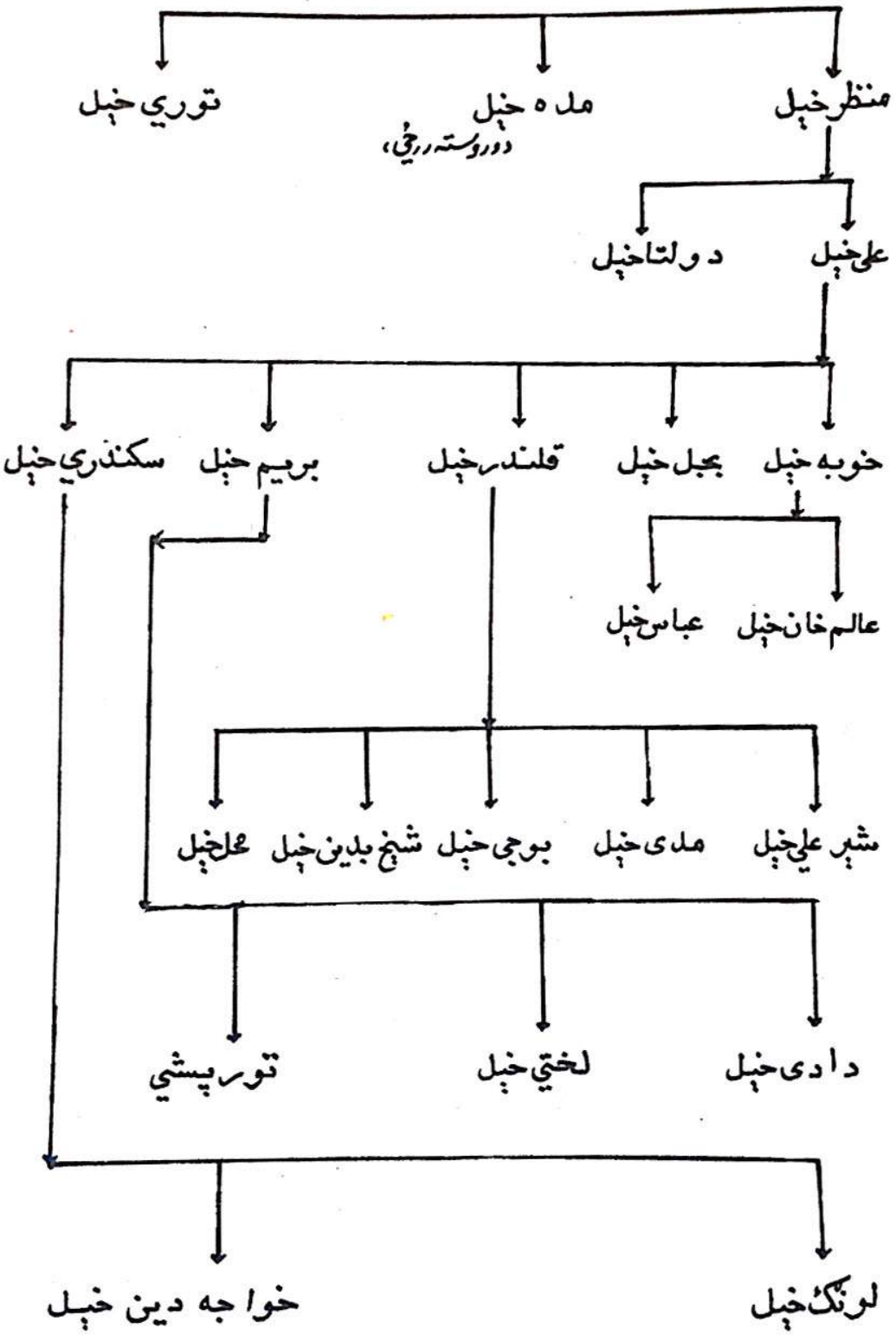

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د «مده خېل» بن اتمانزي نه

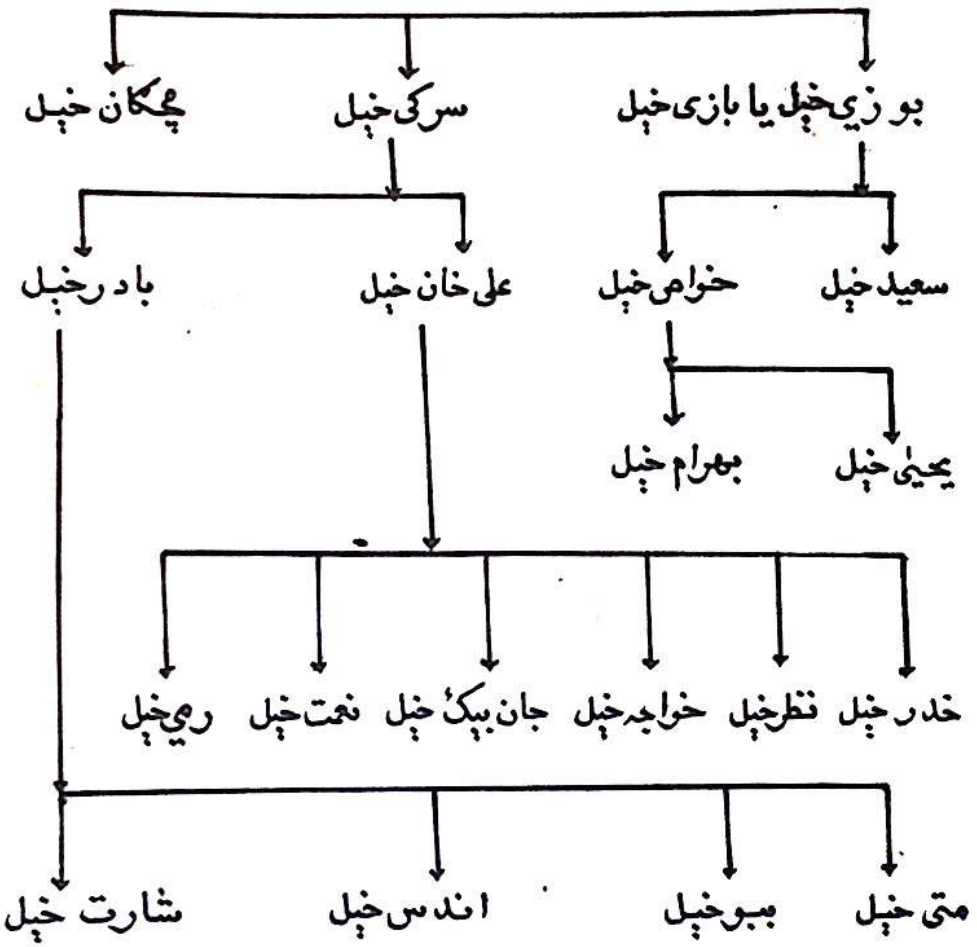

د توری خېل بن براهیم خېل بن وتمانزی نه

«توری خېل»

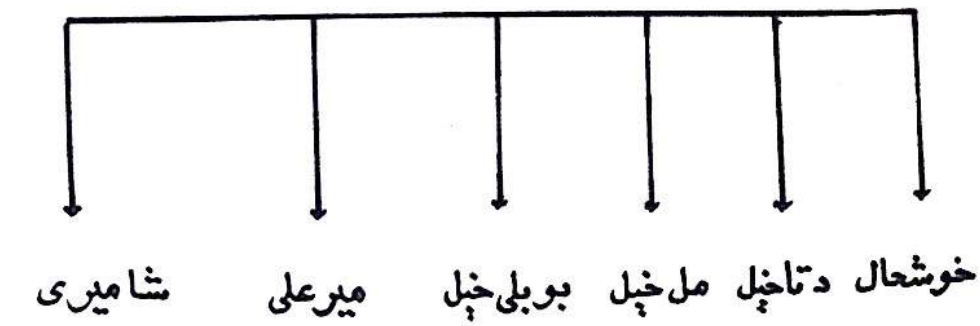

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دخوشحال بن توري خپل نه

د تاخپل بن توري نه

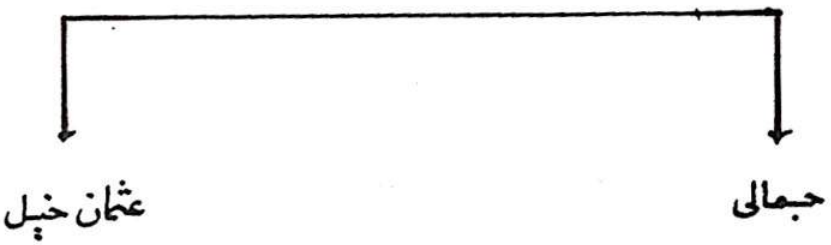

د مل خپل بن توری نه

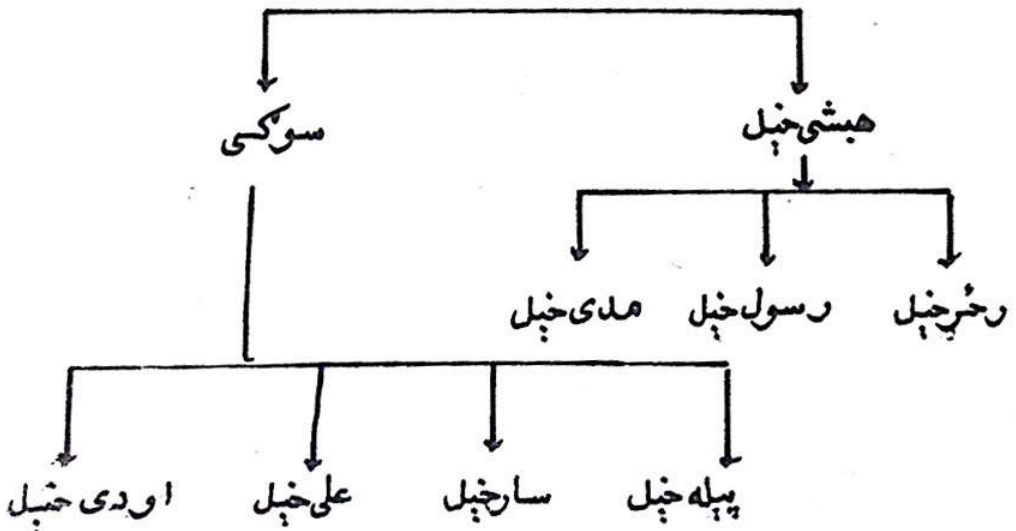

د بوبلی خپل بن توري نه

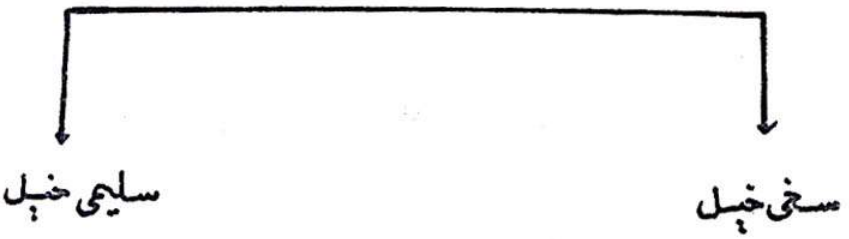

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

شامیری بن توری نه

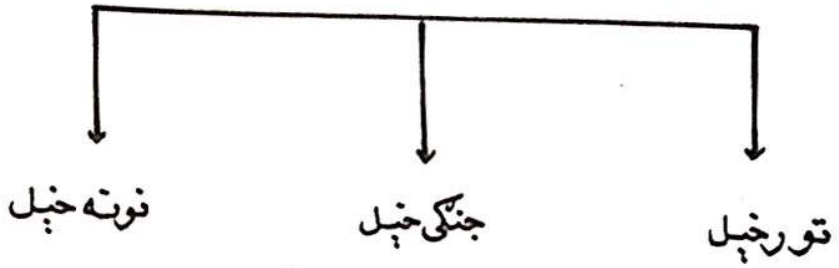

د ولی خیل بن وتمانزي نه

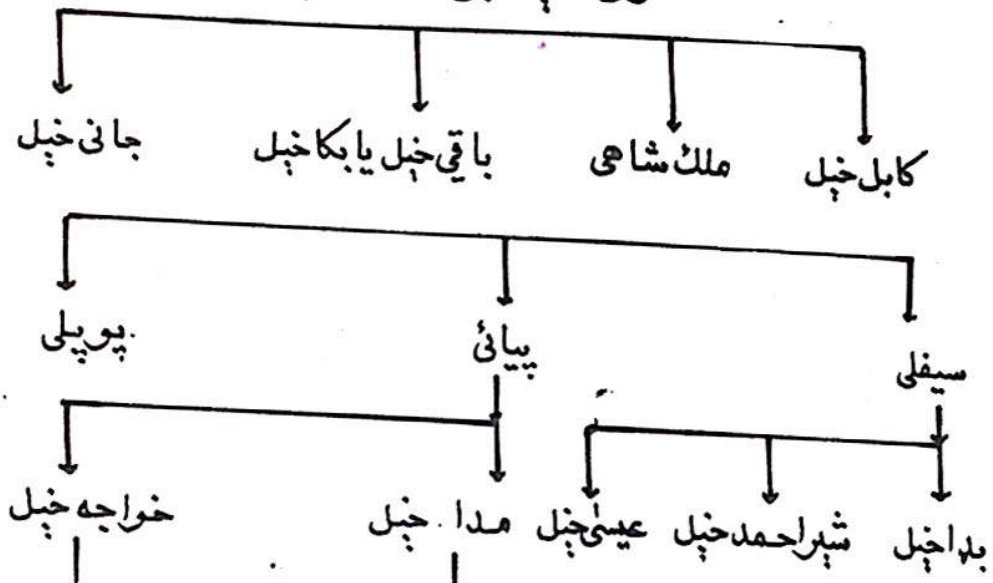

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د "باقي خېل" يا بكاخېل بن ولي خېل بن وتمانزي نه

"باقي خېل"

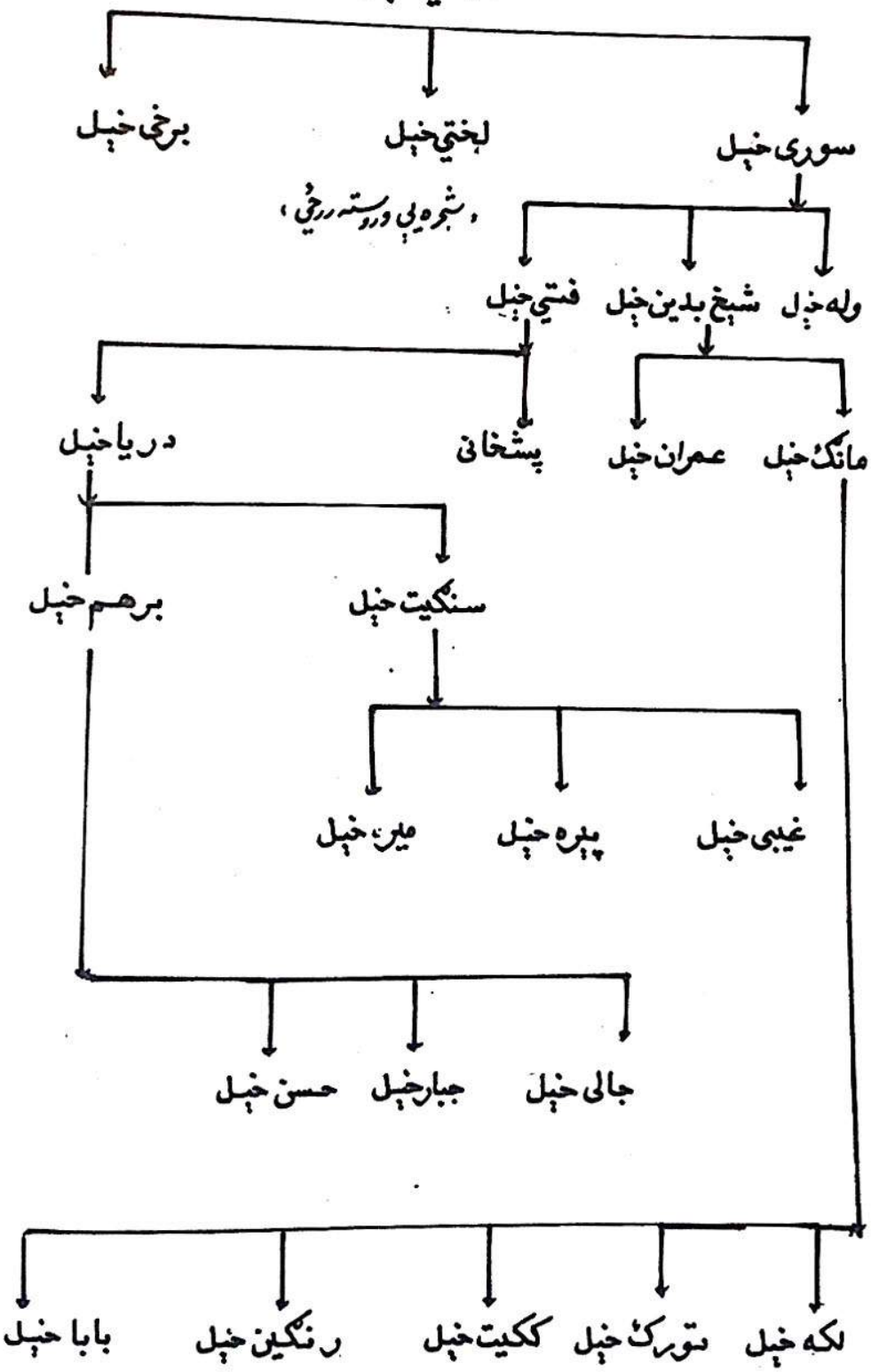

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

لختی خیل بن باقی خیل بن ولی خیل بن وتمانزي

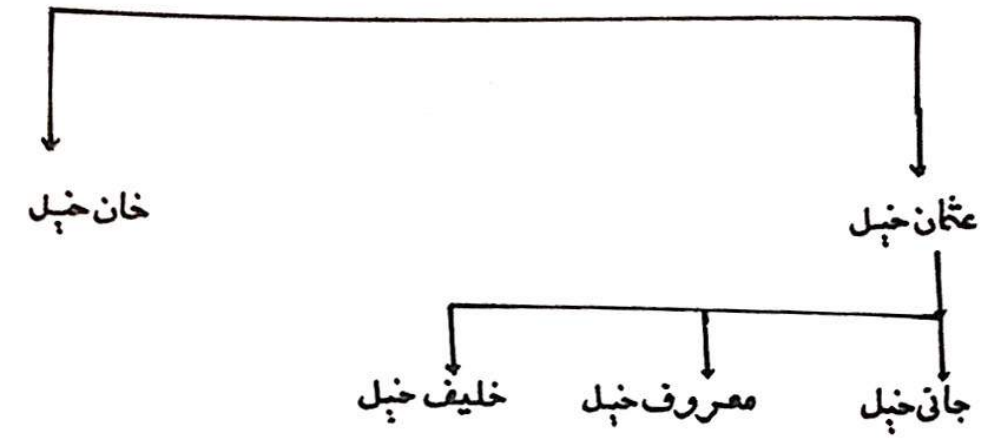

برمی خیل بن باقي خیل بن ولی خیل بن وتمانزي

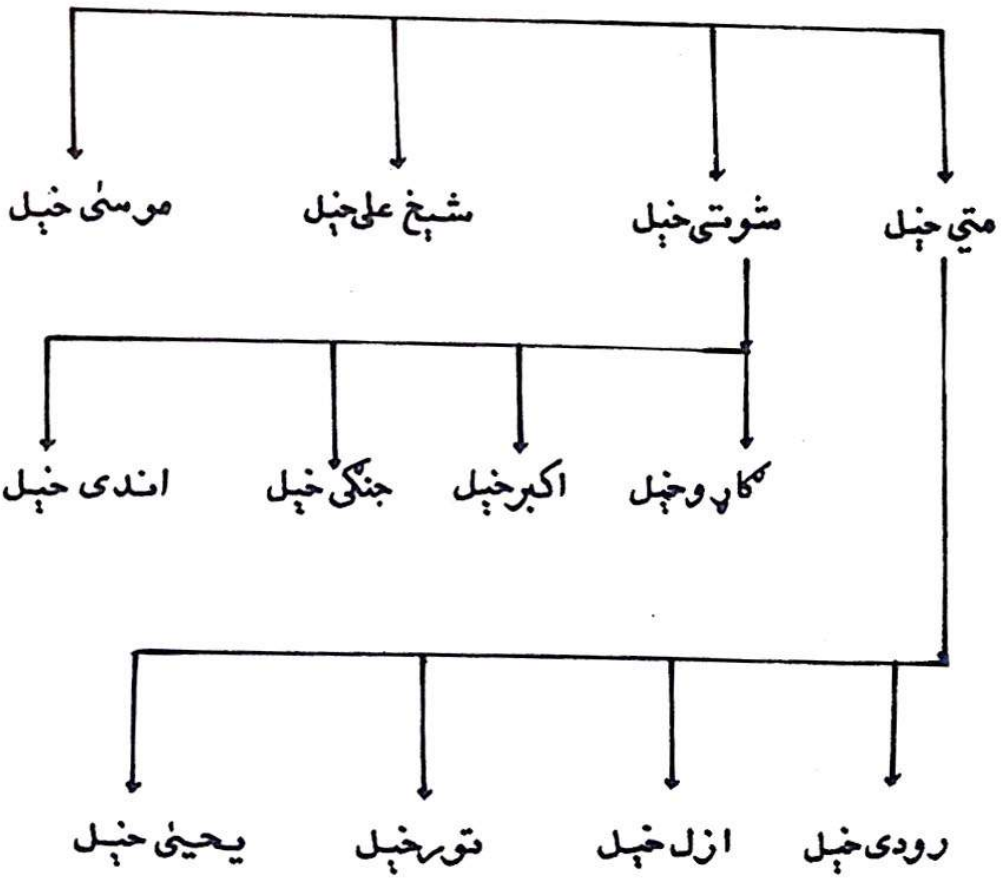

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د جانۍ خېل بن ولې خېل بن وتمانزي نه

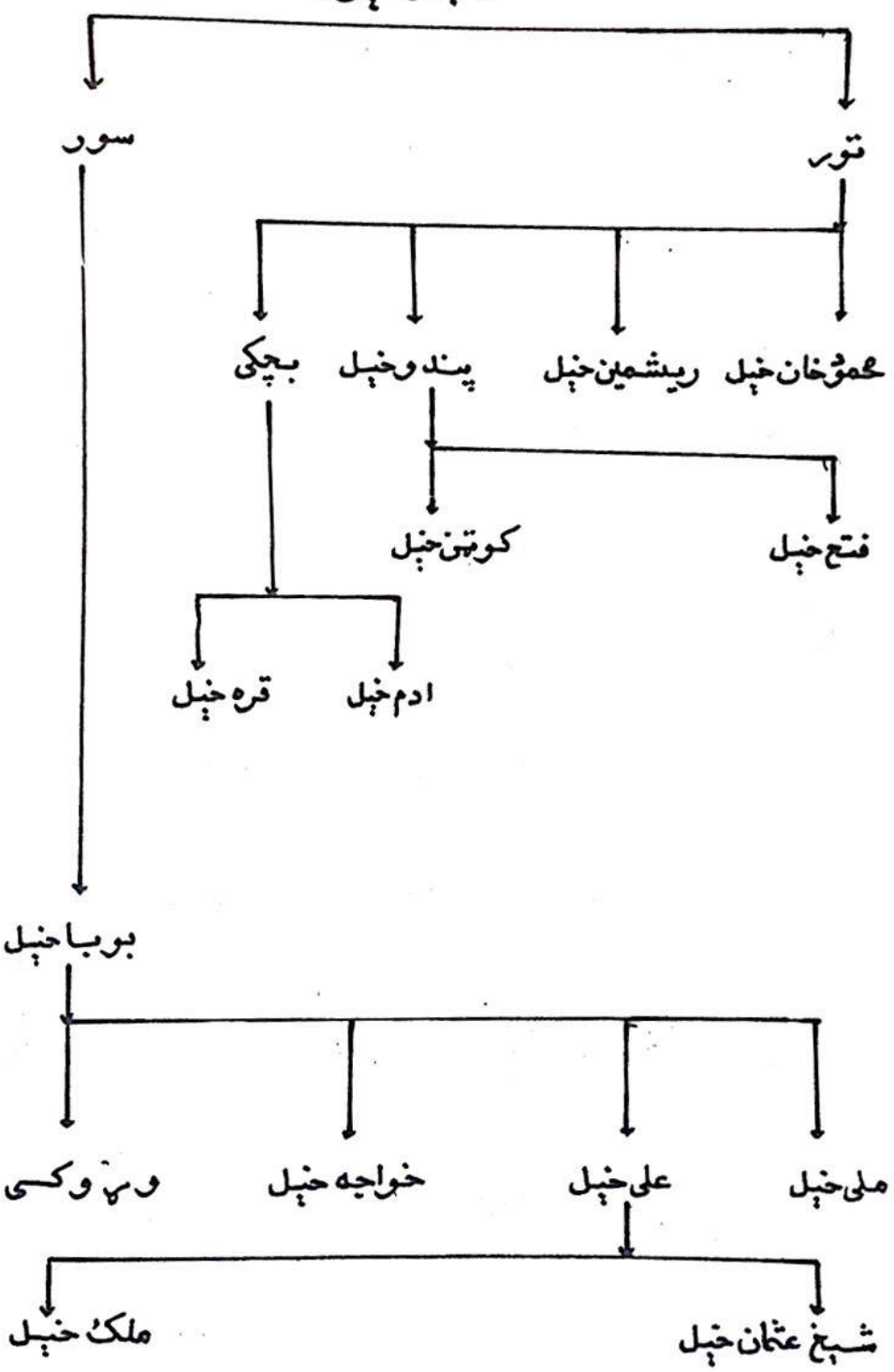

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

وزیر، احمدزی

"احمدزی"

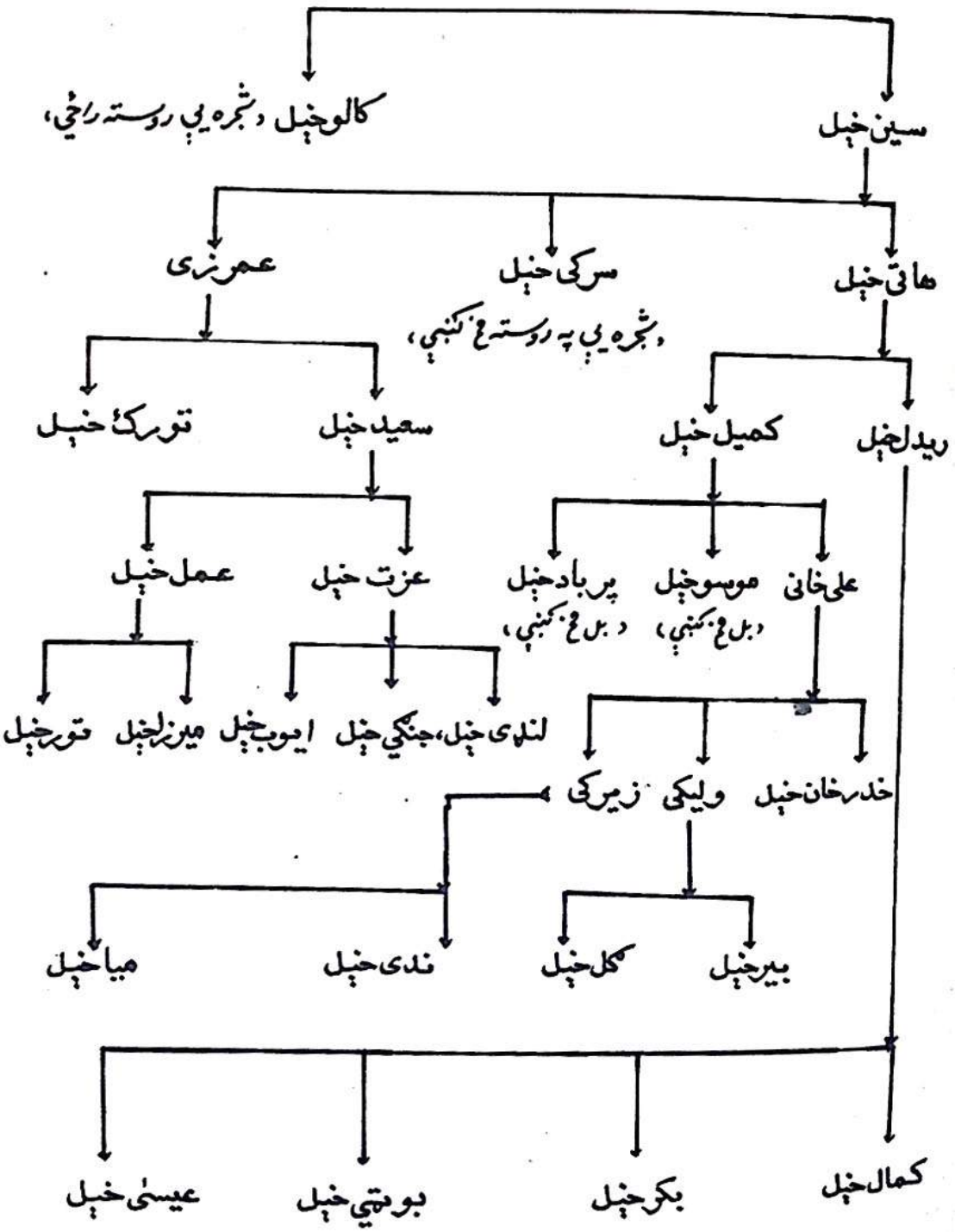

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سرکي خېل بن سين خېل بن احمدزي .

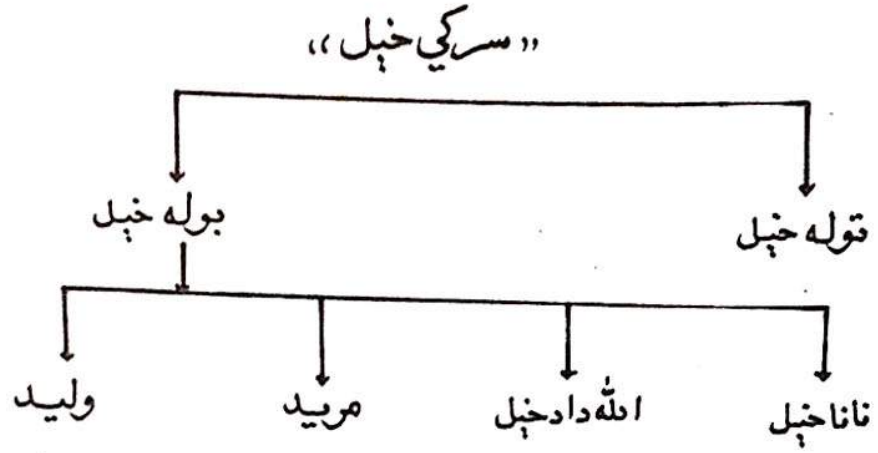

موسو خېل بن کميل خېل بن هاتی خېل بن سين خېل بن احمدزی

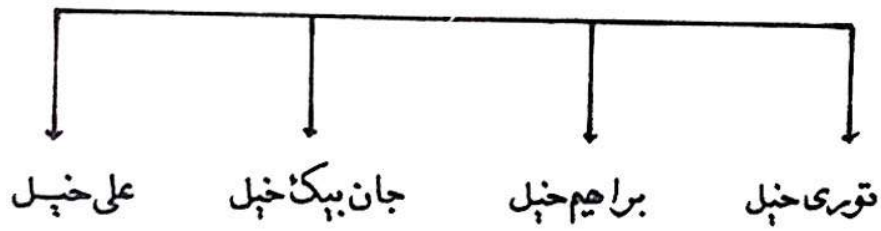

پربا دخېل بن کميل خېل بن هاتی خېل بن سين خېل بن احمدزي

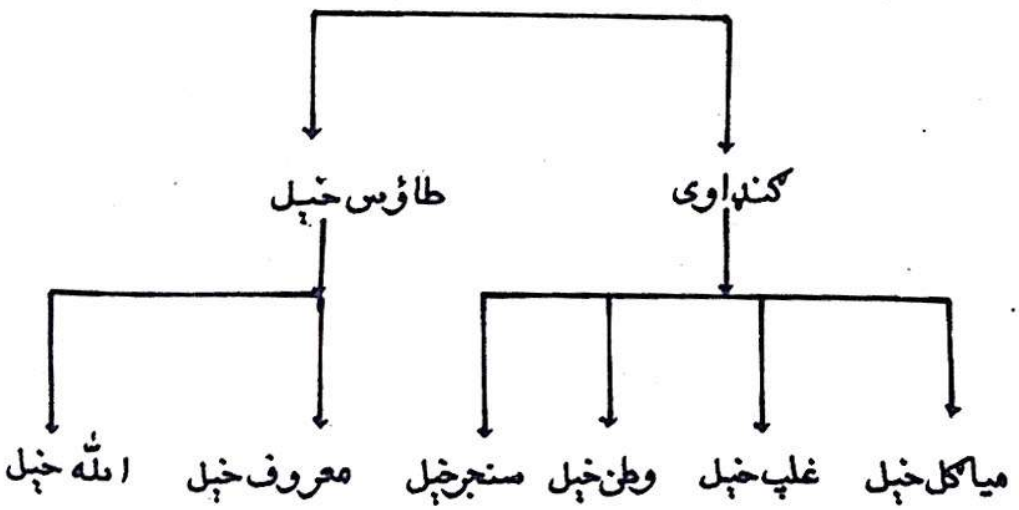

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کالـوخیل بـن احمـدزي

"کالوخیل"

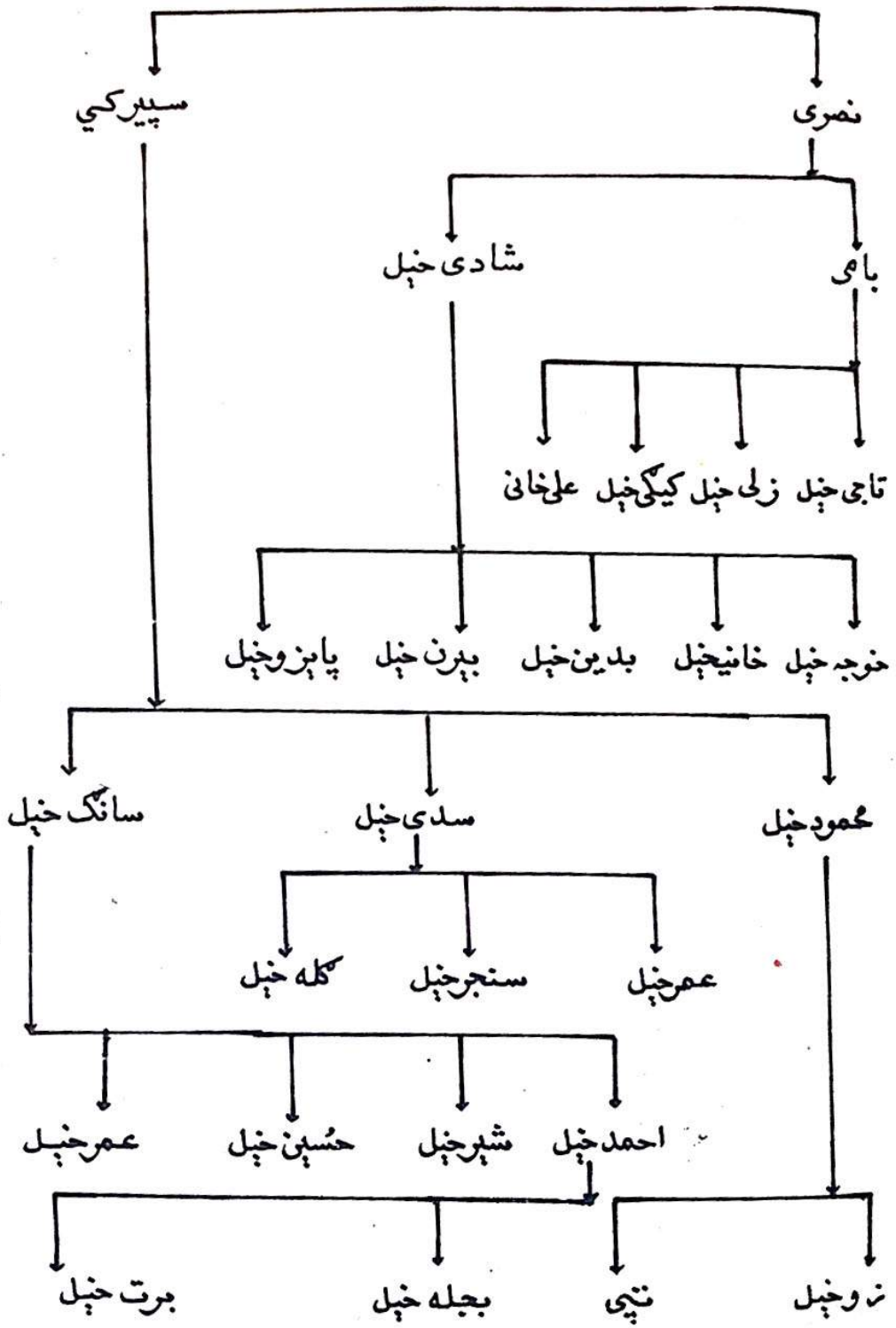

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کرلانئی: مسعود بن محمود بن خذری بن وزیر-
بن سلیمان بن کرلان
"مسعود"

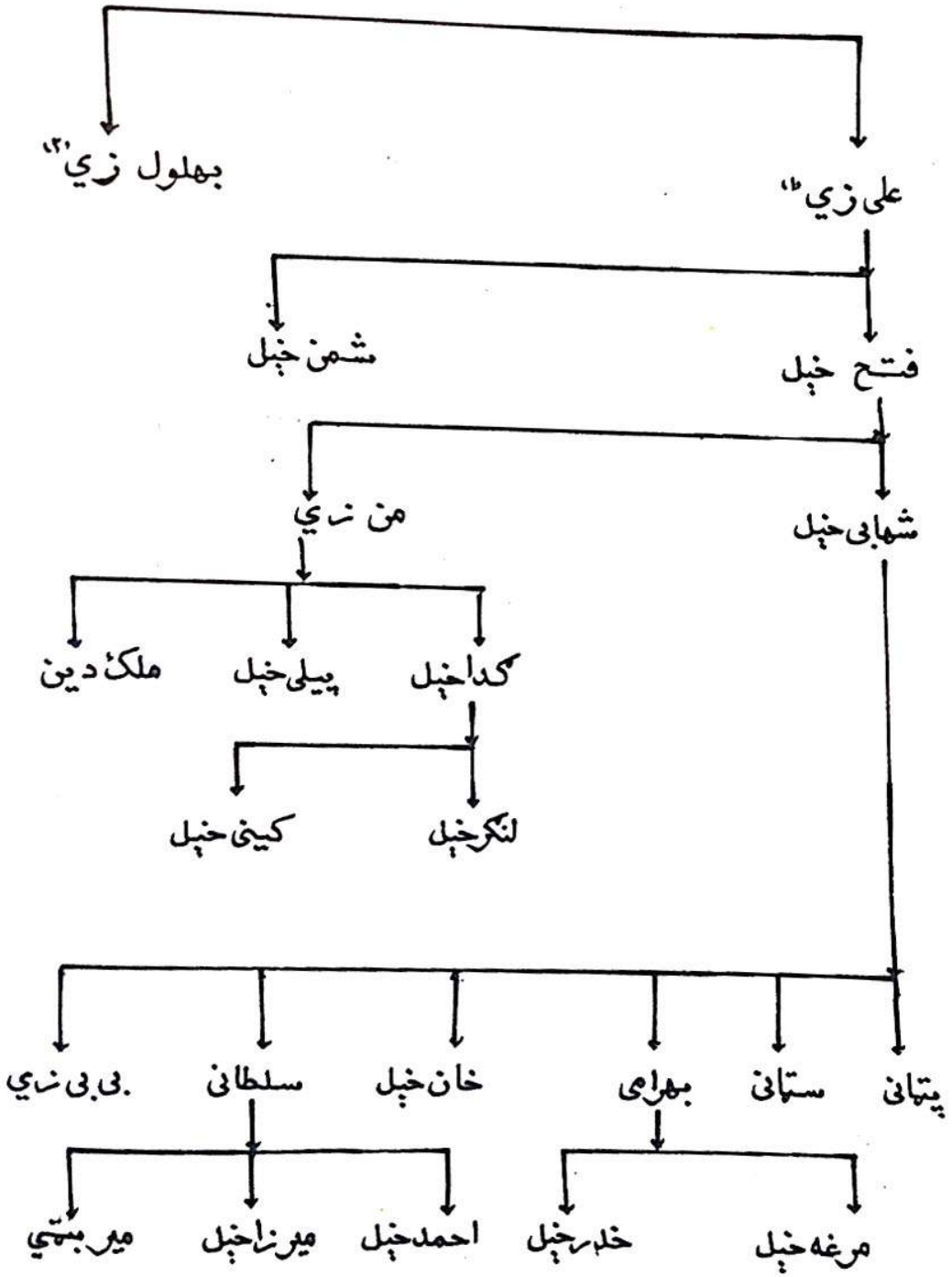

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

شمن خېل بن علی زي بن مسعود

«شمن خېل»

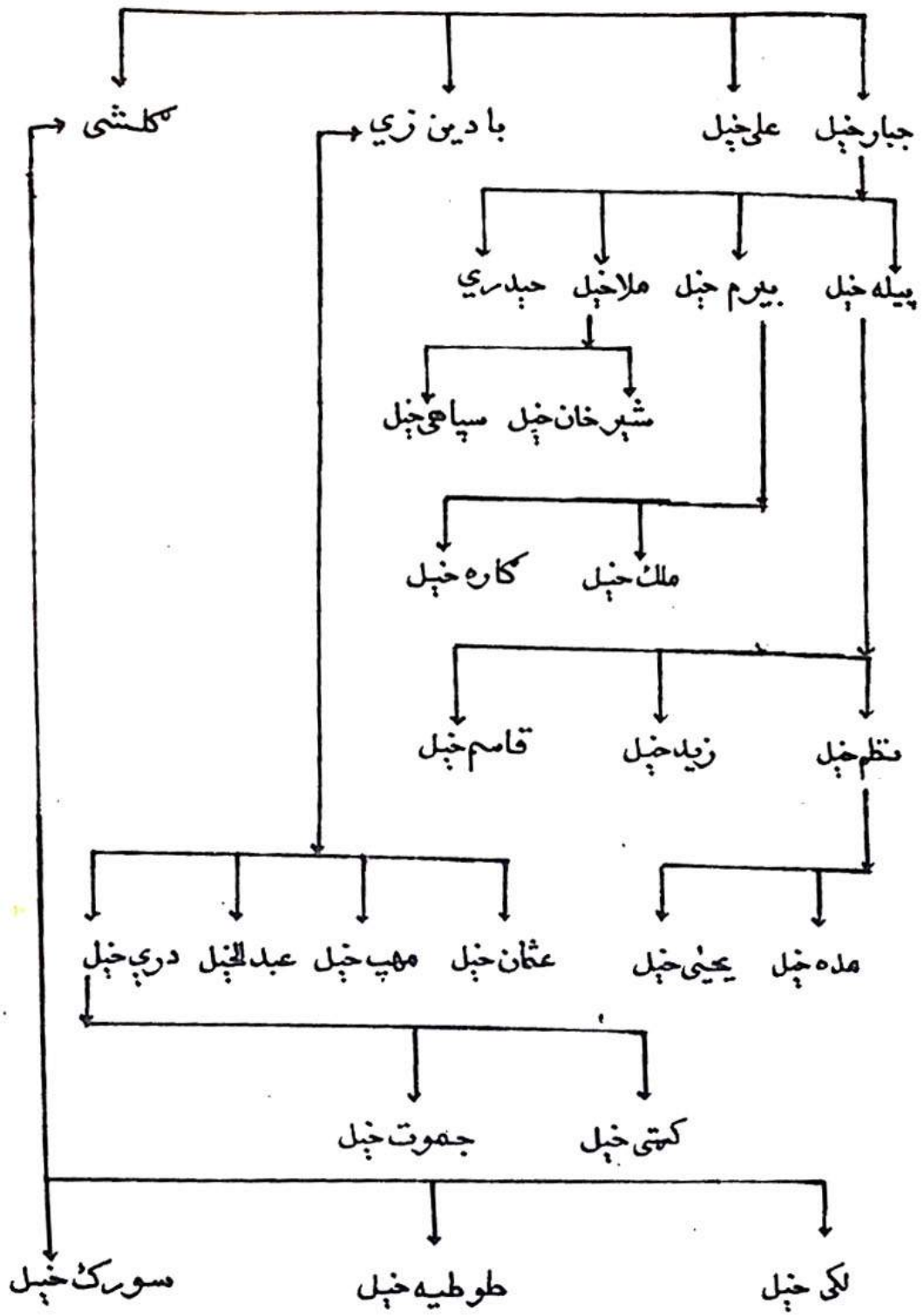

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

علی خیل بن شمن خیل بن علي زی بن مسعود

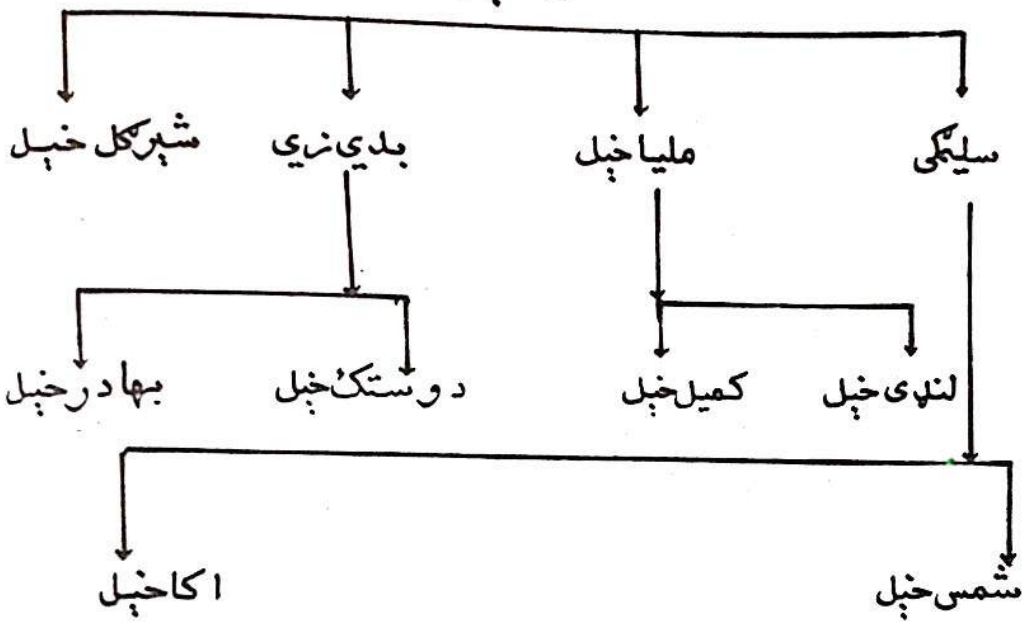

بهلول زي بن مسعود بن محمود بن خدر زي بن وزیر

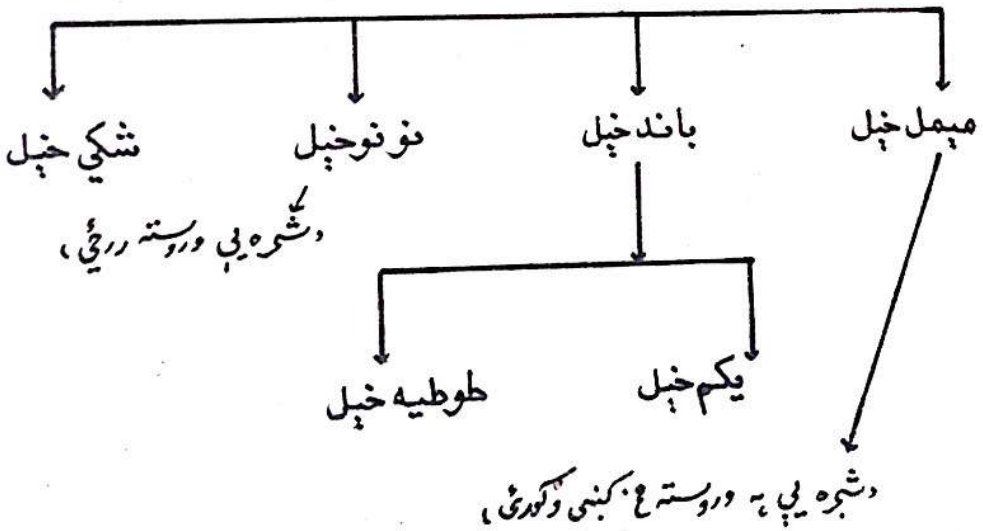

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ممیل خیل بن بهلول زي

«میمل خیل»

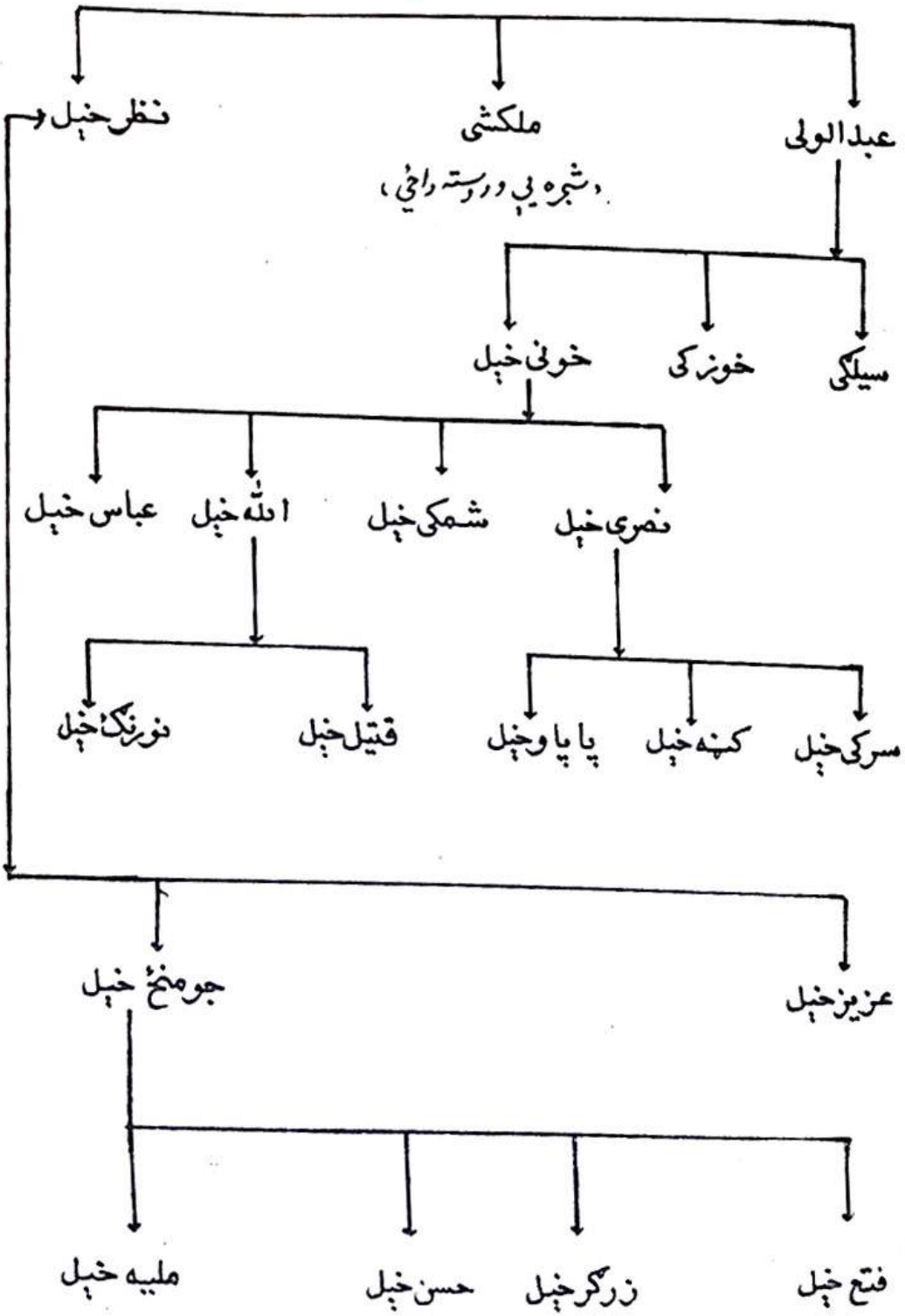

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملکشی خیل بن میمل خیل بن بهلول زي

«ملکشی خیل»

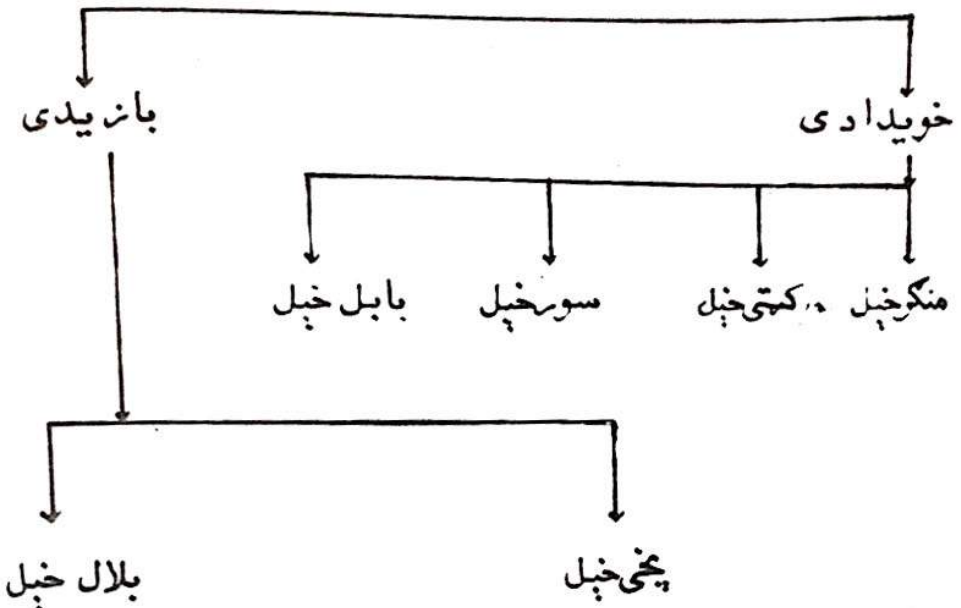

نونوخیل بن بهلول زي

«نونوخیل»

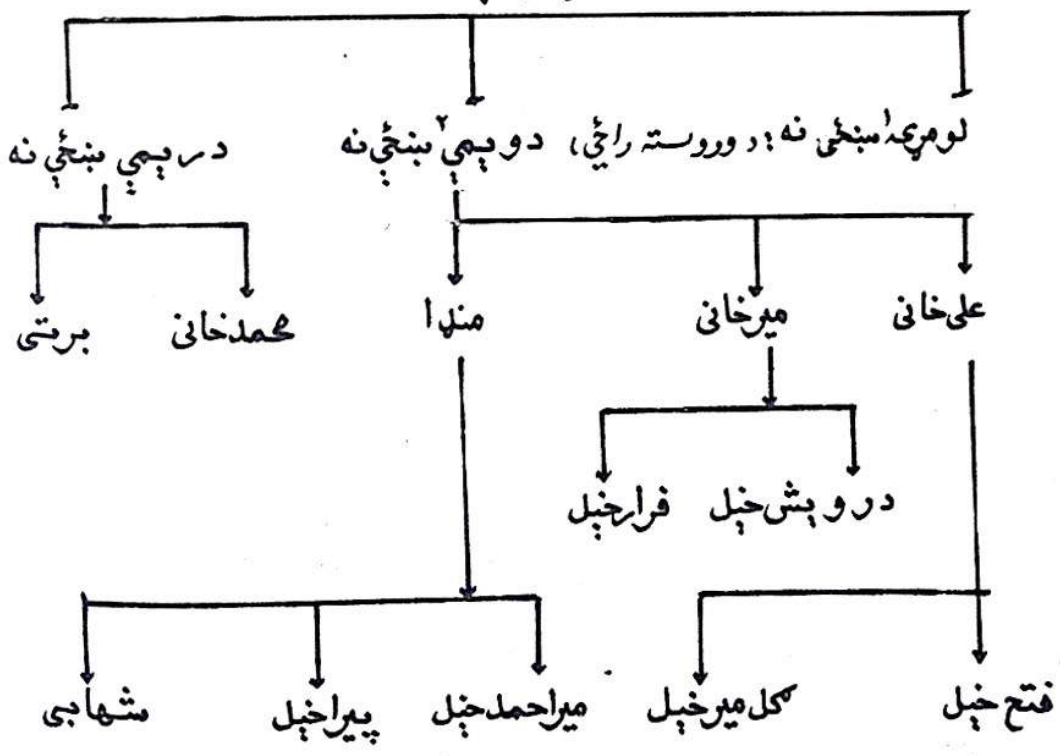

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

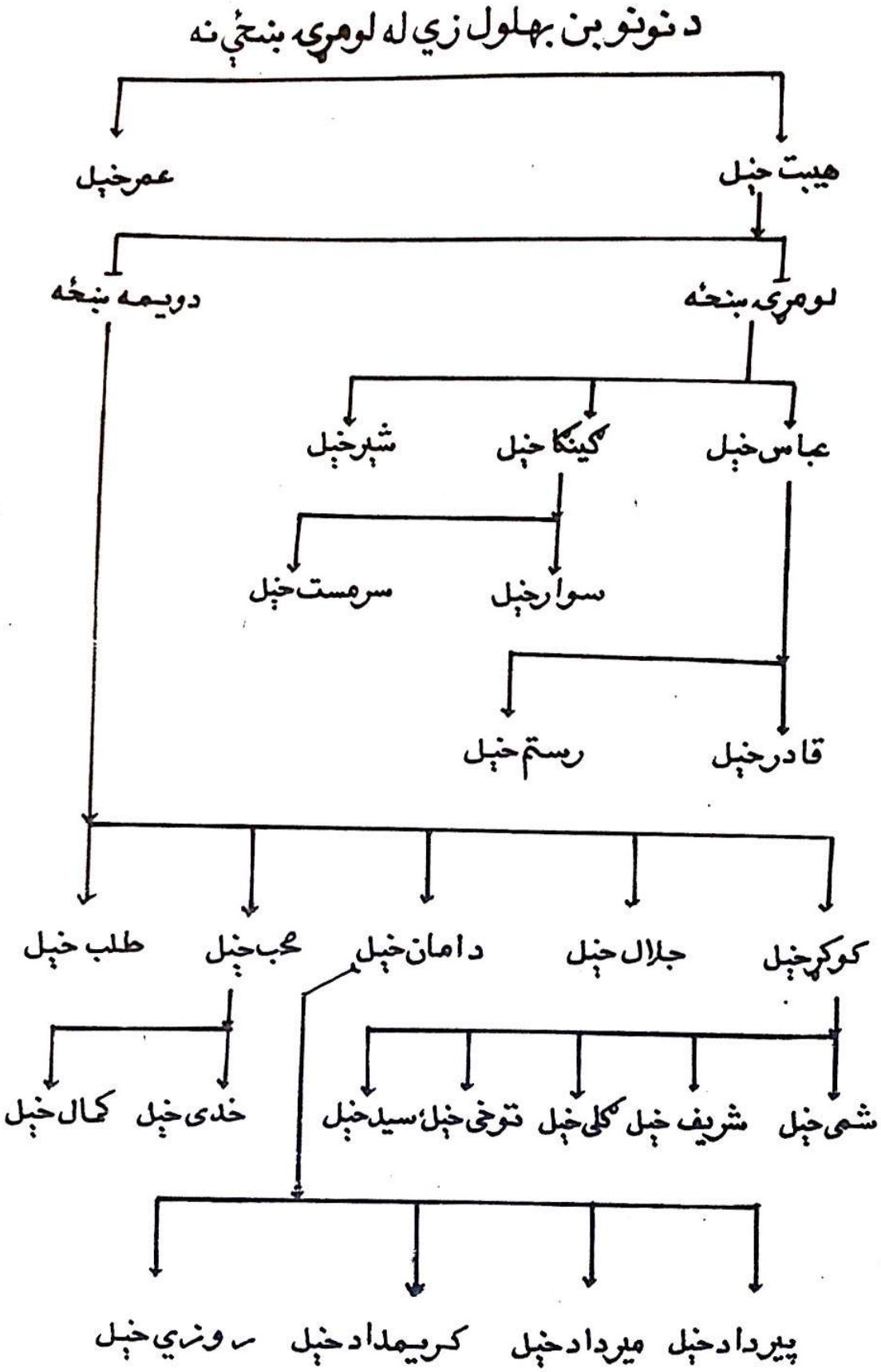

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

شنکی بن بهلول زی بن مسعود

"شنکی"

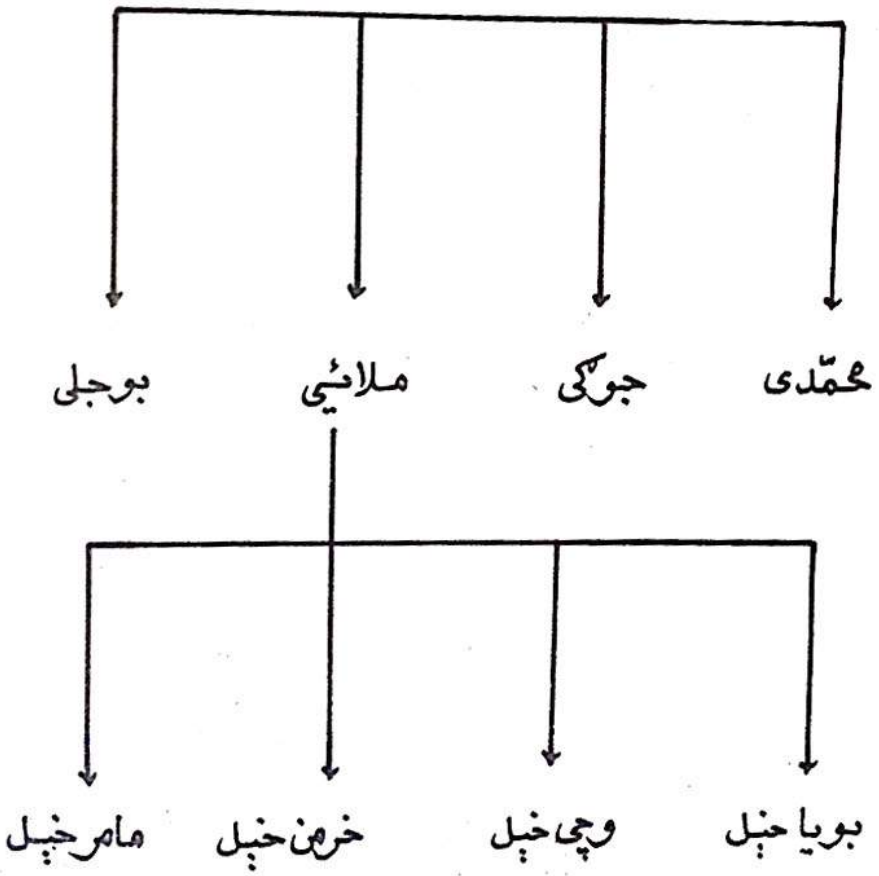

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کرلانی قبائیل؛

ح۔ شیتک (دور)

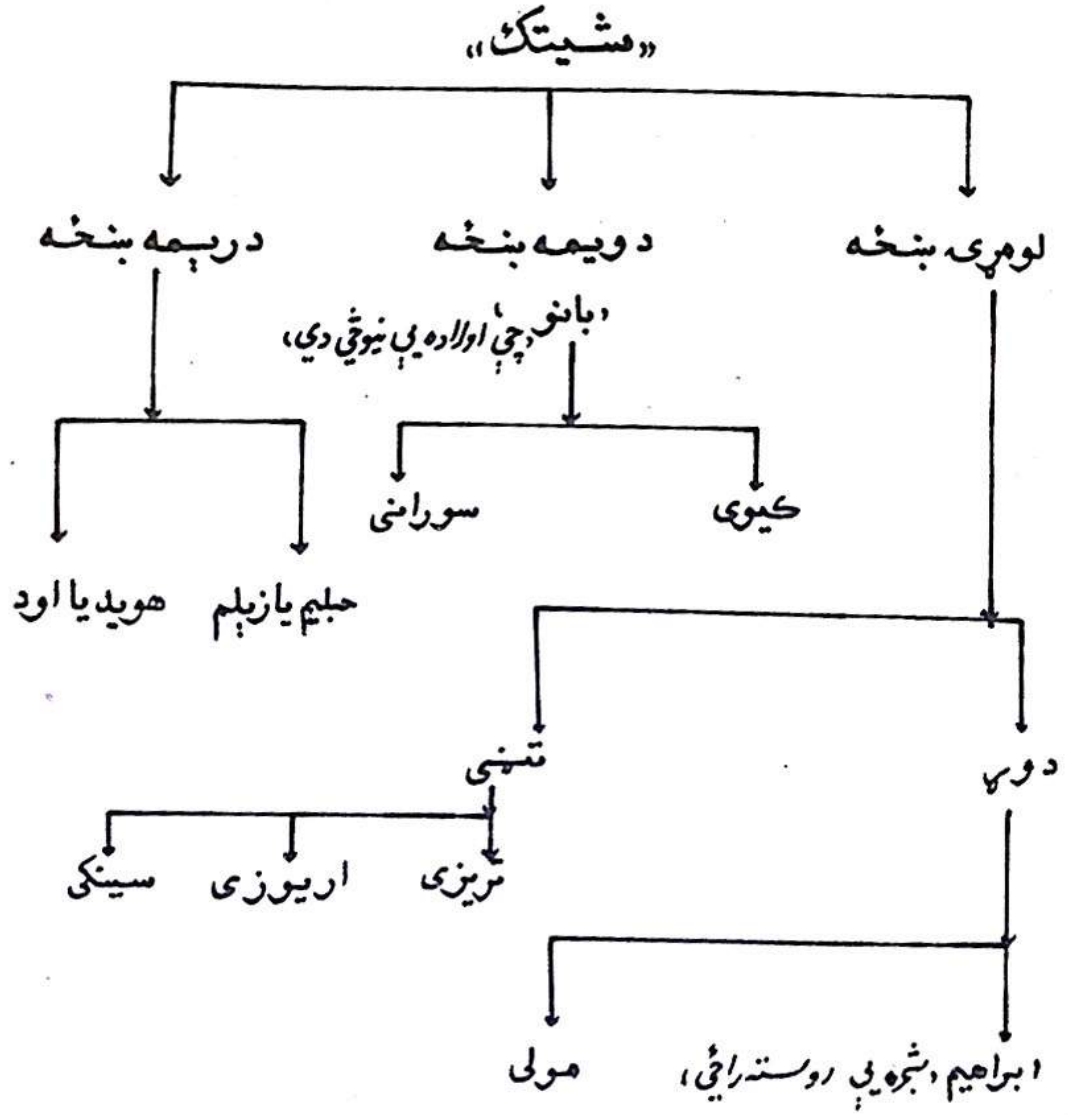

منوټ: مریزي تنهی دي ، خورشید جهان ۲۶۲ مخ ۔

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دمولی بن دورین شیتک نه

«مولی»

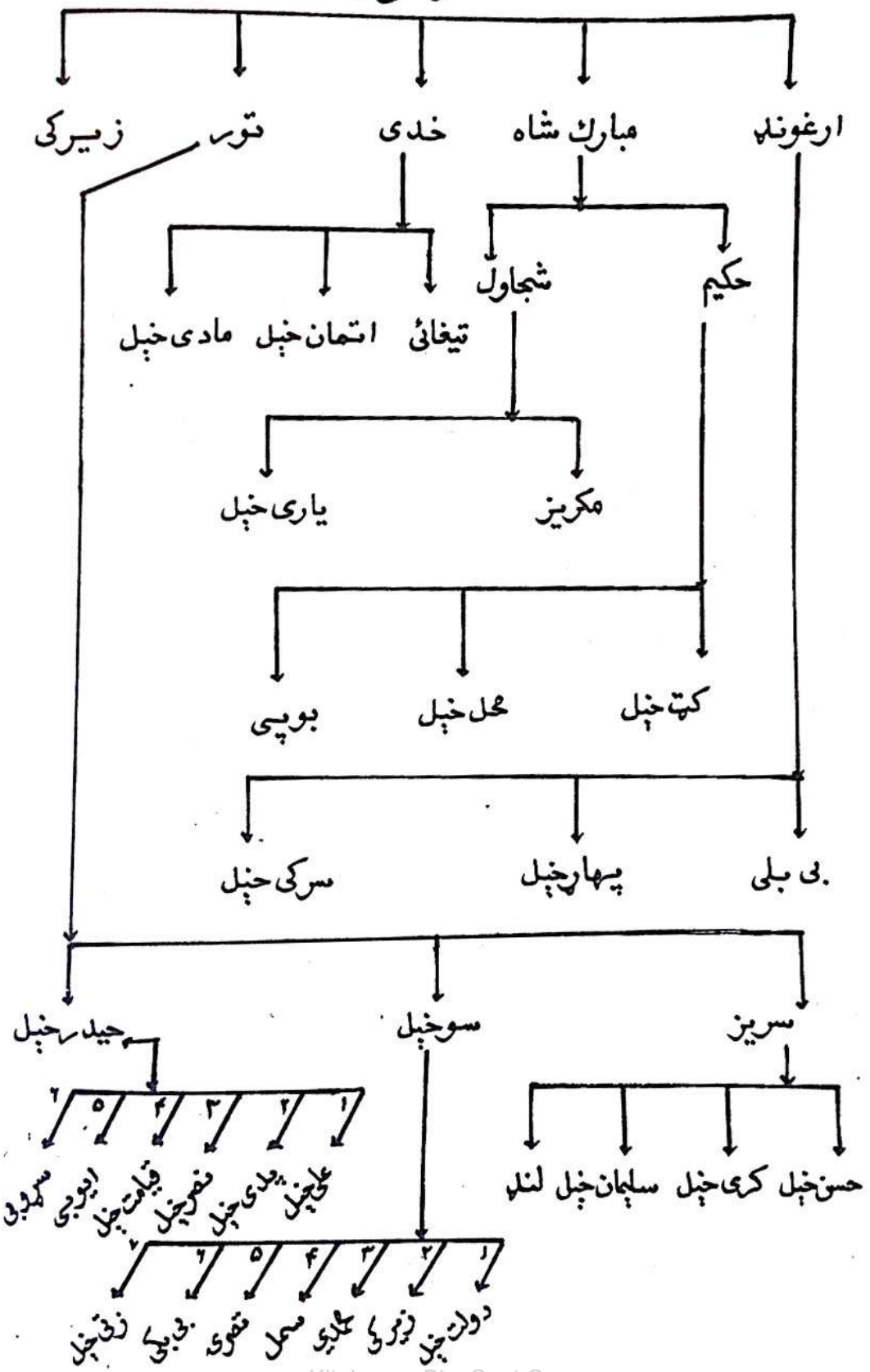

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ابراهیم بن د وړ بن شیتک نه

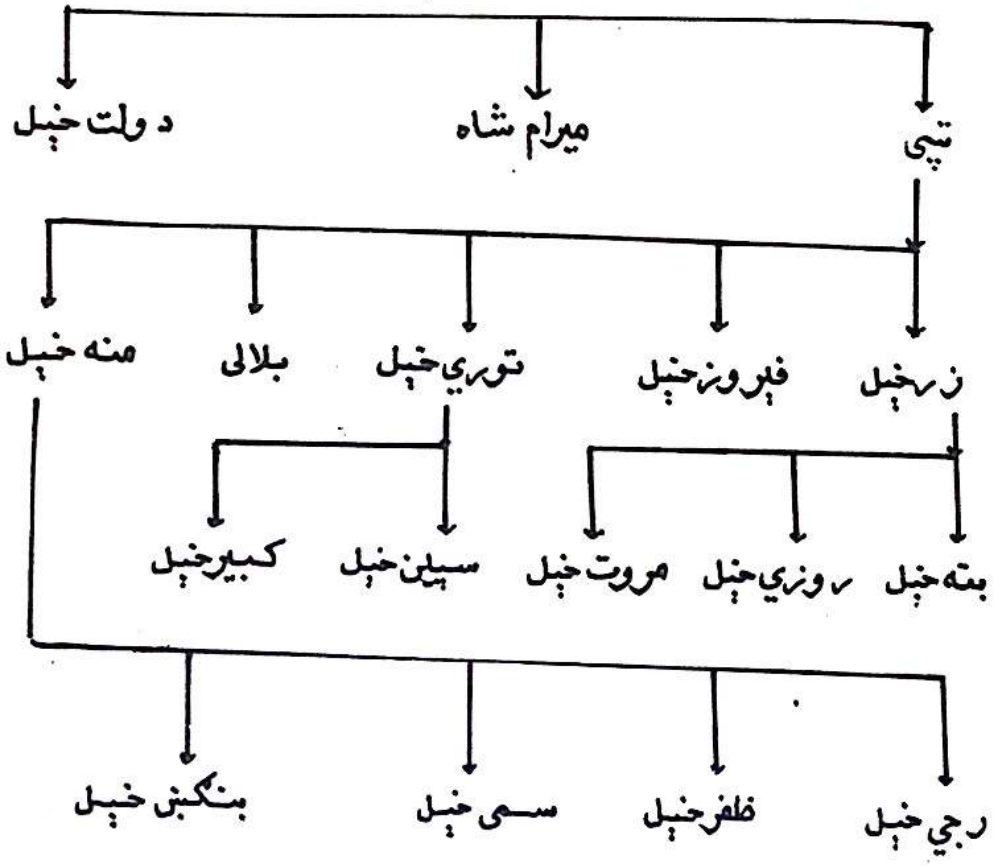

"شیتک" کرلانی

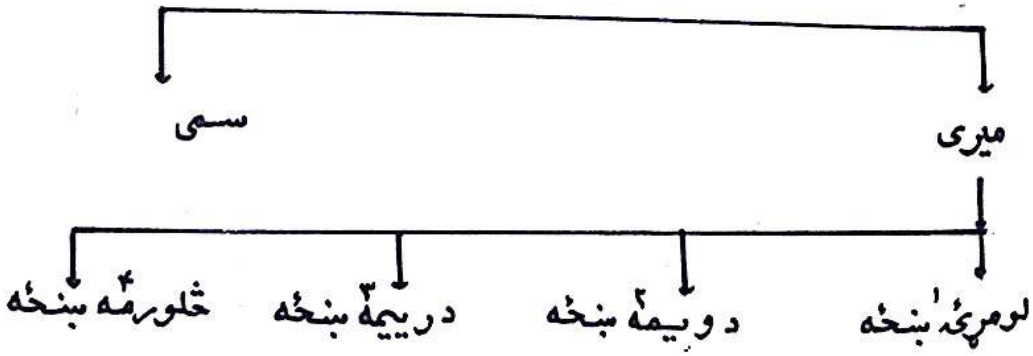

نوټ : اولاده یې په ورځ ښکته ښکاره کوي .

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۱) د میری بن شیتک د لومړۍ بنځې اولاده

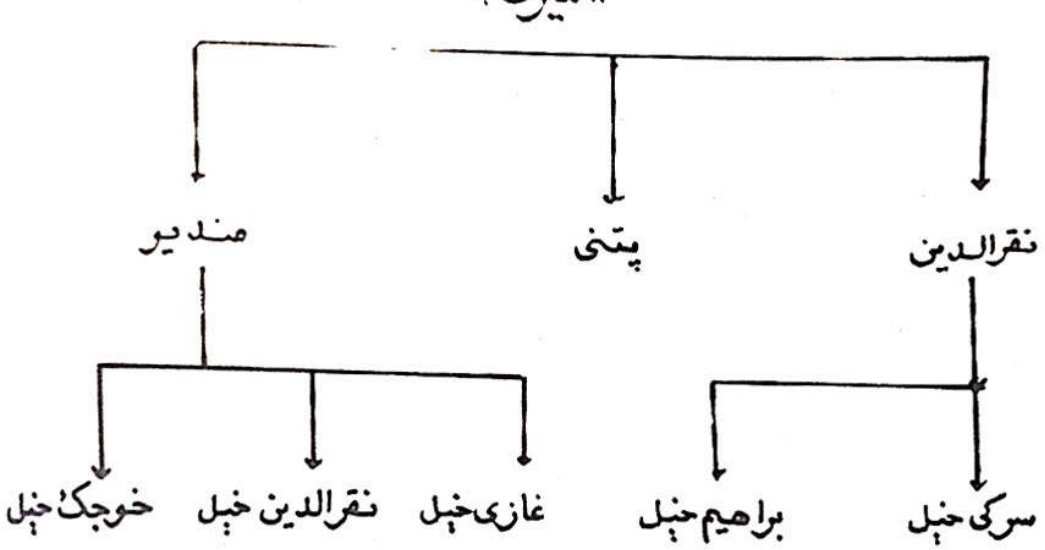

(۲) د میری بن کیوی بن شیتک د دویمې بنځې اولاده

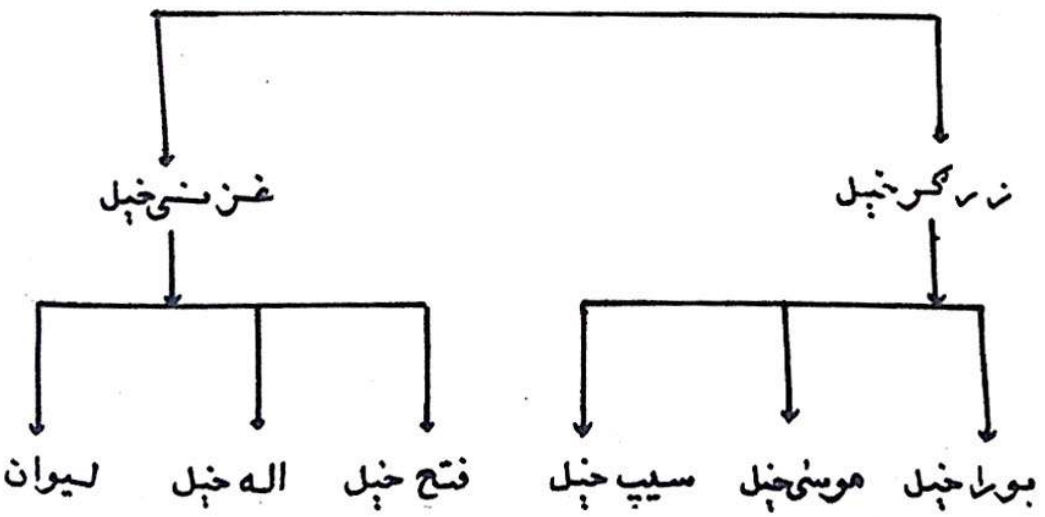

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳، د میری بن کیوی بن شیتک د درهمی بنځی اولاده

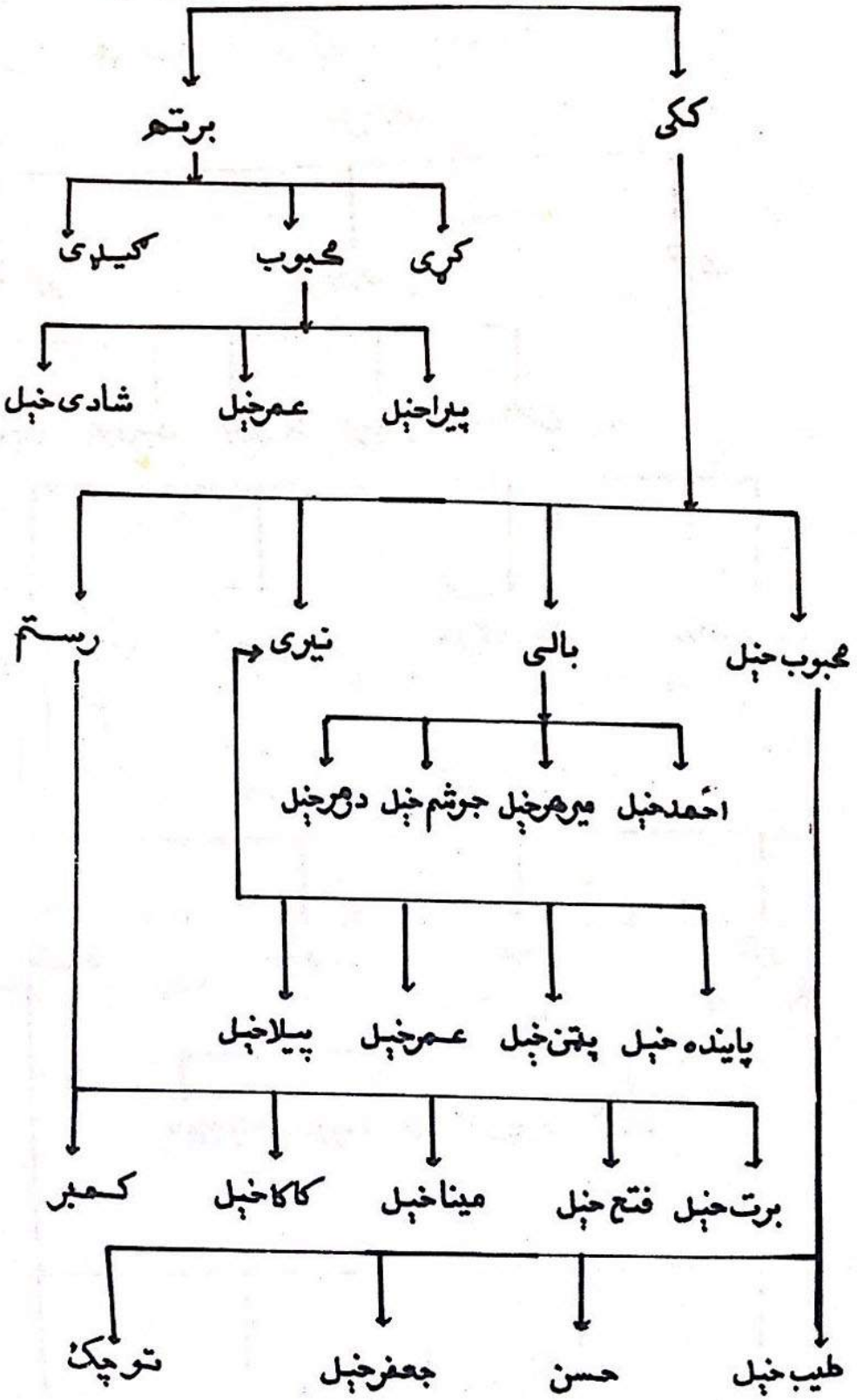

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

۴، د میری بن کیوی د څلورمې نه

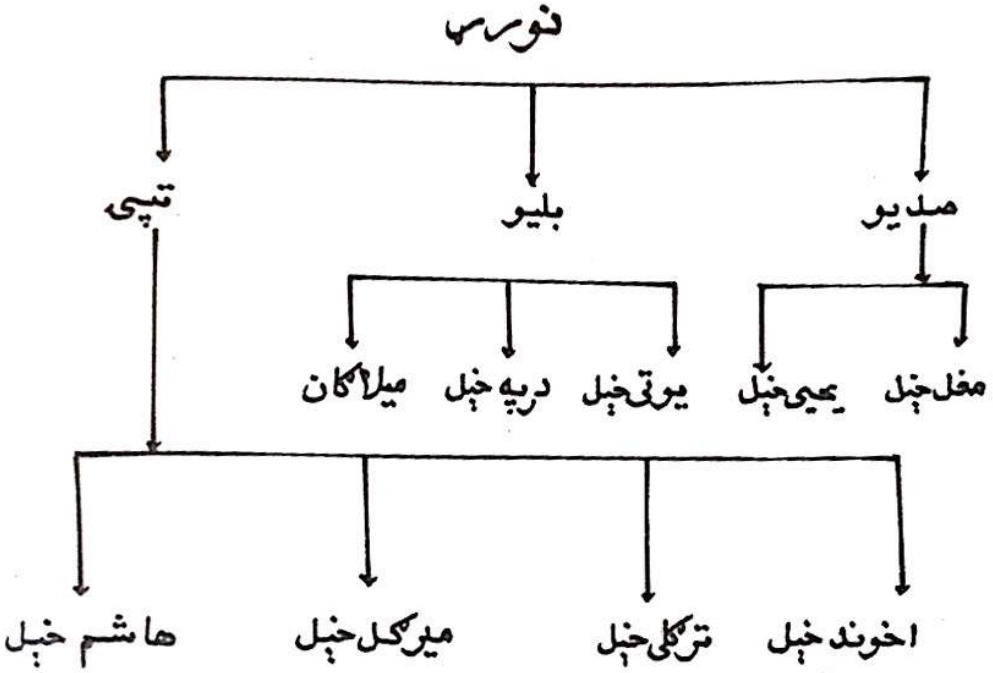

«سمی بن شیتک»

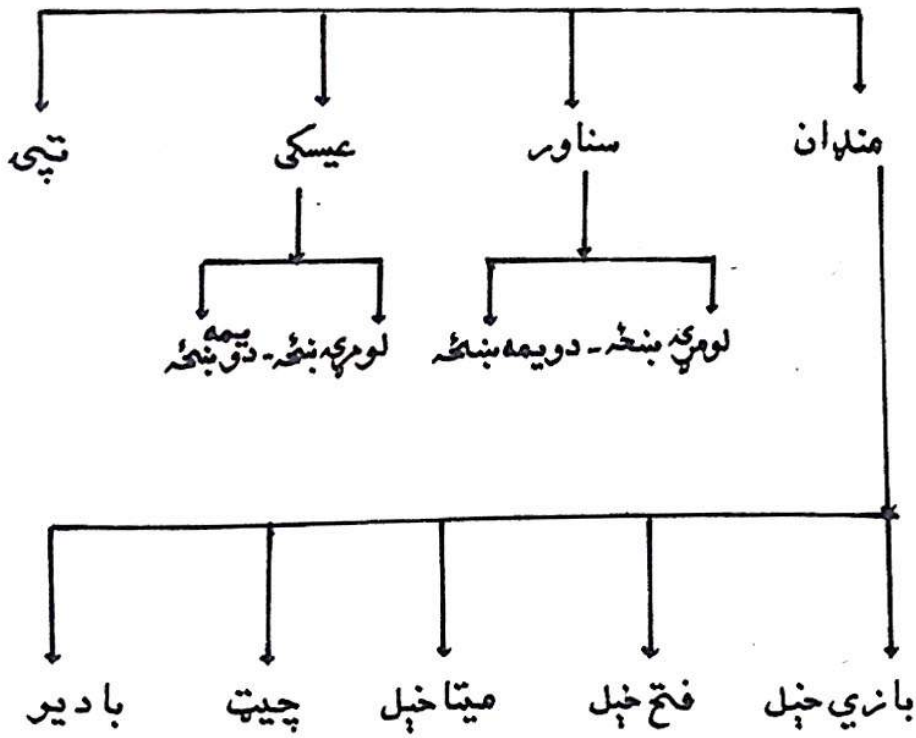

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

بازی خیل بن منداڼ بن سمی بن شیتک

«بازی خیل»

↓

بامست خیل

فتح بن منداڼ بن سمی بن شیتک

«فتح»

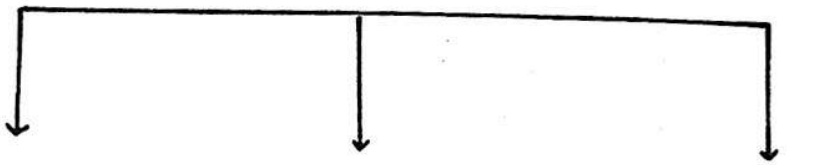

میتا خیل بن منداڼ بن سمی بن شیتک

«میتا خیل»

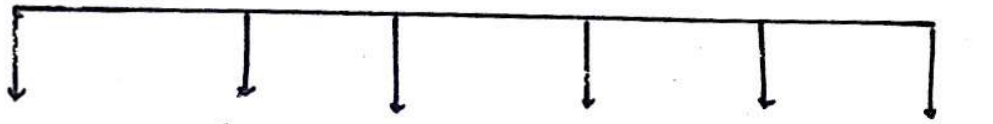

چیت بن منداڼ بن سمی بن شیتک

«چیت»

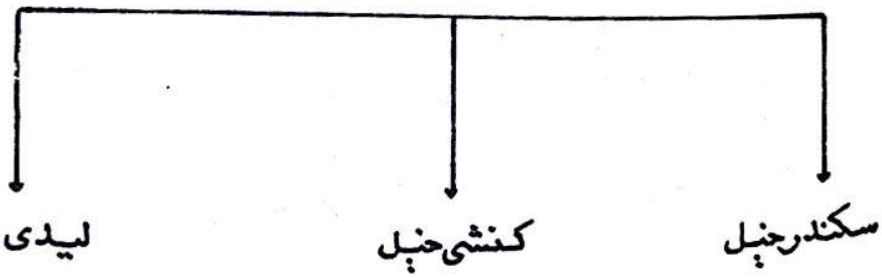

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

بادیو بن منداڼ بن سمی بن شیتک

"بادیو"

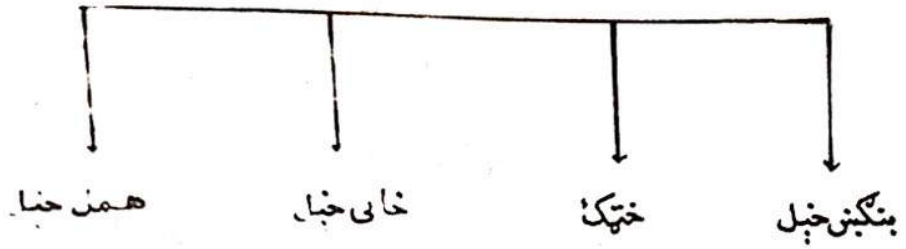

د سناور بن سمی له لمړۍ ښځې اینځل نه

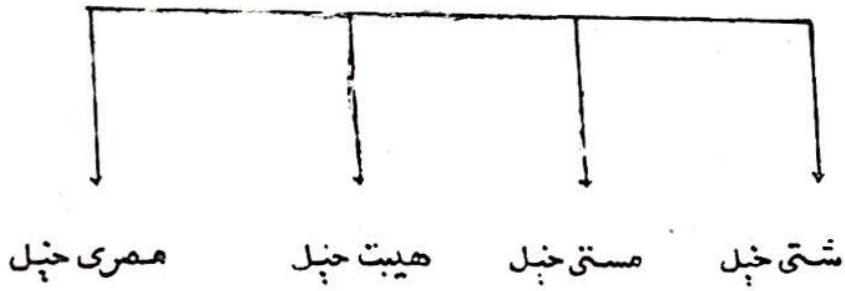

د سناور بن سمی له دویمې ښځې نه

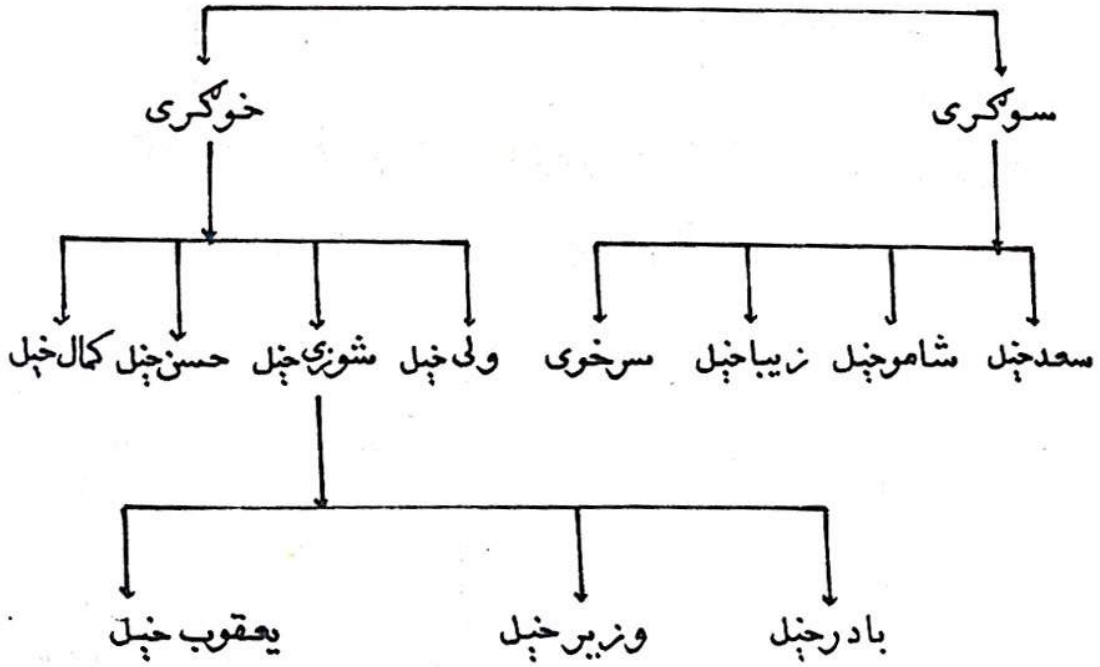

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دعیسکی دلومړی ښاخې نه

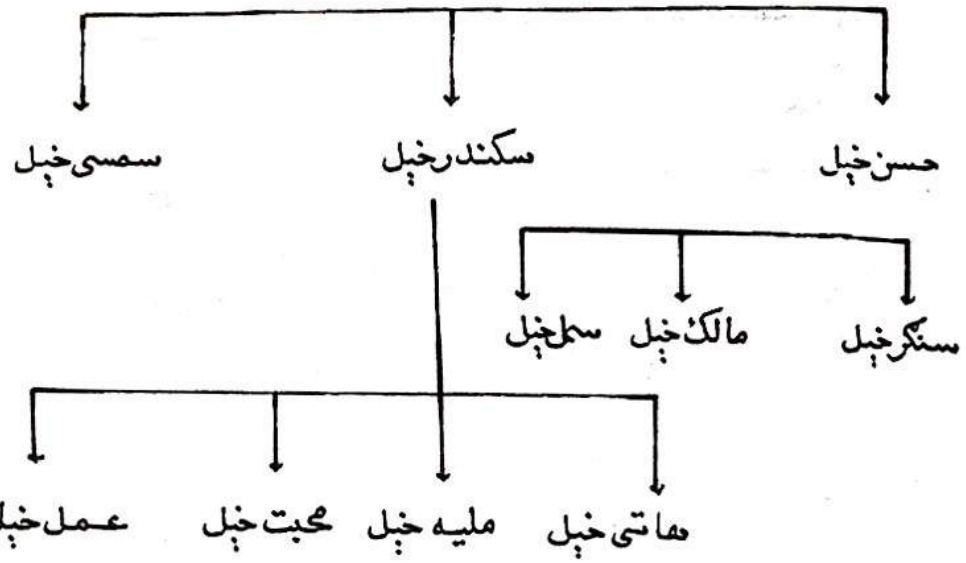

دعیسکی د دویمی ښاخې نه

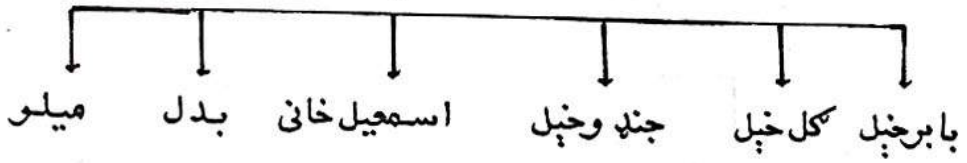

د تپی سمی نه

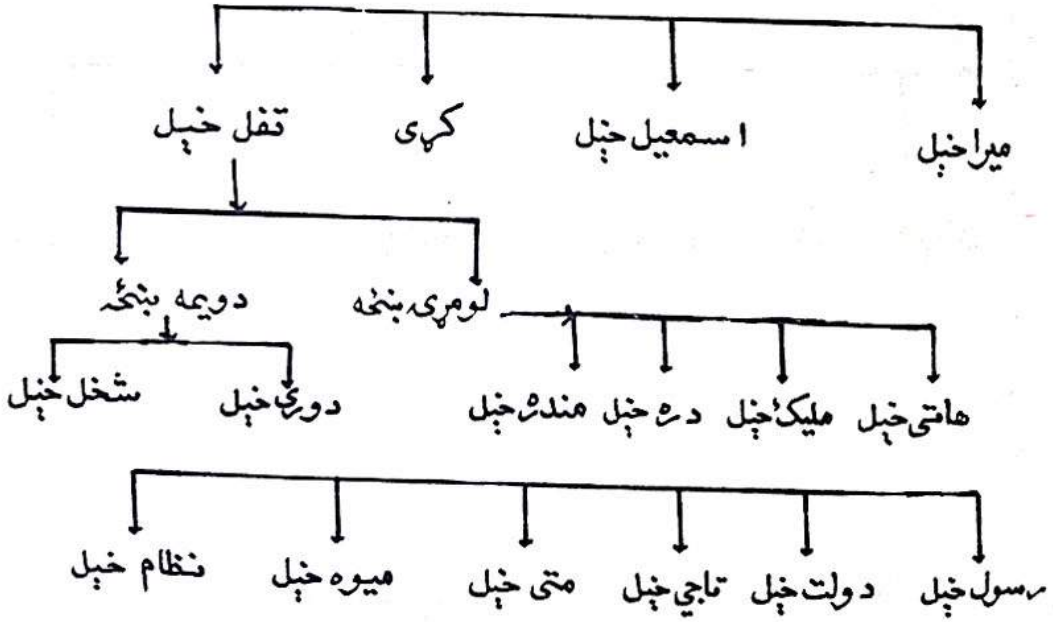

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

«سوریانی بن شیتک»

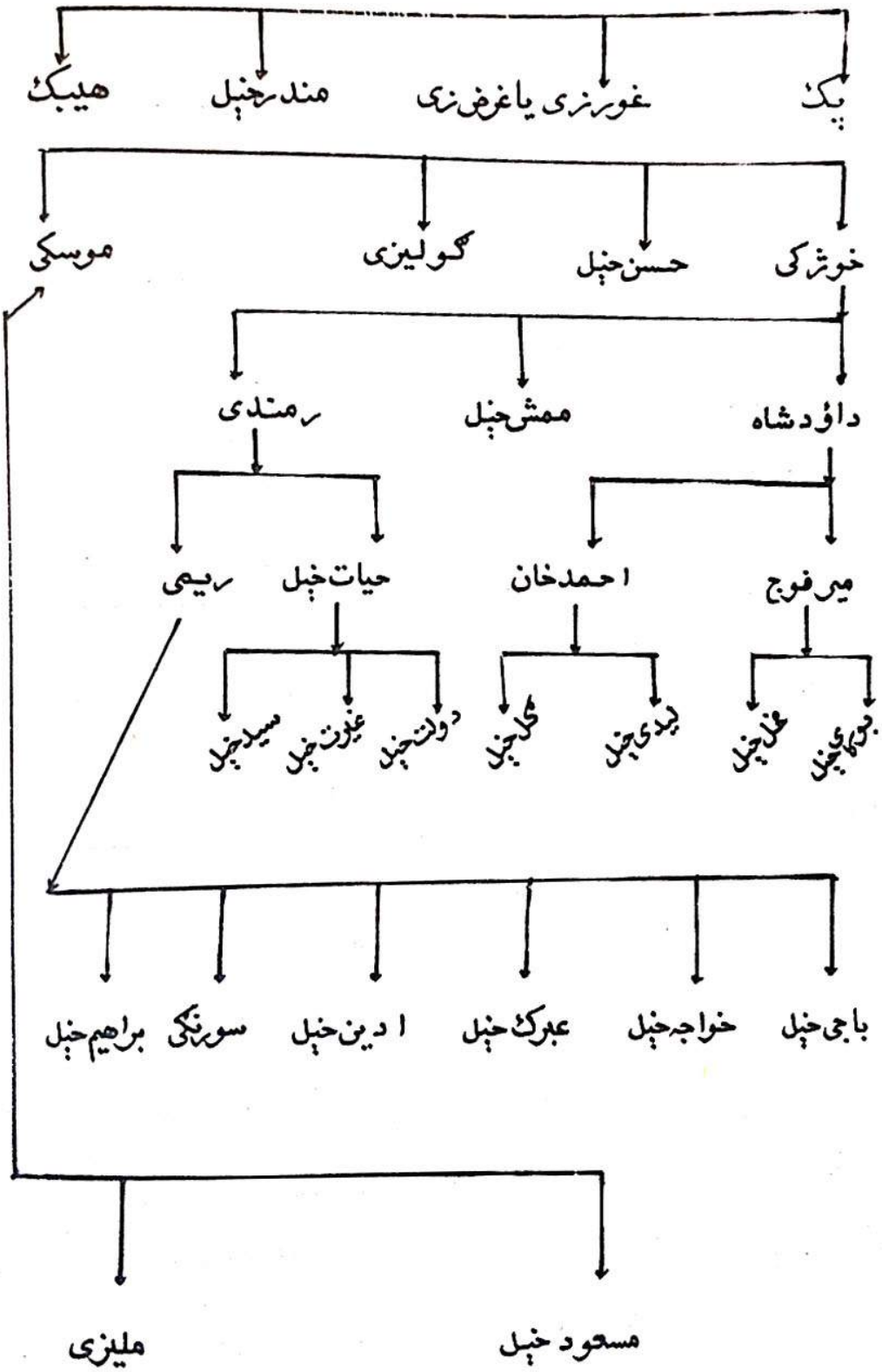

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

مسعود خیل بن موسکی بن پک بن سوریانی

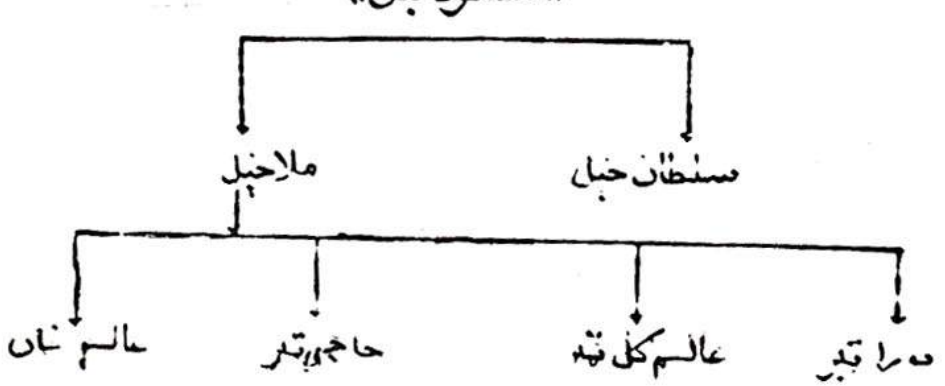

ملیزی بن موسکی بن پک بن سوریانی

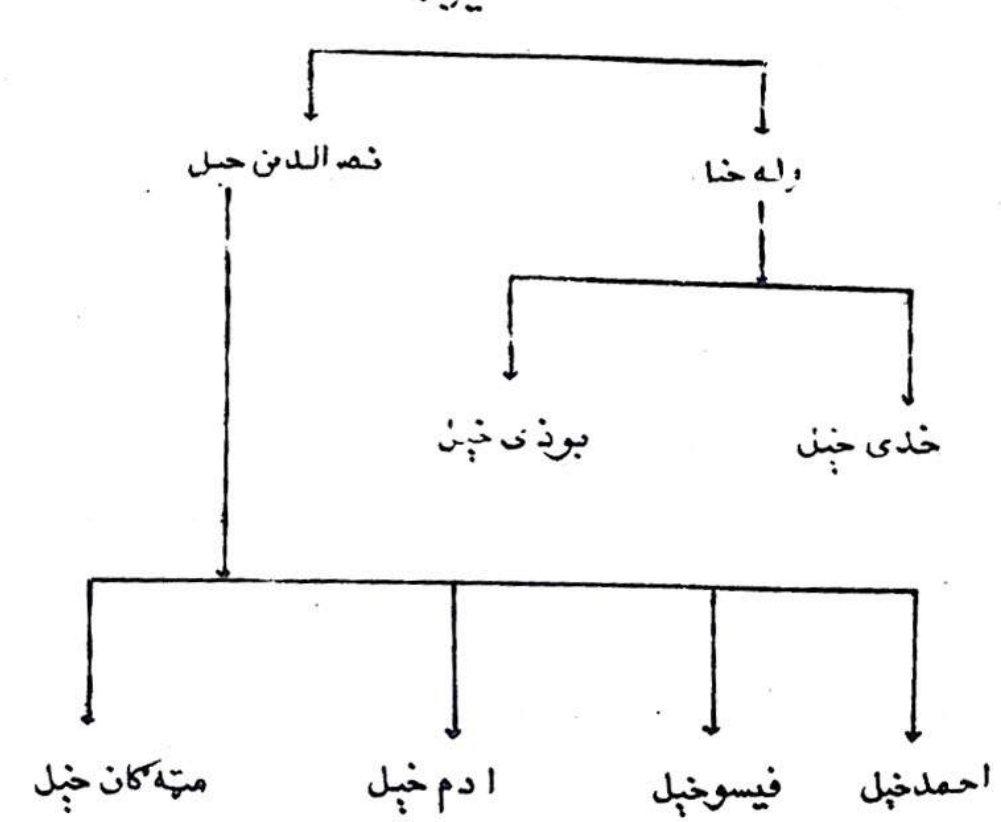

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د غورزي بن سوریانی نه

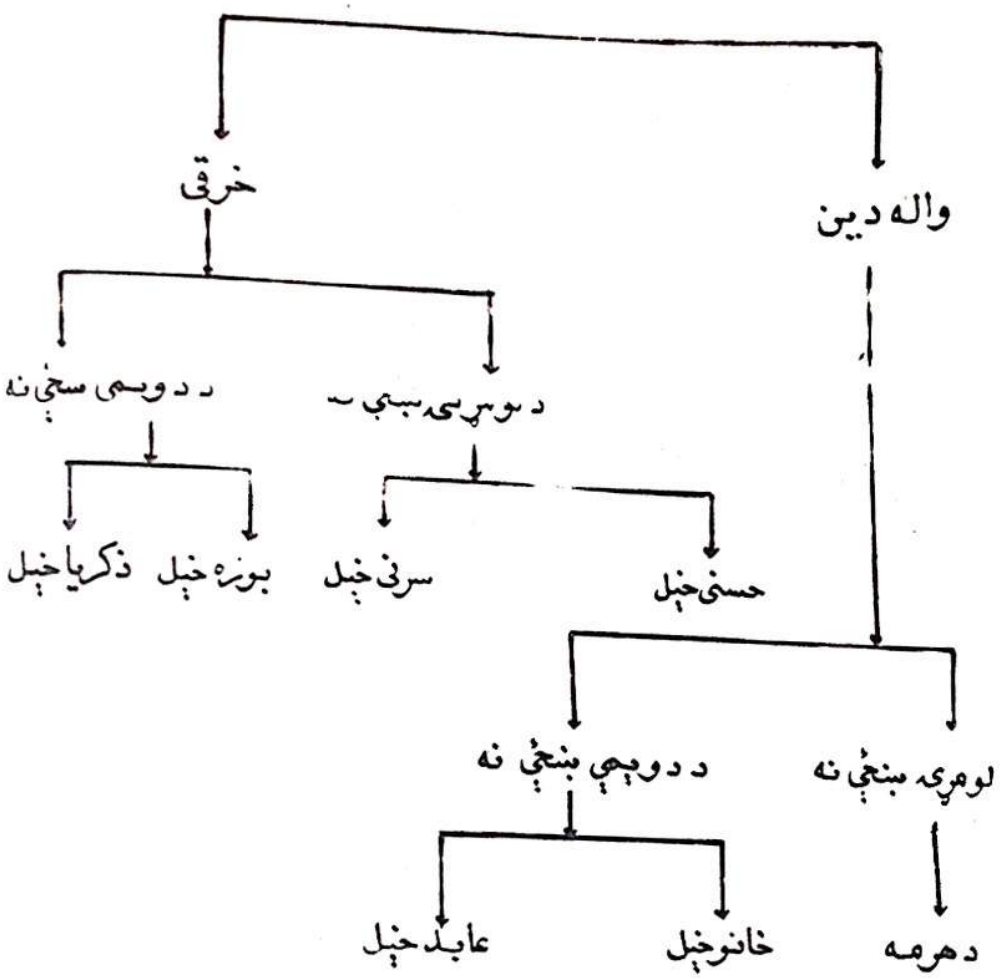

د هیبک بن سوریانی نه

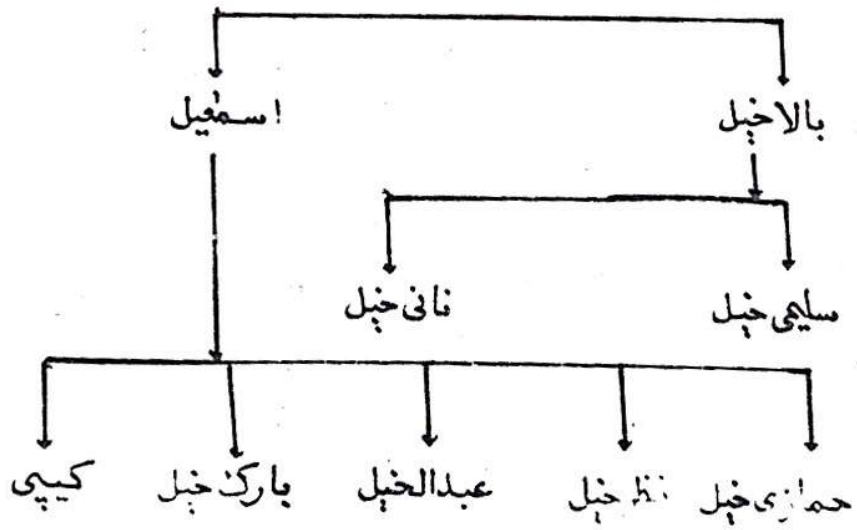

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کرلانئی قبائیل :

ط- اسمعیل معروف په بنگش

"بنگښ"

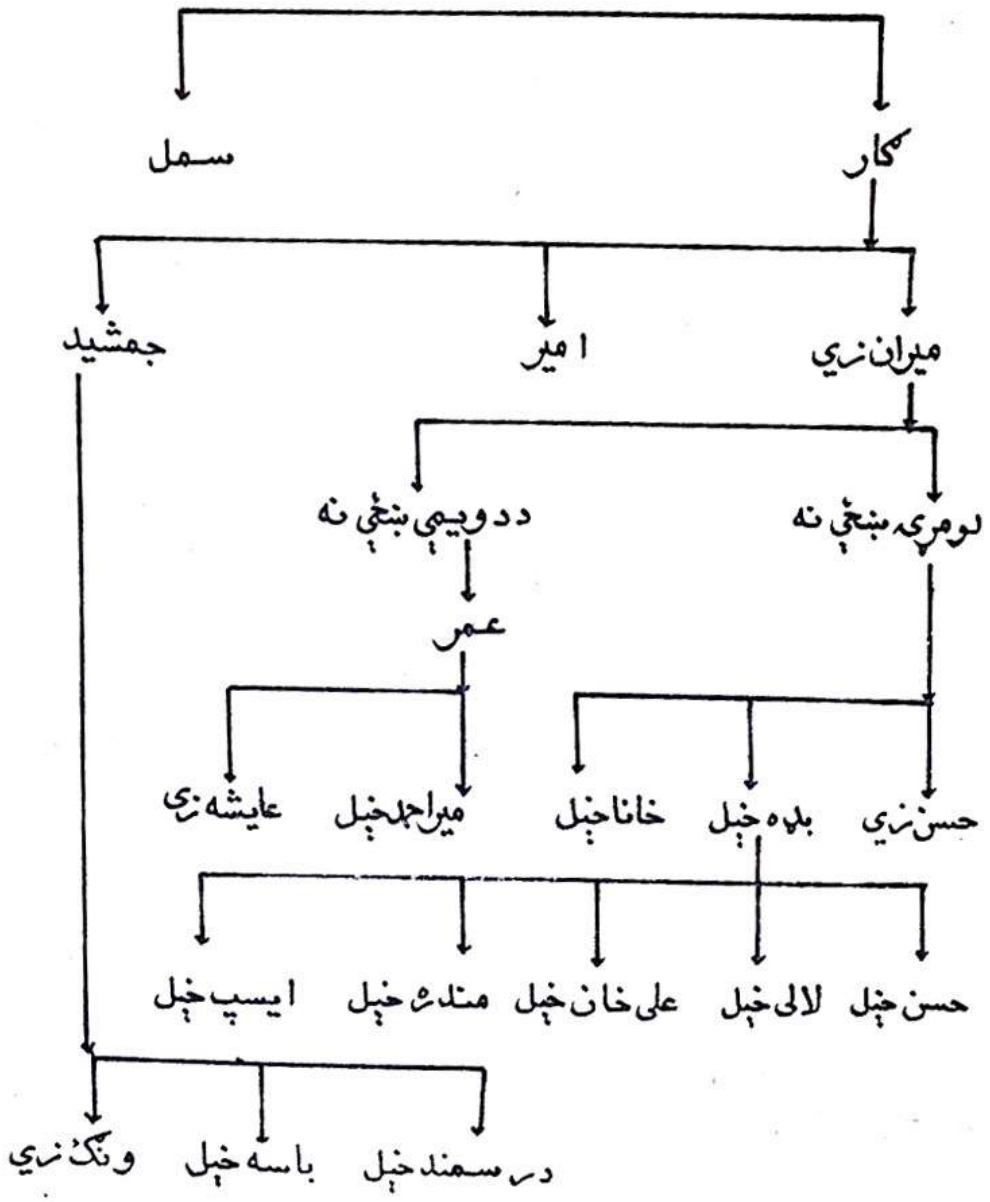

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د امیر بن کار بن بنگښ نه

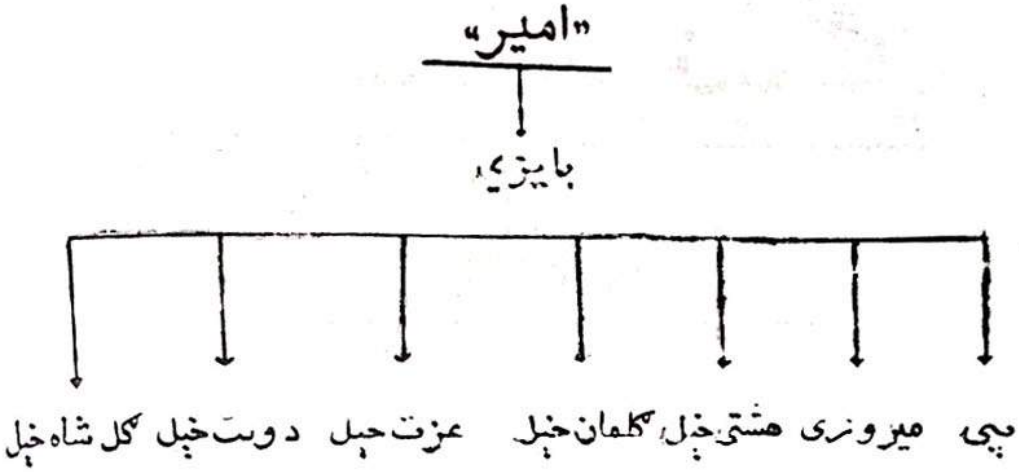

او د «سمل» بن بنگښ نه

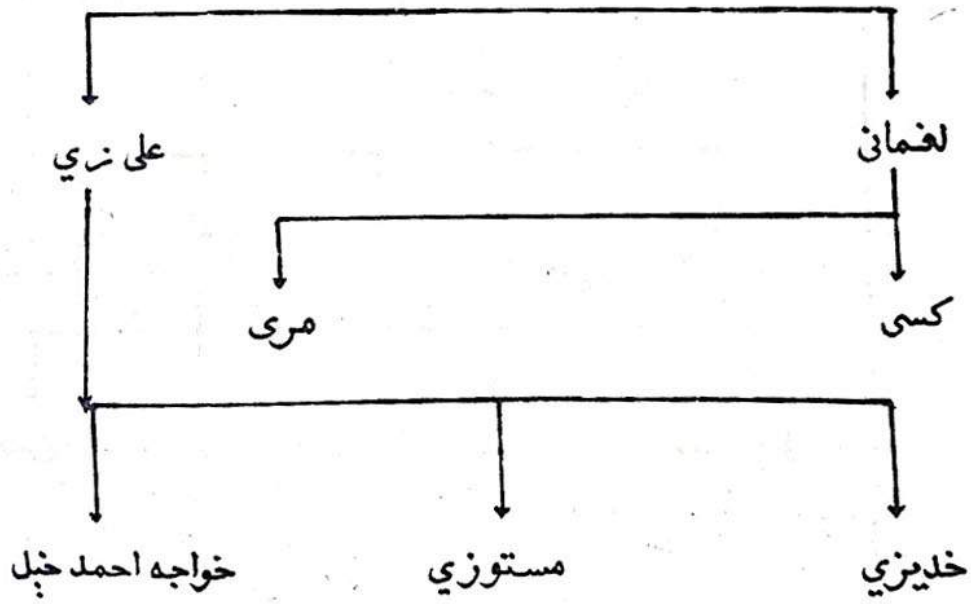

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کرلانې قبایلو شجرې ولیکلې شوې ، په کرلانې طبقه کښې مشهورې دي قبیلې دا دی :

۱: دله زاک ۲: اورکزی ۳: خوګیانې ۴: اپریدي ۵: خټک ۶: وزیر ۷: مسعود ۸: شینک ۹: بنوڅی ۱۰: دوړ ۱۱: څدران ، ۱۲: توری ۱۳: بنګښ ۱۴: څاټې ۱۵: اتمان خېل .

مونږ دلته د هرې قبیلې لنډ شان حال لیکو :

۱: دله زاک :

دله زاک د وه طائفې دي ، لودي خېل او یعقوب خېل دا دواړه څانګې هم پخپلو منځ کښې په وړو ، وړو ذیلو وېشل شوي دي ، لکه چې مخکښې د شجرو په جدول کښې راغلي دي .

ویل کیږي چې دله زاک لومړنی پښتانه دي چې د وی پېښور ته راغلي دي او د پېښور په علاقه د اباسیند ترغارې استوګن وو . ویلی شي چې د وی دې علاقې ته د هندو شاهانو[1] په زمانه کښې - راغلي او قبضه یې کړې وه ، د سلطان ګمود غزنوي سره په هند د حملو په وخت کښې د هغه په فوج اولښکر کښې هم د وی ګډون کړی دی . د میرزا الغ بېګ د کابل مغلی حاکم په وخت کښې غالباً د ۱۵۰۰ع کال خواوشا د له زاک په پېښور کښې ښه د اقتدار -

---

(۱) هندو شاهان د کوشانیانو بقایا دي . (ستیال)

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

خاوندان و و ، خو هرکله چې الغ ببک د لاسه خانبي خپل را په کده شو او په مهاجرت پېښورته راغلل نو د خانبي خپلو او دله زاکو - جنګ جګړې سره پېښې شوې او دله زاك يکښې نړيانمن شول . د بابر مُغلي بادشاه په وخت کښې هم يعنې د ۱۵۱۹ع شاوخوا لاهم داخلك د له زاك، ښه زور وو او د بابر بادشاه سره د هند په حملو کښې مرستيال ؤ او داسې معلومېږي چې له بابر سره يې تعلقات - ښه وو .

دله زاك ښه سوچه پښتانه دی ، د د وی متعلق حُينې نورې خبرې ببنې غلطې دي ، نور وخلکو د هر کار کړی چې د پښتنونه خپل هډ ونه ببل کړي ، خو « اوبه په پانګ نه ببلېږي » . د د له زاکو د پښتونزالی ثبوت د بابر مُغلي بادشاه له خپلولیکنو ، نه لاښه - کېږي او اکثريت او اهيت يې هم منلی شوی دی .

بابر داخلك هم د نور و پښتنو غوندې د « افاغنه » په نوم يادکړي دي .

داخلك اوس دومره ډېرنه دي ، د پېښور په علاقه کښې يې هم يوکلی شته دی او څه خلك يې د هزارې په ضلع کښې هم اوسيږي ، خود نور و کرلانو نه ببل دي او په څرېه ، جامه د لباس ، او خوی بوی کښې هم تړې ببل ښکاري .

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲: اورکزي:

دا قبیله د سپین غره په نمرخاته لوري د تیرا په سویلي کښو-
کښې میشته ده. د کوات په ضلعه او پېښور کښې هم د اورکزو څېنې
خلک استوګن شته دی ویلی شي چې د بنګښو نه لېکښې اورکزي
په ... مذهب پرانته وو او د بنګښو سره یې بدی ټېرې شوي دي،
او حرچې د واړه خوا په جنګونو ستړی شول، نو درسمند په مقام
یې بیوه د روغې جرګه جوړه کړه او «دائی» نومی یو چم د نائی
د دوی ترمنځ روغه وکړه. د «دائی» نائی دا فیصله ډېره
ساده اولنډه وه، خو ښه جامع وه.

دائی وویل: غرد ورکزو او سمه د بنګښو شوه، په همدغه
فیصله عمل وشو او تر اوسه دغه وېش شته دی. د اورکزو
په ټولو څانګو کښې دولت زی او مسوزي په شمار کښې ډېر دی او
بیا په دولت خېلو کښې مموخېل ډېر دي، په دوی کښې د محمد خېلو
نه پرته نور اورکزي سُنی مذهبي دي. محمد خېل شعیه مذهبي
شوي دي. د اخلک هم په کار او سمل کوند و نو په کُنډو سره وېشل
شوي دي. په رسم، رواج اوعاد تونو کښې دا پېړیو په شان دي
اوځه تر پېړیې نشته دی.

۳: منګل:

ویلی شي چې د اخلک د نن نه شپږ سوه کاله پخوا د بنو په علاقه

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

پراته وو خو د شیتکو د غلبې له کبله د وی د دې علاقې نه په کډه، شول او د خوست خواوشا ته ورغلل او هلته استوګن شول. خدای د دوی په سویل پراته دي. د منګلو او خدرانو تاریخ بدیه وي.

۴: هني:

د پښتنو د خپلو مؤرخینو لکه د حیات افغاني، په حیا، هني د منګل ورور بولي او د کرلانې قبایل یوه څانګه ده، خو د حورشید جهان مؤلف شیرمحمد ګنډاپور وایي چې هغه د هني، چې د منګل ورور ؤ د هغه اولاده اوس نشته او وایي چې د منګلو او شیتکو چې څه وخت بدي وه، نو هني خلک په بدیه کښې د هرمړه دي او لږ څه چې پاتې وو، هغوی هندته په کډه تللي دي او خپلې هني چې مشهوره یې د زوهخت یا زویښت - څانګه د بنګښو او ورکزو سره په کړمه کښې د سپین غره په نمرخاته لوري په غره نر کښې آباد دي. د اخلک پخپل منځ کښې په دوو څانګو سره مل دي. نور او کلک خلک دي او خپلې هني د منګلو سره هم شته دی. هني کښې د کرلیږ کار څرګندوي

د قبایلي مروجښر په لړ کښې هغې د «سمل» په ګوند کښې دي.

۵: وردک:

د اخلک هم کرلانې دي. په غلطی خپلې خلک د وی سیدان ګڼي، خو

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ومره په زړونو سیدان په پښتو کښې چیرته هم نشته ، د سیدانو یوه نیمه کډه چې چیرته په بوکلي کښې وي ، نو بنه معلومداره وي، په وردکو کښې چې په کوم کلي کښې سیدان دي هغه هم معلوم دي، او خلک یې احترام کوي. ټول وردک نه سیدان دي او نه وو. (خورشید جهان چې څه لیکلي دي ، هغه محض افسانه ده).

د دې خلکو قبلیزه پوله د هزاره جات سره لګېدلې او نورو دې وا پرو خوا وته یې غلجي پراته دي. د دوی علاقه یوه اوږده کټۍ ده او په قبله نمرخاته یې غرونه دي. دا علاقه د غزني رودته اوبه کیږي. تنګی، شیخ آباد ، سیدآباد ، خوات، سه آب ، جغتو، تکیه او چک[1] یې مشهور کلي دي. د دوی علاقه بنه اوآباده ده. د مني فصل یې لږ وي ، وریجې هم پکښې کیږي چې غښې وریجې یې ډېرې مشهورې دي. بنه کلک او ډېر زړور خلک یې دي، ډېر نومیالي خلک پکښې تېر شوي لکه : محمد جان خان غازي د افغانانو او انګریزانو د دوهم[2] جنګ نومیالی فاتح غازي چې بیا وروسته امیر عبدالرحمن شهید کړو.

په وردکو کښې « میرځل » په شمار کښې ډېر دي اوبیا وړپسې د « مهیارو » قبیله ده او بیا « نورزي » یا « نوري » څانګه ده. -

---

(۱) په چک کښې د برېښنا یوه فابریکه هم شته دی.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

وردک خیني خلک په چې (چې هزاره) هم پراته دي او څه د کنړ په اسمار کښې هم شته دی.

"مهیار"، "میرخیل" او "نوري" یکښې مشهور خیلونه دي.

۶: اپریدی:

ویلی شي او لکه څنګه چې شجرو کښې راغلي د اپریدو د مشرنیکه نوم عثمان وُ چې د څه واقعې په وجه په اپریدي مشهور شو، د هغه د وړه زامن وو، "ماپی" او "زلنی". د زلنی اولاد لږ وُ او په بنګښو کښې استوګن دی. د "ماپی" درې بنځې وې، یوه یې "ترینه" بله "زرینه" او د ریمه یې فاطمه نومیدله، چې د اولادې تفصیل یې د مخه په شجره کښې لیکلی شوی دی.

په اوسنی وخت کښې د اپریدو اته (۸) څانګې مشهورې دي:

۱: ملک دین خیل	۲: قمبرخیل
۳: کوکی خیل	۴: زخه خیل
۵: اکاخیل	۶: سه پایئ
۷: کمرخیل	۸: آدم خیل

د اخلک یه خیبر دره، اخور دره. کراټ او تیراکښې پراته دي. نمرخانه پوله یې د خیکو سره لګېدلې ده. سویل ته یې اورکزي او بنګښ پراته دي او د سپین غره څمکنې هم دي په قبله قطب میې.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

شینواري دي او په قطب یې مومند دي او د هغوی علاقه پېښور دی، دکچه ګړی نه واخله تر ننګرهاره قبله په سویل غرونو باندې د دوی قبضه ده. د تیرا اکثره علاقه هم د دوی په قبضه کښې ده خو د باغ برخه یې د غرونو په مینځ کښې واقع ده. دا علاقه د میدان په نامه یادیږي او د بنې آب وهواله کبله د هرشهرت لري او د - اپریدو مرکزی د ټولنې ځای دی. ځینې دا وایې چې داخلك د یې علاقې ته په څوارلسمه عیسوی پېړۍ کښې راغلي دي، خو یونانی مؤرخ «هیرو- دوټس د پښتیخا، پښتونخوا، د کومو څلورو قامونو یاد چې کوي، په هغوی کښې یوه قبیله د «اپي ریتی» هم یاد وي او دالفظ دفقه اللغه په اساس د اپریدي سره سمون خوري، نو داسې ښکاري چې دا خلك له د هرې پخوانه دلته پراته وو، سکندر اعظم چې د هند د حملې له پاره څه فوج د خیبر په لاره راایږلی ؤ، د هغه فوج سره هم داخلك جنګېدلي وو.

د خیبر دره یې په اوسېدونکو قومونو کښې اپریدي ښه زور او تور یالي خلك دي. د خیبر دره د پخوانه دا افغانستان او پاکستان تر منځه یوه مشهوره لاره ده. د خیبر دره د جمرود نه د لنډی خانې پورې (۳۳) میله اوږده غځېدلې ده، په دې دره کښې د ریلوی لین په (۱۹۲۵)ع کښې تېر شوی دی او پوره شوی دی، چې د انجنیرۍ یوه لویه کارنامه ګڼلی شي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د جمرود نه تر طورخم پورې د لارو موټرو یو ښه پوخ سړک هم شته دی او خای په خای په دې دره کښې حفاظتي څوکۍ هم جوړې دي اوڅنې پوځي قلاګانې هم شته دی. دا تاو راتاو سړک د جمرود نه شاګې قلا او بیا علی مسجد ته رسي. د خای د سمندر نه دړې زره (۳۰۰۰) فټه اوچتوالی لري، د علی مسجد نه مخکښې سړک په یوه کڼۍ کښې تېرشوی دی او هلته د زخ خپلوکلي او قلاګانې پرېښې دي دا سړک د لنډی خانې سره یوځای تاپې ته ور پرېوځي.

د خیبر دره د تاریخ په هر دور کښې اهمه وه او ده نوځکه یې او سېدونکي هم اهمیت لري. په دې دره کښې اپریدي، شینواری شلمانی (چې مومند دي)، پراته دي. خو په تولوکښې اپریدي زور ور دي.

د تیرا د باغ جومات د اپریدو د سیاسي او مذهبي غونډې مرکز دی. د اپریدو په خیال دغه خای ډېر مهم دی. د خیبر درې خواوشا ډېر پخوانۍ اثار موندلی شوي دي او له دې نه دا معلومیږي چې پخوا دا دره ښه ودانه وه او تاریخي اثارې زیات د بدھ د عهد ګڼلی شي. د خیبر درې او سېدونکي خلك له پخوانه زور ور وواودي.

د انګرېزانو او اپریدو ترمنځه جنګ جګړې هم پېښې شوي دي، خو اپریدو خلکو د انګرېزانو اقتدار نه دی منلی. د اپریدو خلك په خپلو خپلو علاقو کښې په دې ډول پراته دي:

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱: کوکي خېل:

د راج کُل په دره او څه برخه يې په بازار کښې هم شته او نور د جمرود او بالاچينې نه ان تر علی مسجده پورې استوګن دي .

۲: ملك دين خېل:

په ميدان چوره او په کجوری پراته دي او زياته آباد دي په ميدان کښې استوګن دي .

قمبرخېل ، په کاسو دره او شنلونالی په غاړه د ډېرا وسيږي. قمبرخېل هم په څړي کښې کجوری ته راکوزيږي .

زخه خېل ، د خېل جغرافيائی موقعيت له کبله د ډېرا همیت خاوندان دي . کابل ته د پېښورنه بله تللې لار د زخه خېلو په علاقه ورغلې ده .

داخلك ښه جنګيالی هم دي ، قمری د باړې نه په قبله پراته دي . - همدغسې سه پائی هم په بازار کښې استوګن دي او په څړي کښې کجوری ته هم راکوزيږي په کجوری او د عالم ګودر په مقام د وسلو جوړولو وړې کارخانې هم لري او هر ډول وسلې جوړوي .

اکاخېل:

د ناړې په سويل نمرخاته علاقه آباد دي . او د آدم خېلو ډېره ودانې د کوټ نه په قطب دره کښې پرته ده ، د خيبر د ړې سره د آدم خېلو څه تعلق نشته خو يو د وه قبيلې يې کالاخېل او څواکي د خيبر ايجنسۍ

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په سیاسي چارو کښې ګډون کوي.

د آدم خېلو برید په نمرخاته له خټکو سره لګېدلې دی، د اپریدو څه خلک په دکن کښې هم شته دی او څه په پاڼي پټ او څه په کشمیر کښې هم آباد دي. او د وزیرستان په کاڼي ګرام کښې یې هم څه خلک شته دی.

۷: کرلانې قبایل، خټک:

ویلی شي چې د خټکو د مشر نیکه نوم لقمان وُ، چې د عثمان اوامان وروړاو د برهان زوی د ککی نسبی او د کرلانړ کړوسی وُ، لقمان هم په څه واقعه په خټک مشهور شوی دی.

د لقمان یا خټک دوه زامن وو: ۱: تورمان ۲: بولاق. د تورمان هم دوه زامن. ۱: تری ۲: لکی وُ او د پلار په اولاده کښې تري نومیالی وو او د تورمان تره اولاده د ده په نامه نومورې شوې ده. د تری هم دوه زامن وو، ۱: برکویټ ۲: امیر یا امند. د دوی د اولادې تفصیل دمخه په شجره کښې لیکلی شوی دی.

ویلی شي چې پخوا خټک په کوه شوال چې د سلیمان غره د قبلیزې سلسلې په لړ کښې واقع دی، پراته وو، چې اوس په دغه ځای کښې وزیر خلک پراته دی.

لږ و د هرا و وه سوه (۷۰۰) کاله پخوا د منکلو په ملکرتیا د چنلې پخوانۍ مېښې نه را پاڅېدلي او د "بنو" علاقې ته راغلي و واوپه

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

عف خمکه پې واړول چې ټ ورځ پرې احمد زي وزیر پراته دي، څه
مهد. بس د شیتکو او منګلو په منځ کښې بدي پیښه شوه او منګل په کلا
کولو مجبور شول، خوځښت لاهلته پراته وو، آخر د څښتکو او شیتکو هم
خړه راغله او څښت ترې په کلا شو. او په کربوغه، تېرې، لاچې اوشکوډه
پې ان دا باسیند ترغاړې پورې په خمکه پې واړول. په دغه وخت کښې
دغه علاقه شاړه او ورانه وه. په هم دغه وخت کښې د ویسې نه تر-
کوهاټه پورې علاقه باندې اورکزي پراته وو، اوکړې له پلوه به
بنګښ هم د کوچیانو په ډول دغې علاقې ته تلل راتلل، خوځه موده
پس د اورکزو او بنګښو بدي پیښه شوه، د څښتکو او ورکزو په منځ
کښې چې هم خړه وه، نوځښت او بنګښ سره یو شول او اورکزي پې ووهل
او په نتیجه کښې ریسې، پنیاله، د زیړې نه تر تورځپر پورې ټوله-
علاقه پې راالاندې کړه او د څښتکو او بنګښو ترمنځ د لاچې او کداخیلوغږ
برید شو.

د څښتکو علاقې قطب ته یوسفزی، قبلې ته خلیل، اپریدي او بنګښ او
سویل ته پې د بنوں علاقه ده. د دوی علاقه به په اوږد والی تقریباً
سل (۱۰۰) میله او په پلن والي به اندازاً پنځوس (۵۰) میله وي. د دوی
په نمرخاته اباسیند بهیږي. د اباسیند نه پورې غاړه هم څښتکو شته
دی ان تر باړې رسیدلي دي. «مکهډ» د څښتکو مشهور ځای دی. څښتک
پخپلو منځو کښې پر دوو برخو وېشل شوي دي. یوه د قطبي څښتکو برخه

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

او بله یې د سویلي خټکو برخه ده . د سویلي خټکو په علاقه کښې د مالکې - کانونه دي د دې علاقې څمکه شکلنه او میدانی ده ، غرونه یې هم غیرآباده دي. تیږه ، لاچی ، کرک ، شکردره او نور د دې علاقې مشهور کلي دي.

د قطبی خټکو علاقه هم غرنیزه او کانیزه ده او غرونه یې هم بې ښې بې توښې دي . اکوړی ، شیدو ، نظام پور امیراو امیرکلان د دوی د علاقې مشهور کلي دي .

د خټکو ریاست :

د خټکو د ریاست او خانه بانی ملك اکوړ ؤ ، چې د درویش محمد مشهور په چنجو) زوی ؤ ، د مهاجرت نه پس د خټکو په قبیله کښې د بطې خپلو څانګه په کربوغه پرته وه ، ملك اکو په څه خبره د خپلو عزیزانو سره خفه شو او خوږې ته راغی په دغه وخت کښې یه خوږه کښې مندوړی لوا بنی استوګن وو ، نو ملك اکو په «کواز دره» کښې استوکنه وکړه. ملك اکو د څان سره د خوانانو یوه ډله جوړه کړه او په شاهي سرک به یې دارې کولې. په هغه زمانه کښې د کابل صوبه د میرزا حکیم مغلی په لاس کښې وه . میرزا حکیم د بابر میرنۍ وروړ ؤ. اکبر بادشاه د همایون زوی او د بابر نفسی د میرزا حکیم په تعاقب نیلاوته راغی او دایک د قلاد تعمیر او ودانۍ اراده یې وکړه ، نو د شاهي سرک د ساتنې تابیا یې هم وکړه ، د علاقې سپین ږیري یې را وبلل او د دې

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سرک د ساتلو پې ورته وویل، خو دوی په اتفاق د دې کار د پاره ملک اکو په کوته کړو او بادشاه ته پې د ده نوم ورکړو، اکبر بادشاه هم ملک اکوته دا کار وسپارلو او د دې خدمت په بدل کښې پې د خیرآباد نه نیولی تر نوښاره پورې او د پښونه نیولی تر موسیٰ درې پورې علاقه په جاګیر کښې ملک اکوته ورکړه. خلوزي او سپین خاک هم د ده په جاګیر کښې راغلل، او د شاهي سرک د محصول د حصولی حق هم ورکړی شو.

ملک اکو هم ښه هوښیار او مدبر سړی وُ، هغه د شاهي سرک د ساتنې په غرض چنل سړی مقرر کړل او د لنډې سینډ په سویلی غاړه پې مضبوط باندې ته څامخ یو کلی هم ودان کړو چې تر اوسه پورې هم د ده په نوم «سرای اکوړه» مشهور دی، او هغه وخت به ورته خلکو ملک پور هم ویلو.

ملک اکو آمد د بولاقو سره په جنګ کښې د پیر سباق په مقام ووژلی شو.

د ملک اکو اته (۸) زامن وو:

(۱): یحییٰ خان (مور پې میري خپله وه او نوم پې تاروکه وُ)، (۲): نظام خان (مور پې بولاقه وه، نوم پې نندرکه وُ)، (۳) یوسف خان (مور پې غوریه خپله وه او درد انه نوم پې وُ)، (۴) تاتار خان، (۵) خضر خان (۶) عبدالغفور [illegible] وارې له یوې مورنه وو)، (۷): طاؤس خان

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مور پي څينه وه ، او بابي نوم ؤ. (۱۸) : مصري خان د مور پي ځلوزی وه.

د پلار نه پس يحيیٰ خان د خټکو د رياست واګدار شو. د يحيیٰ خان په وخت کښې د خټکو او يوسفزو بدی پيښه شوه او د جنګونو لړی ونښته.

د يحيیٰ خان يو ولس (۱۱) زامن ؤ و. شهباز خان ، بهادر خان ، عالم خان شريف خان ، جلال خان ، محمد خان ، بنادر خان ، حکيم خان عبدالله خان آدم خان او فيروز خان.

د پلار له مړکه پس شهباز خان د خټکو رئيس شو، شهباز خان په ... اهجری کال زيږ بدلی ؤ ، د زيږ بد وکال او تاريخ پي د پښتو ژ.پي نومياړي شاعر او ليکوال خوشحال خان خټک د اسې ليکلی دی:

شهباز خان د يحيیٰ ښکلی فرزند
وه په جنګ کښې د رستم هسې څرګند
چې تاريخ د زيږ بد وې د ده ونوښت
عقل وی چې شهباز خان اجل بلند (...اهکال،

* * *

د شهباز خان په وخت کښې د خټکو او يوسفزو بدي نوره هم دېره شوه ، نو مورې له يوسفزو سره په يو جنګ کښې سخت ژوبل شو او په کال ۱۰۵۰هـ/۱۶۴۰ع کښې وفات شو او په خای پي د هغه مشر زوی خوشحال خان کښېناست. خوشحال خان خټک په ۱۰۲۲هـ/۱۶۱۳ع

(c) ketabton.com: The Digital Library

کال زېږيدلی او په ۱۱۰۰ھ/۱۶۸۹ع کال مړ دی.[۱]

خوشحال خان د (۲۸) کالو په عمر د خټکو د سرداری په کار وتاکلی شو او د شاه جهان له پلوه ورته پلرنی منصب او جاګیر د يو فرمان په ذريعه منظور شو، خو د شاه جهان د زوی او رنګ زيب مُغلی بادشاه په وخت د خوشحال خان د مُعلو سره و ... ن علاقو تعلقات يې خراب شول. د دې واقعاتو په باره تفصيل يې د تاريخ مرصع» او «پښتانه د تاريخ په رڼا کې» کښلې دی.

خوشحال خان يخيل ژوند د قلم مشري خپل مشر روی اشرف خان[۲] ته وسپارله، خو هغه هم د مُغلو اعتماد او مرسته حاصله نه کړی شوه او په ۱۰۹۲ هجری کال سيد بهولا شاه د پيښور مُغلی حاکم وينولو او بندي يې هند ته واستولو او بيا چا پور کښې قيد شو چې هلته وفات شو.

د اشرف خان د ښولونه پس په خټکو کښې کورنۍ بې اتفاقي را پيدا شوه او د خوشحال خان بل زوی بهرام خان د مُغلو په لمسون را پورته شو، خُو خټک په هغه پسې شول او څوک د اشرف خان

---

[۱]: خوشحال خان په ۱۶۸۹ع يا ۱۱۰۰ھ کال د اپريدو په ۲ نمبره منومۍ ځای کښې د مخروريت په حال کښې د ۷۸ کالو په عمر وفات او مړی يې د اکوړې د غره په لمنو کښې ښخ شو.

[۲]: اشرف خان هم ښه شاعر ؤ، د ديوان خاوند، تخلص يې «هجری» دی.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

هجري د زوی افضل خان چې خوشحال خان پخپله د اشرف خان تر بندي کېدلو وروسته مشري افضل خان ته سپارلې وه، پسې ولاړوو له هغې امله په خټکو کښې جنګ جګړې ونښتې. په دې لړکښې بهرام د خپل پلار (خوشحال خان) مخالف و درید او د مغلو مرسته يې کوله (چې د هغې مخالفتونو په نتيجه کښې خوشحال خان د چنل کور پرېښود و ته هم مجبوره شو) اخر د قام مشري د افضل خان شوه.

افضل خان خټک د مغولي بادشاه محمد شاه په وخت کښې وفات شوی دی. د افضل خان پر نورو اثارو برسېره د هغه ليکلی تاريخ «تاريخ مرصع» لوی او د قدر وړ يادګار دی.

د افضل خان اته (۸) زامن ووچې د وه تنه پکښې تر نورو زيات د يادونې وړ دي، ۱: محمد علي خان. ۲: سعدالله خان چې په شهيد خان هم مشهور دی. محمد علي خان به په اکوړي کښې اوسېدلو او سعدالله خان په ټيرۍ کښې د پلار له مرګه پس د واړه وروڼه هم بې اتفاقه شول او محمد علي خان په ټيرۍ حمله وکړه، خو سعدالله خان ورته ماتې ورکړه او د اکوړې نه يې هم ووېستلو. د سعدالله جان هم اته (۸) زامن ووچې سعادتمند خان او خوشحال خان پکښې مشهور دی. سعادتمند به د پلار سره په اکوړي کښې اوسېدلو او خوشحال د پلار له خوا په ټيرۍ کښې حاکم، خو د نادر افشار ايراني بادشاه نه پس چې د افغانستان حکومت پښتنو ته په

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

لاس ورغی او احمدشاه ابدالی د پښتنو بادشاه شو، نو د ټولوخټکو لوی خان سعدالله خان ډېر مرکز یې اکوړی ډ، څه وخت چې احمدشاه ابدالي په پنجاب د حملې کولو پرنیت راغی، نو د سعدالله خان مشر زوی سعادتمندخان د خټکو د یو لوی لښکر سره د هغه په خدمت کښې حاضرشو او د هغه په فوځ کښې یې ګډون وکړ، په دې وخت - کښې د محمدعلي خان زوی لښکرخان چې په نوښار کښې اوسېدلو، میدان خالي ولیدل، نو په اکوړي یې حمله وکړه، په دې کورنۍ جنګ کښې سعدالله خان ووژل شو، څه وخت چې خوشحال خان په تیرۍ کښې د دې واقعې نه خبرشو، د تیرۍ نه اکوړي ته راروان شو، په لښکرخان کښې د هغه د مقابلې طاقت نه ډ، نو د خپل آل عیال سره سره بونیر ته وتښتید او کډې کوډي یې په بونیر کښې پرېښودې او پخپله پنجاب ته لاړ او د نواب معین الملک د میرمنوخان، سره نوکرشو خوشحال خان چې له دې نه خبرشو، نو د احمدشاه ابدالي حضور ته یې ټول احوال ولیکلو او د لښکرخان د نیولوخواست یې ترې وکړو، د هغه د خواست په اساس احمدشاه ابدالي لښکرخان بندي کړو او خوشحال خان ته یې راولېږلو او هغه د خپل پلار په قصاص کښې - لښکرخان مړکړو. څه موده پس مرهټیانو په پنجاب حمله وکړه او احمدشاه ابدالي له کابله د هغوی د سمون د پاره راروان شو او پېښور ته راغی، نو د مرهټیانو د مقابلې د پاره یې د تیرۍ حاکم

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوشحال خان پې هم د خپل لومړني فوځ سره ولېږلو، خوشحال خان د حسن ابدال په مقام له مرهټانو سره جګړه وکړه او په همدې جنګ کښې شهید شو. احمد شاه ابدالی چې خبر شو د امداد د پاره یې نور فوځونه ور ولېږل چې سعادتمند خان هم پکښې وُ او په میدان کښې یې ډېره مېرانه وښودله، نو احمدشاه ابدالي د دغه خدمت په بدل کښې د جهلمه پورې د ټولې علاقې حاکم سعادَتمند خان مقرر کړو. احمد شاه ابدالي چې بل وار د مرهټانو سره ډیو فیصله کن جنګ د پاره راغی، نو سعادتمند خان هم د خپلې قبیلې د یولوی لښکر سره د احمد شاه په لښکر کښې ګډون وکړاو د "پاني پت" په میدان کښې یې ښه دوره او مېرانه وښودله، نو احمد شاه ابدالي ورته د سرداری خطاب ورکړو.

د احمد شاه نه پس د هغه زوی تیمورشاه په زمانه کښې هم سعادتمند خان ښه سعادتمند وُ او بادشاه ورته د سرفرازخان خطاب ورکړی وُ، او همدی د خټکو په خانانو کښې آخري خان وُ چې پرټولو خټکو حاکم وُ او د خټکو په ټول علاقه یې حکومت کړی دی، د هغه د وفات نه پس د خټکوخانۍ دوه ځایه شوه، د سویلي خټکو-خانان به په ټیری کښې او سېدل او د قطبی خټکوخانان به په اکوړي کښې وو.

د سویلی خټکوخانان د سعادتمند خان نه پس شهبازخان په

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

تیری کښې حاکم شو، د شهبازخان مشل (۲۰)، زامن وو، په هغوی کښې منصورخان د پلار په ځای کښېناست او د هغه نه پس د هغه وراره نامرخان، خان شو. د نامرخان د وه زامن وو، ارسلاح خان او خوشحال خان، چې په نامرخان پسې ارسلاح خان د قام مشر شو، په دغه وخت کښې په افغانستان کښې د تیمورشاه سدوزی زوی شاه محمود بادشاه ؤ، څه وخت پس شاه محمود لرې شو، هرات ته لاړ او د کابل حکومت بارکزو وینولو او امیر دوست محمد خان د کابل بادشاه شو، په پېښور د هغه وړوکنه او د پاینده محمد خان زامن یارمحمد خان سلطان محمدخان، سیدمحمد او پیرمحمد حاکمان وو، په دې موده کښې د ختکو خانان هم د پر بدل رابدل شول او په صوبه سرحد د سیکانو حملې هم شروع شوې، نو د ختکو خانان به هم کله د سیکانو ملګري شول او کله به د پېښور د بارکزو سردارانو سره وو، خو په ۱۸۴۹ع کال کښې د سیکانو اقتدار ختم شو او انګریزانو د پښتنو علاقه (او سنی صوبه سرحد) لاندې کړه. د ۱۸۵۷ع کال د لړې د آزادۍ د جنګ په وخت کښې خواجه محمد خان د تیري نواب ؤ او د پیرنګیانو مرسته یې وکړه[1] د دې خدمت په بدل کښې د تېرې

---

[1]: دې د ۱۸۵۷ع کال واقعې ته چې فوځ بغاوت وکړو وطني خلک د آزادۍ جنګ وایي او پیرنګیانو به ورته د لړلي غوږ ویلو.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ریاست د دۀ په کورنۍ کښې په زاړه د ستور نسل په نسل انګریزانو ومنلو او دا علاقه د جاګیر په ډول د دغه کورنۍ په ولقه کښې وه خوکله چې بیا ورروسته پاکستان جوړشو او د جاګیردارانو سلسله ختم شوه ، دا جاګیر هم له منځه لاړ.

د قطبی ختکو خانان :

د سردار سرفرازخان ، سعادتمند خان ، نه پس د هغه ز وی - آصف خان په اکوړي کښې حاکم ؤ ، د هغه نه پس یې وراره فیروزخان او د هغه نه پس یې زوی عباس خان د قطبی علاقې د ختکو نواب ؤ او دا د ربخیت سنګم زمانه وه او هغه له عباس خان سره ښه تعلقات لرل ، نزدې چې ربخیت سنګم ورسره خپل پټکی هم بدل کړی ؤ او هغه دالوبه له زورو با اقتداره پښتنو سره هم کړې وه .

د پښنور د سردارانو د عباس خان نه وېره پیدا شوه ، نوریو اورکزی ملك او خوتنه سپین زیري یې په عباس پسې ورولېږل او هغه یې پښنورته راوبللو او مېلمه یې کړو او همدلته یې - بندي کړو او خو ورځې پس یې بیا په زهرومې کړو . له دې نه ځکښې د عباس خان و رور خوامی خان هم سیکانو نیولی ؤ او په لاهور کښې ؤ ، خو د ربخیت سنګم د نارونی په اله ګوله کښې هغه د قیدنه وتښتېدو او خپلې علاقې ته راغی ، په دغو ورځو کښې د قطبی ختکو

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

لوی خان نجف خان ؤ ، خواص خان چې راغې نوخوړې ته لاړ ، خو هلته د نجف خان ز وی محمد افضل خان دی مړکړو.

د نجف خان او د پېښور سردارانو د بنځوخپلوي هم وه، نو نجف خان څه موده په دغه علاقه حکمران پاتې شوا و سردار سلطان-محمد خان ته به يې د کال د خراج په ډول د ولس زره (۱۲۰۰۰) روپۍ هم ورکولې ، خوځه وخت چې د سیکانو سلطه راغله او جرنیل هری-سنګهٔ[1] پېښور ونیولو غالباً چې د ا ۱۸۴۷ع کال ؤ، نو نجف خان نیلاو ته وتښتېدو.

سیکانو په جهانګیري کښې یوه قلاجوړه کړه او د څټکو میدانې علاقه يې پخپلې ولقه کښې وساتله او غربۍزه علاقه يې د څټکوخانانو ته په دې شرط پرېښودله چې دا ټک او پېښور په مینځ کښې لاربه د سیکانو د تګ او راتګ د پاره آزاده پرېږدي او وساتي به يې .

نجف خان څه موده حکمران ؤ ، خو هغه هم د عباس خان زوی و وژلو او د پلار په ځای محمد افضل خان د څټکو خان شو. د سیکانو د ګورنر ابو طبیله (چې یو فرانسوي ؤ) په وخت کښې د څټکو په خانۍ کښې څوځله تغیر او تبدیل پېښ شو. د ۱۸۵۷ع کال د دیلي په واقعه کښې دې خانانو هم د انګرېزانو مرسته وکړه ، نو د دې خدمت په

---

(۱) : جرنیل هری سنګهٔ بیا سردار اکبرخان د جمرود په جنګ کښې ووژلو.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

بدل کښې د دوی جاګیر په خپل حال پاتې شو

۸: کرلانۍ قبایل: خدران:

خدران هم د کرلانړ یوه څانګه ده، دا د پرکلک، توریالي او زحمتکښ قبیلې دي. د دوی علاقه د خوست نه په قبله او د زرمت نه په نمرخاته په سویل پرته ده. دوی د کرکیلي څمکه هم لري او په دې علاقه کښې او بادام هم د پرکیږي. د دوی نه په نمرخاته خوسیستان او قبله یې کردیزیان، سویل ته یې غلجي قبایل او قطب نمرخاته ته یې منګل اوځه توري پراته دي.

د دوی د غلجو او منګلو سره اکثره بدۍ وي. په دې خلکو کښې لوی اشخاص هم تېر شوي دي، لکه د المري بیرک خان چې مجاهد او غازی شخص ؤ.

۹: اُتمان خېل:

دا قبیله هم کرلانې دي، خو د خانبي خېلو یوسفزو سره یې له پخوانه ګډون کړی دی او له مغوی سره د یې علاقې ته راغلي دي. د دله زاکو او یوسفزو په جنګونو کښې اتمانخېل د یوسفزو ملګري وو. ویلی شي چې د دوی په اول کښې د کوملي په دره او تانک کښې اوسېدل او بیاله هغه ځایه را په ګډه شول او له یوسفزو سره

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوځای د پښور علاقې ته راغلل او بیا تیراه ته لاړل ، خو هلته هم ټیکاو نه شو اوله هغه ځایه بیا په کډه شول او ارنګ برنګ ته راغلل او همدلته پې واړول او تراوسه پورې همدغلته استوګن دي .

د دوی قطب ته پنجګوړه قبلې او قطب ته یې باجوړ او څه د مومندو علاقه اوغرونه دي ، نمرخاته ته یې سوات او سوېل ته یې هشتنغردی . دکروندې ځمکې لږه ده ، د غرونو په لمنوکښې یې څه د کرکیلې ځمکې هم شته ، چې د دوی کډوړه پرې کیږي . د دوی په غرونوکښې میځړي هم کیږي .

د دې خلکوځینې قبیلې لکه بایزی ، اسمعیل خېل ، دعوت خېل او سه صده د مردان په علاقه کښې پراته دي . خرکي ، میاخان او کوه برمول د دوی مشهور کلي دي .

۱۰: خوګیانې :

داخلک هم کرلانې دي ، د شجرې نه د دوی مشهورخېلونه دا دي :

شېرزاد ، پرېبه ، خدرخېل ، بارک ، درمان (عبدالرحمن) بوبوخېل لقمان خېل ، شادی خېل ، داخلک د ننګرهار دعلاقې نه قبلې ته او د سپین غره په قطب قبله استوګنه لري . ځانې او توري هم د دوی له

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کهوله دي .

ویل کیږي چې د شاه جهان (مُغلی بادشاه) د جلوس د اول کال په وخت کښې د لقمان خپلوا و شادي خپلو تر منځه د بنسمني پیدا شوه، لقمان خپلو د خدر خپلو په مرسته شادي خپل و وهل ، شادي خپلو بیاله غلجونه مرسته وغوښتله او غلجوپې مرسته وکړه او د کابل صوبه دار هسو د دوی مرسته وکړه په دغه جنګونو کښې د بارک اولاده د هره زیانمنه شوه او نتیجه یې دا شوه چې شېرزاد او خدر خپل دواړه تپې بادشاهي اطاعت ته مجبورې شوې .

د خوګیانو په علاقه کښې انګور، انار، توتان ، انځر د هر پیدا کیږي . دا خلک اکثر زمینداري کوي او ځینې پکښې تجارت هم کوي اوځه مالداري هم لري ، په غرونو کښې یې لرګي هم شته ، سنه زره ور ، تګړه او توریالي خلک دي . د دوی ځینې خلک په خوست کښې هم شته دی . لکه پرېبه او دُرمان .

پرېبه :

د خوګیانو یوه څانګه ده ، خوله د هرې مودې را هیسې له خوګیانو څخه بېله شوې او خانله پخپل نامه مشهوره ده ، د دوی مشهور خیلونه دا دي :

میاخپل ، بسی خپل ، سردار خپل ، محمود خپل ، ترینزي ، ملیزي رشی زي ، د وډه خپل او پوچي خپل دي .

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ویلی شي چې په اوله کښې ټول خوګیانې په خوست پراته وو خود جهانګیر بادشاه په زمانه کښې د زرمت غلجو په دوی یرغل وکړو او دوی یې له دغه ځایه وشړل او د شاه جهان په زمانه کښې د دوی په مینځ کښې کورنۍ جګړې هم پیښې شوې ، چې دوی یې د هرکمزوري کړل .

د دوی اکثره خلک زمینداري کوي او خال خال سوداګر هم پکښې شته دی .

درمان:

درمان هم د خوګیانو ذیله ده او دوی په شپږو ځانګو وېشل دي، چې هغه دا دی :

حاجي خان خېل ، سورۍ خېل ، احمدخېل ، خودي خېل ، کُندي - او منګس . دا شپږ واړه ځانګې په مخورۍ هم مشهوردي ، اوپه خوست کښې استوګن دي او د کرکیلې کارکوي .

۱۱: حاجي :

دوی هم د کرلانړ طبقې سره ګډ ېږي او د شجرونه د خوګیانو یوه ځانګه ده . د اخلک د « تورپانو » نه په قطب قبله د پیوار کوتل نه پورته د « اریوب » په ځمکه پراته دي . دوی په خوراک ځښاک ، دود او دستور او لباس کښې د تورپانو په څېر دي ، خو په عقید د

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کښې د هغوئ ښه دي او ټول سُني مذهب دي ، له همدې کبله د دوی په مینځ کښې تل د ښمنۍ هم وی .

۱۲: توریان:

د وی ته توري زي هم ویل کیږي ، دا د کُرمې وا دی یوه مهمه قبیله ده او شجره کښې د خوګیانو یوه څانګه ګڼلی شي او آخر په - کرلانو ګډیږي .

توري په پنځو څانګو کښې وېش دی : حمزه خېل ، مستوخېل وپرزي ، علیخېل او غوندې خېل دي . او دوی په څلورو ډلو وېش دي ، یوه ډله یې په میامرید مشهوره ده او نورو درېو ډلوته یې درېوندي وایئ . د دوی علاقه ښه ودانه ده ، د اخلاک دعقیدې په لحاظ شعیه دی او د هغه مذهب د احکامو پابند دي او د ېرکلک پرې ولاړ دي . د مانځه او روژې هم ښه پابند دي ، او د سیدانو ډېر قدر کوي او هر یوې د سیدانو مرید دی . د وی د مېلمه هم ډېر قدر کوي . زړور او ښه توریالي خلک دی . د دوی په علاقه کښې بې بدرګې تګ راتګ مشکل دی ، خوچې له چا سره بدرګه وی ، نو هغه ته هېڅ خطره نه وي . د اخلاک ځینې ځانګړې رسمونه هم لري . د دوی په خیال ټول خلک د وه ډلې دي ، یوه یې رښتینې ده او په سمه لار روان دي ، او بله یې د روغجن او په کږه لاره

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملونکی دی. دوی خپل هم عقیده او هم مسلک خلک ر ښـنولې کښې او نور ورته په غلطه لار روان ښکاري. له دوی کره چې کله هلک پیدا شی. نو د سرد پاسه یې ډزې کوي او داهم د دې له پاره چې هلک له ر ره وکوالی نه د توپک له ډزو سره بلد شي چې په زلمیتوب کښې میاله ډزوڅخه ونه ویریږي.

۱۳: کرلانې قبایل، وزیره

ویلې کیږي چې د دې قبیلې د مشرښکه وزیرنوم ډوچې د سلیمان زوی د ککی خیلو او د کرلانې کړوسی ډ، د وزیر د وه زامن وو ۱: خدری ۲: لالی.

ویلی شي چې په اوله کښې داخلک د خوست خواوشا پراته وو او په غروڼوکښې استوګن وو. د خوارلسمې عیسوی پیړۍ په آخر کښې د قبلې په لور وغځېدل او د توچې په قطب د ښنوا وکوا ټ په سرحدي غروڼو کښې استوګن شول، او ورو، ورو یې دګړې د ر ونه تر ګوملې پورې ډېره علاقه را لاندې کړه او پرې استوګن شول. د دوی د استوګنې په وجه د غه علاقه په وزیرستان مشهوره شوه.

د وزیرستان علاقه به تخمیناً اووه زره (۷۰۰۰) میله مربع ر قبه وي. په دغه علاقه د وزیرو دوه قبیلې احمد زي او اوتمان زي

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

پراته دی دا دواړه قبیلې هم په نورو وړو ذیلو کښې سره وېش دي ، چې تفصیل یې مخکښې ټېر شوی دی.

ویلی شي چې د خدري د زامن وو:

۱: موسیٰ چې په دروېش مشهور ؤ ، حُکه چې د هر پرهېزګار او متقي سړي ؤ. د موسی یا دروېش قبر په «برمل» علاقه د د هورند لین سره نږدې په پاکستانی علاقه کښې پروت دی ، او دغه قبر د وزیرو په نظر کښې د هر مهم دی او په هره سخته موقع کښې وزیر دغه قبر ته ورځي، او دُعا کوي. ویلی شي چې د موسیٰ د روېش د وه زامن وو:

۱: اتمان زي ، ۲: احمدزي. ویل کیږي چې دا د واړه په دروېش خپلو هم شهرت لري او د خدري د دویم زوی نوم حمود ؤ او د حمود یو زوی مسعود نومیده چې اولاده یې په مسعود و مشهوره ده . د خدري د دویم زوی نوم مبارک ؤ دی هم یو ښه سړی ؤ او د قبر یې وزیرخلک د هر قدر کوي او د مبارک یو زوی کربز ؤ چې اولاد یې نه یې «کربز» ویل کیږي.

وتمان زي وزیر پخپل منځ کښې درې څانګې دي: حمود خېل ابراهیم خېل ، او ولي خېل. دا درې واړه څانګې بیا خپله نورې د هرې ذیلې هم لري ، چې په شجره کښې یې تفصیل ټېر شوی دی .

همدغسې احمدزي وزیر هم په دوه څانګو سره وېشل شوي دي : سین خېل او کالو خېل دي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سین خېل هم درې ښاخه دی: هاتي خېل، سرکي خېل اوعمرزی دي. اوله دوی نه هم دېرې ذیلي ښلې شوي دي، د غه شان کالوخېل د وه څانګې دي: نصری او سپېرکي. نصری هم دوه ښاخه دي: باړۍ خېل او شادی خېل دي. او د سپېرکي هم درې ښاخه دي. محمدخېل، سدي خېل او سندن خېل دي، او د غه هریو ښاخ بیا خانته نورې دېرې ذیلي هم لري چې تفصیل یې د مخه - تېر شوی دی.

د مسعود بن محمود هم د وه زامن وو یو علي چې اولاده یې په علی زي یا دیږي او بل زوی یې بهلول ؤچې اولاده یې په بهلول زی یا دیږي. د علي هم دوه زامن وو د یو نوم فتح او د بل زوی نوم یې «شمن» ؤ. د فتح اولاد څه ته فتح خېل، چې عوام خلک ورته پوښتنه خېل وایي او د شمن اولاد څه ته شمن خېل یا شمن زي ویلی شي. دوی هم بیا نورې دېرې ذیلي لري لکه بهلول زي چې په خلورو څانګو ښلیږي: همل خېل، باند خېل، نونوخېل او شنکي دي. د همل خېل هم درې څانګې دي: عبدلی، ملکشی او ننظرخېل. په همدې دول باند خېل هم د وه څانګې دي: ایکم خېل او طوطیه خېل. د نونوخېل درې ښځې وې د اولې ښځې نه یې: هیبت خېل او عمرخېل دی. د دویمې نه یې: علي خاني، میرخاني او منډا دي اوله دریمې ښځې نه یې میرخاني او برمتی دي. د دې ټولو نه نورې دېرې ذیلي هم

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

خورې شوي دي .

د وزیرو مشهورې علاقې دا دي:

۱: د شوال علاقه: په دې علاقه جلال خېل، کابل خېل او ملکشی پرانه دي چې دا وتمانخېلو ذیلې دي .

۲: د شاکی علاقه: دغه علاقه د غروند په مینځ کښې واقع ده، اوږه کڅې ده، په دې علاقه کښې ملکشي، میاں، شادیکي او خونا خېل استوګن دي. د دوی نه وربنکته هاتي خېل دي او سندې خېل او سپېرکي - او سیږي او د پتولو نه بنکته د مسعود وپه څانګو کښې علي زي او - بهلول زي او سیږي .

۳: د برمل علاقه: د وزیرو د غروند د ننه علاقې ته برمل وایي. دا د یوې درې په شکل ده . خمکه یې اوږه او د کرکیلې له پاره غوره ده. دا علاقه په څلورو او وړو- وړو کڅیو وېشل ده. په دې کڅې کښې د مرغئ په خمکه د کابل خېلو ذیلې او څانګې سپیلي او پوپلي او سیږي وزیر خلک په اوړي کښې خپل مالونه همدلته پیایي او د موسئ د وېش(؟) قبر هم په دې علاقه کښې دی .

۴: رزمک علاقه: دا علاقه هم یوه وړه کڅې ده آب وهوا یې ډېره ښه ده. په دې علاقه کښې توري خېل او محبت خېل، چې دا وتمان- زو څانګې دي، اوسیږي .

۵: د خپسور علاقه یا دره: دا یوه وړه کڅې ده چې د د وړو د علاقې

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په سویل پرته ده . په دې کښې کښې په بره مميت خپل په منځ کښې يې تورې خپل او منه په بشکته وړو کې پراته دي .

۶: شرنه : د د وړو په قبله واقع ده ، دلته مداخپل ، خدرخپل او په منځ کښې يې مسعود پراته دي .

۷ : شکتو: دا يوه دره ده چې برپکښې تورې خپل او منځ کښې يې مسعود دي.

۸ : وانا: دجنوبي وزيرستان مرکز دی ... « وانا » د وزيرو دعلاقې دجنوبي برخې نه دکومل د درې په قطب ده او لوړ غروند تړې تاؤ دي ، چې سويلي خوا ړې يې دکومل تر درې پورې رسيږي . دا علاقه په اصل کښې يوه کښې ده چې د قطب نه به د سويل په لور تقريباً پنځلس (۱۵) کروه اوږده وي . په دې کښې کښې يوخوړ بهيږي چې په آخر کښې دکومل له سيند سره کډيږي . د دې خوړ په دواړو غاړو خمکه دکرنې وړ ده ، خواکټره يې للمي او بارانې ده او آبي خمکه پکښې لږه ده . د « وانا » علاقه تر ده او په اوړې کښې د ماشوخاله ده ، او کډران پکښې کران دی د وانا په منځ کښې د وتانې ، چې دلوديانو يو بناخ دی ، او سيږي ، او په دغره علاقه داحمدزو وزيرو څانګې او ذيلې پرتې دي . د وزيرو اکثره ټپې په اوړې کښې خپل مالونه دلته خړوي .

۹: د بدر علاقه: دا هم يوه وړه کښې ده چې اوږد والی به يې د - کانې ګرام پورې ايله (۵) کروه وي ، او پلن والی به يې تقريباً يو

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

میل وي. په دې دره کښې سپېرکي او شينکي پراته دي.
مسعود په خوړه دره او ميدان کښې استوګن دي. د مکين اوخو نورو کلونه پرته د مسعود و نورکلي واړه - واړه او د دلتې شل کورونو نه ډېرنه دي. وزيرا و مسعود په اصل کښې يوخلک دي خومسعود پخپل نامه خانله خوښ دي. مسعود ډېرپه کافي ګرام اومکين پراته دي. دوی د وزيرو نه په شمار کښې لږ دي، خو په زړورتيا او شجاعت کښې زيات دي.

نن ورځ هټل مسعود په درېو لويو خانګو وېشل دي، يعنې علي زي، بهلول زي او شمن خېل.

د وزيرو مسعود وژبه د نورو پښتنو په نسبت ګرانه ده او نورخلک يې په خبرو په ګرانه پوهيږي. دا خلک اکثره په فوځ کښې نوکري کوي او اوس خو پکښې تعليميافته هم شته او ملکي لوی لوی مامورېتونه (عهدې) يې ښولي دي. دا خلک په خپل منځ کښې سره ښه متحد دي او له دې کبله دا قبيله اصمه ګڼلې شي.

په دوی کښې ځنې خصوص رواجونه هم شته دی او د ځنو خلکو انفرادي رايې هم اهميت لري. د تاريخ په اوږدوکښې په دې خلکو چا حکومت نه دی کړی. انګرېزانو پخپل دور کښې له دوی سره جګړې ربړې کړي دي، خو داخلک يې نه دي ايل کړي.

د پاکستان له جوړېدو نه پس ورته د هره توجه شوې ده،

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دوی په علاقه کښې د هر سکولونه جوړشول او په دوی کښې د علم خپرولو او ورواجولو کوښښ لا روان دی ، او امید دی چې داخلک به زرمترقي شي.

کُربز:

ویلی شي چې کُربز هم د وزیرو یو ښاخ دی او په اوله کښې دوی هم د وزیرو سره یوځای او سېدل خو د دوی اوبیتنو جنګ جګړې وښښتلې ، نو دوی له دی کبله د خپلې علاقې نه په وتلو مجبوره شول. د دوی علاقه د وزیرو د علاقې قطب قبلې ته اود خوست نه په سویل نمرخاته پرته ده او په افغانستان پورې تړلي دي. د دوی غرونه دوه میاشتې په واورو پټ وي او د کرکیلې او مالداری کارکوي.

لالي وزیر:

د شجرې نه یې څرګنده ده چې « لالي » د « خدري » ورور او د « وزیر » زوی دی. دوی پخوا د شوال په غرونو کښې د شیتکو یو سړی مړکړو ، نو دد وی او شیتکو دښمني شوه. د وی پرې کمزوري شول او د خپلې علاقې نه یې کډه وکړه او د خوګیانو علاقې ته ورغلل ، او اوس هم داخلک د سپین غره په خواوشا

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کښې پراته دي، اوپخپل نامه یادیږي . د خوګیانو وزیر هم داخلک دي او دلالي تبر دی .

کرلانی قبایل: شیتک؛

د (د وړ، بنوځي، تنی، څخه مطلب شیتک کیدی شي .

دوړ: څه وخت چې بنوځي (د شیتک د بنځې «بانو» اولاده) یعنې (کیوی او سورانی)، چې د شوال غره نه راغلل او د بنو علاقه یې ونیوله نو د وړ هم د توچي د رود په دوا پو غاړو پراته وو، دا نه ده معلومه چې له دوی نه مخکښې به دلته څوک اوسیدل او که دا علاقه به شاهي وه، خو د اورنګ زیب عالمګیر په زمانه کښې (۱۶۹۶ع) کال دا اورنګ زیب زوی شهزاده بهادرشاه چې د بنو علاقه لاندې کړه، نو په دوړو یې هم دولس زره (۱۲۰۰۰) روپۍ کلنۍ مالیه - کښنودله او سید حسن نومی سړی یې په دوی حاکم کړ، خو اورنګ زیب نه پس بیا داخلک بېرته آزاد اوخپلواک شول او د احمدشاه ابدالي په وخت کښې هم همسې په نوم رعیت ووا و لږ څه به یې بادشاه ته د خراج په ډول ورکول، خو د بادشاه له خواکوم حاکم په دوی نه ؤ. خو د سدوزو او بارکزو جنګونو، جګړو په وخت کښې بیا داخلک بیخي آزاد شول.

د وړو نه په درې پلوه وزیر پراته دي او د وزیرو او د دوی

(c) ketabton.com: The Digital Library

وړانه هم ده او کله ناکله جنګ جګړې هم کوي ،خو که بل څوک په دوی یرغل کوي، نو دوی بیا ټول یو شي او په ګډه د ځان دفاع کوي او خپل منځ د بسمنه پریږدي . عیدک ، درې خپل او امزوتي هم په دوړو کښې شامل خلک دي.

۱۴- تنې :

د اخلک هم کرلانې دي او د کرلانو یوه تپه ده او د دوړو ورځ دی. تنې په درې ډوله برخو سره بېل شوي دي : ۱: اریونزي ۲: میرخپل ۳: سینکی .

د اخلک د خوست نه په قبلیزه او سویلی برخه پراته دي. د دوی قبلیز غربنه ودان دی او د بنکارد پاره مشهور دی.

د ابنه جنګیالی او توره یالی خلک دي او په خپل منځ کښې هم د وه ګوندونه دي ، اریونزي او سینکي یو ګوند او میرخپل بل ګوند دی په شمېره کښې میرخپل ډېر دی. د دوړو په نسبت د اخلک د پښتونوالي په دود ونو ښه تینګ ولاړ دي .

د رګی ، حصارک ، کرخه ، اتمان او پرچې د دوی د علاقې لوی کلي دي ، خمکه یې بارانې ده او خلک یې کرکیله کوي . د خوست په لوی حکومت د لویه اولسوالي، پورې تړلي دي ، خو اکثره سرکشي کوي.

۱۵: بنوځی :

د دوی د مشرینکه نوم شیتک ؤ او د شیتک مور ګکی نومیدله*

(c) ketabton.com: The Digital Library

په اوله کښې داخلک هم د شوال په غره پراته وو، او اوس هم هلته یوځای د «ککی میله» په نامه شته. د شیتک د بنځې دوم «بانو» ژنو په دې وجه یې اولاده بنوځې شول. ویلی شي چې د شیتک درې بنځې وې دیوې بنځې نه یې دوه اوتنې دي، د بلې نه یې (کیوی او سورانې) دي او د بلې بنځې نه یې جهلم یا زیلم او هویدیا او د- دوی اولاد لږ دی او په کیوي او سوراني کښې ورکه شوی دی. دا خلک د پوچي درود په سویل د غره په لمن کښې او سپدل، خود سلطان شهاب الدین غوري په زمانه کښې شیتکو د بنو په علاقه حملې پیل کړې. په دغه وخت کښې په د غه علاقه کښې (انګل او منګل) پراته وو او وړو- وړو شیتکو کیوي او سورانې دا علاقه وښوله. «انګل» قام هندوستان ته ولاړ او «منګل» د سپین غره په سویل کښې پرېوتل.

د دې نه پس شیتکو دغه علاقه د چنل پیر په صلاح او مشوره په چنل میخ کښې سره وېش کړه او دا سې وېش یې وکړو: د کیوی مشر زوی د میری اولاد ته یې سویلي برخه ورکړه او د هغه بل ورور «ککی» ته یې مشرقي برخه ورکړه. دا علاقه په هغه وخت کښې بنه ودانه وه او د «سمي» اولاد ته یې چې د ککی درېم زوی ژ

---

* (۱): او په شجرو کښې د شیتک دپلار نوم هم ککی ژ او برهان خوکیانی او سلیمان مسړ وړونه دی.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په منځ کښې برخه ورکړه او د سورانې برخه د قطب پلو ترټل پورې ورسېدله . دا علاقه هغه وخت ځنګل ډېر خو اوس ښه ودانه ده .

۱۶: کنډاپور:

ویلی شي چې د کنډاپور مشر نیکه نوم ستوری یا ستورانی یا تورانی[1] وو چې د ستوریانې پنځه زامن وو : ۱: شېخی ۲: میرپړی، ۳: تړی یا "کنډاپور" ۴: اسرار ۵: د هم. په دوی کښې د د هم اولاد د پلار په نامه ستوریانې یا دیږي او د نورو اولاد یې کنډاپور کښې ګڼ دی ، د کنډاپور مشهور یې ټپې دا دي : یعقوب زي، براهیم زي، حسن زي، عمران زي ، خوبی زي او درې پلاري .

کنډاپور په اوله کښې پوونده او کوچیان وو ، په ټړي کښې به دامان ته راتلل او په اوړي کښې به افغانستان ته ورتلل . د مغلی بادشاه شاه جهان په زمانه کښې د مروتو او دولت خېلو په منځ کښې جنګ وشو چې مروت پکښې بریالی شول او دولت خېل د " تانک " نه په وتلو مجبور شول ، د دولت خېلولوی خان زمانخان د کنډاپور نه مرسته وغوښتله ، او کنډاپور وړ سره کومک وکړو ، او په مروتو یې په ګډه یرغل وکړو او مروت یې د خپلې علاقې نه ووېستل . د کتې نه پس

---

[1]: خپلې وایې چې محمد کیسو دراز اولاد دی ، خو داغلطه خبره ده ، داخلک پښتانه دي خو کنډاپور شیرانې دی .

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زمانخان په خوا هش کنډاپور هم د روړې به علاقه استرګی شو.
دکنډاپور د علاقې قطب ته د ولس حبل سرین نه بې ساځې ، قبلې ته
کوه سلیمان او شمرجاته ته یې د د د اسمٰعیل خان دی .

د دوی مشهور کلي : لاچی . ګنګوړه ، دومی ، هدی ، وهرنه ،
کوټ ظفر او فتو دي .

۱۷: بنګښ ؟

بنګښ هم په کرلړ ګوکبې شامله طبقه ده . د اخلګ په خالده افغانه
هم مشهور دي .

ویل کیږي چې د دوی د مشریکه اسمٰعیل نوم وو د هغه د وه
زامن وو د کار او سمل، لومړی د اخلګ د زرمت په علاقه کښې
په کرد پز پراته ووا و د خپلو کورنیو جنګونو له امله کمزورې شول.

دوی په خپلو کښې په دوو ګروند ونو وېشل دي : (کار او سمل)
د زرمت د علاقې نه د اخلګ غلجو په شړلو مجبوره کړل او د وی کډې
راوکړې او د سپین غره په سویل د کرمې ، پېوار او شلوزان په -
علاقه یې قبضه وکړه ، خو د ورکزو او د دوی ترمنځ بدي پیدا
شوه . بنګښو د خټکو په مرسته ورکزي د کوات نه و شړل ، خو د
دوی ترمنځ د جنګونو دالړۍ لا روانه وه ، آخرې سوله وکړه د
قطب په لوړغرېڅه علاقه د ورکزو ورسېده د بنګښو د ره قبله
په نمرخاته اوږده او د غرونو په منځ کښې ده ، د دوی مشرقي

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

جنوبي اوغربي پولې له خټکو سره لګېدلی دي او قطب ته يې- اورکزي دي، د دوی څه مغربي اوجنوبي برخه له وزيرو سره هم لګېدلې ده.

بنګښ د هرزړور او توريالی خلک دي، هنګو، درسمند، سترزي، توغ، توره وړي او نورد دوی د علاقې مشهور کلي دي.

د دې قام ځنې خلک د ايران د مازندران په صوبه کښې هم شته دی او ځنې په هند کښې هم ميشته دي، خصوصاً په فرخ آباد کښې. د فرخ آباد نوابان په خټه بنګښ دي.

بنګښ په پښتنو کښې د هره اهمه قبيله ده او په دوی کښې د هنګو خانان د ښو اخلاقو له کبله د هر ښه يادېږي.

۱۸- بابړ

بابړ په اصل کښې په شېرانو ګډېږي، شجره يې داسې ده:

شرخبون

ارمړ شېرانی بابړ بريځ ترين ميانه

لکه چې د مخه مو وويل دوی په شېرانو ګډېږي خو خانله پخپل نامه هم مشهور شوي دي. دوی د ميا خېلو په سويل پراته دي او

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دوی د علاقې سویلي برخه سخته او غرنۍزه ده . دوی له ټولو پښتنونه وروسته میداني علاقې ته راغلي دي او په چوړ هوان کښې يې اړولي دي .

داخلک اکثره تجارت کوي او ښه دولتمند دي . د بابړو د ډېره برخه د سلیمان غره نه هاغه خوا په صحرا کښې اوسیږي او پوله يې له شېرانو سره لګېدلې ده . دوی په دودا و دستور کښې د شېرانو په څېر دي په مغربی افغانستان کښې او د مشرقي افغانستان په جلال آباد ، ننګرهار ، کښې هم بابړ شته دی او ښه د عزت خلک دي او ښه مشران پکښې تېر شوي دي .

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پښتونخوانه د باندې پښتانه[1]

هغه پښتانه چې په پاکستان او هند کښې له پښتونخوا نه وتلی او سیږي په دې ډول دي :

لومړی وار پښتانه د محمود غزنوي او شهاب الدین غوري سره په لښکرو کښې برصغیر ته ورغلی وو او هلته میشته شوي دي ، بیا ورو وسته د نورو حکومتونو په وخت کښې هم پنجاب او مغربی هند ته نور پښتانه ورغلي دي ، خو د لودي او سوري حکومتونو په دوره کښې ډېر پښتانه هند ته ورغلي دی . په تېره د بهلول لودي او شېرشاه سوري په وخت کښې ډېر پښتانه هند ته تللي دي . په دې پښتنو کښې ډېر غلجي پښتانه وو او د هند په څومره برخه کښې میشته

---

[1] : دلفټنټ کرنل احسان الله خان د « پښتون قبایل » نوي کتاب نه .

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

شوي وو. د سوري اولردي، اوغلځي (غلجي) ټول يوځپل متوزي دي، ټولو وړ غلو پښتنوته به په هند کښې روهيله ويل کيدل، او دوی به فوځي نوکرۍ خوښولې او دوی زړه ور او زحمتکش پټانان شوی وو.

څه وخت چې په ۱۵۲۶ع کال کښې بابر په هند حمله کوله د ده په لښکر کښې پښتانه، چې د هر پکښې يوسفزي وو، شامل وو. د مغلو په وخت کښې د هر پښتانه د پنجاب نه ښيولی تر يوپی پورې رسيدلي او آباد شوي وو. د مغلی حکومت په زمانه کښې پښتنو په هند کښې غټې عهدې هم لرلې او خپلې نوابان هم پکښې وو، خو د مغلو د حکومت په وروستي وخت کښې چې څه وخت افراتفری راغله او مرکزي حکومت کمزوری شوی ؤ، نو پښتنو نوابانو هم خپله علاقه کښې د خپل اقتدار نغاړې وهلې.

د اتلسمې[18] پيړۍ په اوايلو کښې پښتانه د همالیه د لمنو نه ښيولی تر اودھ پورې خواره واره آباد شوي وو په ۱۷۷۴ع کال کښې چې څه وخت انګريزان په هند کښې له پښتنو سره مخامخ شول، نو پښتنو يې سخته مقابله وکړه حو په شاه جهانپور کښې يې ماتې وخوړه خو وروسته انګريزانو د دوی يو مشر فيض الله خان د "رامپور" پښه زړه (۵۰۰۰)، پښتنو کورونو د اوسيدانې اجازه وه او نور اتلس زره (۱۸۰۰۰) کورنۍ د وابه، راجپوتانې او دکن ته په تللو مجبوره

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړی شوې . لږ څه وخت وړ وسته امیرخان د ټونک نواب مقرر شو، هغه هم په دغه پښتنو کښې ډ .

د پښتنو هند ته د تللو مهم عوامل د دوی کورنۍ د دښمنۍ، خواري او د حکومتونو بې نظمۍ وې . هند ته راغلو پښتنو هلته څو ریاستونه هم جوړ کړي وو، چې دوی به هغه ریاستونه اداره کول ، لکه: ملیرکوټله ممدوټ ، پالن پور، جوناګړ، سوانړ، بلاس نړ ،حمدګړه ، پاټودي، رامپور، ټونک ، بهوپال ، بلاس پور، ګدی ، د وجانه ، پاونی ،کړدی، منا داوړ، پټهاری ، بنټوا ، کوړدانی او نور .

د ۱۹۴۰ع کال د احصایې له مخې په برصغیرکښې په مختلفو ځایونو کښې لکه : پنجاب ، راجپوتانه ،کشمیر، بمبئي ، برودہ ، مدراس ، میسور یوپي ، سي پي ، بهارا وبنګال ، تهای لینډ ، چین او انګلستان کښې - تقریباً پنځه لس (۱۵) لکه پښتانه آباد وو ،لاندې د ۱۹۲۷ع کال نه مخکښې د یا دوې وړ دې ځایونو کښې پښتانه ودان وو :

په پنجاب کښې هغه درې نیم لکه پښتانه وو چې د مختلفو قومونو نه وو ،چې ښکاره یکښې یوسفزي ، لودي ، ترین او کاکړ وو او مهمې ودانۍ یې په ملتان ،لاهور ، میانوالي ، سیالکوټ ،لودیانه ،جالندهر ګوړداس پور، هوشیارپور او په اټک کښې وې ، او په نورو - ځایونو کښې هم څه پښتانه وو لکه: ضلع هزاره او نور و علاقو کښې، د پنجاب په پښتنو کښې خو پښکی پښتانه چې د ځمند د ذیلې نه دي ،

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښکاره حیثیت لري.

خوښکی لومړی د افغانستان په غوربند دره کښې اوسېدل او د بابر په لښکرکښې هند ته راغلل ، د پانيپت په جنګ کښې (۱۵۲۶ع کال) چې بابر په ابراهیم لودي برى ومونډ ، خوښکي د بابر په لښکرکښې د سردار سلیم خان په کمان کښې وو ، او قصور يې ورته په جاګیرکښې ورکړى ؤ او خوښکو ته به خلکو قصورې پټان ویل . وروسته يې بیا مغلو ته خراج هم نه ورکولو ، او څو جګړې يې هم ورسره وشوې ، د سیکانو سره يې هم په ۱۷۷۴ع کال کښې جنګ وشو ، او خوښکو يې په مقابله کښې ښه مقاومت وکړو ، خو چې په ۱۸۰۰ع کال ، کښې سیکانو لاهور ونیولو نو په ۱۸۰۱ع کال ، يې په قصور هم حمله وکړه او ـ کامیاب شول او سوله وشوه ، خو وروسته بد مرغه پښتانه پخپل منځ کښې د بې اتفاقۍ له امله فتح الدین خان رنجیت سنګھ دحملې د پاره ولمساوه او سیکانو په ۱۸۰۷ع کښې قصور لاندې کړ او خوښکي لاهل د ستلج په نمرخاته علاقه کښې پرېوتل او وروسته ورته بیا د ممدوټ جاګیر ورکړى شو ، او د ۱۹۴۷ع کال پورې د دغه علاقې خوښکي مړاښان په اقتدارکښې وو.

په رهتک اوسېدونکي پښتانه يوسفزي وو او ګوریانه او ګوهانه چې د غلجو ذیلي سره تعلق لري هم په رهتک کښې اوسېدل. اوځنې کاکړان هم د غلته وو او څوکلي يې لرل . د پاتوډي حکمرانه

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کورنۍ هم د پښتنو وه . د سرهند او سېد ونکي پښتانه هم د پرنکی قبيلې لودي پښتانه وو ، چې سلطان بهلول لودي هم له دغې کورنۍ نه ؤ ، چې په هند کښې يې يولوی سلطنت جوړ کړو .

اوځينې نور پښتانه په لودیانه او پراو په شمالي انباله کښې هم شته دی . د مالیرکوټلی دریاست بانې هم د شېراني قبيلې يو پښتون بزرګ صدرالدین خان ؤ چې د دغه ریاست بنسټ يې اينښی ؤ ، دی په ۱۴۴۲ع کال کښې په سرهند کښې په يوځای استوګن شو او د هغه ځای نوم يې مالیرکښود . په ۱۴۵۱ع کال ورته سلطان بهلول لودی خپله لور تاج مرصع بېګم په نکاح ورکړه او غټ منصب او جاګیر يې هم ورکړ او د خپلې قبيلې سردار مقرر کړی شو .

د اورنګ زېب په زمانه کښې د مالیر سره د کوټلی په ځمکه د بازید خان په نوم يوه آبادي جوړه شوه ، چې ورو وسته د مالیرکوټلی په ریاست مشهور شو .

په جلندهر کښې او سیدونکی پښتانه لودیان ، سوریان او - اورمړ دی . او د کرنال او سیدونکي پښتانه د قندهار نه راغلی خلک دي چې په ۱۷۲۹ع کال کښې هلته ورغلي دي . په پانې پت او اړهیانه کښې او سیدونکی پښتانه اکثر شېراني دي ، دا د محمود غزنوي سره راغلي خلک دی او بیاچې شاه شجاع ماتې وکړه . نو په ۱۸۴۴ع کال کښې نور د بر پښتانه هم دغه علاقې ته راغلل او په اړهیانه

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

او پانې پت کښې د هره شول.

د جهانګیر (مغلی بادشاه) په وخت کښې، خټینې اپریدي د روښانی تحریک په توره فرار شوي، هغوی هم دغې علاقې ته راوستل شوي دي.

په همدې وخت کښې او سبد ونکې پښتانه اکثر ابدالي (تړین) پښتانه دي، چې د اورنګ زیب په وخت کښې د قندهار نه دغلته راغلي دي چې په دغه وخت څمنډ پښتانه د غلته ښه په زور کښې وو.

په ۱۷۹۴ع کال د درانیانو نواب محمد خان سدوزی په دې روکښې کور نر مقرر کړو، نو د هغه سره نورې پښتنې کورنۍ هم ملتان ته ورغلې، د اخلک علي زي، اسمٰعیل زي، خاکورانې او خوجکزي وو.

په پنجاب کښې د پردکاکي زي، مامرند، ترکاڼي قبیلې خلک دي. چې په جلندهر، کوجرانواله، بټاله او سیالکوټ کښې اوسیږي، چې په باجوړ کښې د کاکي زي قبیلې نه پاتې مسعود خېل، ایسپ خېل عمرخېل، سلیمان خېل او بادین خېل دي.

په یوپي کښې د ۱۹۳۱ع کال د سرشمېرنې (مردم شماري) مطابق په یوپي او د هغه متعلق ریاستونو کښې پښتنه لکه اوامتیا زره (۵۸۰۰۰۰) پښتانه یوازې په مرادآباد کښې وو، چې اکثر یې کښې یوسفزي، اپریدي، بنګښ، غوریاخېل، کاکړ او لودي وو، او په رامپور کښې پنځه زره اورکزي هم ووچې کرلاڼې پښتانه دي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

او په میرټھ د وپڑن کښې خلو پښت زره پښتانه وو، چې د یات د سهارنپور په مشرق او د مظفرنګر په مغرب کښې استوګن وو او د سرد هنه غاړې آباد او هاپور د دوی مهم مرکز وو. او د اکبر او شاه جهان په وخت کښې بیا ځنې شدانی پښتانه په علیګړ او بلند شهر کښې استوګن کړی شول.

په یرونسمه عیسوی پیړۍ کښې داوده هم په څ ضلع کښې پښتانه او سیدل او په هر دوه ی کښې هم دغه یا دګار ته کلې ټاکلې چې وائي موږ ن د علاؤالدین غوري په وخت کښې (۱۳۰۰ع) کال کښې دلته راغلي یو.

په (۱۶۵۰ع) کال کښې د اپریدو د پرې کورنۍ په لکهو کښې میشته شوي دي او څه وخت روسته بیا قندهاري هم هلته تللي دي او آباد شوي دي او په اتلسمه پیړۍ کښې د هر پښتانه بهمړ یې او ګونډه ته تللي دی او کلي یې پکښې آباد کړی دي او په زیرین دوابه کښې فرخ آباد چې د بنګښو نوابانو پایتخت وو، د هر و پښتنو قبیلو پکښې کورونه جوړ کړي او هلته استوګن وو، چې د بنګښو نه ور ته هر یو سفزي، غوریاخیل او اپریدی قبیلې پکښې هم وې.

بنګښ لومړی د اورنګ زیب په وخت کښې په ۱۷۱۳ع کال د چنډ مشر ملک حسین خان په مشرۍ هغلته ورغلي وو، تر ۱۷۵۰ع کال پورې د دوی ښه په زور کښې وو چې د هغوی مشرته د نواب خطاب

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم ورکړی شوی وُ. د ۱۸۵۷ع کال د آزادی په جنګ کښې د وی له انګریزانو سره سخت جنګ وکړو، خومات شول او نواب تفضل حُسین خان معزول شو او مکې معظمې ته لاړ. په ۱۹۳۱ع کال په فرخ آباد کښې پښتني آبادي شل زره (۲۰۰۰۰)، تنه وه او په همدغه کال ۱۹۳۱ء په اوده کښې یولک اتیا زره (۱۸۰۰۰۰) پښتانه وو. په دغه ورځو کښې په یوپي کښې تقریباً (۲۷۰۰۰۰) اووه ویشت زره لودي پښتانه پراته وو. دوی په پنځلسمه (۱۵) عیسوی پیړۍ کښې دېلي او یوپي ته ورغلی وو او هلته مېشته شوي وو. وروسته پې بیا د مرهټو د موندچې په نتیجه کښې پې لوی حکومترنه تشکیل کړل. دلودیانو او سوریانو په وخت کښې نور پښتانه هم هند ته ورغلل او په سرهند، اګره، سیهسرام، بنارس، میرزاپور، غازي پور، بکسر چنار او نورو ځایونو کښې مېشته شول. په یوپي کښې کاکړ، دپردي، په بلند شهر کښې په (۹۶) ځایونو کښې د ولس ځایونه دوی نیولي دی، او په خورجه کښې پې اکثریت ملی شوی دی. په فتح پور کښې د پښي "قبیلې څلور طائفې د ریاخان، یوسف خان، مظفرخان او موسیٰ خان آباد دی.

طاپښې په امل کښې د غورغشت زوی دی.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په بهار او بنګال کښې :

په ۱۹۴۰ع کال کښې دغلته له درېۍ ولکو (۳۰۰۰۰۰۰) نه ډېر پښتانه اوسېدل ، چې د هغوی اهم مرکز ونه پټنه او بردوان او ډاکه وو. او په کلکته کښې پنځلس زره (۱۵۰۰۰) پښتانه استوګن وو. په کلکته کښې اکثر پښتانه یوسفزی ، اتمان خېل او پنې وو.

په راجپوتانه کښې :

په ۱۹۴۰ع کال کښې په راجپوتانه کښې یو نیم لک پښتانه اوسېدل چې دغلته د ریاست په ټونک کښې هم وو، چې نواب امیرخان یې بانی ؤ ، داخلک یوسفزی ، سالارزی او الیاس زي وو، او د جهانګیر په امرځه اپریدی هم دغلته راغلي وو.

منځنی (وسط) هند :

دغلته پښتانه هرچېرته آباد وو ، خو اکثریت په ګوالیار ، بهوپال او مالوه کښې وو. د بهوپال نواب حکمران فیروز خېل ، د ولت زي او ورکزي وو.

د دغه سلطنت بانی دوست محمد خان ؤ ، چې څه وخت د اورنګ زیب - سره هم نوکر ؤ . په ۱۹۳۰ع کال کښې په ګوالیار کښې ۱ته پنځوس زره (۵۸۰۰۰) او په بهوپال کښې څلور د هرش زره (۳۴۰۰۰) او په مالوه کښې لس زره (۱۰۰۰۰) پښتانه اوسېدل .

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حیدرآباد ریاست:

د ۱۹۴۷ع کال نه مخکښې دغلته دوه لکه (۲۰۰۰۰۰۰) پښتانه پراته وو. دکن ته لومړی وار په ۱۲۹۵ع کال کښې پښتانه د علاؤالدین خلجي سره ورغلي وو، خو مېشته شوي نه وو، په ۱۳۱۱ع کال کښې خو وخت چې د دیوګړهی راجه ووهلې شو او دغه علاقه مسلمانانو ویوله نو پښتانه هلته ورغلل او آباد شول او چې په ۱۳۴۷ع کال کښې دحسن ګنګو په قیادت کښې په دکن کښې انقلاب راغی او د بهمنی[1] سلطنت بُنیاد کښېنودی شو، نو د فوځ د پاره د پښتنو ضرورت ؤ. نو پښتانه هم ورغلل. دغه وخت په دکن کښې عرب، ایرانی، حبشی او مُغل هم وو، خو پښتنو چې انفرادیت پکښې ساتلی وو او د خپلو پښتنو نه پرته یې د بل چا سره رشته او خپلوي نه کوله. او په دکنی فوځ کښې د پښتنو خامې د ستې وې او دامن او امان ساتل د دوی په غاړه وو، دا پښتانه قبایل، مسعود، یوسفزي، کاکړ او اپریدی وو. او نور هم لږ و ډېر پښتانه پکښې ورغلی وو.

په بمبئی او برودہ کښې:

ګجرات او مهاراشتهر ته پښتانه په فوځ کښې او په سوداګرۍ ورغلی وو، ورسته په بمبئی، احمد آباد او برودہ کښې د دوی خو محلي ودانۍ شوی. دغلته د دوی ریاستونه جوړ کړ، منادا دو

---

(۱) بهمني هم پښتانه دی.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

او جاوړه وو.

د جوناګړ حکمرانه کورنۍ بابي خېل یوسفزي وو.

په ۱۹۳۱ع کال کښې په بمبئ کښې یولک شپږ ویشت زره (۱۲۶۰۰۰)
پښتانه استوګن وو او په برودې کښې شپاړس زره (۱۶۰۰۰)
پښتانه استوګن وو.

په مدراس کښې:

په مدراس کښې په ۱۹۳۱ع کال کښې پنځوس زره (۵۰۰۰۰) پښتانه
ووچې د تجارت او د قرضه کاروبار به یې کولو.

د جیسور په ریاست کښې:

په جیسور کښې په ۱۹۳۱ع کال کښې یو ولس زره (۱۱۰۰۰) پښتانه
وو او د تجارت او کرکیلې کار یې کولو او په اسام کښې اووه زره
(۷۰۰۰) پښتانه او سېدل چې اکثر په سمهلټ کښې استوګن وو.

د کشمیر په ریاست کښې:

په ۱۹۳۱ع کال کښې د غلته د نهه ویشت زره (۲۹۰۰۰) نه ډېر -
پښتانه استوګن وو. په دې کښې هغه اپریدي هم ووچې جهانګیر
باچا هند ته فرار کړي وو.

په ځینو روایاتو کښې راغلي دي چې بجری، تراړخېل، پلندری
پوپلزی، اجړه، او نورو کښې سدن قوم په اصل کښې سدوزی
دی چې د احمدشاه بابا په وخت کښې د غلته راغلي او آباد شوي دي.

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په برما کښې:

په برما کښې پښتانه د کابلی په نوم یا دیږی په ۱۹۳۱ع کال کښې د غلته د پښتنو آبادي څلور نیم زره (۴۵۰۰) تنه وه.

د پورتنۍ اندازې نه معلومیږي چې د پاکستان له جوړېدونه مخکښې پښتانه له کشمیر نه نیولې تر راس کُماري پورې خواره شوي وو او د دُنیا نورو ځایونو ته هم وړغلي وو.

د جنوب شرقي آسیا ځینو ملکونو، استرلیا او د امریکې کالفورنیا ته هم پښتانه تللي دي، او هلته ودان شوي دي.

په ایټالیا او نورو یورپي ملکونو کښې هم پښتانه استوګن شته دی، چې څوک ورته پټهان، څوک ورته افغان او څوک ورته کابلي وائي.

د پاکستان له جوړېدو نه وروسته د هر پښتانه د شرقي پنجاب او یوپي نه پاکستاني پنجاب او سندھ ته د مهاجرو په توګه راغلي دي او ودان شوي دي، نورو ملکونو ته هم د خوارۍ، مزدورۍ د پاره د نورو پاکستانیانو په څېر پښتانه هم وړغلي دي او هلته آباد شوي هم دي. خلیجي ملکونو او منځني ختیځ (مشرق وسطیٰ) ته پښتانه د مزدورۍ د پاره تللي او داچې هلته دا وسېدانې امکان لږ دی نو آباد شوي نه دي.

دا هغه معلومات وو چې ماته په لاس راغلي وو نو دلته مې

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ولیکل ، همدلته داکتاب ختمیږي ، او په ډېر ادب او احترام
یې ګرانو لوستونکو ته وړاندې کوم .

م . ج سیال مومند
نومبر ، ۱۹۸۵ع کال
عقرب ، ۱۳۶۴هـ.ش کال
«کوډاخیل ، مومند»

Greater Afghan Library
@Greater_Afghan_Library93
@Greater_Afghan_Library_Group
Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

This Book is Scan & PDF By:

Kitaboona.BlogSpot.Com

Visit Us For Books

Kitaboona.BlogSpot.Com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَدے مصنف چھاپ شوی آثار

م۔ ج سیّال تصنیفات

① مومند بابا
② د مومندو غزا کانے
③ د پښتو قبیلو شجرې
④ افغانستان کښی مهمی تاریخی پیښې
⑤ په نولسمه پیړۍ کښی د افغانی تاریخ څۀ برخه

1, 2, 3, & 4 Books are available on:
Kitaboona.blogspot.com

Kitaboona.BlogSpot.Com

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library